

URSULA LE GUIN

*Η ΛΕΞΗ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
ΕΙΝΑΙ ΔΑΣΟΣ*

*ΠΙΟ ΠΛΑΤΙΑ
ΑΠΟ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΕΣ
ΚΑΙ ΠΙΟ ΑΡΓΑ*

ΤΙΤΛΟΙ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ:
THE WORD FOR WORLD IS FOREST (1972)
VASTER THAN EMPIRES AND MORE SLOW (1971)

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:
ΛΙΑΗ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

© URSULA K. LE GUIN 1971, 1972
© ΠΑΡΑ ΠΕΝΤΕ 2004

ΠΡΩΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ *ΠΙΟ ΠΛΑΤΙΑ ΑΠΟ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΙΟ ΑΡΓΑ*
ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ *ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΟΣ ΠΛΑΝΗΤΗΣ* (ΤΕΥΧΟΣ 1, ΜΑΡΤΙΟΣ-ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1987).
Η ΛΕΞΗ ΓΙΑ ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΕΙΝΑΙ ΚΟΣΜΟΣ ΠΡΩΤΟΕΚΔΟΘΗΚΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟ 1989, ΑΠΟ
ΤΗΝ *ARS LONGA (ΠΑΡΑ ΠΕΝΤΕ)*.

Η ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ
ΗΤΑΝ ΤΟΥ *ΟΡΕΣΤΗ ΣΧΙΝΑ*.
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: *ΓΙΩΡΓΟΣ ΕΥΠΥΡΙΔΗΣ*.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΡΑ ΠΕΝΤΕ

Ursula (Kroeber) Le Guin

μικρό Βιογραφικό

Η Ούρσουλα Κρέμπερ γεννήθηκε το 1929 στο Μπέρκλεϊ, Καλιφόρνια, ΗΠΑ, όπου και μεγάλωσε. Γονείς της ήταν ο ανθρωπολόγος Alfred Kroeber και η συγγραφέας Theodora Kroeber. Σπούδασε στο Κολλέγιο Ράντκλιφ και αποφοίτησε από το Πανεπιστήμιο Κολούμπια. Παντρεύτηκε τον ιστορικό Charles A. Le Guin στο Παρίσι το 1953. Από το 1958 ζουν στο Όρεγκον, ΗΠΑ, και έχουν τρία παιδιά και τρία εγγόνια.

Τα γραπτά της συμπεριλαμβάνουν ποίηση και πεζά, ρεαλιστική μυθοπλασία, φάνταζι, επιστημονική φαντασία, βιβλία για παιδιά, σενάρια και άρθρα.

Έχει εκδόσει ως τώρα έξι βιβλία ποίησης, είκοσι μυθιστορήματα, περισσότερα από εκατό διηγήματα (συγκεντρωμένα σε έντεκα τόμους) τέσσερις συλλογές άρθρων, έντεκα βιβλία για παιδιά και τέσσερις τόμους μεταφράσεις.

Τρία από τα βιβλία της ήταν υποψήφια για τα βραβεία *American Book Awards* και *Pulitzer Prize*. Ανάμεσα στις πολλές διακρίσεις που έχει λάβει συμπεριλαμβάνονται τα: *National Book Award*, πέντε *Βραβεία Hugo*, πέντε *Βραβεία Nebula*, *Kafka Award*, *Pushcart Prize*, το *Βραβείο Howard Vursell* της *American Academy of Arts and Letters*, *Robert Kirsh Award*, *James Tiptree Jr. Award*, *Theodore Sturgeon Award*, *Jupiter Award*, *Gandalf Award*, *βραβεία Locus* και *Asimov's...* Το 2003 τιμήθηκε με τη μέγιστη διάκριση της ε.φ. και ανακηρύχθηκε *Grand Master* από τη *SFWA (Science Fiction and Fantasy Writers of America)*.

Η Λέξη για τον Κόσμο είναι Δάσος δημοσιεύτηκε στην ανθολογία του Harlan Ellison *Again Dangerous Visions* και κέρδισε το Βραβείο Hugo για την καλύτερη νουβέλα της χρονιάς (1972).

Η Λέξη για τον Κόσμο είναι Δάσος

1.

Δυο κομμάτια της χθεσινής μέρας ήταν στο μυαλό του Λοχαγού Ντέιβιντσον όταν ξύπνησε, και κάθισε για λίγο ξαπλωμένος στο σκοτάδι να τα σκέφτεται. Ένα καλό: Είχε φτάσει το καινούριο φόρτωμα από γυναίκες. Αλήθεια. Ήταν εδώ, στη Σέντραλβιλ, είκοσι επτά έτη φωτός από τη Γη με NAFAL και τέσσερις ώρες από το στρατόπεδο Σμιθ με ελικόπτερο, δεύτερη φουρνιά θηλυκών αναπαραγωγής για την αποικία της Νέας Ταϊτής, όλες καθαρές και υγιείς, 212 κεφάλια πρώτης ποιότητας. Ικανοποιητικής, τουλάχιστον. Ένα κακό: Η αναφορά από το νησί Νταμπ για αποτυχία της σοδειάς, μαζική διάβρωση, καταστροφή. Η σειρά των 212 ελκυστικών, πηδηχτερών και βυζαρουδικών μικρών κοριτσιών έσβησε από το μυαλό του Ντέιβιντσον καθώς είδε τη βροχή να ποτίζει την οργωμένη σκόνη, να την κάνει λάσπη και να αραιώνει τη λάσπη σ' ένα κόκκινο ζουμί που κυλούσε πάνω από τους βράχους μέχρι τη θάλασσα. Η διάβρωση είχε αρχίσει πριν φύγει από το νησί Νταμπ για να αναλάβει τη διοίκηση του στρατοπέδου Σμιθ, και όντας προικισμένος με μια εξαιρετική οπτική μνήμη, από αυτήν που λένε ειδητική, μπορούσε να θυμηθεί τα πάντα πολύ καθαρά. Φαίνεται ότι ο μπουνταλάς ο Κέες είχε δίκιο και έπρεπε να αφήνεις πολλά δέντρα όρθια εκεί που σκόπευες να καλλιεργήσεις. Αλλά δεν μπορούσε να καταλάβει γιατί ήταν ανάγκη να σπαταλά κανείς χώρο για δέντρα μέσα σε μια φυτεία σόγιας, αν η διαχείριση της γης ήταν πραγματικά επιστημονική. Δεν ήταν έτσι στο Οχάιο. Αν ήθελες να φυτέψεις καλαμπόκι, φύτευες καλαμπόκι και δεν σπαταλούσες χώρο για δέντρα και αηδίες. Όμως η Γη ήταν ήμερος πλανήτης και η Νέα Ταϊτή δεν ήταν. Γι' αυτό άλλωστε ήταν εδώ: για να την εξημερώσει. Αν το νησί Νταμπ τώρα ήταν μόνο βράχια και χαράδρες, τότε φτύς' το. Αρχισε από την αρχή σ' ένα άλλο νησί για να τα καταφέρεις καλύτερα. Δεν κωλώ-

νομε εμείς, είμαστε Άντρες. Θα μάθεις πολύ γρήγορα τι σημαίνει αυτό, καταραμένη πλανήτη, σκέφτηκε ο Ντέιβιντσον, και χαμογέλασε λιγάκι μέσα στο σκοτάδι της καλύβας, γιατί του άρεσαν οι προκλήσεις. Είπε Άντρες, και σκέφτηκε τις Γυναίκες, και ξανά η σειρά των μικρών κοριτσιών άρχισε να πλημμυρίζει το μυαλό του, χαμογελαστή, παιχνιδιάρικα.

“Μπεν!” βρυχήθηκε καθώς ανακάθισε και ακούμπησε τα γυμνά του πόδια στο γυμνό πάτωμα. “Ετοίμασε ζεστό νερό, βιάσου, γρήγορα!” Ο βρυχηθμός τον ξύπνησε ικανοποιητικά. Τεντώθηκε και έβυσε το στήθος του και φόρεσε το σορτς του και βγήκε από την καλύβα στο ηλιόλουστο ξέφωτο, όλα σε μια σειρά άνετων κινήσεων. Ψηλός και μυώδης άντρας, απολάμβανε τη χρήση του καλογυμνασμένου του κορμιού. Ο Μπεν, το κρήτσι του, είχε το νερό έτοιμο και αχνιστό πάνω στη φωτιά, όπως συνήθως, και κοινοστεκόταν κοιτάζοντας το κενό, όπως συνήθως. Τα κρήτσι δεν κοιμούνταν ποτέ, μόνο κάθονταν και κοιτούσαν. “Πρωινό, βιάσου, γρήγορα!” είπε ο Ντέιβιντσον παίρνοντας την ξυριστική του μηχανή από το ροζιασμένο τραπέζι όπου την είχε ακουμπήσει το κρήτσι, έτοιμη, μαζί με μια πετσέτα και ένα καθρεφτάκι.

Είχε πολλά να κάνει σήμερα, αφού είχε αποφασίσει, την τελευταία στιγμή πριν σηκωθεί, να πετάξει στη Σέντραλ και να δει ο ίδιος τις καινούριες γυναίκες. Δεν θα κρατούσαν πολύ, 212 για χιλιάδες άντρες, και, όπως και η πρώτη φουρνιά, πιθανότατα οι περισσότερες από αυτές ήταν Αποικιακές Νύφες, και μόνο καμιά εικοσαριά ή τριάντα είχαν έρθει σαν Προσωπικό Αναφυχής. Αλλά αυτά τα μωρά ήταν λαχταριστά, αχόρταγα κορίτσια και σκόπευε να είναι πρώτος στη σειρά τουλάχιστον με μια απ’ αυτές αυτή τη φορά. Έσκασε μισό αριστερό χαμόγελο, γιατί το δεξί του μάγουλο έμεινε ακίνητο για την ξυριστική μηχανή που βούιζε.

Το γέρικο κρήτσι έσερνε τα πόδια του και έκανε μια ώρα να φέρει το πρωινό από το μαγειρείο. “Βιάσου, γρήγορα!” ούρλιαξε ο Ντέιβιντσον, και ο Μπεν μετέτρεψε τον τεμπέλικο περίπατό του σε βηματισμό. Ο Μπεν ήταν γύρω στο ένα μέτρο ψηλός και η γούνα στην πλάτη του ήταν πιο άσπρη παρά πράσινη. Ήταν γέρος, και κουτός, ακόμα και για κρήτσι, αλλά ο Ντέιβιντσον ήξερε πώς να τον χειρίζεται. Πολλοί άντρες δεν ήξεραν πώς να συμπεριφερ-

θούν στα κρήτσι, αλλά ο Ντέιβιντσον ποτέ δεν είχε προβλήματα μαζί τους. Μπορούσε να εξημερώσει οποιοδήποτε απ’ αυτά, αν άξιζε τον κόπο. Αλλά δεν άξιζε. Αν έφερναν αρκετούς ανθρώπους εδώ πέρα, αν κατασκεύαζαν ρομπότ και μηχανήματα, αν έφτιαχναν αγροκτήματα και πόλεις, κανείς δεν θα είχε πια την ανάγκη των κρήτσι. Και αυτό θα ήταν πολύ καλό. Γιατί η Νέα Ταϊτή ήταν στην κυριολεξία φτιαγμένη για τους ανθρώπους. Αν την καθάριζαν και έκοβαν τα σκοτεινά δάση για να φτιάξουν ανοιχτούς αγρούς για δημητριακά και εξαφάνιζαν την πρωτότυπη αγριότητα και το σκοτάδι και την άγνοια, θα ήταν παράδεισος, μια αληθινή Εδέμ. Ένας κόσμος καλύτερος από την πολυχρησιμοποιημένη Γη. Και θα ήταν ο δικός του κόσμος. Γιατί αυτό ήταν ο Ντέιβιντσον, βαθιά μέσα του: κοσμοδομαστής. Δεν του άρεσε να κομπάζει, αλλά ήξερε την αξία του. Έτσι τύχαινε να είναι φτιαγμένος. Ήξερε τι ήθελε, και πώς να το αποκτήσει.

Και το αποκτούσε πάντα.

Το πρωινό ζέστανε την κοιλιά του. Το κέφι του δεν χάλασε ούτε όταν είδε τον Κέες Βαν Στεν να έρχεται προς το μέρος του, χοντρός, άσπρος και ανήσυχος, με τα μάτια να προεξέχουν σαν γαλάζιες μπάλες του γκολφ.

“Ντον”, είπε ο Κέες χωρίς να χαιρετήσει, “οι ξυλουργοί κυνήγησαν πάλι κόκκινα ελάφια στις Λωρίδες. Υπάρχουν δεκαοχτώ ζευγάρια κέρατα στο πίσω δωμάτιο του Εντευκτηρίου”.

“Κανείς δεν σταμάτησε ποτέ τους λαθροκυνηγούς να κυνηγούν, Κέες”.

“Εσύ μπορείς να τους σταματήσεις. Γι’ αυτό ζούμε υπό το καθεστώς στρατιωτικού νόμου, γι’ αυτό ο Στρατός διοικεί αυτή την αποικία. Για να τηρούνται οι νόμοι”.

Μετωπική επίθεση από τον θεόρατο χοντρό! Ήταν σχεδόν αστειό. “Σύμφωνοι”, είπε ο Ντέιβιντσον με κατανόηση, “θα μπορούσα να τους σταματήσω. Αλλά εγώ φροντίζω για τους άντρες. Αυτή είναι η δουλειά μου, όπως είπες. Και οι άντρες είναι που μετράνε. Όχι τα ζώα. Αν λίγο παράνομο κυνήγι βοηθάει τους άντρες να διασκεδάζουν αυτή την καταραμένη ζωή, τότε σκοπεύω να κάνω τα στραβά μάτια. Πρέπει να έχουν λίγη διασκέδαση”.

“Έχουν παιχνίδια, σπορ, χόμπι, φιλμ, βιντεοκασέτες από κάθε

μεγάλο αθλητικό γεγονός του περασμένου αιώνα, αλκοόλ, μαριχουάνα, παραισθησιογόνα, και ένα καινούριο φόρτωμα γυναίκες στη Σέντραλ. Γι' αυτούς που δεν ικανοποιούνται με τις μάλλον πεζές ρυθμίσεις του Στρατού για υγιεινή ομοφυλοφιλία. Είναι κακομαθημένοι ως το κόκαλο, οι ήρωες των προμαχόνων σου, και δεν είναι ανάγκη να εξολοθρευθούν ένα σπάνιο είδος πανίδας "για διασκέδαση". Αν δεν δράσεις, θα πρέπει να αναφέρω σοβαρή παράβαση των Οικολογικών Πρωτοκόλλων στην αναφορά μου στον Λοχαγό Γκος".

"Μπορείς να το κάνεις αυτό, αν το κρίνεις αναγκαίο, Κέες", είπε ο Ντέιβιντσον, που δεν νευρίαζε ποτέ. Ήταν κάπως θλιβερός ο τρόπος με τον οποίο ένας Ευρωπαίος σαν τον Κέες γινόταν κατακόκκινος στο πρόσωπο όταν έχανε τον έλεγχο των συναισθημάτων του. "Αυτή είναι η δουλειά σου, στο κάτω-κάτω. Δεν θα σου κρατήσω κακία. Μπορούν να το συζητήσουν στη Σέντραλ, και να βρουν ποιος έχει δίκιο. Βλέπεις, εσύ θέλεις να κρατήσεις αυτό το μέρος ακριβώς όπως είναι. Σαν ένα μεγάλο Εθνικό Πάρκο. Να το κοιτάξεις, να το μελετάς. Σύμφωνα, είσαι ειδικός. Αλλά εμείς είμαστε συνηθισμένοι άνθρωποι και βγάζουμε όλη τη δουλειά. Η Γη χρειάζεται ξύλο, το χρειάζεται πολύ. Εμείς βρήκαμε ξύλο στη Νέα Ταϊτή. Οπότε - γίναμε ξυλοκόποι. Βλέπεις, εκεί που διαφέρουμε είναι ότι για σένα η Γη τελικά δεν έρχεται πρώτη. Για μένα, έρχεται".

Ο Κέες τον κοίταξε λοξά μ' αυτά τα γαλάζια μάτια του που ήταν σαν μπάλες του γκολφ. "Αλήθεια; Θέλεις να πλάσεις αυτό τον κόσμο καθ' εικόνα και καθ' ομοίωση της Γης, έτσι; Μια έρημο από τσιμέντο;"

"Όταν λέω Γη, Κέες, εννοώ τον κόσμο. Τους ανθρώπους. Εσύ ασχολείσαι με τα ελάφια και τα δέντρα και τα φύκια, ωραία, αυτός είναι ο τομέας σου. Αλλά εμένα μ' αρέσει να βλέπω τα πράγματα ιεραρχικά, από την κορυφή προς τα κάτω, και η κορυφή, ως τώρα, είναι οι άνθρωποι. Τώρα βρισκόμαστε εδώ. Οπότε αυτός ο κόσμος θα ακολουθήσει τη δική μας πορεία. Είτε σ' αρέσει είτε όχι, είναι γεγονός που πρέπει να αντιμετωπίσεις. Έτσι είναι τα πράγματα. Άκου Κέες, θα κάνω μια βόλτα ως τα Κεντρικά για να ρίξω μια ματιά στις νέες αποίκους. Θες να 'ρθεις μαζί μου;"

"Όχι, ευχαριστώ, Λοχαγέ Ντέιβιντσον", είπε ο ειδικός, προχωρώντας προς το καλύβι με το Εργαστήριο. Ήταν αληθινά έξαλλος. Αναστατωμένος γι' αυτά τα καταραμένα ελάφια. Ήταν υπέροχα ζώα, είναι γεγονός. Η ισχυρή μνήμη του Ντέιβιντσον ανέτρεξε στο πρώτο που είχε δει, εδώ στη Στεριά Σμιθ, μια μεγάλη κόκκινη σκιά, δυο μέτρα ως τον ώμο, με μια κορώνα από λεπτά χρυσά κέρατα, ένα ταχύ, γενναίο ζώο, το ωραιότερο θήραμα που θα μπορούσε να ονειρευτεί κυνηγός. Πίσω στη Γη χρησιμοποιούσαν ελάφια-ρομπότ ακόμα και στο Ρόκι Μάουντεν και στα Πάρκα των Ιμαλαίων, γιατί τα αληθινά είχαν σχεδόν εξαφανιστεί. Αυτά τα πράγματα ήταν το όνειρο κάθε κυνηγού. Οπότε και τα κυνηγούσαν. Διάβολε, ακόμα και τα άγρια κρήτσι τα κυνηγούσαν με τα βρωμοτοξάκια τους. Τα ελάφια θα τα κυνηγούσαν γιατί αυτός ήταν ο λόγος της ύπαρξής τους. Αλλά ο φτωχός γέρο-Κέες με την τρυφερή καρδιά δεν μπορούσε να το καταλάβει. Ήταν ένας μάλλον έξυπνος τύπος, αλλά όχι αρκετά ρεαλιστής. Δεν καταλάβαινε ότι πρέπει να είσαι με το μέρος του νικητή, αλλιώς χάνεις. Και ο άνθρωπος είναι που κερδίζει, κάθε φορά. Ο παλιός Κονκισταδόρος.

Ο Ντέιβιντσον σουλατσάρισε μέσα στις εγκαταστάσεις, με την πρωινή λιακάδα στα μάτια και τη μυρωδιά του κομμένου ξύλου και του καπνού γλυκιά στο ζεστό αέρα. Τα πράγματα έδειχναν πολύ τακτικά, για στρατόπεδο ξυλοκόπων. Οι διακόσιοι άντρες εδώ είχαν δαμάσει ένα αρκετά μεγάλο κομμάτι της ζούγκλας μόνο σε τρεις γήινους μήνες. Το στρατόπεδο Σμιθ: δυο μεγάλοι πλαστικοί γεωδαιτικοί θόλοι, σαράντα ξύλινες καλύβες χτισμένες από τα κρήτσι, το ανεμοπρίονο, ο φούρνος που άπλωνε ένα γαλάζιο καπνό πάνω από χιλιόμετρα ολόκληρα κορμών και κομμένων ξύλων. Ψηλά, ο αεροδιάδρομος και το μεγάλο προκατασκευασμένο υπόστεγο για τα ελικόπτερα και τα βαριά μηχανήματα. Αυτό ήταν όλο. Αλλά όταν είχαν έρθει εδώ, δεν υπήρχε τίποτα. Δέντρα. Μια σκοτεινή μπερδεμένη μάζα από δέντρα, ατέλειωτη, χωρίς νόημα. ένα αργό ποτάμι πνιγμένο στα δέντρα, μερικές φωλιές των κρήτσι κρυμμένες μέσα στα δέντρα, μερικά κόκκινα ελάφια, τριχωτές μαιμούδες, πουλιά. Και δέντρα. Ρίζες, κορμοί, κλαδιά, κλαδάκια, φύλλα, φυλλαράκια, πάνω, κάτω, στο πρό-

σώπό σου, στα μάτια σου, ατέλειωτα φύλλα σε ατέλειωτα δέντρα.

Η Νέα Ταϊτή ήταν κυρίως νερό, χλιαρές ρηχές θάλασσες που διακόπτονταν εδώ και εκεί από βράχια, νησάκια, αρχιπελάγη, και πέντε μεγάλες Στεριές, που απλώνονταν σε μια ακτίνα 2.500 χιλιομέτρων στο Βορειοδυτικό Τεταρτοσφαίριο. Και όλες αυτές οι κουτσουλιές γης ήταν σκεπασμένες από δέντρα. Ωκεανός - δάσος. Αυτή ήταν η επιλογή σου στη Νέα Ταϊτή. Νερό και λιακάδα, ή σκοτάδι και φύλλα.

Αλλά οι άνθρωποι είχαν έρθει τώρα εδώ για να βάλουν τέρμα στο σκοτάδι και να κάνουν το συνονθύλευμα των δέντρων καθαρές πριονισμένες σανίδες, που στη Γη είχαν περισσότερη αξία και από χρυσάφι. Στην κυριολεξία, γιατί το χρυσάφι μπορούσες να το βγάλεις από το θαλασσινό νερό και από τους πάγους της Ανταρκτικής, αλλά το ξύλο δεν μπορούσες. Το ξύλο βγαίνει μόνο από τα δέντρα. Και ήταν μια πραγματικά αναγκαία πολυτέλεια στη Γη. Οπότε τα εξωγήινα δάση γίνονταν ξυλεία. Διακόσιοι άντρες με αυτόματα πριόνια και ελκυστήρες είχαν ήδη κόψει οχτώ Λωρίδες πλάτους ενός μιλίου στη Στεριά Σμιθ, μέσα σε τρεις μήνες. Τα κούτσουρα στην πιο κοντινή προς το στρατόπεδο Λωρίδα ήταν ήδη άσπρα και ξερά. Με κατάλληλη χημική επεξεργασία θα γίνονταν γόνιμη στάχτη μέχρι να έρθουν και να εγκατασταθούν στη Στεριά Σμιθ οι μόνιμοι έποικοι, οι αγρότες. Το μόνο που θα είχαν να κάνουν ήταν να φυτέψουν σπόρους και να περιμένουν να φυτρώσουν.

Είχε ξαναγίνει μια φορά στο παρελθόν. Ήταν περίεργο, και αποτελούσε την απόδειξη ότι η Νέα Ταϊτή ήταν γραφτό να κατακτηθεί από τους ανθρώπους. Όλο το υλικό είχε έρθει από τη Γη, περίπου ένα εκατομμύριο χρόνια, και η εξέλιξη είχε ακολουθήσει έναν τόσο αντίστοιχο δρόμο που τα αναγνώριζες αμέσως: πεύκο, βελανιδιά, καρυδιά, καστανιά, έλατο, μουριά, μηλιά, ευκάλυπτος. Ελάφια, πουλιά, ποντίκια, γάτες, σκίουροι, μαϊμούδες. Τα ανθρώποι στον Χάιν-Ντάβεναντ φυσικά ισχυρίζονταν ότι το είχαν κάνει την ίδια εποχή που αποίκισαν τη Γη, αλλά αν άκουγες αυτούς τους εξωγήινους θα ανακάλυπτες ότι ισχυρίζονται ότι έχουν αποικήσει όλους τους πλανήτες του Γαλαξία και έχουν ανακαλύ-

ψει τα πάντα, από το σεξ μέχρι τις καρφίτσες. Οι θεωρίες για την Ατλαντίδα ήταν πολύ πιο αληθοφανείς, και αυτή θα μπορούσε να είναι μια χαμένη αποικία της Ατλαντίδας. Αλλά οι άνθρωποι είχαν πεθάνει. Και το πλησιέστερο είδος που είχε εξελιχθεί από τη γραμμή των πιθήκων και τους είχε αντικαταστήσει ήταν το κρήτσι - ψηλό ένα μέτρο και σκεπασμένο με πράσινη γούνα. Σαν εξωγήινοι ήταν μάλλον τυπικοί, αλλά σαν άνθρωποι ήταν αποτυχία, δεν τα είχαν καταφέρει. Σε ένα εκατομμύριο χρόνια μπορεί να τα κατάφερναν, αλλά οι Κονκισταδόροι είχαν φτάσει πρώτοι. Τώρα η εξέλιξη δεν προχωρούσε με το ρυθμό μιας τυχαίας μετάλλαξης μια φορά στα χίλια χρόνια, αλλά με την ταχύτητα των αστροπλοίων του Γήινου Στόλου.

“Ε, λοχαγέ!” Ο Ντέιβιντσον γύρισε. Η αντίδρασή του ήταν καθυστερημένη μόνο κατά ένα μικροδευτερόλεπτο, αλλά αυτό ήταν αρκετό για να ενοχληθεί. Κάτι είχε αυτός ο καταραμένος πλανήτης, η χρυσή λιακάδα του και ο θαλός ουρανός, οι ελαφροί άνεμοι που μύριζαν σάπια φύλλα και γύρη, κάτι που σε έκανε να ονειροπολείς. Χαζολόγαγες και συλλογιζόσουν τους Κονκισταδόρους και το πεπρωμένο και άλλα παρόμοια, μέχρι που συμπεριφερόσουν τόσο αργά και νωθρά όσο τα κρήτσι. “Καλημέρα, Οκ!” είπε απότομα στον αρχηγό των ξυλοκόπων.

Μαύρος και σκληροτράχηλος σαν χοντρό καλώδιο, ο Οκνάνουι Νάμπο ήταν το φυσικό αντίθετο του Κέες, αλλά είχε το ίδιο ανήσυχο βλέμμα. “Έχεις ένα λεπτό καιρό;”

“Σίγουρα. Τι σε ανησυχεί, Οκ;”

“Οι μικροί μπάσταρδοι”.

Ακούμπησαν τις πλάτες τους σ' ένα φράχτη από συρματόπλεγμα. Ο Ντέιβιντσον άναψε το πρώτο τσιγάρο μαριχουάνας της ημέρας. Η λιακάδα, γαλάζια από τον καπνό, απλωνόταν ζεστή στον αέρα. Το δάσος πίσω από το στρατόπεδο, μια άκοπη λωρίδα πλάτους ενός τετάρτου του μιλίου, ήταν γεμάτη από τους ανεπαίσθητους, συνεχείς, λαμπερούς θορύβους από τριξίματα, πεσίματα, ανακατέματα, στριφογυρίσματα που ακούγονται στα δάση το πρωί. Αυτό το ξέφωτο θα μπορούσε να βρίσκεται στο Αϊντάχο το 1950. Ή στο Κεντάκι το 1830. Ή στη Γαλατία το 50 π.Χ. “Τιτ-γουίτ” είτε ένα μακρινό πουλί.

“Θα 'θελα να τους ξεφορτωθώ, λοχαγέ”.

“Τα κρήτσι; Τι εννοείς, Οκ;”

“Να τους αφήσω να φύγουν. Δεν δουλεύουν αρκετά στο ανεμοπρίονο για να δικαιολογούν την ύπαρξή τους. Δεν δουλεύουν καθόλου”.

“Δουλεύουν, άμα ξέρεις πώς να τους εξαναγκάσεις να το κάνουν. Αυτοί έχτισαν το στρατόπεδο”.

Το μελαψό πρόσωπο του Οκνανάουι ήταν σοβαρό. “Εσύ μπορείς να έχεις τον τρόπο μαζί τους. Εγώ όχι”. Σταμάτησε. “Σ' αυτό το μάθημα Εφαρμοσμένης Ιστορίας που έκανα όταν εκπαιδευόμουν για την εκστρατεία, έλεγαν ότι η δουλειά δεν απέδωσε ποτέ. Ήταν αντιοικονομική”

“Σωστά, αλλά αυτό δεν είναι δουλειά, Οκ χρυσέ μου. Οι δούλοι ήταν άνθρωποι. Όταν εκτρέφεις αγελάδες, αυτό το λες δουλειά; Όχι. Και αποδίδει”.

Απαθής, ο ξυλοκόπος συμφώνησε. αλλά είπε: “Είναι πολύ μικροί. Προσπάθησα να πεθάνω της πείνας όσους γκρίνιαζαν. Κάθονται και πεινάνε χωρίς να κάνουν τίποτε”.

“Είναι μικροί, σύμφωνοι, αλλά μην τους αφήνεις να σε ξεγελάνε, Οκ. Είναι σκληροί. Έχουν τρομερή αντοχή. Και δεν νιώθουν τον πόνο σαν τους Γήινους. Αυτό ξεχνάς, Οκ. Νομίζεις ότι όταν χτυπάς έναν από αυτούς είναι σαν να χτυπάς ένα παιδί. Πίστεψέ με, είναι περισσότερο σαν να χτυπάς ένα ρομπότ: πολύ που το αισθάνονται. Κοίτα, έχεις κοιμηθεί με μερικά θηλυκά, ξέρεις πως δεν φαίνεται να νιώθουν τίποτα, ούτε ευχαρίστηση ούτε πόνο, μόνο κάθονται οριζόντιες σαν στρώματα ό,τι και να κάνεις. Όλες έτσι είναι. Μπορεί να έχουν πιο πρωτόγονο νευρικό σύστημα από τους ανθρώπους. Σαν τα ψάρια. Θα σου πω κάτι περίεργο γι' αυτό. Όταν ήμουν στα Κεντρικά, πριν έρθω εδώ πάνω, ένα από τα ήμερα αρσενικά μου επιτέθηκε κάποτε. Ξέρω ότι σου λένε πως δεν επιτίθενται ποτέ, αλλά αυτός εδώ τρελάθηκε, του 'στριψαν οι βίδες, και ευτυχώς που δεν ήταν οπλισμένος, αλλιώς θα με είχε σκοτώσει. Αναγκάστηκα να τον σκοτώσω στο ξύλο πριν εγκαταλείψει. Και όλο και ξαναρχόταν. Ήταν απίστευτο πόσο ξύλο έφαγε και ούτε που το κατάλαβε. Σαν κάποιο σκαθάρι που αναγκάζεσαι να το πατάς συνέχεια γιατί δεν έχει πάρει χαμπάρι ότι ήδη έχει λιώ-

σει. Δες αυτό”. Ο Ντέιβιντσον χαμήλωσε το κοντοκουρεμένο του κεφάλι, για να του δείξει ένα ανώμαλο εξόγκωμα πίσω από το αυτί. “Αυτό κόντεψε να προκαλέσει διάσειση. Και μου το 'κανε αφού του είχα σπάσει το χέρι και είχα κάνει τη φάτσα του μαρμελάδα. Ορμαγε και ξαναόρμαγε. Το θέμα είναι, Οκ, ότι τα κρήτσι είναι τεμπέλικα, είναι χαζά, είναι εκδικητικά και δεν αισθάνονται πόνο. Πρέπει να είσαι σκληρός μαζί τους, και να μην αλλάξεις ποτέ τακτική”.

“Δεν αξίζουν τον κόπο, Λοχαγέ. Οι καταραμένοι σκυθρωποί μικροί πράσινοι μπάσταρδοι δεν επιτίθενται, δεν δουλεύουν, δεν κάνουν τίποτε. Μου τη δίνουν”. Υπήρχε ένας ελαφρός τόνος στην γκρίνια του Οκνανάουι, που δεν μπορούσε να κρύψει το πείσμα που υπέβασκε. Δεν μπορούσε να τσακίσει τα κρήτσι γιατί ήταν πολύ μικρότερα απ' αυτόν. Αυτό ήταν ξεκάθαρο στο μυαλό του, και ο Ντέιβιντσον το κατάλαβε και το δέχτηκε αμέσως. “Κοίτα, Οκ. Δοκίμασε αυτό. Πάρε τους αρχηγούς και πες τους ότι θα βάλεις να τους κάνουν ένεση με παραισθησιογόνο. Μεσκαλίνη, LSD, στιδήποτε, δεν ξεχωρίζουν το ένα από το άλλο. Αλλά τα φοβούνται. Μην το παρακάνεις, και θα δουλέψει. Στο εγγύωμαι”.

“Γιατί φοβούνται τα παραισθησιογόνα;” ρώτησε περίεργα ο αρχιεργάτης.

“Πού θες να ξέρω; Γιατί οι γυναίκες φοβούνται τα ποντίκια; Μην ζητάς κοινή λογική από τις γυναίκες και τα κρήτσι, Οκ! Τώρα που το θυμήθηκα, σήμερα το πρωί θα περάσω από τη Σέντραλ, θέλεις να σου κρατήσω κανένα κορίτσι;”

“Απλώς προσπάθησε να αφήσεις μερικά άθικτα μέχρι να πάρω την άδειά μου”, είπε ο Οκ χαμογελώντας. Μια ομάδα κρήτσι πέρασε, κουβαλώντας ένα μακρύ δοκάρι 12Χ12 για την Αίθουσα Αναψυχής που έχτιζαν πέρα στο ποτάμι. Αργές, μικρές φιγούρες που έσερναν τα πόδια τους, κουβαλούσαν το μεγάλο δοκάρι σαν μυρμήγκια που κουβαλάνε μια μεγάλη σαρανταποδαρούσα, κατηφείς και ανόητοι. Ο Οκνανάουι τους κοίταξε και είπε: “Η αλήθεια είναι, λοχαγέ, ότι με τρομάζουν”.

Αυτό ήταν περίεργο να ακουστεί από έναν σκληρό, λιγόλογο άντρα σαν τον Οκ.

“Ξέρεις, τελικά συμφωνώ μαζί σου, Οκ, ότι δεν αξίζουν τον

κόπο, ή το ρίσκο. Αν δεν υπήρχε αυτή η πορδή ο Λιούμποβ και αν ο Συνταγματάρχης δεν ήταν τόσο αυστηρός στη συμμόρφωσή του προς τον Κώδικα, νομίζω ότι θα μπορούσαμε απλώς να εκκαθαρίζουμε τις περιοχές που εγκαταστεκόμαστε, αντί γι' αυτή την πρακτική της Εθελοντικής Εργασίας. Έτσι κι αλλιώς θα εξοντωθούν, αργά ή γρήγορα, και καλό θα ήταν να είναι γρήγορα. Έτσι έχουν τα πράγματα. Οι πρωτόγονες φυλές πάντα αναγκάζονται να υποχωρούν στις πολιτισμένες. Ή να συγχωνεύονται. Αλλά είναι βέβαιο ότι δεν μπορούμε να αφομοιώσουμε ένα σωρό πράσινους πιθήκους. Και όπως λες, είναι αρκετά έξυπνοι για να μην μπορούμε να τους εμπιστευθούμε ποτέ. Σαν αυτές τις μεγάλες μαϊμούδες που ζούσαν στην Αφρική, πώς τις έλεγαν;”

“Οι γορίλλες;”

“Ναι. Θα πάμε καλύτερα εδώ πέρα χωρίς τα κρήτσι, όπως τα πήγαμε καλύτερα στην Αφρική χωρίς γορίλλες. Μπλέκονται στα πόδια μας. Αλλά ο Πατερούλης Ντινγκ-Ντονγκ λέει να χρησιμοποιούμε τα κρήτσι σαν εργατική δύναμη. Για λίγο. Κατάλαβες; Θα σε δω το βράδυ, Οκ”.

“Εντάξει, Λοχαγέ”.

Ο Ντέιβιντσον κάλεσε το ελικόπτερο από το Στρατηγείο του στρατόπεδου Σμιθ: έναν κύβο τέσσερα επί τέσσερα από σανίδες πεύκου, δυο γραφεία, ένα ψυγείο και ο υπολοχαγός Μπίρνο που επισκεύαζε ένα γουόκι-τόκι. “Πρόσεξε μην πάρει φωτιά το στρατόπεδο, Μπίρνο”.

“Φέρε μου μια γκόμενα γυρνώντας, Λοχαγέ. Ξανθιά. 84-55-90”.

“Χριστέ μου, αυτό είναι όλο;”

“Μ' αρέσουν λεπτές, όχι χοντρές, βλέπεις”. Ο Μπίρνο σχεδίασε εύγλωττα τις προτιμήσεις του στον αέρα.

Χαμογελώντας, ο Ντέιβιντσον ανέβηκε στο υπόστεγο. Καθώς γύρισε με το ελικόπτερο πίσω, πάνω από το στρατόπεδο, κοίταξε κάτω: παιδικά σχέδια, σκίτσα από μονοπατάκια, μεγάλα ξέφωτα γεμάτα κούτσουρα, όλα μίκραιναν καθώς το σκάφος υψωνόταν και είδε το πράσινο του άκοπου δάσους του μεγάλου νησιού, και πέρα απ' αυτό το σκούρο πράσινο της θάλασσας που συνεχιζόταν. Τώρα το στρατόπεδο Σμιθ έμοιαζε με μια κίτρινη κηλίδα,

ένας λεκές πάνω σε μια απέραντη πράσινη ταπετσαρία.

Πέρασε τον Πορθμό Σμιθ και τις δασωμένες εκτάσεις του βόρειου Κεντρικού Νησιού, και το μεσημεράκι κατέβηκε στη Σέντραλβιλ. Έμοιαζε με πόλη, τουλάχιστον μετά από τρεις μήνες στα δάση. Υπήρχαν αληθινοί δρόμοι, αληθινά κτίρια, υπήρχε εκεί από τότε που ξεκίνησε η Αποικία πριν από τέσσερα χρόνια. Δεν έβλεπες τι μικρή, απόμακρη πόλη ήταν στην πραγματικότητα, μέχρι που κοίταζες μισό μίλι νότιά της και έβλεπες πάνω από τις εκτάσεις με τα κούτσουρα και τα τσιμεντένια κουτιά ένα μοναδικό χρυσό πύργο, ψηλότερο απ' οτιδήποτε άλλο στη Σέντραλβιλ. Το σκάφος δεν ήταν μεγάλο, αλλά εδώ έδειχνε πολύ μεγάλο. Και ήταν μόνο ένα πλοιάριο, ένα σκάφος προσεδάφισης, βαρκούλα του κυρίως σκάφους. Το σκάφος ΝΑΡΑΛ της αποικίας, το Σάκλιτον, βρισκόταν ένα εκατομμύριο χιλιόμετρα ψηλότερα, σε τροχιά. Το πλοιάριο ήταν μόνο μια υπόνοια, ένα ψήγμα της απεραντοσύνης, της ισχύος, της χρυσής ακρίβειας και του μεγαλείου της τεχνολογίας της Γης που γεφυρώνει τα άστρα.

Να γιατί τα μάτια του Ντέιβιντσον γέμισαν δάκρυα για ένα δευτερόλεπτο στη θέα του σκάφους από την πατρίδα. Δεν ντρεπόταν γι' αυτό. Ήταν πατριώτης, έτσι ήταν φτιαγμένος.

Σε λίγο, περπατώντας στους δρόμους της μικρής πόλης με την απεριόριστη θέα σε κάθε άκρη, που δεν είχε τίποτα αξιόλογο να δει κανείς, άρχισε να χαμογελά. Γιατί οι γυναίκες ήταν εκεί, και φαινόταν ότι είναι φρέσκες. Οι περισσότερες φορούσαν μακριές στενές φούστες και χοντρά παπούτσια σαν γαλότσες, κόκκινες ή μοβ ή χρυσές, και χρυσά ή ασημί δαντελωτά πουκάμισα. Δεν ήταν πια διαφανή. Η μόδα είχε αλλάξει. Τόσο το χειρότερο. Όλες είχαν τα μαλλιά τους μαζεμένα ψηλά, πρέπει να ήταν ψεκασμένα μ' αυτή την κόλλα που χρησιμοποιούσαν. Σκέτη αηδία, αλλά ήταν κάτι που μόνο οι γυναίκες μπορούσαν να κάνουν στα μαλλιά τους, οπότε ήταν προκλητικό. Ο Ντέιβιντσον χαμογέλασε σε μια κοντή βυζαρού Ευρωπαϊκάνα με πιο πολλά μαλλιά από κεφάλι. Δεν εισέπραξε χαμόγελο, αλλά ένα κούνημα των γοφών καθώς απομακρυνόταν, που έλεγε απλά: Ακολούθα, ακολούθα, ακολούθα με. Αλλά δεν το έκανε. Όχι ακόμα. Πήγε στο Κεντρικό Στρατηγείο: Προκατασκευασμένο από τσιμεντόλιθους και πλαστικό, 40 γρα-

φεία, 10 ψύκτες και ένα οπλοστάσιο στο υπόγειο, και παρουσιάστηκε στην Κεντρική Αποικιακή Διοίκηση της Νέας Ταϊτής. Συνάντησε μερικούς από το πλήρωμα, κατέθεσε μια αίτηση για ένα καινούριο ημιαυτόματο αποφλοιωτή για το ξυλουργείο, και συνεννοήθηκε με τον παλιό του φίλο Ζούζου Σερένγκ να συναντηθούν στο μπαρ Λουάου στις δύο.

Πήγε στο μπαρ μια ώρα νωρίτερα για να τσιμπήσει κάτι πριν αρχίσουν να πίνουν. Ο Λιούμποβ ήταν εκεί. Καθόταν με δύο τύπους με στολή, μάλλον ειδικούς, που είχαν κατέβει με το βοηθητικό σκάφος του *Σάκλτον*. Ο Ντέιβιντσον δεν είχε καλή γνώμη για το Ναυτικό. Ήταν ένα μάτσο καλοπερασάκηδες που άφηναν την επικίνδυνη βρωμοδουλειά πάνω στον πλανήτη για το Στρατό. Αλλά τα γαλόνια ήταν γαλόνια, και οπωσδήποτε ήταν αστείο να βλέπεις τον Λιούμποβ να είναι κολλητός με οποιονδήποτε φορούσε στολή. Μιλούσε χειρονομώντας ζοηρά με το δικό του χαρακτηριστικό τρόπο. Περνώντας, ο Ντέιβιντσον τον χτύπησε στον ώμο και είπε: "Γεια χαρά, Ραζ, παλιόφιλε, πώς τα πας;" Προχώρησε χωρίς να περιμένει την απάντηση, αν και λυπόταν που θα την έχανε. Ήταν αλήθεια αστείο το πόσο τον μισούσε ο Λιούμποβ. Μπορεί ο τύπος να ήταν θηλυπρεπής, όπως πολλοί διανοούμενοι, και να αντιπαθούσε την αρρενωπότητα του Ντέιβιντσον. Πάντως ο Ντέιβιντσον δεν σκόπευε να χάσει τον καιρό του μισώντας τον Λιούμποβ. Δεν άξιζε τον κόπο.

Το Λουάου έφτιαχνε κυνήγι πρώτης τάξεως. Τι θα 'λεγαν στη Γη αν έβλεπαν κάποιον να τρώει ένα κιλό κρέας το γεύμα; Φτωχοδιάβολοι, τρέφονταν με ψύτρα σόγιας! Ύστερα ήρθε ο Ζούζου, μαζί —όπως ήταν σίγουρος ο Ντέιβιντσον— με τα καλύτερα καινούρια κορίτσια: δυο ζουμερές ομορφούλες, όχι Νύφες, Προσωπικό Αναψυχής. Λοιπόν, η παλιά Αποικιακή Διοίκηση ώρες-ώρες έκανε καλή δουλειά. Ήταν ένα μακρύ, ζεστό απόγευμα.

Πετάοντας πίσω στο στρατόπεδο, πέρασε πάνω από τον Πορθμό Σμιθ με τον ήλιο να λάμπει πάνω από ένα μεγάλο χρυσό στρώμα πάχνης, πάνω από τη θάλασσα. Τραγουδούσε ξαπλωμένος στη θέση του πιλότου. Η Στεριά Σμιθ φάνηκε μέσα στην ομίχλη, και υπήρχε καλνός πάνω από το στρατόπεδο, μια μαύρη μουντζούρα λες

και είχε μπει λάδι στον αποτεφρωτήρα των σκουπιδιών. Δεν μπορούσε ούτε τα κτίρια να διακρίνει. Μόνο κατεβαίνοντας για να προσεδαφιστεί διέκρινε το καρβουνιασμένο τζετ, τα κατεστραμμένα ελικόπτερα, το καμένο υπόστεγο.

Ύψωσε το ελικόπτερο ξανά και ξαναπέταξε πάνω από το στρατόπεδο, τόσο χαμηλά που παραλίγο να πέσει πάνω στην ψηλή καμινάδα του αποτεφρωτήρα, που ήταν το μόνο πράγμα που είχε μείνει όρθιο. Τα υπόλοιπα είχαν χαθεί, ανεμοπρίνο, φούρνος, ξυλαποθήκες, Στρατηγείο, καλύβες, στρατώνες, οι κοιτώνες των κρήτσι, όλα. Μαυρίλα και ερείπια που κάπνιζαν ακόμα. Αλλά δεν ήταν πυρκαγιά. Το δάσος ήταν εκεί, πράσινο, δίπλα στα ερείπια. Ο Ντέιβιντσον ξαναγύρισε στον αγρό, προσεδαφίστηκε και έσβησε τα φώτα ψάχνοντας για το μοτοποδήλατο, αλλά κι αυτό ήταν ένα μαύρο ερείπιο μαζί με τα άθλια ερείπια του υπόστεγου και των μηχανημάτων. Έτρεξε κάτω στο μονοπάτι προς το στρατόπεδο. Καθώς πέρασε απ' αυτό που ήταν πριν το καλύβι των τηλεπικοινωνιών, το μυαλό του ξανάρχισε να λειτουργεί. Χωρίς να διαστάσει καθόλου, άλλαξε πορεία, βγήκε από το μονοπάτι, πήγε πίσω από την ξεκοιλιασμένη καλύβα. Εκεί σταμάτησε. Αφουγκράστηκε.

Δεν υπήρχε κανείς. Ησυχία. Οι φωτιές είχαν σβήσει εδώ και ώρα. Μόνο οι μεγάλοι σωροί από ξύλα ακόμα σιγόκαιγαν, ένα ζεστό κόκκινο κάτω από τις στάχτες και τα κάρβουνα. Πιο πολύτιμοι από χρυσάφι, ήταν λίγο πιο πριν αυτοί οι μακρόστενοι σωροί από στάχτες. Αλλά από το μαύρο σκελετό των καλυβιών δεν έβγαινε καπνός. Και υπήρχαν κόκαλα ανάμεσα στις στάχτες.

Το μυαλό του Ντέιβιντσον τώρα ήταν πεντακάθαρο και δραστήριο, καθώς κούρνιαζε πίσω από το καλύβι των τηλεπικοινωνιών. Υπήρχαν δύο πιθανότητες. Πρώτον: Επίθεση από άλλο στρατόπεδο. Κάποιος αξιωματικός από το Κινγκ ή από τη Νέα Ιάβα είχε τρελαθεί κι επιχείρησε πραξικόπημα για να καταλάβει τον πλανήτη. Δεύτερον: επίθεση έξω από τον πλανήτη. Σκέφτηκε το χρυσό πύργο στο διαστημοδρόμιο του Κεντρικού. Αλλά αν το *Σάκλτον* είχε στασιάσει, γιατί θα ξεκινούσε καταστρέφοντας ένα μικρό στρατόπεδο αντί να καταλάβει τη Σέντραλβιλ; Όχι, πρέπει να ήταν εισβολή, εξωγήινοι. Κάποια άγνωστη φυλή, ίσως οι Σε-

τιανοί ή οι Χαϊνίτες είχαν αποφασίσει να καταλάβουν τις αποικίες της Γης. Ποτέ δεν είχε εμπιστευτεί αυτά τα καταραμένα πανέξυπνα ανθρωποειδή. Αυτό θα πρέπει να έγινε με εμπρηστική βόμβα. Η δύναμη εισβολής, με τζετ, αερόπλοια, πυραυλοκίνητα, μπορεί να ήταν κρυμμένη πάνω σε κάποιο νησί οπουδήποτε στο Νοτιοδυτικό Τεταρτοσφαίριο. Έπρεπε να ξαναγυρίσει στο ελικόπτερό του και να στείλει το συναγερμό, ύστερα να προσπαθήσει να ρίξει μια ματιά ένα γύρω, να κάνει αναγνώριση, για να μπορεί να δώσει στο Στρατηγείο μια εκτίμηση της τρέχουσας κατάστασης. Την ώρα ακριβώς που σηκώνόταν, άκουσε φωνές.

Όχι ανθρώπινες φωνές. Λεπτές, μαλακές, φλύαρες. Εξωγήινοι. Κούρνιασε πίσω από την πλαστική στέγη της καλύβας που ήταν πεσμένη στο έδαφος, παραμορφωμένη από τη θερμοκρασία σε σχήμα φτερούγας νυχτερίδας, έκατσε σιωπηλός και άκουγε.

Τέσσερα κρήτσι πέρασαν λίγα μέτρα δίπλα του, πάνω στο μονοπάτι. Ήταν άγρια κρήτσι, γυμνά εκτός από χαλαρές δερμάτινες ζώνες απ' όπου κρέμονταν μαχαίρια και πονγκιά. Κανένα δεν φορούσε τα σορτς και το δερμάτινο περιλαίμιο που έδιναν στα ήμερα κρήτσι. Οι Εθελοντές στο συγκρότημα θα πρέπει να κήκαν μαζί με τους Γήινους. Σταμάτησαν λίγο πιο πέρα από την κρυψώνα του, μιλώντας ακαταλαβίστικα, και ο Ντέιβιντσον κράτησε την αναπνοή του. Δεν ήθελε να τον δουν.

Τι στο διάβολο ήθελαν τα κρήτσι εδώ πέρα; Το μόνο που μπορούσαν να κάνουν ήταν να κατασκοπεύουν για τους εισβολείς.

Ένα έδειξε προς το Νότο καθώς μιλούσε και γύρισε, έτσι που ο Ντέιβιντσον είδε το πρόσωπό του. Και το αναγνώρισε. Τα κρήτσι έμοιαζαν όλα μεταξύ τους, αλλά αυτό ήταν διαφορετικό.

Είχε βάλει την υπογραφή του φαρδιά-πλατιά σ' αυτό το πρόσωπο, λιγότερο από ένα χρόνο πριν. Ήταν αυτός που είχε τρελαθεί και του είχε επιτεθεί πέρα στη Σέντραλ, ο εγκληματίας, ο φίλος του Λιούμποβ. Τι στο δαίμονα συνέβαινε εδώ πέρα;

Το μυαλό του Ντέιβιντσον δούλευε πυρετωδώς. Με αντιδράσεις γρήγορες όπως πάντα, σηκώθηκε απότομα, ψηλός, άνετος, με το όπλο στο χέρι.

“Εσείς, κρήτσι. Σταθείτε. Ακίνητοι. Μην κάνετε ρούπι!”

Η φωνή του χτυπούσε σαν μαστίγιο. Τα τέσσερα μικρά πράσι-

να πλασματάκια δεν κουνήθηκαν. Το ένα με το κατεστραμμένο πρόσωπο τον κοίταζε πίσω από το μαύρο σωρό, με τεράστια μαύρα μάτια που δεν είχαν καθόλου φως μέσα τους.

“Απαντήστε τώρα. Τη φωτιά, ποιος την άρχισε;”

Καμιά απάντηση.

“Απαντήστε τώρα. Βιαστείτε, γρήγορα! Αν δεν απαντήσετε, θα κάψω τον πρώτο, ύστερα τον άλλο, ύστερα τον άλλο, καταλάβατε; Τη φωτιά, ποιος την άρχισε;”

“Εμείς κάψαμε το στρατόπεδο, λοχαγέ Ντέιβιντσον”, είπε αυτός από τη Σέντραλ, με μια περίεργη απαλή φωνή που θύμιζε στον Ντέιβιντσον κάτι το ανθρώπινο. “Οι Γήινοι είναι όλοι νεκροί”.

“Εσείς το κάψατε, τι εννοείς;” Για κάποιο λόγο, δεν μπορούσε να θυμηθεί το όνομα του Παραμορφωμένου.

“Υπήρχαν διακόσιοι γήινοι εδώ πέρα. Ενεήγητα δούλοι από το δικό μου λαό. Εννιακόσιοι από τους δικούς μου ήρθαν από το δάσος. Πρώτα σκοτώσαμε τους Γήινους, επιτόπου στο δάσος όπου έκοβαν δέντρα, ύστερα σκοτώσαμε αυτούς που ήταν εδώ, ενώ τα σπίτια καίγονταν. Νόμιζα ότι είχες σκοτωθεί. Χαίρομαι που σε βλέπω, λοχαγέ Ντέιβιντσον”.

Ήταν τρελό. Σίγουρα έλεγε ψέματα. Δεν μπορεί να τους είχαν σκοτώσει όλους, τον Οκ, τον Μπίρνο, τον Βαν Στεν, όλους τους υπόλοιπους διακόσιους άντρες: κάποιοι θα πρέπει να γλίτωσαν. Το μόνο που είχαν τα κρήτσι ήταν τόξα και βέλη. Και οπωσδήποτε, αυτό δεν μπορούσαν να το είχαν κάνει τα κρήτσι. Τα κρήτσι δεν επιτίθονταν, δεν σκότωναν, δεν πολεμούσαν. Ήταν ένα είδος ελάχιστα επιθετικό, δηλαδή κοτούλες. Δεν εκδικούνταν. Και οπωσδήποτε δεν σφαγίασαν διακόσιους άντρες μονομαίας. Ήταν τρελό. Η ησυχία, η ελαφριά μυραδιά καμένου στο ζεστό απογευματινό φως, οι ανοιχτοπράσινες φάτσες με τα ανέκφραστα μάτια που τον κοίταζαν, όλα, δεν οδηγούσαν πουθενά, ήταν ένα τρελό κακό όνειρο, ένας εφιάλτης. “Ποιος το 'κανε αυτό για σας;”

“Εννιακόσιοι άντρες της φυλής μου”, είπε ο Παραμορφωμένος μ' αυτή την καταραμένη ψευτοανθρώπινη φωνή.

“Όχι, όχι αυτοί. Ποιοι άλλοι; Για ποιους δουλεύατε; Ποιος σας είπε τι να κάνετε;”

“Η γυναίκα μου”.

Ο Ντέιβιντσον είδε τότε την εύγλωττη ένταση στο πρόσωπο του πλάσματος, κι όμως όρμησε καταπάνω του τόσο γρήγορα και λοξά που ο πυροβολισμός του αστόχησε, πετυχαίνοντας κάποιο χέρι ή ώμο αντί να χτυπήσει ανάμεσα στα μάτια.

Και το κρήτσι τού ρίχτηκε, μισό απ' αυτόν, κι όμως τον έριξε κάτω, γιατί είχε στηριχτεί στο όπλο του και δεν περίμενε την επίθεση. Τα μπράτσα του πλάσματος ήταν αδύνατα, σκληρά και τριχωτά στο πιάσιμό του και καθώς πάλευε μαζί του, το κρήτσι τραγουδούσε.

Είχε πέσει ανάσκελα, ήταν καρφωμένος κάτω, άοπλος. Τέσσερις πράσινες μουσούδες τον κοίταζαν από ψηλά. Ο Παραμορφωμένος τραγουδούσε ακόμα, ένα ξέπνοο μουρμουρητό, αλλά με κάποια μελωδία. Οι άλλοι τρεις άκουγαν, και τα δόντια τους φαινονταν καθώς χαμογελούσαν. Δεν είχε δει ποτέ κρήτσι να χαμογελά. Δεν είχε κοιτάξει ποτέ πρόσωπο κρήτσι από χαμηλά. Πάντα απ' υψηλού. Από θέση ισχύος. Προσπάθησε να μην παλέψει, γιατί προς στιγμήν ήταν χαμένος κόπος. Όσο μικροσκοπικοί κι αν ήταν, ήταν περισσότεροι, και ο Παραμορφωμένος είχε το όπλο του. Έπρεπε να περιμένει. Αλλά ένιωθε αναγούλα, μια ναυτία που έκανε το σώμα του να συστρέφεται και να αγωνίζεται παρά τη θέλησή του. Τα μικρά χέρια τον κρατούσαν κάτω χωρίς προσπάθεια, οι μικρές πράσινες φάτσες κρέμονταν από πάνω του χαμογελαστές.

Ο Παραμορφωμένος σταμάτησε το τραγούδι του. Γονάτισε πάνω στο στήθος του Ντέιβιντσον, με το μαχαίρι στο ένα χέρι και το όπλο του Ντέιβιντσον στο άλλο.

“Δεν μπορείς να τραγουδήσεις, λοχαγέ Ντέιβιντσον, έτσι δεν είναι; Καλά λοιπόν, μπορείς να τρέξεις ως το ελικόπτερό σου και να φύγεις και να πεις στον Συνταγματάρχη στα Κεντρικά ότι αυτό το μέρος κάηκε και οι Γήινοι σκοτώθηκαν όλοι”.

Αίμα, το ίδιο ζωηρό κόκκινο όπως και το ανθρώπινο αίμα, λέκιαζε τη γούνα του δεξιού χεριού του κρήτσι, και το μαχαίρι έτρεμε στην πράσινη πατούσα. Το οξύ, παραμορφωμένο πρόσωπο κοίταξε τον Ντέιβιντσον από πολύ κοντά, τόσο κοντά που μπορούσε να διακρίνει το περίεργο φως που έκαιγε βαθιά μέσα στα

μάτια, τα μαύρα σαν το κάρβουνο. Η φωνή ήταν πάντα πολύ απαλή και σιγανή.

Τον άφησαν να φύγει.

Σηκώθηκε προσεκτικά, ακόμα ζαλισμένος από την πτώση. Τα κρήτσι τώρα στέκονταν μακριά του, ξέροντας ότι το χέρι του έφτανε δυο φορές πιο μακριά από το δικό τους, αλλά ο Παραμορφωμένος δεν ήταν ο μόνος οπλισμένος: υπήρχε άλλο ένα όπλο που σημάδευε την κοιλιά του. Αυτό το κρατούσε ο Μπεν. Το δικό του κρήτσι, ο Μπεν, ο κοντός, ψαρός, χλωμός μπάσταρδος, που έδειχνε ηλίθιος όπως συνήθως, αλλά κρατούσε όπλο.

Είναι δύσκολο να γυρίσεις την πλάτη σε δυο πιστόλια που σε σημαδεύουν, αλλά ο Ντέιβιντσον το έκανε και άρχισε να περπατάει προς τον αγρό.

Μια φωνή είπε πίσω του κάποια λέξη κρήτσι, οξεία και δυνατή. Κάποιος άλλος είπε: “Βιάσου, γρήγορα!” και έγινε ένας παράξενος θόρυβος σαν πουλιά που κελαηδούν, που πρέπει να ήταν γέλιο κρήτσι. Ένας πυροβολισμός σφύριξε στο δρόμο δίπλα του. Χριστέ μου, δεν ήταν δίκαιο, είχαν τα όπλα κι εκείνος δεν ήταν οπλισμένος. Άρχισε να τρέχει. Μπορούσε να τρέξει πιο γρήγορα από οποιοδήποτε κρήτσι. Δεν ήξεραν πώς να πυροβολήσουν.

“Τρέχα”, είπε η ήσυχη φωνή μακριά πίσω του. Αυτός ήταν ο Παραμορφωμένος – Σέλβερ, αυτό ήταν το όνομά του. Σαμ, τον φώναζαν μέχρι που ο Λιούμποβ εμπόδισε τον Ντέιβιντσον να του δώσει αυτό που του άξιζε και τον έκανε κατοικίδιο του, οπότε τον βάφτισαν Σέλβερ. Χριστέ μου, τι ήταν όλα αυτά, ήταν ένας επιάλλητος. Έτρεξε. Το αίμα χτυπούσε στα μηνίγγια του. Έτρεχε μέσα στο χρυσό, καπνισμένο απόγευμα. Υπήρχε ένα πτώμα δίπλα στο μονοπάτι: μόλις που το πρόσεξε. Δεν ήταν καμένο, έμοιαζε μ' ένα άσπρο μπαλόνι που είχε ξεφουσκώσει. Είχε ορθάνοιχτα γαλάζια μάτια. Δεν είχαν τολμήσει να τον σκοτώσουν, τον Ντέιβιντσον. Δεν τον είχαν ξαναπυροβολήσει. Ήταν αδύνατον. Δεν μπορούσαν να τον σκοτώσουν. Βρήκε το ελικόπτερο, ακέραιο και λαμπερό, και χώθηκε στο κάθισμα και το απογείωσε πριν προλάβουν τα κρήτσι να δοκιμάσουν οτιδήποτε. Τα χέρια του έτρεμαν, όχι πολύ, απλώς έτρεμαν. Δεν μπορούσαν να τον σκοτώσουν. Έκανε τον κύκλο του λόφου και ύστερα κατέβηκε γρήγορα χαμηλά, ψάχνο-

ντας τα τέσσερα κρήτσι. Αλλά τίποτα δεν κουνιόταν στα καπνισμένα χαλάσματα του στρατοπέδου.

Το πρωί σ' εκείνο το σημείο υπήρχε ένα στρατόπεδο. Διακόσιοι άντρες. Τώρα υπήρχαν μόνο τέσσερα κρήτσι. Δεν τα είχε ονειρευτεί όλα αυτά. Δεν μπορεί απλώς να εξαφανίστηκαν. Ήταν κάπου γύρω και κρύβονταν. Άνοιξε το οπλοπολυβόλο στη μουσούδα του ελικοπτέρου και γάζωσε το καμένο έδαφος, άνοιξε τρύπες στα πράσινα φύλλα του δάσους, πολυβόλησε τα καμένα κόκαλα και τα κρύα κορμιά των αντρών του και τα κατεστραμμένα μηχανήματα και τα άσπρα κούτσουρα που σάπιζαν, γυρνώντας ξανά και ξανά μέχρι που τελείωσαν τα πυρομαχικά και οι σπασμοί του όπλου σταμάτησαν απότομα.

Τα χέρια του Ντέιβιντσον τώρα ήταν σταθερά, το σώμα του αισθανόταν ήρεμο και ήξερε ότι δεν έβλεπε όνειρο. Κατευθύνθηκε ξανά προς τον Πορθμό, για να πάει τα νέα στη Σέντραλβιλ. Καθώς πετούσε ένιωσε το πρόσωπό του να χαλαρώνει και να ξαναπαίρνει τις συνηθισμένες ήρεμες γραμμές του. Δεν μπορούσαν να του καταλογίσουν ευθύνες για την καταστροφή, γιατί δεν ήταν εκεί όταν έγινε. Μπορεί να καταλάβαιναν ότι σήμαινε πολλά που τα κρήτσι είχαν επιτεθεί κατά τη διάρκεια της απουσίας του, ξέροντας ότι θα αποτύγχαναν αν ήταν εκεί για να οργανώσει την άμυνα. Και κάτι καλό μπορεί να έβγαине απ' όλα αυτά. Θα έκαναν αυτό που έπρεπε να γίνει από την αρχή, θα καθάριζαν τον πλανήτη για να τον καταλάβουν οι Γήινοι. Ούτε ο Λιούμποβ δεν θα μπορούσε να τους σταματήσει από το να εξολοθρευούν τα κρήτσι τώρα, όχι όταν μάθαιναν ότι ήταν το εξημερωμένο κρήτσι του Λιούμποβ που είχε οργανώσει τη σφαγή! Θα συμφωνούσαν στη γενοκτονία τώρα. Και μπορεί να ανέθεται αυτή τη δουλίτσα στον ίδιο. Σ' αυτή τη σκέψη θα μπορούσε να είχε χαμογελάσει. Αλλά κράτησε το πρόσωπό του ανέκφραστο.

Η θάλασσα από κάτω του ήταν γκριζωπή από το λυκόφως και μπροστά του απλώνονταν οι λόφοι των νησιών, τα πυκνά, όλο νερά, πολύφυλλα δάση μέσα στο δειλινό.

2.

Όλα τα χρώματα της σκουριάς και της δύσης, καφεκόκκινα και ανοιχτοπράσινα, άλλαζαν ασταμάτητα στα μεγάλα φύλλα καθώς φυσούσε ο άνεμος. Οι ρίζες των χαλκόχρωμων ιτιών, χοντρές και μπλεγμένες, φάνταζαν πράσινες δίπλα στο τρεχούμενο νερό που, όπως ο άνεμος, κινείτο αργά με πολλούς στροβίλους και φαινομενικές παύσεις, σκοντάφτοντας σε βράχους, ρίζες, φύλλα που κρέμονταν ή ήταν πεσμένα κάτω· καμιά κατεύθυνση δεν ήταν ελεύθερη, κανένα φως που να μην διακόπτεται στο δάσος. Στον αέρα, στο νερό, στο φως του ήλιου, πάντα παρεμβάλλονταν φύλλα και κλαδιά, κορμοί και ρίζες, το σκοτεινό, το σύνθετο. Μικρά μονοπάτια στριφογύριζαν κάτω από τα κλαδιά, γύρω από τους κορμούς, πάνω από τις ρίζες. Δεν πήγαιναν ίσια, αλλά υποχωρούσαν μπροστά σε κάθε εμπόδιο, περίπλοκα σαν διακλαδώσεις νεύρων. Το έδαφος δεν ήταν ξηρό και στερεό, αλλά υγρό και μαλακό, προϊόν της συνεργασίας ζωντανών πλασμάτων με τον παρατεταμένο, περίτεχο θάνατο των φύλλων και των δέντρων. Και από αυτό το πλούσιο νεκροταφείο υψώνονταν δέντρα τριάντα μέτρα ύψος, και μικροσκοπικά μανιτάρια που ξεφύτρωναν σε κύκλους διαμέτρου ενός εκατοστού. Η μυρωδιά του αέρα ήταν λεπτή, σύνθετη, γλυκερή. Η θέα δεν ήταν ποτέ μεγάλη, εκτός αν κοίταζες ίσια επάνω ανάμεσα στα κλαδιά, οπότε διέκρινες τα αστέρια. Τίποτε δεν ήταν καθαρό, στεγνό, άγονο, επίπεδο. Έλειπε η αποκάλυψη. Δεν έβλεπες τα πάντα μονομιάς: καμιά σιγουριά. Τα χρώματα της σκουριάς και της δύσης άλλαζαν διαρκώς στα φύλλα των ιτιών και δεν μπορούσες να πεις με σιγουριά αν τα φύλλα ήταν καφεκόκκινα ή κοκκινοπράσινα ή πράσινα.

Ο Σέλβερ φάνηκε σ' ένα μονοπάτι δίπλα στο νερό. Πήγαινε αργά και συχνά σκόνταφτε στις ρίζες των ιτιών. Είδε έναν γέρο που ονειρευόταν, και σταμάτησε. Ο γέρος τον κοίταξε μέσα από τα μακριά φύλλα της ιτιάς και τον είδε στο όνειρό του.

“Μπορώ να έρθω στο Στέκι σου, Άρχοντα Ονειρευτή; Έρχομαι από μακριά”.

Ο γέρος στεκόταν ακίνητος. Ο Σέλβερ κάθησε στις φτέρνες

του έξω από το μονοπάτι, δίπλα στο ποταμάκι. Το κεφάλι του ήταν κρεμασμένο, γιατί ήταν κουρασμένος και έπρεπε να κοιμηθεί. Περπατούσε πέντε μέρες.

“Είσαι στον ονειρόχρονο ή στον κοσμόχρονο;” ρώτησε τελικά ο γέρος.

“Στον κοσμόχρονο”.

“Έλα μαζί μου, λοιπόν”. Ο γέρος σηκώθηκε γρήγορα και οδήγησε τον Σέλβερ στο στριφογυριστό μονοπάτι πέρα από την περιοχή με τις τιές, προς τις ξηρές, πιο σκοτεινές περιοχές με βελανιδιές και αγκάθια. “Σε πήρα για θεό”, είπε, προπορευόμενος κατά ένα βήμα. “Και μου φάνηκε ότι σ’ έχω ξαναδεί, μπορεί σε κάποιο όνειρο”.

“Όχι στον κοσμόχρονο. Έρχομαι από τον Σορνόλ, δεν έχω ξαναπεράσει ποτέ από εδώ”.

“Αυτή η πόλη είναι η Καντάστ. Εγώ είμαι ο Κόρο Μένα. Της Μουρτζιάς”.

“Το όνομά μου είναι Σέλβερ. Της Φλαμουριάς”.

“Υπάρχουν Φλαμουράνθρωποι ανάμεσά μας, άντρες και γυναίκες. Επίσης τα φύλα που παντρεύεστε, η Οξιά και το Λιόπρινο. Δεν έχουμε γυναίκες της Μηλιάς. Αλλά δεν έρχεσαι να βρεις γυναίκα, έτσι δεν είναι;”

“Η γυναίκα μου πέθανε”, είπε ο Σέλβερ.

Έφτασαν στο Στέκι των Αντρών, σε ένα ύψωμα φυτεμένο με νεαρές βελανιδιές. Έσκυψαν και σύρθηκαν μέσα από το τούνελ που χρησίμευε για είσοδος. Μέσα, στο φως της φωτιάς, ο γέρος στάθηκε όρθιος, αλλά ο Σέλβερ έμεινε κουρνιασμένος στα χέρια και τα γόνατα, ανίκανος να σηκωθεί. Τώρα που είχε βρει βοήθεια και άνεση, το σώμα του, που το είχε πιάσει πάρα πολύ, δεν τράβαγε άλλο. Ξάπλωσε κάτω και τα μάτια του έκλεισαν. Και ο Σέλβερ γλίστρησε με ανακούφιση και ευγνωμοσύνη, στο μεγάλο σκοτάδι.

Οι άντρες στο Στέκι της Καντάστ τον περιποιήθηκαν, και ο θεραπευτής τους ήρθε κι έδεσε την πληγή στο δεξί του χέρι. Το βράδυ, ο Κόρο Μένα και ο θεραπευτής Τόρμπερ κάθησαν δίπλα στη φωτιά. Οι περισσότεροι από τους υπόλοιπους άντρες ήταν με τις γυναίκες τους τη νύχτα. Υπήρχαν μόνο δυο νέοι μαθητευόμε-

νοι θεραπευτές στους πάγκους, και το 'χαν ρίξει κι οι δυο στον ύπνο. “Δεν ξέρω πού μπορεί να έπαθε αυτές τις ουλές στο πρόσωπό του”, είπε ο θεραπευτής, “ούτε αυτή την πληγή στο δεξί του χέρι. Πολύ περίεργη πληγή”.

“Είναι ένα περίεργο εξάρτημα που φορούσε στη ζώνη του”, είπε ο Κόρο Μένα.

“Το είδα και δεν το είδα”.

“Το έβαλα κάτω από τον πάγκο του. Μοιάζει με γυαλισμένο σίδερο, αλλά δεν είναι σαν τις κατασκευές των αντρών μας”.

“Έρχεται από τον Σορνόλ, σου το είπα”.

Μείνανε και οι δυο σιωπηλοί για λίγο. Ο Κόρο Μένα ένωσε παράλογο φόβο να τον πιάσει, και γλίστρησε στο όνειρο για να βρει την αιτία αυτού του φόβου. Γιατί ήταν γέρος, και πεπειραμένος. Στο όνειρο οι γίγαντες περπατούσαν, πελώριοι και τρομεροί. Τα στεγνά φολιδωτά τους άκρα ήταν τυλιγμένα σε ρούχα. Τα μάτια τους ήταν μικρά και ανοιχτόχρωμα, σαν τσίγκινες χάντρες. Πίσω τους σέρνονταν τεράστια πράγματα από γυαλισμένο σίδερο. Τα δέντρα έπεφταν στο διάβα τους.

Μέσα από τα δέντρα που έπεφταν βγήκε ένας άντρας τρέχοντας, φωνάζοντας δυνατά, με αίμα στο στόμα του. Το μονοπάτι που έτρεχε οδηγούσε στην είσοδο του Στεκιού της Καντάστ.

“Λοιπόν, δεν υπάρχει αμφιβολία”, είπε ο Κόρο Μένα, βγαίνοντας από το όνειρο. “Ήρθε πάνω από τη θάλασσα, απ' ευθείας από τον Σορνόλ, αλλιώς ήρθε με τα πόδια από την ακτή της Κέλμε Ντέβα στη δική μας στεριά. Οι γίγαντες βρίσκονται και στα δύο αυτά μέρη, απ' ό,τι λένε οι ταξιδιώτες”.

“Θα τον ακολουθήσουν, άραγε”, είπε ο Τόρμπερ. Κανείς δεν απάντησε την ερώτηση, που δεν ήταν ερώτηση, αλλά δήλωση πιθανότητας.

“Είδες κάποτε τους γίγαντες, Κόρο;”

“Μια φορά”, είπε ο γέρος.

Ονειρεύτηκε. Μερικές φορές, επειδή ήταν πολύ γέρος και όχι τόσο δυνατός όσο ήταν κάποτε, γλιστρούσε για λίγο στον ύπνο. Η μέρα χάραξε, πέρασε και το μεσημέρι. Έξω από το Στέκι βγήκε μια ομάδα κυνηγών, τα παιδιά φλυαρούσαν, οι γυναίκες μιλούσαν με φωνές σαν κελαρυστό νερό. Μια φωνή κάλεσε τον Κόρο Μένα

από την πόρτα. Βγήκε έρποντας στο φως του απογεύματος. Η αδελφή του στεκόταν απέξω, εισπνέοντας τον ευωδιαστό αέρα με ευχαρίστηση, αλλά με αυστηρό ύφος. “Ξύπνησε ο ξένος, Κόρο;”

“Όχι ακόμα. Τον προσέχει ο Τόρμπερ”.

“Πρέπει να μάθουμε την ιστορία του”.

“Σίγουρα θα ξυπνήσει όπου να 'ναι”.

Η Έμπορ Ντέντελ συνοφρυώθηκε. Αρχηγός των γυναικών της Καντάσι, ανησυχούσε για το λαό της. Αλλά δεν ήθελε να διατάξει να ενοχλήσουν έναν πληγωμένο άντρα, ούτε να προσβάλει τους Ονειρευτές επιμένοντας στο δικαίωμα της να μπει στο Στέκι. “Δεν μπορείς να τον ξυπνήσεις, Κόρο;” ρώτησε τελικά. “Αν τον... κυνηγούν;”

Δεν μπορούσε να παραλληλίσει τα αισθήματα της αδελφής του με τα δικά του, αλλά το καταλάβαινε. Η ανησυχία της τον πόνεσε. “Αν ο Τόρμπερ το επιτρέπει, θα τον ξυπνήσω”, είπε.

“Προσπάθησε να μάθεις τα νέα του, σύντομα. Μακάρι να ήταν γυναίκα και να μπορούσε να μιλήσει λογικά...”

Ο ξένος είχε ξυπνήσει μόνος του, και ήταν ξαπλωμένος στο μισοσκοτάδο μέσα στο Στέκι. Ψηνόταν στον πυρετό. Τα αχαλίνωτα όνειρα της αρρώστιας χόρευαν στα μάτια του. Ανακάθησε, πάντως, και μίλησε συκρατημένα. Ενώ τον άκουγε, τα κόκαλα του Κόρο Μένα έμοιαζαν να ζαρώνουν μέσα του, προσπαθώντας να κρυφτούν από αυτή την τρομερή ιστορία, αυτό το καινούριο πράγμα.

“Ήμουν ο Σέλβερ Θηλ, όταν ζούσα στην Εσρέθ του Σορνόλ. Η πόλη μου καταστράφηκε από τους γιούμεν όταν έκοψαν τα δέντρα σ' εκείνη την περιοχή. Ήμουν ένας από αυτούς που υποχρεώθηκαν να τους υπηρετήσουν, μαζί με τη γυναίκα μου τη Θηλ. Ένας από αυτούς τη βίασε κι εκείνη πέθανε. Επιτέθηκα στον γιούμεν που τη σκότώσε. Θα μπορούσε να με είχε σκοτώσει τότε, αλλά ένας άλλος από αυτούς μ' έσωσε και με ελευθέρωσε. Έφυγα από τον Σορνόλ, όπου καμιά πόλη δεν είναι πια ασφαλής από τους γιούμεν, και ήρθα εδώ στο Βόρειο Νησί, και ζούσα στην ακτή της Κέλμε Ντέβα στις Κόκκινες Σπηλιές. Εκεί ήρθαν αργότερα οι γιούμεν και άρχισαν να κόβουν τον κόσμο. Κατέστρεψαν και μια πόλη εκεί, την Πένλε. Έπιασαν καμιά εκατοστή άντρες

και γυναίκες και τους υποχρέωσαν να τους υπηρετούν, να ζουν σε μια μάντρα. Εμένα δεν με έπιασαν. Ζούσα με άλλους που είχαν δραπετεύσει από την Πένλε, στα έλη βόρεια της Κέλμε Ντέβα. Μερικές φορές, τη νύχτα, πήγαινα στους ανθρώπους στη μάντρα των γιούμεν. Μου είπαν ότι εκείνος ήταν εκεί. Εκείνος που είχα προσπαθήσει να σκοτώσω. Στην αρχή σκέφτηκα να ξαναπροσπαθήσω. Ή να ελευθερώσω τους ανθρώπους που ζούσαν στη μάντρα. Αλλά όλον αυτό τον καιρό παρακολουθούσα τα δέντρα να πέφτουν και είδα τον κόσμο να κόβεται και να τον αφήνουν να σαπίζει. Οι άντρες μπορεί να δραπέτευαν, αλλά οι γυναίκες ήταν κλειδωμένες με μεγαλύτερη ασφάλεια και δεν μπορούσαν να φύγουν, και είχαν αρχίσει να πεθαίνουν. Μίλησα με τους ανθρώπους που κρύβονταν πέρα στα έλη. Ήμασταν όλοι πολύ φοβισμένοι και εξοργισμένοι, και δεν είχαμε τρόπο να ελευθερώσουμε το φόβο και την οργή μας. Οπότε, τελικά, ύστερα από πολλές συζητήσεις και πολλά όνειρα, κάναμε ένα σχέδιο, και μπήκαμε μέρα, και σκοτώσαμε τους γιούμεν της Κέλμε Ντέβα με τόξα και κυνηγετικά δόρατα, και κάψαμε την πόλη και τα μηχανήματά τους. Δεν αφήσαμε τίποτα. Αλλά εκείνος είχε φύγει. Ξαναγύρισε μόνος. Τραγούδησα από πάνω του, και τον άφησα να φύγει”.

Ο Σέλβερ σταμάτησε.

“Υστερα;” ψιθύρισε ο Κόρο Μένα.

“Υστερα ένα ιπτάμενο πλοίο ήρθε από τον Σορνόλ, και μας κυνήγησε στο δάσος, αλλά δεν βρήκε κανένα. Οπότε έβαλαν φωτιά στο δάσος. Αλλά έβρεχε και δεν έκαναν μεγάλη ζημιά. Οι περισσότεροι απ' αυτούς που ελευθερώθηκαν από τη μάντρα και από τους άλλους πήγαν βορειότερα ή ανατολικά, προς τους Λόφους Χόλι, γιατί φοβόμασταν ότι οι γιούμεν μπορεί να μας κυνηγούσαν. Πήγα μόνος μου. Βλέπεις, οι γιούμεν με ξέρουν, ξέρουν το πρόσωπό μου. Και αυτό φοβίζει κι εμένα κι εκείνους που μένουν μαζί μου”.

“Τι είναι η πληγή σου;” ρώτησε ο Τόρμπερ.

“Εδώ, με χτύπησε μ' ένα δικό τους είδος όπλου. Αλλά εγώ του τραγούδησα και τον άφησα να φύγει”.

“Μόνος σου λύγισες έναν γίγαντα;” ρώτησε ο Τόρμπερ με ένα βεβιασμένο χαμόγελο, θέλοντας να πιστέψει.

“Όχι μόνος. Με τρεις κυνηγούς, και με το όπλο του στο χέρι μου – αυτό”.

Ο Τόρμπερ πισωπάτησε στη θέα του.

Κανείς τους δεν μίλησε για λίγο. Τελικά ο Κόρο Μένα είπε: “Αυτά που μας λες είναι πολύ μαύρα, και ο δρόμος κατηφορικός. Είσαι Ονειρευτής στο Στέκι σου;”

“Ήμουν. Τώρα δεν υπάρχει πια το Στέκι της Εσρέθ”.

“Δεν έχει σημασία. Μιλάμε μαζί την Αρχαία γλώσσα. Ανάμεσα στις ιτιές της Άστα μου πρωτομίλησες και με φώναξες Άρχοντα Ονειρευτή. Αυτό είμαι. Ονειρεύεσαι, Σέλβερ;”

“Σπάνια τώρα πια”, απάντησε ο Σέλβερ, υπάκουος στην κατήχηση, με το σημαδεμένο, πυρετικό του πρόσωπο χαμηλωμένο.

“Εύπνιος;”

“Εύπνιος”.

“Ονειρεύεσαι καλά, Σέλβερ;”

“Όχι καλά”.

“Κρατάς το όνειρο στα χέρια σου;”

“Ναι”.

“Υφαίνεις το σχήμα, την κατεύθυνση, την αρχή, τη συνέχεια και το τέλος κατά βούληση;”

“Μερικές φορές, όχι πάντα”.

“Μπορείς να περπατήσεις στο δρόμο που πηγαίνει το όνειρό σου;”

“Μερικές φορές. Μερικές φορές πάλι φοβάμαι να το κάνω”.

“Ποιος δεν φοβάται; Τα πράγματα δεν είναι ιδιαίτερα άσχημα με σένα, Σέλβερ”.

“Όχι, είναι εντελώς άσχημα”, είπε ο Σέλβερ, “δεν έχει μείνει τίποτα καλό”, και άρχισε να τρέμει.

Ο Τόρμπερ του έδωσε να πει αφέψημα από φύλλα ιτιάς και τον έβαλε να ξαπλώσει. Ο Κόρο Μένα δεν είχε ακόμα κάνει την ερώτηση της Γυναίκας Αρχηγού. Την έκανε απρόθυμα, γονατίζοντας στο πλευρό του άρρωστου άντρα.

“Οι γίγαντες, οι γιούμεν όπως τους αποκαλείς, θα ακολουθήσουν τα ίχνη σου, Σέλβερ;”

“Δεν άφησα ίχνη. Κανείς δεν με έχει δει ανάμεσα στην Κέλμε Ντέβα κι εδώ, έξι μέρες τώρα. Δεν είναι εκεί ο κίνδυνος”. Προ-

σπάθησε να ξανασηκωθεί. “Άκου, άκου. Δεν καταλαβαίνεις τον κίνδυνο. Πώς μπορείς να τον δεις; Δεν έχεις κάνει αυτό που έκανα εγώ, ποτέ δεν το ονειρεύτηκες καν, να προκαλέσεις το θάνατο διακοσίων ανθρώπων. Δεν θα με ακολουθήσουν, αλλά μπορεί να μας ακολουθήσουν όλους. Να μας κυνηγήσουν όπως οι κυνηγοί ακολουθούν τα ζώα. Αυτός είναι ο κίνδυνος. Μπορεί να προσπαθήσουν να μας σκοτώσουν. Όλους μας, όλους τους άντρες”.

“Ξάπλωσε—”.

“Όχι. Δεν παραληρώ. Αυτό είναι αληθινό γεγονός και όνειρο. Υπήρχαν διακόσιοι γιούμεν στην Κέλμε Ντέβα και είναι νεκροί. Τους σκοτώσαμε. τους σκοτώσαμε σαν να μην ήταν άνθρωποι. Γιατί να μην γυρίσουν να κάνουν το ίδιο; Μας σκότωναν έναν-έναν, τώρα θα μας σκοτώσουν όπως σκοτώνουν τα δέντρα, κατά εκατοντάδες και εκατοντάδες και εκατοντάδες”.

“Κάτσε ήσυχος”, είπε ο Τόρμπερ. “Αυτά τα πράγματα συμβαίνουν στα όνειρα του πυρετού, Σέλβερ. Δεν συμβαίνουν στον κόσμο”.

“Ο κόσμος είναι πάντα νέος”, είπε ο Κόρο Μένα, “όσο παλιές κι αν είναι οι ρίζες του. Σέλβερ, πώς γίνεται μ’ αυτά τα πλάσματα, λοιπόν; Μοιάζουν με ανθρώπους και μιλούν σαν άνθρωποι, δεν είναι άνθρωποι;”

“Δεν ξέρω. Οι άνθρωποι σκοτώνουν ανθρώπους, αν δεν είναι τρελοί; Σκοτώνει οποιοδήποτε ζώο το όμοιό του; Μόνον τα έντομα. Αυτοί οι γιούμεν μάς σκοτώνουν με την ίδια ευκολία που εμείς σκοτώνουμε τα φίδια. Αυτός που με δίδασκε έλεγε ότι σκοτώνουν ο ένας τον άλλον, σε καβγάδες, επίσης κατά ομάδες, σαν μυρμήγκια που τσακώνονται. Δεν το έχω δει αυτό. Αλλά ξέρω ότι δεν χαρίζονται σε κάποιον που εκλιπαρεί για τη ζωή του. Θα χτυπήσουν ένα λυγισμένο λαϊμό, το έχω δει αυτό! Έχουν μέσα τους μια επιθυμία να σκοτώνουν, οπότε θεώρησα σκόπιμο να τους θανατώσω”.

“Και όλα τα όνειρα των αντρών”, είπε ο Κόρο Μένα, καθισμένος σταυροπόδι στη σκιά, “θ’ αλλάξουν. Δεν θα είναι ποτέ πια τα ίδια. Δεν θα ξαναβαδίσω ποτέ στο μονοπάτι που πήραμε μαζί χθες, αυτόν το δρόμο ανάμεσα στις ιτιές όπου περπατούσα όλη μου τη ζωή. Έχει αλλάξει. Τον περπάτησες εσύ και άλλαξε τελείως. Πα-

λιότερα, αυτό που έπρεπε να κάνουμε ήταν το σωστό. Ο δρόμος που έπρεπε να πάρουμε ήταν ο σωστός και μας οδηγούσε στην πατρίδα. Πού είναι η πατρίδα μας τώρα; Γιατί έκανες αυτό που έπρεπε να κάνεις, και δεν ήταν σωστό. Σκότωσες ανθρώπους. Τους είδα πριν πέντε χρόνια στην Κοιλάδα Λέμγκαν, όπου πρωτόρθαν με το ιπτάμενο πλοίο τους. Κρύφτηκα και παρακολούθησα τους γίγαντες, έξι από δαύτους, και τους είδα να μιλάνε και να κοιτάνε τα βράχια και τα φυτά, και να ψήνουν φαγητό. Είναι άνθρωποι. Αλλά εσύ έχεις ζήσει ανάμεσά τους. Πες μου, Σέλβερ: Ονειρεύονται;”

“Όπως και τα παιδιά, στον ύπνο τους”.

“Δεν έχουν εκπαιδευτεί;”

“Όχι. Μερικές φορές μιλούν για τα όνειρά τους, οι θεραπευτές προσπαθούν να τα χρησιμοποιήσουν στις θεραπείες τους, αλλά κανείς τους δεν είναι εκπαιδευμένος, και δεν έχουν καμιά ικανότητα στο να ονειρεύονται. Ο Λιούμποβ, που με δίδασκε, με καταλάβαινε όταν του έδειξα πώς να ονειρεύεται, παρ’ όλα αυτά αποκαλούσε τον κοσμόχρονο “αληθινό” και τον ονειρόχρονο “ψεύτικο”, σαν να υπήρχε διαφορά ανάμεσά τους”.

“Έκανες αυτό που έπρεπε να κάνεις”, επανέλαβε ο Κόρο Μένα μετά από μια σιωπή. Τα μάτια του διασταυρώθηκαν με του Σέλβερ, μέσα από τις σκιές. Η απελπισμένη ένταση ελαττώθηκε στο πρόσωπο του Σέλβερ. Το παραμορφωμένο του πρόσωπο χαλάρωσε και ξάπλωσε χωρίς να πει περισσότερα. Σε λίγο αποκοιμήθηκε.

“Είναι θεός”, είπε ο Κόρο Μένα.

Ο Τόρμπερ δέχτηκε την κρίση του γέρου με ανακούφιση.

“Αλλά όχι σαν τους άλλους. Όχι σαν τον Διώκτη, ούτε σαν τον Φίλο χωρίς Πρόσωπο, ούτε σαν η Γυναίκα των Φύλλων της Λεύκης που περπατά στο δάσος των ονείρων. Δεν είναι ο Φύλακας, ούτε το Φίδι. Ούτε ο Λυράρης, ούτε ο Χαράκτης, ούτε και ο Κυνηγός, αν και έρχεται στον κοσμόχρονο σαν εκείνους. Μπορεί να ονειρευτήκαμε τον Σέλβερ αυτά τα τελευταία χρόνια, αλλά δεν θα τον ονειρευτούμε πια. Εγκατέλειψε τον ονειρόχρονο. Μέσα στο δάσος, μέσα από τα δέντρα, ένας θεός που γνωρίζει το θάνατο, ένας θεός που σκοτώνει αλλά ο ίδιος δεν αναγεννιέται”.

Η γυναίκα αρχηγός άκουσε τις αναφορές και τις προφητείες

του Κόρο Μένα και έδρασε. Κήρυξε συναγερμό στην πόλη της Καντάστ, αφού βεβαιώθηκε ότι κάθε οικογένεια ήταν έτοιμη να μετακομίσει, με λίγα τρόφιμα τυλιγμένα και φορεία έτοιμα για τους γέρους και τους αρρώστους. Έστειλε νέες γυναίκες να κατοπεύσουν νότια και ανατολικά για νέα από τους γιούμεν. Είχε μια οπλισμένη ομάδα κυνηγών πάντα γύρω από την πόλη, αν και οι άλλοι έβγαιναν κανονικά κάθε βράδυ. Και όταν ο Σέλβερ δυνάμωσε, επέμενε να βγει από το Στέκι και να διηγηθεί την ιστορία του: πώς οι γιούμεν σκότωσαν και αιχμαλώτισαν ανθρώπους στον Σορνόλ, και έκοψαν τα δάση. Πώς οι άνθρωποι της Κέλμε Ντέβα είχαν σκοτώσει τους γιούμεν. Ανάγκασε τις γυναίκες και όσους άντρες δεν ονειρεύονταν και δεν καταλάβαιναν αυτά τα πράγματα, να τα ακούν και να τα ξανακούν, μέχρι που κατάλαβαν, και φοβήθηκαν. Γιατί η Έμπορ Ντέντεπ ήταν πρακτική γυναίκα. Όταν ένας Μεγάλος Ονειρευτής, ο αδελφός της, της είπε ότι ο Σέλβερ ήταν θεός, νεωτεριστής, γέφυρα ανάμεσα στις πραγματικότητες, το πίστεψε και έδρασε ανάλογα. Ήταν ευθύνη του Ονειρευτή να προσέχει, να είναι βέβαιος πως η κρίση του ήταν σωστή. Μετά ήταν δική της ευθύνη να πάρει αυτή την κρίση και να δράσει ανάλογα. Εκείνος έβλεπε τι έπρεπε να γίνει. Αυτή επέβλεπε, ώστε να γίνει.

“Όλες οι πόλεις του δάσους πρέπει να ακούσουν” είπε ο Κόρο Μένα. Έτσι, η γυναίκα αρχηγός έστειλε τα νεαρά λαγωνικά της, και οι γυναίκες αρχηγοί σε άλλες πόλεις άκουσαν, και έστειλαν τα δικά τους λαγωνικά. Η σφαγή στην Κέλμε Ντέβα και το όνομα του Σέλβερ πέρασε στο Βόρειο Νησί και τη θάλασσα και τις άλλες στεριές, από στόμα σε στόμα, ή γραπτά. Όχι πολύ γρήγορα, γιατί οι Άνθρωποι του Δάσους δεν είχαν πιο γρήγορους αγγελιοφόρους από δρομείς. Κι όμως ήταν αρκετά γρήγοροι.

Δεν ανήκαν όλοι στην ίδια φυλή, οι άνθρωποι των Σαράντα Στεριών του κόσμου. Υπήρχαν πιο πολλές γλώσσες από στεριές, και η κάθε μία με διαφορετική διάλεκτο για κάθε πόλη που τη μιλάγε. Υπήρχαν ατέλειωτες παραλλαγές τρόπων, ηθών, εθίμων κατασκευών. Οι άνθρωποι διέφεραν και στα χαρακτηριστικά σε κάθε μία από τις πέντε Μεγάλες Στεριές. Οι άνθρωποι του Σορνόλ ήταν ψηλοί και χλωμοί, και καλοί έμποροι. Οι άνθρωποι του Ρίσογουελ ήταν κοντοί, και πολλοί απ’ αυτούς είχαν μαύρη γούνα,

και έτρωγαν πιθήκους. Και λοιπά και λοιπά. Αλλά το κλίμα διέφερε πολύ λίγο, και το δάσος πολύ λίγο, και η θάλασσα καθόλου. Η περιέργεια, οι τακτικές εμπορικές συναλλαγές και η ανάγκη εξεύρεσης συζύγου από το σωστό Δέντρο, συντηρούσε μια διαρκή κίνηση ανθρώπων ανάμεσα στις πόλεις και τις στεριές, οπότε υπήρχαν ομοιότητες ανάμεσα τους, εκτός από ακραίες περιπτώσεις, όπως τα φημολογούμενα βαρβαρικά νησιά στην Άπω Ανατολή και το Νότο. Σε όλες τις Σαράντα Στεριές, οι γυναίκες διοικούσαν τις πόλεις και τα χωριά, και σχεδόν κάθε πόλη είχε ένα Στέκι των Αντρών. Μέσα στα Στέκια οι Ονειρευτές μιλούσαν μια αρχαία γλώσσα, και αυτή διέφερε πολύ λίγο από στεριά σε στεριά. Σπάνια τη μάθαιναν οι γυναίκες ή οι άντρες που παρέμεναν κωνηγοί, ψαράδες, υφαντές, χτίστες, αυτοί που ονειρευόταν μόνο μικρά όνειρα έξω από το Στέκι. Καθώς τα περισσότερα γραπτά ήταν σ' αυτή τη γλώσσα του Στεκιού, όταν οι γυναίκες αρχηγοί έστελναν κορίτσια αγγελιοφόρους που μετέφεραν μηνύματα, τα γράμματα πήγαιναν από Στέκι σε Στέκι, όπως και τα άλλα έγγραφα, οι φήμες, τα προβλήματα, οι μύθοι και τα όνειρα. Αλλά ήταν πάντα στη διακριτική ευχέρεια των Γηραιών Γυναικών να τα πιστέψουν ή όχι.

Ο Σέλβερ βρισκόταν σε μια μικρή πόλη στην Εσσέν. Η πόρτα δεν ήταν κλειδωμένη, αλλά ήξερε πως αν την άνοιγε, κάτι κακό θα έμπαινε μέσα. Όσο την κρατούσε κλειστή, όλα θα πήγαιναν καλά. Το πρόβλημα ήταν πως υπήρχαν νεαρά δέντρα, ένα περιβόλι με νεαρά δεντράκια, φυτεμένα μπροστά στο σπίτι, όχι οπωροφόρα αλλά κάποιου άλλου είδους, δεν θυμόταν ποιού. Βγήκε να δει τι είδους δέντρα ήταν. Ήταν όλα σπασμένα και ξεριζωμένα. Σήκωσε ένα ασημένιο κλαδί και λίγο αίμα έτρεξε από τη μια σπασμένη άκρη. Όχι, όχι εδώ, όχι πάλι. Θηλ, είπε. Ω, Θηλ, έλα σε μένα πριν από το θάνατό σου! Αλλά δεν ήρθε. Μόνο ο θάνατός της βρισκόταν εκεί, η σπασμένη οξιά, η ανοιχτή πόρτα. Ο Σέλβερ έκανε μεταβολή και γύρισε γρήγορα μέσα στο σπίτι, ανακαλύπτοντας ότι ήταν χτισμένο όλο πάνω από το έδαφος, σαν τα σπίτια των γιούμεν, πολύ ψηλό και γεμάτο φως. Έξω από την άλλη πόρτα, στον απέναντι τοίχο του ψηλού δωματίου, ήταν ο μεγάλος δρόμος της πόλης των γιούμεν, της Σέντραλ. Ο Σέλβερ είχε το όπλο στη ζώνη

του. Αν ερχόταν ο Ντέιβιντσον, θα τον πυροβολούσε. Περίμενε, μέσα από την ανοιχτή πόρτα, κοιτώντας έξω στη λιακάδα. Ο Ντέιβιντσον ήρθε, πελώριος, τρέχοντας τόσο γρήγορα που ο Σέλβερ δεν μπορούσε να τον πετύχει στο στόχαστρο του όπλου, όλο και πιο κοντά. Το όπλο ήταν βαρύ. Ο Σέλβερ πυροβόλησε, αλλά το όπλο δεν έβγαλε φωτιά και πάνω στην οργή και το φόβο του πέταξε το όπλο και το όνειρο μαζί.

Αηδισμένος και κακοδιάθετος, έφτυσε και αναστέναξε.

“Κακό όνειρο;” ρώτησε η Έμπορ Ντέντεπ.

“Είναι όλα κακά, και όλα ίδια”, είπε, αλλά η βαθιά ανησυχία και η δυστυχία ελάφρωσαν λίγο καθώς απαντούσε. Η δροσερή πρωινή λιακάδα έπεφτε και χρωμάτιζε και διαπερνούσε τα λεπτά φύλλα και τα κλαδιά της φυτείας με οξιές της Καντάστ. Εκεί η αρχηγός καθόταν κι έπλεκε ένα καλάθι από μαύρη φτέρη, γιατί κι αυτή ήθελε να 'χει διαρκώς τα χέρια της απασχολημένα, ενώ ο Σέλβερ ήταν ξαπλωμένος δίπλα της και ονειρευόταν. Ήταν δεκαπέντε μέρες στην Καντάστ, και η πληγή του επουλωνόταν κανονικά. Ακόμα κοιμόταν πολλές ώρες, αλλά για πρώτη φορά εδώ και πολλούς μήνες είχε ξαναρχίσει να ονειρεύεται ξύπνιος, κανονικά, όχι μια ή δυο φορές το εικοσιτετράωρο, αλλά με τον αληθινό ρυθμό των ονείρων, δηλαδή δέκα με δεκατέσσερις φορές στον ημερήσιο κύκλο. Όσο άσχημα κι αν ήταν τα όνειρά του, όλο φρίκη και ντροπή, του ήταν πολύ ευπρόσδεκτα. Είχε φοβηθεί πως είχε αποκοπεί από τις ρίζες του, πως είχε προχωρήσει πολύ μακριά μέσα στη νεκρή γη της δράσης για να μπορέσει ποτέ να ξαναγυρίσει στις πηγές της αλήθειας. Τώρα, αν και το νερό ήταν πολύ πικρό, ήπιε ξανά.

Σύντομα είχε ξαναρίξει τον Ντέιβιντσον ανάμεσα στις στάχτες του καμένου στρατοπέδου και, αντί να τραγουδήσει από πάνω του, αυτή τη φορά τον χτύπησε στο στόμα με μια πέτρα. Τα δόντια του Ντέιβιντσον έσπασαν, και αίμα έτρεχε ανάμεσα στα άσπρα κομμάτια.

Το όνειρο ήταν χρήσιμο, απλή εκπλήρωση ευχής, αλλά το σταμάτησε εκεί, γιατί το είχε ξαναδεί πολλές φορές, πριν συναντήσει τον Ντέιβιντσον στις στάχτες της Κέλμε Ντέβα, και μετά. Αυτό το όνειρο ήταν σκέτη ανακούφιση. Μια γουλιά καθαρό νερό. Ήταν

η πικρίλα που χρειαζόταν. Πρέπει να πάει πίσω, όχι στην Κέλμε Ντέβα, αλλά στο μακρύ, φρικτό δρόμο στην ξένη πόλη που την έλεγαν Σέντραλ, όπου είχε επιτεθεί στο Θάνατο και είχε νικηθεί.

Η Έμπορ Ντέντεπ σφύριζε καθώς δούλευε. Τα λεπτά χέρια της, που η μεταξένια πράσινη γούνα τους είχε ασπρίσει από την ηλικία, δούλευαν με τη μαύρη φτέρη, μέσα-έξω, γρήγορα και επιδέξια. Τραγουδούσε ένα τραγούδι για το μάζεμα της φτέρης, ένα κοριτσιίστικο τραγούδι: *Μαζεύω φτέρες, άραγε θα γυρίσει...* Η αδύναμη, γερασμένη φωνή της έτρεμε σαν του γρύλου. Ο ήλιος έτρεμε στα φύλλα της οξιάς. Ο Σέλβερ ακούμπησε το κεφάλι του πάνω στα μπράτσα του.

Η φυτεία με τις οξιές ήταν λίγο-πολύ στη μέση της πόλης της Καντάστ. Οκτώ μονοπάτια έφευγαν απ' αυτήν, στριφογυρνώντας ανάμεσα στα δέντρα. Υπήρχαν ίχνη καπνού από ξύλα που καίγονται στον αέρα. Εκεί που τα κλαδιά ήταν λεπτά, στο νότιο άκρο της φυτείας, μπορούσες να διακρίνεις καπνό να υψώνεται από την καπνοδόχο ενός σπιτιού, σαν ένα κομμάτι γαλάζιας κλωστής που ξετυλιγόταν ανάμεσα στα φύλλα. Αν κοίταζες καλύτερα ανάμεσα στις βελανιδιές και τα άλλα δέντρα, έβλεπες στέγες σπιτιών να προεξέχουν γύρω στο ένα μέτρο πάνω από το έδαφος, γύρω στα εκατό με διακόσια, ήταν πολύ δύσκολο να τα μετρήσει. Τα ξύλινα σπίτια ήταν βυθισμένα κατά τα τρία τέταρτα, στριμωγμένα ανάμεσα στις ρίζες των δέντρων σαν φωλιές. Οι ξύλινες στέγες ήταν καλυμμένες με ένα συνονθύλευμα από μικρά κλαδιά, πευκοβελόνες, φύκια, λάσπη. Ήταν μονωτικά, αδιάβροχα, σχεδόν αθέατα. Το δάσος και η κοινότητα των οκτακοσίων ανθρώπων συνέχιζαν τη δουλειά τους γύρω από τη φυτεία με τις οξιές, όπου η Έμπορ Ντέντεπ καθόταν και έφτιαχνε ένα καλάθι από φτέρη. Ένα πουλί ανάμεσα στα κλαδιά πάνω από το κεφάλι της είπε "Τι-γούι", γλυκά. Υπήρχαν πιο πολλοί θόρυβοι ανθρώπων από συνήθως, γιατί πενήντα ή εξήντα ξένοι, κυρίως νέοι άντρες και γυναίκες, είχαν έρθει τις τελευταίες μέρες επειδή τους είχε προσελκύσει η παρουσία του Σέλβερ. Μερικοί έρχονταν από άλλες πόλεις του Βορρά, μερικοί ήταν απ' αυτούς που είχαν φέρει σε πέρας τη σφαγή στην Κέλμε Ντέβα μαζί του. Ακολουθώντας τις φήμες, τον ακολούθησαν ως εδώ. Κι όμως, οι φωνές των γυναικών που λούζο-

νταν ή των παιδιών που έπαιζαν δίπλα στο ποτάμι, δεν ήταν τόσο δυνατά όσο το πρωινό τραγούδι των πουλιών και το βούισμα των εντόμων και οι θόρυβοι του ζωντανού δάσους, με το οποίο η πόλη ήταν ένα σώμα.

Ένα κορίτσι ήρθε βιαστικά, μια νεαρή κυνηγός στο χρώμα των χλωμών φύλλων της οξιάς. "Νέα από τη νότια ακτή, μητέρα", είπε. "Η δρομέας βρίσκεται στο Στέκι των Γυναικών".

"Στείλε την εδώ όταν θα 'χει τελειώσει το φαγητό της", είπε η γυναίκα αρχηγός απαλά. "Σς, Τόλμπαρ, δεν βλέπεις ότι κοιμάται;"

Το κορίτσι έσκυψε κι έπιασε ένα μεγάλο φύλλο άγριου καπνού και το ακούμπησε απαλά πάνω στα μάτια του Σέλβερ, όπου είχε πέσει μια λαμπερή, κάθετη ηλιαχτίδα. Ήταν χαπλωμένος με τα χέρια του μισάνουχτα και το κατεστραμμένο, σημαδεμένο του πρόσωπο γυρισμένο προς τα πάνω, ευάλωτο και ανόητο, ένας Μεγάλος Ονειρευτής που είχε αποκοιμηθεί σαν παιδί. Αλλά η Έμπορ Ντέντεπ κοιτούσε το πρόσωπο του κοριτσιού. Έλαμπε, μ' ένα μίγμα οίκτου και φόβου, με λατρεία.

Η Τόλμπαρ έφυγε, γρήγορη σαν αστραπή. Σε λίγο, δυο από τις Γηραιές Γυναίκες ήρθαν μαζί με την αγγελιοφόρο, περπατώντας αργά σε μια σειρά κατά μήκος του ηλιόλουστου μονοπατιού. Η Έμπορ Ντέντεπ ύψωσε το χέρι της απολαμβάνοντας τη σιωπή. Η αγγελιοφόρος αμέσως έπεσε κάτω μπρούμυτα, και έμεινε εκεί. Η καστανοπράσινη γούνα της ήταν σκονισμένη και ιδρωμένη, είχε τρέξει μακριά και γρήγορα. Η Γηραιά Γυναίκα κάθισε κάτω σε μια κηλίδα ήλιου, και έμεινε σιωπηλή. Σαν δυο παλιές γκριζοπράσινες πέτρες, κάθονταν εκεί, με λαμπερά, ζωντανά μάτια.

Ο Σέλβερ, παλεύοντας με ένα όνειρο που ήταν πάνω από τις δυνάμεις του, φώναζε πανικόβλητος και ξύπνησε.

Πήγε να πει από το ποτάμι. Όταν ξαναγύρισε, τον ακολουθούσαν έξι-επτά απ' αυτούς που πάντα τον ακολουθούσαν. Η γυναίκα αρχηγός παράτησε τη μισοτελειωμένη δουλειά της και είπε: "Τώρα, καλώς ήρθες, δρομέα, και μίλησε".

Η δρομέας σηκώθηκε όρθια, έσκυψε το κεφάλι της μπροστά στην Έμπορ Ντέντεπ, και είπε το μήνυμά της: "Έρχομαι από την Τρέτχατ. Τα λόγια μου έρχονται από τον Σόρμπρον Ντέβα, πριν

απ' αυτόν από ναύτες των στενών, πριν απ' αυτούς από τον Μπρότερ του Σορνόλ. Είναι για να τα ακούσει όλη η Καντάστ, αλλά απευθύνονται στον άντρα που τον λένε Σέλβερ που γεννήθηκε από τη Φλαμουριά στην Εσρέθ. Ιδού οι λέξεις: Υπάρχουν νέοι γίγαντες στη μεγάλη πόλη των γιγάντων στον Σορνόλ, και πολλοί από τους καινούριους είναι θηλυκοί. Το κίτρινο πλοίο της φωτιάς υψώνεται και κατεβαίνει σ' ένα μέρος που το έλεγαν Πίχα. Το ξέρουν στον Σορνόλ ότι ο Σέλβερ από την Εσρέθ έκαψε την πόλη των γιγάντων στην Κέλμε Ντέβα. Οι μεγάλοι Ονειρευτές των Εξορίστων στον Μπρότερ έχουν ονειρευτεί γίγαντες πιο πολλούς κι από τα δέντρα των Σαράντα Στεριών. Αυτά είναι τα λόγια του μηνύματος που φέρνω”.

Μετά την τραγουδιστή απαγγελία έμειναν όλοι σιωπηλοί. Το πουλί, λίγο πιο μακριά είπε: “Τουίτ-γυιτ;” δοκιμαστικά.

“Τούτος εδώ είναι ένας πολύ κακός κοσμοόχρονος”, είπε μια από τις Γηραιές Γυναίκες, τρίβοντας ένα γόνατο που έπασχε από ρευματισμούς.

Ένα γκριζό πουλί πέταξε από μια τεράστια βελανιδιά που σημάδευε τη βόρεια άκρη της πόλης και έκανε κύκλους, ταξιδεύοντας στα προινά ρεύματα με τεμπέλικα φτερά, Υπήρχε πάντα ένα δέντρο-φαλιά για' αυτούς τους γκριζούς αετούς κοντά σε κάθε πόλη. Ήταν η υπηρεσία καθαριότητας.

Ένα μικρό, χοντρό αγόρι έτρεξε μέσα στη φυτεία από οξιές. Το κυνηγούσε μια κάπως μεγαλύτερη αδελφή, και ξεφώνιζαν και τα δυο με μικροσκοπικές φωνούλες σαν νυχτερίδες. Το αγόρι έπεσε κάτω και φώναξε, το κορίτσι τον σήκωσε και του σκούπισε τα δάκρυα μ' ένα μεγάλο φύλλο. Απομακρύνθηκαν προς το δάσος πιασμένα χέρι-χέρι.

“Υπήρχε ένας που τον έλεγαν Λιούμποβ”, είπε ο Σέλβερ στη γυναίκα αρχηγό. “Μίλησα για' αυτόν στον Κόρο Μένα, αλλά όχι σε σένα. Όταν εκείνος ο άλλος με σκότωνε, ήταν ο Λιούμποβ που μ' έσωσε. Ήταν ο Λιούμποβ που με θεράπευσε και μ' απελευθέρωσε. Ήθελε να μάθει για μας. Οπότε του απάντησα σε ό,τι με ρώτησε και μου απάντησε σε ό,τι τον ρώτησα. Μια φορά τον ρώτησα πώς θα επιβίωνε η φυλή του, με τόσο λίγες γυναίκες. Είπε ότι στον τόπο απ' όπου έρχονται οι μισοί απ' αυτούς είναι γυναίκες.

Αλλά οι άντρες δεν ήθελαν να φέρουν γυναίκες στις Σαράντα Στεριές μέχρι να ετοιμάσουν το μέρος για' αυτές”.

“Μέχρι οι άντρες να ετοιμάσουν το μέρος για τις γυναίκες; Μπράβο! Θα περίμεναν πολύ καιρό”, είπε η Έμπορ Ντέντεπ. “Είναι σαν τους ανθρώπους στο Όνειρο της Φτελιάς που έρχονται προς το μέρος σου με τον κόλο και τα κεφάλια στραμμένα μπροσπίσω. Κάνουν το δάσος ξερή παραλία” –η γλώσσα της δεν είχε λέξη για την “έρημο”– “και έτσι νομίζουν ότι ετοιμάζουν το μέρος για τις γυναίκες; Θα 'πρεπε να είχαν στείλει πρώτα τις γυναίκες. Μπορεί σ' αυτούς να κάνουν οι γυναίκες τα Μεγάλα Όνειρα, ποιος ξέρει; Είναι πολύ πίσω, Σέλβερ. Είναι παλαβοί”.

“Ένας λαός ολόκληρος δεν μπορεί να είναι παλαβός”.

“Αλλά ονειρεύονται μόνο όταν κοιμούνται, είπες. Όταν θέλουν να ονειρευτούν ξύπνιοι παίρνουν δηλητήρια και τα όνειρα ξεφεύγουν από τον έλεγχό τους, είπες! Γίνεται λαός να είναι πιο τρελός; Δεν ξεχωρίζουν τον ονειρόχρονο από τον κοσμοόχρονο πιο πολύ από ένα μωρό. Ίσως όταν σκοτώνουν ένα δέντρο να πιστεύουν ότι θα ξαναζωντανέψει!”

Ο Σέλβερ κούνησε το κεφάλι του. Ακόμα μιλούσε στη γυναίκα αρχηγό σαν να ήταν μόνη της στη φυτεία με τις οξιές, με σιγανή, διστακτική φωνή, σχεδόν νυσταγμένα. “Όχι, καταλαβαίνουν το θάνατο πολύ καλά... Φυσικά δεν βλέπουν όπως εμείς, αλλά ξέρουν πιο πολλά και καταλαβαίνουν πιο πολλά για μερικά πράγματα από μας. Ο Λιούμποβ, κυρίως, καταλάβαινε όσα του έλεγα. Πολλά απ' αυτά που μου 'λεγε όμως, δεν τα καταλάβαινα. Δεν ήταν η γλώσσα που μ' εμπόδιζε να καταλάβω. Ξέρω τη γλώσσα του, κι εκείνος έμαθε τη δική μας. Φτιάξαμε ένα γραπτό συνδυάζοντας τις δυο γλώσσες. Κι όμως υπήρχαν πράγματα που είπε ότι δεν θα κατλάβαινα ποτέ. Είπε ότι οι γιούμεν δεν κατάγονται από το δάσος. Αυτό είναι καθαρό. Είπε ότι θέλουν το δάσος: τα δέντρα για ξύλα, τη γη για να φυτέψουν πρασινάδα”.

Η φωνή του Σέλβερ αν και ακόμα απαλή, αντηχούσε πιο δυνατά. Οι άνθρωποι ανάμεσα στα ασημένια δέντρα άκουγαν.

“Κι αυτό είναι καθαρό σε όσους από μας τους είδαν να κόβουν τον κόσμο. Είπε ότι οι γιούμεν είναι άνθρωποι σαν εμάς, ότι πραγματικά έχουμε κάποια συγγένεια, ίσως όση συγγένεια έχει το

Κόκκινο ελάφι με την Γκρίζα Αντιλόπη. Είπε ότι έρχονται από έναν άλλον κόσμο που δεν είναι το δάσος. Τα δέντρα εκεί τα κόβουν. Έχει έναν ήλιο, όχι τον ήλιο μας, που είναι ένα άστρο. Όλα αυτά, καταλαβαίνεις, δεν ήταν εύκολο να τα καταλάβω. Λέω αυτές τις κουβέντες αλλά δεν καταλαβαίνω τι σημαίνουν. Δεν πειράζει. Είναι φανερό ότι θέλουν το δάσος μας για τον εαυτό τους. Είναι δυο φορές σαν το μπόι μας, έχουν πολύ καλύτερα όπλα από τα δικά μας, και φλογοβόλα, και ιπτάμενα πλοία. Τώρα έφεραν περισσότερες γυναίκες, και θα κάνουν παιδιά. Τώρα μπορεί να είναι δυο με τρεις χιλιάδες, κυρίως στον Σορνόλ. Αλλά αν περιμένουμε μια γενιά ή δυο, θα αναπαραχθούν. Θα διπλασιαστούν και θα τριπλασιαστούν. Σκοτώνουν άντρες και γυναίκες. Δεν χαρίζονται σ' αυτούς που ζητούν έλεος. Δεν τραγουδούν ανταγωνιστικά. Μπορεί να έχουν αφήσει πίσω τις ρίζες τους, σ' εκείνο το άλλο δάσος απ' όπου έρχονται, αυτό το δάσος χωρίς δέντρα. Οπότε παίρνουν δηλητήριο για να ελευθερώσουν τα όνειρα που κρύβουν μέσα τους, αλλά αυτό τους κάνει είτε να μεθούν είτε να αρρωσταίνουν. Κανείς δεν μπορεί να πει με σιγουριά αν είναι άνθρωποι ή όχι, αν είναι τρελοί ή λογικοί, αλλά αυτό δεν έχει σημασία. Πρέπει να τους αναγκάσουμε να φύγουν από το δάσος, γιατί είναι επικίνδυνοι. Αν δεν φύγουν, πρέπει να βάλουμε φωτιές και να τους διώξουμε από τις Στεριές, όπως καιμε τις φωλιές των μυρμηγκιών από τα άλση των πόλεων. Αν περιμένουμε, θα 'ρθουν αυτοί και θα κάψουν εμάς. Μπορούν να μας πατήσουν όπως εμείς πατάμε τα μυρμηγκία. Μια φορά είδα μια γυναίκα, ήταν όταν έκαψαν την πόλη μου την Εορέθ, ήταν πεσμένη πάνω στο μονοπάτι μπροστά σ' ένα γιούμαν και εκλιπαρούσε για τη ζωή της, κι εκείνος την πάτησε στην πλάτη της και της έσπασε τη σπονδυλική στήλη και ύστερα την παραμέρισε με μια κλωτσιά λες και ήταν κανένα ψόφιο φίδι. Το είδα με τα μάτια μου. Αν οι γιούμεν είναι άντρες, είναι απροσάρμοστοι άντρες που δεν έχουν διδαχτεί να ονειρεύονται και να φέρονται σαν άντρες. Γι' αυτό περιπλανώνται και βασανίζονται, σκοτώνοντας και καταστρέφοντας, οδηγούμενοι από τους θεούς μέσα τους, που δεν θέλουν να τους ελευθερώσουν αλλά τους ξεριζώνουν και τους αρνούνται. Αν είναι άντρες, είναι κακοί άντρες που έχουν απαρηνηθεί τους ίδιους τους τους

θεούς και φοβούνται να δουν το ίδιο τους το πρόσωπο στο σκοτάδι. Γυναίκα Αρχηγέ της Καντάστ, άκουσέ με". Ο Σέλβερ σηκώθηκε απότομα, ψηλός ανάμεσα στις καθισμένες γυναίκες. "Είναι καιρός, νομίζω, να γυρίσω στην πατρίδα μου, τον Σορνόλ, σ' αυτούς που είναι στην εξορία και σ' αυτούς που είναι σκλαβωμένοι. Πες σε όσους ονειρεύονται μια πόλη που καίγεται να μ' ακολουθήσουν στον Μπρότερ".

Υποκλίθηκε στην Έμπορ Ντέντεπ και άφησε τη φυτεία με τις οξιές, κουτσαίνοντας ακόμα, με το χέρι του τυλιγμένο σε επιδέσμους. Κι όμως το βήμα του ήταν γρήγορο και το κεφάλι του ήταν ψηλά, και έδειχνε πιο ακέραιος απ' όλους τους άντρες. Οι νέοι τον ακολούθησαν σιωπηλοί.

"Ποιος είναι αυτός;" ρώτησε η δρομέας από την Τρέτχατ, και τον ακολούθησε με τα μάτια.

"Ο άντρας στον οποίο απευθυνόταν το μήνυμά σου, ο Σέλβερ της Εορέθ, ένας θεός ανάμεσά μας. Έχεις ξαναδεί θεό, κόρη μου;"

"Όταν ήμουν δέκα χρονών, ο Λυράρης πέρασε από την πόλη μας".

"Ο Γερο-Έρτελ, ναι. Ήταν από το δέντρο μου, και από τις Βόρειες Κοιλιάδες όπως εγώ. Λοιπόν, τώρα είδες άλλον ένα θεό, μεγαλύτερο. Μίλησε στο λαό σου στην Τρέτχατ γι' αυτόν".

"Ποιος θεός είναι αυτός, μητέρα;"

"Ένας καινούριος", είπε η Έμπορ Ντέντεπ με τη στεγνή, γέριχη φωνή της. "Ο γιος της φωτιάς του δάσους, ο αδελφός των δολοφονημένων. Είναι αυτός που δεν θα ξαναγεννηθεί. Τώρα προχωρήστε, όλοι σας, πηγαινέτε στο Στέκι. Δέστε ποιος θα πάει με τον Σέλβερ, δέστε τι τρόφιμα θα πάρουν μαζί τους. Εγώ θα καθυστερήσω λίγο. Είμαι γεμάτη κακά προαισθήματα σαν ξεμωραμένος γέρος. Πρέπει να ονειρευτώ..."

Ο Κόρο Μένα πήγε με τον Σέλβερ εκείνο το βράδυ μέχρι το μέρος όπου είχαν πρωτοσυναντηθεί, κάτω από τις ιτιές στο ποτάμι. Πολλοί ακολουθούσαν τον Σέλβερ προς το νότο, γύρω στους εξήντα, η μεγαλύτερη ομάδα ανθρώπων που είχαν δει οι περισσότεροι να κινείται όλη μαζί. Προκαλούσαν μεγάλη φασαρία και έτσι μάζευαν ακόμη περισσότερους, στο δρόμο προς το θαλάσσιο πέρασμα του Σορνόλ. Ο Σέλβερ είχε διεκδικήσει το πλεονέ-

κτημα της μοναξιάς του Ονειρευτή γι' αυτή τη νύχτα. Θα ξεκινούσε μόνος. Οι σύντροφοί του θα τον πρόφταιναν το πρωί. Κι από κει και πέρα, μπλεγμένοι μέσα στο πλήθος και τη δράση, θα είχαν πολύ λίγο χρόνο για την αργή και βαθιά διαδικασία των μεγάλων ονείρων.

“Εδώ συναντηθήκαμε”, είπε ο γέρος, σταματώντας ανάμεσα στα γερμένα κλαδιά, το πέπλο των κρεμασμένων φύλλων, “και εδώ θα χωριστούμε. Αυτό θα ονομαστεί “Άλσος του Σέλβερ”, χωρίς άλλο, από τους ανθρώπους που θα πατήσουν τα μονοπάτια μας από δω και στο εξής”.

Ο Σέλβερ δεν είπε τίποτε για λίγο. Στεκόταν ακίνητος σαν δέντρο, και τα αεικίνητα φύλλα από πάνω του γίνονταν σκούρο ασημί καθώς τα σύννεφα άρχισαν να κρύβουν τ' άστρα. “Είσαι πιο σίγουρος για μένα απ' ό,τι είμαι εγώ”, είπε τελικά, μια φωνή μέσα στο σκοτάδι.

“Ναι, είμαι σίγουρος, Σέλβερ... Μ' έχουν διδάξει καλά το όνειρο, άλλωστε είμαι γέρος. Τώρα πια ονειρεύομαι πολύ λίγο για τον εαυτό μου. Και γιατί να το κάνω, άλλωστε; Δεν υπάρχει τίποτε καινούριο για μένα. Και αυτά που ήθελα από τη ζωή μου τα είχα, και περισσότερα. Έχω ζήσει τη ζωή μου. Μέρους σαν τα φύλλα του δάσους. Είμαι ένα γέρικο κούφιο δέντρο· μόνο οι ρίζες είναι ζωντανές. Έτσι ονειρεύομαι μόνον ό,τι ονειρεύονται όλοι οι άντρες. Δεν έχω οράματα, ούτε ευχές. Βλέπω αυτά που συμβαίνουν. Βλέπω τον καρπό να ωριμάζει στο κλαδί. Τέσσερα χρόνια τώρα ωριμάζει αυτός ο καρπός του βαθιά ριζωμένου δέντρου. Όλοι φοβόμασταν εδώ και τέσσερα χρόνια, ακόμα κι αν εμείς που ζούμε μακριά από τις πόλεις των γιούμεν, και τους έχουμε δει μονάχα μέσα από τις κρυψώνες μας, ή έχουμε δει τα πλοία τους να πετούν πάνω από τα κεφάλια μας, ή έχουμε δει τα νεκρά μέρη όπου έκοψαν τον κόσμο, ή απλώς έχουμε ακούσει για όλα αυτά. Είμαστε όλοι φοβισμένοι. Τα παιδιά ξυπνούν κλαίγοντας από το φόβο των γιγάντων. Οι γυναίκες δεν πάνε πια μακριά στα εμπορικά τους ταξίδια. Οι άντρες στα Στέκια δεν μπορούν να τραγουδήσουν. Ο καρπός του φόβου ωριμάζει. Και βλέπω ότι εσύ τον έκοψες. Είσαι ο θεριστής. Όλα όσα φοβόμαστε να μάθουμε, εσύ τα έχεις δει: εξορία, ντροπή, πόνο, τη στέγη και τους τοίχους του κόσμου να

πέφτουν, τη μητέρα νεκρή μέσα στη δυστυχία, τα παιδιά απαίδευτα, αφρόνιστα... Αυτή είναι μια νέα εποχή για τον κόσμο: Μια κακή εποχή. Και εσύ τα έχεις υποφέρει όλα. Έχεις πάει πιο μακριά απ' όλους. Και εκεί, στο τέλος του μαύρου δρόμου, φυτρώνει το Δέντρο: εκεί ωριμάζει ο καρπός: τώρα εσύ άπλωσες το χέρι σου, Σέλβερ, τώρα θα τον κόψεις. Και ο κόσμος αλλάζει εντελώς όταν ένας άντρας κρατά στο χέρι του τον καρπό εκείνου του δέντρου που οι ρίζες του είναι πιο βαθιές κι από του δάσους. Οι άντρες θα το καταλάβουν. Θα σε γνωρίσουν, όπως σε γνωρίσαμε εμείς. Δεν χρειάζεται να είσαι γέρος ή Μεγάλος Ονειρευτής για να αναγνωρίσεις έναν θεό! Όπου πας, θα ανάβουν φωτιές. Μόνο οι τυφλοί δεν θα μπορούν να τις δουν. Αλλά άκου, Σέλβερ, τι βλέπω εγώ που μπορεί να μην το βλέπουν οι άλλοι, το λόγο που σ' αγάπησα: Σε ονειρεύτηκα πριν συναντηθούμε εδώ. Περπατούσες σ' ένα μονοπάτι και πίσω σου τα νέα δέντρα μεγάλωναν, βελανιδιά και οξιά, ιτιά και λιόπρινο, έλατο και πεύκο, κλήθρα, φτελιά, ασπρολούλουδη φλαμουριά, όλες οι στέγες και οι τοίχοι του κόσμου, για πάντα ανανεωμένοι. Τώρα αντίο, αγαπημένε μου γιε και θεέ, προχώρησε με ασφάλεια”.

Η νύχτα σκοτείνιασε όσο προχωρούσε ο Σέλβερ, μέχρι που ακόμα και τα μάτια του, που έβλεπαν στη νύχτα, δεν διέκριναν παρά μόνο μάζες και επίπεδα, όλα μαύρα. Άρχισε να βρέχει. Είχε απομακρυνθεί μόνο μερικά χιλιόμετρα από την Καντάστ όταν συνειδητοποίησε ότι έπρεπε είτε να σταματήσει είτε ν' ανάψει ένα δαυλό. Προτίμησε να σταματήσει, και ψαχουλεύοντας βρήκε ένα μέρος ανάμεσα στις ρίζες της μεγάλης καστανιάς. Εκεί κάθησε με την πλάτη να ακουμπάει στον φαρδύ, στριφογυριστό κορμό που έδειχνε να κλείνει ακόμα μέσα του λίγη ζεστασιά από τον ήλιο. Η λεπτή βροχή έπεφτε αόρατη μέσα στο σκοτάδι, χτυπούσε στα φύλλα πάνω από το κεφάλι του, στα χέρια και το λαιμό και το κεφάλι του που προστατεύονταν από την παχιά μεταξωτή του γούνα, στη γη και τις φτέρες και τη γύρω βλάστηση, σε όλα τα φύλλα του δάσους, κοντά και μακριά. Ο Σέλβερ κάθησε ήσυχος σαν τη γκριζα κουκουβάγια σ' ένα κλαδί από πάνω του, ξύπνιος, με τα μάτια ορθάνοιχτα στο βροχερό σκοτάδι.

3.

Ο Λοχαγός Λιούμποβ είχε πονοκέφαλο. Άρχισε μαλακά, στους μύς του δεξιού του ώμου, και ανέβηκε μέχρι το δεξί του αυτί που άρχισε να χτυπάει σαν τύμπανο. Τα κέντρα του λόγου βρίσκονται στο αριστερό ημισφαίριο του εγκεφάλου, σκέφτηκε, αλλά δεν θα μπορούσε να το πει: δεν μπορούσε να μιλήσει, ή να διαβάσει, ή να κοιμηθεί, ή να σκεφτεί. Ημισφαίριο, αιμοσφαίριο. Ημικρανία, πονοκέφαλος, πονόκρανο, δίκρανο, *ωχ, ωχ, ωχ*. Φυσικά είχε κάνει θεραπεία για την ημικρανία, μια φορά στο σχολείο και ξανά κατά τη διάρκεια των υποχρεωτικών Στρατιωτικών Ψυχοθεραπευτικών Προληπτικών Συνόδων, αλλά είχε φέρει μαζί του μερικά χάπια εργοταμίνης όταν έφυγε από τη Γη, για κάθε ενδεχόμενο. Είχε πάρει δύο, κι ένα σουπερ-αναλγητικό, κι ένα ηρεμιστικό, κι ένα χωνευτικό χάπι για να εξουδετερώσει την καφεΐνη που εξουδετέρωνε την εργοταμίνη, αλλά το σουβλί ακόμα τον τρυπούσε από μέσα προς τα έξω, ακριβώς πάνω από το δεξί του αυτί, στο ρυθμό ενός μεγάλου τυμπάνου. Σουβλί, λιλί, μαλλί, Θεέ μου. Που να πάρει και να σηκώσει. Συκώτι και κίπαρη. Τι να κάνουν άραγε οι Αθσιανοί για την ημικρανία; Δεν θα πρέπει να παθαίνουν ημικρανία, θα ονειρεύονται για να διώξουν την ένταση μια βδομάδα πριν τους πιάσει. Προσπάθησε, προσπάθησε να ονειρευτείς. Άρχισε όπως σε δίδαξε ο Σέλβερ. Αν και δεν ήταν δυνατόν να καταλαβαίνει την αρχή του ΗΕΓ, αφού δεν ήξερε τίποτα για ηλεκτρισμό, μόλις άκουσε για τα κύματα άλφα και τότε εμφανίζονται, είχε πει: “Α, ναι, εννοείς αυτό”, και πάνω στο γράφημα που παρακολουθούσε αυτά που γίνονταν στο πράσινο κεφαλάκι του εμφανίστηκαν οι χαρακτηριστικές κυματιστές γραμμές άλφα. Και είχε διδάξει τον Λιούμποβ πώς να ενεργοποιεί και να αδρανοποιεί τους ρυθμούς άλφα σε ένα ημίωρο μάθημα. Πραγματικά, δεν ήταν δύσκολο. Αλλά όχι τώρα, ο κόσμος είναι κακός μαζί μας, *ωχ, ωχ, ωχ*, στο δεξί αυτί, η ανάσα καυτή, η άμαξα του Χρόνου έρχεται κι αυτή, γιατί οι Αθσιανοί είχαν κάψει το στρατόπεδο Σμιθ προχτές και είχαν σκοτώσει διακόσιους άντρες. Διακόσιους εφτά, για την ακρίβεια. Όλους, εκτός από τον λοχαγό. Καθόλου περίεργο που

τα χάπια δεν μπορούσαν να πιάσουν το κέντρο της ημικρανίας του, γιατί βρισκόταν πάνω σ' ένα νησί διακόσια μίλια μακριά, δυο μέρες πριν. Πάνω από τους λόφους, μακριά. Στάχτες, στάχτες, όλα ερείπια. Και ανάμεσα στις στάχτες, όλες του οι γνώσεις για τις Μορφές Ζωής Υψηλής Νοσημοσύνης στον Κόσμο 41. Σκόνη, σκουπίδια, ένα συνονθύλευμα από λάθος δεδομένα και ψεύτικες υποθέσεις. Σχεδόν πέντε γήινα χρόνια εδώ, και είχε πιστέψει ότι οι Αθσιανοί είναι ανίκανοι να σκοτώσουν ανθρώπους, του είδους του ή του είδους τους. Είχε γράψει μακροσκελείς αναφορές όπου εξηγούσε πώς και γιατί δεν μπορούσαν να σκοτώσουν ανθρώπους. Όλα λάθος. Ένα θανατηφόρο λάθος.

Τι δεν είχε προσέξει;

Ήταν ώρα να πηγαίνει προς τη συνάντηση στο Στρατηγείο. Προσεκτικά, ο Λιούμποβ σηκώθηκε, κινούμενος μονοκόμματα για να μην πιάσει το δεξί μέρος του κεφαλιού του. Πλησίασε το γραφείο του με βάδισμα ανθρώπου που βρίσκεται κάτω από το νερό, σερβίρισε μια δόση βότκας Γενικής Χρήσεως και την ήπια. Τον γύρισε το μέσα έξω· τον έκανε εξωστρεφή· τον έκανε κανονικό. Ένωσε καλύτερα. Βγήκε έξω και, ανίκανος να αντέξει το χοροπηδητό της μοτοσικλέτας του, άρχισε να βαδίζει κατά μήκος του μεγάλου σκονισμένου δρόμου της Σέντραλβιλ προς το Στρατηγείο. Περνώντας από το Λουάου του πέρασε από το μυαλό με λαιμαργία άλλη μια βότκα· αλλά ο λοχαγός Ντέιβιντσον μόλις έμπαινε μέσα, οπότε ο Λιούμποβ συνέχισε.

Οι άνθρωποι από το *Σάκλτον* βρίσκονταν ήδη στην αίθουσα συνεδριάσεων. Ο Κυβερνήτης Γιουνγκ, που τον είχε ξανασυναντήσει, είχε φέρει κάτω μερικά νέα πρόσωπα αυτή τη φορά. Δεν φορούσαν τη στολή του Ναυτικού· ύστερα από ένα λεπτό ο Λιούμποβ αναγνώρισε με ένα ελαφρό σοκ, ότι δεν ήταν Γήινοι. Επέδωξε αμέσως να συστηθεί. Ο ένας, ο κύριος Ορ, ήταν ένας Τριχωτός Σετιανός, σκούρος γκρι, παχύς και σκυθρωπός. Ο άλλος, ο κύριος Λέπεννον, ήταν ψηλός, λευκός και ωραίος: Χαϊνίτης. Χαιρέτησαν τον Λιούμποβ με ενδιαφέρον, και ο Λέπεννον είπε: “Μόλις τώρα διάβαξα την αναφορά σου για τον συνειδητό έλεγχο του παράδοξου ύπνου από τους Αθσιανούς, δόκτορα Λιούμποβ, πράγμα που ήταν πολύ ευχάριστο, όπως ήταν επίσης ευχάριστο να τον

αποκαλούν με τον κερδισμένο με την αξία του τίτλο του δόκτορα. Ο τρόπος που μιλούσαν υποδήλωνε ότι είχαν ζήσει μερικά χρόνια στη Γη, και ότι μπορεί να ήταν χίλφερ ή κάτι τέτοιο. Αλλά ο κυβερνήτης στις συστάσεις δεν είχε αναφέρει την κοινωνική και επαγγελματική τους κατάσταση.

Το δωμάτιο γέμιζε. Ο Γκος, ο οικολόγος της αποικίας, μπήκε μέσα. Το ίδιο και όλοι οι υψηλόβαθμοι αξιωματικοί. Το ίδιο και ο Λοχαγός Σούσον, αρχηγός της Αξιοποίησης του Πλανήτη –των επιχειρήσεων ξύλευσης– που το λοχαγίληκι του όπως και του Σέλβερ ήταν μια εφεύρεση απαραίτητη για την ηρεμία των στρατιωτικών μυαλών. Ο Λοχαγός Ντέιβιντσον μπήκε μέσα μόνος, ευθυτενής και ωραίος, με το αδύνατο, σκαμμένο πρόσωπό του ήρεμο και μάλλον αυστηρό. Φρουροί στέκονταν σ' όλες τις εισόδους. Οι λαίμοι των στρατιωτικών ήταν όλοι αλύγιστοι σαν λουστοί. Η σύσκεψη είχε καθαρά χαρακτήρα διερεύνησης: Ποιος έφταιξε; Εγώ, σκέφτηκε ο Λιούμποβ απελπισμένος. Αλλά παρά την απελπισία του κοίταξε απέναντί του στο τραπέζι τον Λοχαγό Ντέιβιντσον με απέχθεια και περιφρόνηση.

Ο Κυβερνήτης Γιουνγκ είχε μια πολύ σιγανή φωνή. “Όπως ξέρετε, κύριοι, το πλοίο μου σταμάτησε εδώ στον Κόσμο 41 για να σας φέρει ένα καινούριο φόρτωμα εποίκων, και τίποτε άλλο. Η αποστολή του *Σάκλτον* είναι στον Κόσμο 88, τον Πρέσντο, που ανήκει στη Χαϊνιτική ομάδα. Πάντως, αυτή η επίθεση στο προκεχωρημένο φυλάκιο σας, αφού έτυχε να συμβεί στη διάρκεια της εδώ παραμονής μας, δεν μπορούσε να αγνοηθεί. Ειδικά υπό το φως ορισμένων εξελίξεων για τις οποίες σκοπεύαμε να σας ενημερώσουμε λίγο αργότερα κάτω από φυσιολογικές συνθήκες. Είναι γεγονός ότι το καθεστώς του Κόσμου 41 σαν γήινη Αποικία είναι τώρα υπό αναθεώρηση, και η σφαγή στο στρατόπεδό σας μπορεί να επισπεύσει τις σχετικές αποφάσεις της Διοίκησης. Φυσικά οι αποφάσεις που μπορούμε να πάρουμε εμείς πρέπει να παρθούν πολύ γρήγορα, γιατί δεν μπορώ να κρατήσω το πλοίο μου για πολύ καιρό εδώ πέρα. Τώρα, κατ' αρχάς, θα θέλαμε όλα τα γεγονότα να τεθούν υπόψη των παρόντων. Η αναφορά του Λοχαγού Ντέιβιντσον για τα γεγονότα στο Στρατόπεδο Σμιθ έχει μαγνητοφωνηθεί και την ακούσαμε όλοι εμείς στο πλοίο. Τώρα, αν

κάποιος από σας θέλει να ρωτήσει κάτι τον Λοχαγό Ντέιβιντσον, τον παρακαλώ να το κάνει αμέσως. Έχω κι εγώ μια ερώτηση. Ξαναγύρισες στο στρατόπεδο την επόμενη μέρα, Λοχαγέ Ντέιβιντσον, μ' ένα μεγάλο ελικόπτερο και οκτώ άντρες. Είχες πάρει άδεια από κάποιον ανώτερό σου εδώ στα Κεντρικά γι' αυτή την πτήση;”

Ο Ντέιβιντσον σηκώθηκε όρθιος. “Μάλιστα, κύριε”.

“Είχες λάβει εντολή να προσεδαφιστείς και να βάλεις φωτιά στο δάσος κοντά στο στρατόπεδο;”

“Όχι, κύριε”.

“Αλλά εσύ έβαλες φωτιά, παρ' όλα αυτά;”

“Μάλιστα, κύριε. Προσπαθούσα με τον καπνό να υποχρεώσω να βγουν τα κρήτσι που είχαν σκοτώσει τους άντρες μου”.

“Πολύ καλά. Κύριε Λέπεννον;”

Ο ψηλός Χαϊνίτης καθάρισε το λαιμό του. “Λοχαγέ Ντέιβιντσον”, είπε, “νομίζεις ότι αυτοί που είχες κάτω από τις διαταγές σου στο Στρατόπεδο Σμιθ ήταν γενικά ευχαριστημένοι;”

“Μάλιστα, κύριε”.

Ο τρόπος του Ντέιβιντσον ήταν σταθερός και ευθύς. Έμοιαζε να αδιαφορεί για το γεγονός ότι την είχε άσχημα. Φυσικά αυτοί οι αξιωματούχοι του Ναυτικού και οι ξένοι δεν είχαν καμιά εξουσία επάνω του. Στο δικό του Συνταγματάρχη έπρεπε να λογοδοτήσει για την απώλεια διακοσίων αντρών και για τα αντίποινα στα οποία προχώρησε χωρίς σχετική διαταγή. Αλλά ο Συνταγματάρχης του ήταν εκεί και άκουγε.

“Έτρωγαν καλά, είχαν καλές συνθήκες στέγασης, δεν δούλευαν υπερβολικά, όσο μπορεί να τα πετύχει κανείς αυτά σ' ένα μεθοριακό στρατόπεδο;”

“Μάλιστα”.

“Η κειθαρχία ήταν πολύ σκληρή;”

“Όχι, δεν ήταν”.

“Ποιο νομίζεις τότε ότι ήταν το κίνητρο της εξέγερσης;”

“Δεν καταλαβαίνω”.

“Αν κανείς απ' αυτούς δεν ήταν δυσαρεστημένος, γιατί μερικοί από αυτούς σφαγιάσαν του υπολοίπους και κατέστρεψαν το στρατόπεδο;”

Έγινε μια σιωπή γεμάτη ανησυχία.

“Να πω κάτι”, είπε ο Λιούμποβ. “Ήταν οι ντόπιοι δούλοι, οι Αθσιανοί που δούλευαν στο στρατόπεδο, που συμμετείχαν σε μια επίθεση των ανθρώπων του δάσους κατά των Γήινων. Στην αναφορά του ο Λοχαγός Ντέιβιντσον αναφέρεται στους Αθσιανούς σαν “κρήτσι””.

Ο Λέπεννον έδειχνε αμήχανος και ανήσυχος. “Ευχαριστώ, δόκτωρ Λιούμποβ, είχα παρανοήσει εντελώς. Στην πραγματικότητα είχα καταλάβει ότι ο όρος “κρήτσι” αναφερόταν σε κάποια γήινη φυλή που έκανε μάλλον χειρωνακτική εργασία στα στρατόπεδα ξύλευσης. Πιστεύοντας, όπως όλοι μας, ότι οι αθσιανοί είναι μη επιθετικό είδος, δεν φαντάστηκα ποτέ ότι αυτή ήταν η ομάδα στην οποία αναφερόταν. Μάλιστα δεν ήξερα καν ότι συνεργάζονταν μαζί μας στα στρατόπεδα. Πάντως αδυνατώ να καταλάβω τι προκάλεσε την επίθεση και την ανταρσία”.

“Δεν ξέρω, κύριε”.

“Όταν ο Λοχαγός είπε ότι οι άνθρωποι που βρίσκονταν υπό τις διαταγές του ήταν ευχαριστημένοι, περιλάμβανε και τους ιθαγενείς;” είπε ο Σετιανός, ο Ορ, με ένα ξερό μουρμουρητό.

Ο Χαϊνίτης το έπιασε αμέσως και ρώτησε τον Ντέιβιντσον με την ανήσυχη, ευγενική φωνή του: “Νομίζετε ότι οι Αθσιανοί ζούσαν στο στρατόπεδο ευχαριστημένοι;”

“Απ’ όσο μπορώ να ξέρω”.

“Δεν υπήρχε κάτι ασυνήθιστο στη θέση τους εκεί, ή στη δουλειά που ήταν υποχρεωμένοι να εκτελούν;”

Ο Λιούμποβ ένιωσε την ένταση να μεγαλώνει, ένα γύρισμα της βίδας στον Συνταγματάρχη Ντονγκ και το πλήρωμά του, όπως και στον κυβερνήτη του αστρόπλοιου.

Ο Ντέιβιντσον παρέμεινε ήρεμος και άνετος. “Τίποτε ασυνήθιστο”.

Ο Λιούμποβ κατάλαβε ότι μόνο οι επιστημονικές του αναφορές είχαν σταλεί στο *Σάκλτον*. Οι διαμαρτυρίες του, ακόμα και οι ετήσιες μελέτες του για την “Προσαρμογή των Ιθαγενών στην Παρουσία των Εποίκων” που ζητούσε η Διοίκηση, είχαν καταχωριαστεί σε κάποιο σκοτεινό συρτάρι κάτω στο Στρατηγείο. Αυτοί οι δυο εξωγήινοι δεν ήξεραν τίποτα για την εκμετάλλευση των

Αθσιανών. Ο Κυβερνήτης Γιουνγκ, φυσικά, το ήξερε. Είχε κατέβει κι άλλη φορά και είχε πιθανότατα δει τις καλύβες των κρήτσι. Όπως και να 'χει το πράγμα, ένας αξιωματικός του Ναυτικού σε αποικιακές εγκαταστάσεις δεν θα 'βλεπε και τίποτε καινούριο στις σχέσεις Γήινων-δούλων. Είτε επικροτούσε είτε όχι τις μεθόδους με τις οποίες η Αποικιακή Διοίκηση έκανε τη δουλειά της, τίποτε απ' αυτά δεν θα πρέπει να τον εξέπλησσε. Αλλά ένας Σετιανός και ένας Χαϊνίτης, πόσα ήξεραν άραγε για τις γήινες αποικίες, εκτός αν κατά τύχη περνούσαν από μια απ' αυτές καθ' οδόν προς κάποιον άλλο προορισμό τους; Ο Λέπεννον και ο Ορ δεν είχαν καν την πρόθεση να κατέβουν σ' αυτό τον πλανήτη. Ή, πιθανόν, οι άλλοι δεν είχαν την πρόθεση να τους κατεβάσουν σ' αυτόν τον πλανήτη, αλλά ακούγοντας για τις φασαρίες, είχαν επιμείνει. Γιατί τους είχε κατεβάσει ο κυβερνήτης; Εκείνος το θέλησε, ή αυτοί; Όποιοι κι αν ήταν, κουβαλούσαν έναν αέρα εξουσίας, μια υποψία της στεγνής, φαρμακερής μυρωδιάς της δύναμης. Ο πονοκέφαλος του Λιούμποβ είχε περάσει, ένωθε ξόπνιος και αναστατωμένος, το πρόσωπό του έκαιγε. “Λοχαγέ Ντέιβιντσον”, είπε, “έχω μερικές ερωτήσεις, σχετικά με τη συμπλοκή σου με τέσσερις ιθαγενείς προχθές. Είσαι βέβαιος ότι ο ένας απ' αυτούς ήταν ο Σαμ, ή Σέλβερ Θηλ;”

“Έτσι νομίζω”.

“Έχεις επίγνωση του γεγονότος ότι σε έχει άχτι προσωπικά;”

“Δεν έχω ιδέα”.

Ο Λιούμποβ έριξε μια ματιά γύρω στο τραπέζι των συσκέψεων. Όλα τα πρόσωπα έδειχναν προσοχή και κάποια ένταση. “Αυτές οι χειρονομίες και οι στάσεις του σώματος που σταματούν την επίθεση μπορεί να έχουν κάποια έμφυτη βάση, μπορεί να προέρχονται από κάποια ασυνείδητη αντίδραση, αλλά έχουν εξελιχθεί και εξαπλωθεί κοινωνικά, και φυσικά τις έχουν διδαχθεί. Η πιο ισχυρή και πλήρης από αυτές είναι μία ύπτια θέση, με κλειστά τα μάτια και το κεφάλι στραμμένο έτσι ώστε ο λαιμός να είναι εντελώς εκτεθειμένος. Νομίζω ότι ένας Αθσιανός του τρέχοντος πολιτισμικού επιπέδου μπορεί να το θεωρούσε αδιανόητο να βλάψει κάποιον εχθρό που έπαιρνε αυτή τη στάση. Θα έπρεπε να κάνει κάτι άλλο για να εκτονώσει το θυμό και την επιθετικότητά

του. Όταν σε είχαν ρίξει κάτω, Λοχαγέ, μήπως ο Σέλβερ τραγούδησε;”

“Μήπως τι;”

“Τραγούδησε”.

“Δεν ξέρω”.

Αδιέξοδο. Ο Λιούμποβ ήταν έτοιμος να σηκώσει τους ώμους και να εγκαταλείψει, όταν ο Σετιανός είπε: “Γιατί ρωτάτε, κύριε Λιούμποβ;” Το ισχυρότερο χαρακτηριστικό του μάλλον απότομου χαρακτήρα των Σετιανών ήταν η περιέργεια, η άκαιρη και ασίγηστη περιέργεια. Οι Σετιανοί πέθαιναν πρόθυμα, από περιέργεια να μάθουν τι γίνεται μετά.

“Βλέπετε”, είπε ο Λιούμποβ, “οι Αθσιανοί χρησιμοποιούν ένα είδος τελετουργικού τραγουδιού για να αντικαταστήσουν τη φυσική πάλη. Πρόκειται πάλι για διαδεδομένο κοινωνικό φαινόμενο που μπορεί να έχει ρίζες στη φυσιολογία τους, αν και είναι πολύ δύσκολο να χαρακτηρίσει κανείς κάτι σαν “έμφυτο” όταν μιλά για ανθρώπινα όντα. Πάντως, τα πρωτεύοντα θηλαστικά εδώ όλα χρησιμοποιούν το φωνητικό ανταγωνισμό ανάμεσα στα αρσενικά, με πολλές φωνές και σφυρίγματα: το αρσενικό που θα επικρατήσει μπορεί τελικά να δώσει στο άλλο κι έναν μπάτσο, αλλά συνήθως τρώνε μόνο γύρω στη μια ώρα προσπαθώντας να αποδείξουν ποιος φωνάζει πιο δυνατά από τον άλλον. Οι ίδιοι οι Αθσιανοί βλέπουν την ομοιότητα με τους τραγουδιστούς τους αγώνες, που γίνονται πάλι μόνο ανάμεσα σε αρσενικούς. Αλλά, όπως παρατηρούν, οι δικοί τους αγώνες δεν χρησιμεύουν μόνο για την εκτόνωση της έντασης, αλλά είναι και κάποιο είδος τέχνης. Ο καλύτερος καλλιτέχνης κερδίζει. Αναρωτήθηκα αν ο Σέλβερ τραγούδησε πάνω από τον Λοχαγό και αν το έκανε επειδή δεν μπορούσε να σκοτώσει, ή επειδή προτιμούσε μια αναίμακτη νίκη. Αυτές οι απορίες έχουν γίνει μάλλον κρίσιμες”.

“Δόκτωρ Λιούμποβ”, είπε ο Λέπεννον, “πόσο αποτελεσματικές είναι αυτές οι διαδικασίες διοχέτευσης της επιθετικότητας; Είναι γενικευμένες;”

“Ανάμεσα στους ενήλικες, ναι. Έτσι λένε οι πληροφοριοδότες μου, και όλες οι παρατηρήσεις μου τους επιβεβαίωναν μέχρι προχθές. Ο βιασμός, η βιαιοπραγία και η δολοφονία πρακτικά δεν

υπάρχουν σ' αυτούς. Υπάρχουν ατυχήματα, φυσικά. Και υπάρχουν ψυχωσικοί. Όχι πολλοί απ' αυτούς”.

“Τι κάνουν με τους επικίνδυνα ψυχωσικούς;”

“Τους απομονώνουν. Κυριολεκτικά. Σε μικρά νησιά”.

“Οι Αθσιανοί είναι σαρκοφάγοι, κυνηγούν ζώα;”

“Ναι, το κρέας είναι είδος πρώτης ανάγκης”.

“Θαυμάσια”, είπε ο Λέπεννον, και το άσπρο του δέρμα χλώμιασε ακόμα περισσότερο από σκέτη ταραχή. “Μια ανθρώπινη κοινωνία με αποτελεσματικό φραγμό για τους πολέμους! Ποιο είναι το κόστος, δόκτωρ Λιούμποβ;”

“Δεν είμαι σίγουρος, κύριε Λέπεννον. Ίσως η αλλαγή. Είναι μια στατική, σταθερή, ομοιόμορφη κοινωνία. Δεν έχουν ιστορία. Απόλυτα ενοποιημένοι και καθόλου προοδευτικοί. Θα μπορούσες να πεις ότι είναι σαν το δάσος μέσα στο οποίο ζουν, έχουν φθάσει σε μια κατάσταση απόλυτης ακμής. Αλλά δεν θέλω να υπαινιχθώ ότι δεν έχουν ικανότητα προσαρμογής”.

“Κύριοι, αυτά όλα είναι πολύ ενδιαφέροντα, αλλά από τη σκοπιά ενός ειδικού. Μπορεί να είναι κάπως άσχετα με την υπόθεση που προσπαθούμε να ξεκαθαρίσουμε εδώ—”

“Όχι, με συγχωρείς, Συνταγματάρχη Ντονγκ, αλλά αυτό είναι ακριβώς το θέμα μας. Ναι, δόκτωρ Λιούμποβ;”

“Να, αναρωτιέμαι μήπως τώρα ακριβώς αποδεικνύουν την προσαρμοστικότητά τους. Προσαρμόζοντας τη συμπεριφορά τους στη δική μας. Στη Γήινη Αποικία. Για τέσσερα χρόνια συμπεριφέρονταν απέναντί μας όπως συμπεριφέρονται ο ένας στον άλλον. Παρά τις φυσικές διαφορές, μας αναγνώριζαν σαν ομοίους τους, σαν ανθρώπους. Όμως εμείς δεν αντιδράσαμε όπως θα αντιδρούσαν τα μέλη της φυλής τους. Αγνοήσαμε τις αντιδράσεις, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της μη-βίας. Σκοτώσαμε, βιάσαμε, διαλύσαμε και σκλαβώσαμε τους ιθαγενείς, καταστρέψαμε τις κοινότητές τους και κάψαμε τα δάση τους. Δεν θα ήταν καθόλου περίεργο να αποφάσιζαν ότι δεν είμαστε άνθρωποι”.

“Οπότε μπορούν να μας σκοτώσουν, όπως σκοτώνουν τα ζώα, ναι, ναι”, είπε ο Σετιανός, απολαμβάνοντας τη λογική. Αλλά το πρόσωπο του Λέπεννον τώρα ήταν σκληρό σαν λευκή πέτρα. “Σκλαβώσαμε;” είπε.

“Ο Λοχαγός Λιούμποβ εκφράζει προσωπικές του γνώμες και θεωρίες”, είπε ο Συνταγματάρχης Ντονγκ, “που πρέπει να διευκρινίσω ότι θεωρώ πιθανόν να είναι εσφαλμένες. Αυτός κι εγώ έχουμε ξανασυζητήσει το θέμα στο παρελθόν, αλλά οι παρούσες συνθήκες δεν είναι οι ενδεδειγμένες. Δεν χρησιμοποιούμε σκλάβους, κύριε. Μερικοί από τους ιθαγενείς παίζουν σημαντικό ρόλο στην κοινότητά μας. Το Σώμα Εθελοντικής Εργασίας Ιθαγενών είναι ζωτικό τμήμα όλων των εδώ στρατοπέδων πλην των προσωρινών. Έχουμε πολύ περιορισμένο προσωπικό για να φέρει σε πέρας το εδώ έργο μας και χρειαζόμαστε εργάτες και χρησιμοποιούμε όλους όσους μπορούμε να βρούμε, αλλά ασφαλώς όχι σε οποιαδήποτε βάση που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί δουλεία”.

Ο Λέπεννον ετοιμαζόταν να μιλήσει, αλλά έδωσε τη σειρά του στον Σετιανό, που είπε μόνο: “Πόσοι από κάθε φυλή;”

Ο Γκος απάντησε: “2.641 Γήινοι, τώρα. Ο Λιούμποβ κι εγώ εκτιμούμε τον πληθυσμό των ιθαγενών χιλφ πολύ χοντρικά γύρω στα τρία εκατομμύρια”.

“Θα 'πρεπε να έχετε λάβει υπόψη σας αυτές τις στατιστικές, κύριοι, πριν αλλοιώσετε τις παραδόσεις του τόπου”, είπε ο Ορ με ένα δυσάρεστο αλλά εντελώς αυθεντικό γέλιο.

“Είμαστε κατάλληλα οπλισμένοι και εξοπλισμένοι για να αντιμετωπίσουμε κάθε είδους επιθετικότητα που θα μπορούσαν να επιδείξουν αυτοί οι ιθαγενείς”, είπε ο Συνταγματάρχης. “Πάντως υπήρχε μια γενική συμφωνία και από τις πρώτες εξερευνητικές αποστολές και από το δικό μας ερευνητικό προσωπικό μ' επικεφαλής τον δόκτορα Λιούμποβ, που μας άφηγε να εννοήσουμε ότι οι Νέοι Ταϊτινοί είναι μια πρωτόγονη, άκακη, φιλειρηνική φυλή. Τώρα αυτή η πληροφορία αποδεικνύεται προφανώς λανθασμένη”.

Ο Ορ διέκοψε τον Συνταγματάρχη. “Προφανώς! Θεωρείς το ανθρώπινο είδος πρωτόγονο, άκακο και φιλειρηνικό, Συνταγματάρχη; Όχι. Αλλά ήξερες ότι οι χιλφ αυτού του πλανήτη είναι άνθρωποι; Τόσο άνθρωποι όσο εσύ, εγώ ή ο Λέπεννον, αφού όλοι έχουμε τους ίδιους Χαϊνίτες προγόνους;”

“Έχω υπόψη μου την επιστημονική θεωρία—”

“Συνταγματάρχη, είναι ιστορικό γεγονός”.

“Δεν υποχρεούμαι να το δεχτώ σαν ιστορικό γεγονός”, είπε ο

γερο-συνταγματάρχης που είχε αναψοκοκκινίσει, “και δεν θέλω να μου βάζετε λόγια στο στόμα. Το γεγονός είναι ότι αυτά τα κρήτσι είναι ένα μέτρο μπόι, σκεπασμένα με πράσινη γούνα, δεν κοιμούνται, και δεν είναι ανθρώπινα όντα σύμφωνα με το δικό μου σύστημα αξιών!”

“Λοχαγέ Ντέβιντσον”, είπε ο Σετιανός, “θεωρείς τους ιθαγενείς ανθρώπους, ναι ή όχι;”

“Δεν ξέρω”.

“Αλλά είχες σεξουαλική επαφή με μια θηλυκή ιθαγενή – αυτή τη γυναίκα του Σέλβερ. Θα είχες ποτέ σεξουαλική επαφή με θηλυκό ζώο; Τι λέτε και οι υπόλοιποι;”

Κοίταξε ένα γύρω τον μελιτζανί Συνταγματάρχη, τους βλοσυρούς ταγματάρχες, τους χλωμούς λοχαγούς, τους ζεματισμένους ειδικούς. Περιφρόνηση γέμισε το πρόσωπό του. “Δεν τα σκεφτήκατε καλά τα πράγματα”, είπε. Για τα δικά του δεδομένα, αυτή ήταν μια βαριά προσβολή.

Ο κυβερνήτης του *Σάκλτον* τελικά άρθρωσε μερικές λέξεις μέσα στη γενική, ενοχλημένη σιωπή. “Λοιπόν, κύριοι, η τραγωδία στο Στρατόπεδο Σμθ προφανώς σχετίζεται με το όλο πλέγμα των σχέσεων μεταξύ ιθαγενών και αποίκων και σε καμιά περίπτωση δεν είναι ένα ασήμαντο ή μεμονωμένο επεισόδιο. Αυτό αποδείχτηκε. Νομίζω ότι μπορούμε να συνεισφέρουμε κάπως στην ανακούφιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζετε εδώ. Ο κύριος στόχος του ταξιδιού μας δεν ήταν να σας φέρουμε τα κορίτσια, αν και ξέρω πώς τα περιμένατε, αλλά να πάμε στον Πρέστυνο που αντιμετωπίζει κάποιες δυσκολίες, και να δώσουμε στην εκεί κυβέρνηση ένα άνσιμπλ. Δηλαδή, έναν αναμεταδότη ICD”.

“Τι;” είπε ο Σερένγκ, ο μηχανικός. Τα βλέμματα γύρω από το τραπέζι ζώηρεσαν.

“Αυτό που έχουμε φέρει είναι παλιό μοντέλο, και στοίχισε περίπου όσο ένας ετήσιος προϋπολογισμός του πλανήτη. Αυτό φυσικά έγινε πριν 27 πλανητικά χρόνια, όταν φύγαμε από τη Γη. Τώρα έχουν φτηνώνει σχετικά. Είναι πάγιος εξοπλισμός στα σκάφη του Ναυτικού. Και αν τα πράγματα εξελίσσονταν ομαλά, ένα αυτόματο ή επανδρωμένο πλοίο θα ερχόταν για να φέρει ένα στην αποικία σας. Στην πραγματικότητα είναι ένα επανδρωμένο σκά-

φος της διοίκησης, και βρίσκεται καθ' οδόν. Θα φτάσει σε 9,4 γήινα χρόνια, αν θυμάμαι καλά”.

“Πώς το ξέρεις αυτό;” είπε κάποιος, υψώνοντας τη φωνή του για τον Κυβερνήτη Γιουνγκ που κάρφωσε με ετοιμότητα: “Από το άνσιμπλ. Αυτό που έχουμε μαζί μας. Κύριε Ορ, ο λαός σας εφηύρε τη συσκευή, ίσως θα θέλατε να την περιγράψετε για όσους από μας δεν είναι εξοικειωμένοι με την ορολογία”.

Ο Σετιανός δεν έχασε την αυστηρότητά του. “Δεν θα προσπαθήσω να εξηγήσω την αρχή του άνσιμπλ στους παρόντες”, είπε. “Η χρήση του μπορεί να δηλωθεί απλά: η αυτόματη μετάδοση ενός μηνύματος σε οποιαδήποτε απόσταση. Η μία συσκευή πρέπει να βρίσκεται πάνω σε ένα σώμα μεγάλης μάζας, η άλλη οπουδήποτε στο σύμπαν. Από τότε που μπήκε σε τροχιά το *Σάκλτον* βρίσκεται σε καθημερινή επικοινωνία με τη Γη, που τώρα απέχει 27 έτη φωτός. Το μήνυμα δεν κάνει 54 χρόνια για να πάει και να 'ρθει, όπως θα γινόταν με την ηλεκτρομαγνητική μέθοδο. Δεν παίρνει καθόλου χρόνο. Έχει καταργηθεί πια το φράγμα του χρόνου ανάμεσα στους κόσμους”.

“Μόλις βγήκαμε από τη χρονική διαστολή NAFAL και μπήκαμε στον πλανητικό χωρόχρονο εδώ, επικοινωνήσαμε με την πατρίδα”, συνέχισε με τη μαλακή φωνή του ο Κυβερνήτης. “Και μας είπαν όλα όσα είχαν συμβεί στα 27 χρόνια που ταξιδεύαμε. Το φράγμα του χρόνου για τα σώματα παραμένει, όχι όμως και για την πληροφόρηση. Όπως αντιλαμβάνεστε, αυτό είναι τόσο σημαντικό για μας όσο και ένα διαπλανητικό είδος, όσο ήταν η ίδια η γλώσσα σε παλιότερες περιόδους της εξέλιξής μας. Θα έχει το ίδιο αποτέλεσμα: θα βοηθήσει στην πραγμάτωση μιας νέας κοινωνίας”.

“Ο κύριος Ορ κι εγώ φύγαμε από τη Γη πριν 27 χρόνια, σαν Αντιπρόσωποι των αντίστοιχων κυβερνήσεών μας, του Ταυ του Κήτους II και του Χάιν”, είπε ο Λέπεννον. Η φωνή του ήταν ακόμα ευγενική και πολιτισμένη, αλλά είχε χάσει τη ζεστασιά της. “Όταν φύγαμε, ο κόσμος μιλούσε για την πιθανότητα να δημιουργηθεί κάποιου είδους ομοσπονδία μεταξύ των πολιτισμένων κόσμων, τώρα που η επικοινωνία ήταν εφικτή. Η Ομοσπονδία των Κόσμων τώρα είναι γεγονός. Υπάρχει εδώ και 18 χρόνια. Ο κύριος

Ορ κι εγώ είμαστε τώρα Απεσταλμένοι του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου, οπότε έχουμε μερικές εξουσίες και υπευθυνότητες που δεν τις είχαμε όταν φύγαμε από τη Γη”.

Και οι τρεις από το πλοίο έλεγαν συνεχώς τα ίδια και τα ίδια: υπάρχει αυτόματη επικοινωνία, υπάρχει διαπλανητική υπερκυβέρνηση... Θεες δεν θες. Ήταν συνεννοημένοι, και έλεγαν ψέματα. Αυτή η σκέψη πέρασε από το μυαλό του Λιούμποβ. Την εξέτασε, αποφάσισε πως ήταν μια λογική αλλά και αδικαιολόγητη υποψία, ένας αμυντικός μηχανισμός, και την απέρριψε. Κάποιοι από το στρατιωτικό προσωπικό, πάντως, εκπαιδευμένοι να πειθαρχούν τη σκέψη τους, ειδικοί στην αυτοάμυνα, θα τη δέχονταν με την ίδια βεβαιότητα που αυτός την απέρριψε. Πρέπει να πιστεύουν πως οποιοσδήποτε διεκδικεί μια νέα απροσδόκητη εξουσία είναι ή ψεύτης ή συνωμότης. Δεν ήταν πιο στενόμυαλοι από τον Λιούμποβ, που είχε εκπαιδευτεί να κρατά το μυαλό του πάντα ανοιχτό, είτε το ήθελε είτε όχι.

“Είμαστε υποχρεωμένοι να τα δεχτούμε όλα αυτά στηριζόμενοι μόνο στα λόγια σας, κύριε;” είπε ο Συνταγματάρχης Ντογκ, με αξιοπρέπεια και λίγο παθιασμένα. Γιατί αυτός ήταν πολύ θολωμένος για να σκεφτεί καθαρά, ήξερε ότι δεν έπρεπε να πιστέψει τον Λέπεννον και τον Ορ και τον Γιουνγκ, αλλά τους πίστευε, και φοβόταν.

“Όχι”, είπε ο Σετιανός. “Αυτό έχει ξεπεραστεί. Μια αποικία σαν αυτή ήταν αναγκασμένη να πιστεύει αυτά που άκουγε από περαστικά σκάφη και πεπαλαιωμένα ραδιοφωνικά μηνύματα. Τώρα δεν ισχύει πια αυτό. Μπορείτε να το επιβεβαιώσετε. Θα σας δώσουμε το άνσιμπλ που προοριζόταν για τον Πρέστυνο. Έχουμε την εξουσιοδότηση της Ομοσπονδίας να το κάνουμε. Που τη λάβαμε φυσικά με το άνσιμπλ. Η αποικία σας εδώ έχει πάρει κακό δρόμο. Χειρότερο απ' ό,τι φανταζόμουν από τις αναφορές σας. Οι αναφορές σας ήταν πολύ ασαφείς. Δούλεψε λογοκρισία ή ανοησία. Τώρα, πάντως, θα έχετε το άνσιμπλ, και θα μπορείτε να μιλήσετε με τη δική σας γήινη Διοίκηση. Μπορείτε να ζητήσετε εντολές, για να ξέρετε πώς να προχωρήσετε. Λόγω και των βαθιών αλλαγών που έχουν γίνει στην οργάνωση της Γήινης Κυβέρνησης από τότε που φύγαμε, θα σας συνιστούσα να το κάνετε αμέσως. Δεν

υπάρχει πια καμιά δικαιολογία για να ακολουθείτε παρωχημένες εντολές. Από άγνοια ή από ανεύθυνη πρόθεση αυτονομησης”.

Αν ξίνιζε ένας Σετιανός, ξίνιζε για πάντα, σαν το γάλα. Ο κύριος Ορ ήταν υπερβολικά αυταρχικός και ο Κυβερνήτης Γιουνγκ θα έπρεπε να τον κάνει να σωπάσει. Αλλά μπορούσε; Τι εξουσία είχε ένας “Απεσταλμένος του Συμβουλίου της Ομοσπονδίας των Κόσμων;”. Ποιος διευθύνει εδώ πέρα, αναρωτήθηκε ο Λιούμποβ, και ένιωσε κι αυτός ένα κύμα φόβου. Ο πονοκέφαλός του είχε επανέλθει δριμύτερος, σαν αίσθηση περιορισμού, κάτι σαν ένας σφιχτός επίδεσμος που του πίεζε τους κροτάφους.

Κοίταξε στην άλλη άκρη του τραπεζιού τα άσπρα χέρια του Λέπεννον με τα μακριά δάχτυλα που ακουμπούσαν ήρεμα, το αριστερό πάνω από το δεξί, στο γυμνό γυαλισμένο ξύλο του τραπεζιού. Το άσπρο δέρμα ήταν ελάττωμα για τα γήινα γούστα του Λιούμποβ, αλλά η ηρεμία και η δύναμη αυτών των χεριών τον ευχαριστούσαν πολύ. Στους Χαϊνίτες, σκέφτηκε, ο πολιτισμός ήταν κάτι φυσικό. Ήταν πολιτισμένοι εδώ και πάρα πολύ καιρό. Ζούσαν την κοινωνικοπνευματική ζωή με τη χάρη μιας γάτας που κυνηγά στον κήπο, με τη σιγουριά ενός χελιδονιού που κυνηγά το καλοκαίρι πάνω από τη θάλασσα. Ήταν έμπειροι. Δεν είχαν ποτέ ανάγκη να παριστάνουν, να υποκρίνονται. Ήταν αυτοί που ήταν. Κανείς δεν έδειχνε να ταιριάζει τόσο καλά στην ανθρώπινη φύση. Εκτός, ίσως, από τους μικροσκοπικούς πράσινους ανθρωπάκους, τα κοντά, υπερ-προσαρμοσμένα, στάσιμα κρήτσι, που ήταν το ίδιο απόλυτα, το ίδιο τίμια, το ίδιο ήρεμα αυτό που ήταν...

Ένας αξιωματικός, ο Μπέντον, ρωτούσε τον Λέπεννον αν εκείνος και ο Ορ βρίσκονταν στον πλανήτη σαν παρατηρητές για την (δίστασε) Ομοσπονδία των Κόσμων ή αν διεκδικούσαν κάποια εξουσία στο... Ο Λέπεννον τον διέκοψε ευγενικά: “Είμαστε παρατηρητές εδώ, δεν έχουμε εξουσιοδοτηθεί να διοικήσουμε, μόνο να αναφέρουμε. Εσείς είστε υπόλογοι μόνο απέναντι στην κυβέρνηση σας στη Γη”.

Ο Συνταγματάρχης Ντονγκ είπε με ανακούφιση: “Τότε τίποτε δεν έχει αλλάξει κατά βάση—”

“Ξεχνάς το άνισμπλ”, τον διέκοψε ο Ορ. “Θα σου διδάξω τη λειτουργία του, Συνταγματάρχη, όταν ολοκληρωθεί αυτή η συζή-

τηση. Τότε μπορείς να πάρεις οδηγίες από την Αποικιακή σου Διοίκηση”.

“Αφού το πρόβλημα εδώ είναι μάλλον επείγον, και αφού η Γη τώρα είναι μέλος της Ομοσπονδίας και μπορεί να έχει αλλάξει κάπως τον Αποικιακό Κώδικα τα τελευταία χρόνια, η άποψη του κυρίου Ορ είναι σωστή και επίκαιρη. Πρέπει να είμαστε ευγνώμονες προς τον κύριο Ορ και τον κύριο Λέπεννον για την απόφασή τους να δώσουν σ’ αυτή τη γήινη αποικία το άνισμπλ που προοριζόταν για τον Πρέστυνο. Ήταν δική τους απόφαση. Εγώ δεν μπορώ παρά να επικροτήσω. Τώρα, μένει να πάρουμε άλλη μια απόφαση, και αυτή πρέπει να την πάρω εγώ, χρησιμοποιώντας την κρίση σας σαν οδηγό. Αν κρίνετε ότι η αποικία διατρέχει τον κίνδυνο περαιτέρω μαζικών επιθέσεων από τους ιθαγενείς, μπορώ να κρατήσω το πλοίο μου εδώ για άλλη μια ή δυο βδομάδες σαν αμυντικό οπλοστάσιο. Μπορώ επίσης να πάρω μαζί μου τις γυναίκες. Δεν υπάρχουν ακόμα παιδιά, σωστά;”

“Όχι, κύριε”, είπε ο Γκος. “Αυτή τη στιγμή έχουμε 482 γυναίκες”.

“Έχω χώρο για 380 επιβάτες. Μπορεί να στριμώξουμε άλλους εκατό. Το πρόσθετο βάρος θα καθυστερήσει το ταξίδι της επιστροφής μας κατά ένα χρόνο περίπου, αλλά μπορεί να γίνει. Δυστυχώς αυτό είναι το μόνο που μπορώ να κάνω. Πρέπει να πάμε στο Πρέστυνο. Όπως ξέρετε, είναι ο πιο κοντινός σας πλανήτης, σε απόσταση 1,8 έτη φωτός από εδώ. Θα σταματήσουμε πάλι εδώ στο γυρισμό προς τη Γη, αλλά αυτό θα γίνει μετά από τουλάχιστον άλλα τριάμισι γήινα χρόνια. Θ’ αντέξετε;”

“Ναι”, είπε ο Συνταγματάρχης. “Όχι”, είπε ο Λιούμποβ. Παρακολουθούσε το πρόσωπο του Ντέιβιντσον, και τον είχε πιάσει ένα είδος πανικού.

“Συνταγματάρχη;” είπε ο Λέπεννον ευγενικά.

“Είμαστε εδώ τέσσερα χρόνια τώρα και οι ιθαγενείς ευημερούν. Υπάρχει άπλετος χώρος για όλους μας. Όπως βλέπετε, ο πλανήτης είναι εξαιρετικά αραιοκατοικημένος και η Διοίκηση δεν θα είχε κάνει εκκαθάριση για την επίκοιση αν τα πράγματα δεν ήταν όπως είναι. Κι αν πέρασε από το μυαλό κάποιου από σας, δεν θα πιαστούμε ξανά απροετοίμαστοι: είχαμε ενημερωθεί ασφαλέ-

να για τη φύση αυτών των ιθαγενών, αλλά είμαστε καλά οπλισμένοι και ικανοί να υπερασπιστούμε τον εαυτό μας. Πάντως δεν προγραμματίζουμε κανενός είδους αντίποινα. Αυτό απαγορεύεται αυστηρά από τον αποικιακό Κώδικα, αν και δεν ξέρω τι νέες διατάξεις μπορεί να έχει προσθέσει αυτή η νέα κυβέρνηση. Εμείς θα επιμεινουμε στις δικές μας, όπως κάναμε μέχρι τώρα, και αυτές απαγορεύουν σαφώς τα μαζικά αντίποινα και τη γενοκτονία. Δεν θα ζητήσουμε βοήθεια απέξω, στο κάτω-κάτω μια αποικία 27 έτη φωτός μακριά από την πατρίδα έχει στηθεί υπολογίζοντας ότι θα είναι μόνη της και στην ουσία εντελώς αυθύπαρκτη, και δεν νομίζω το ICD να το αλλάζει αυτό, γιατί τα σκάφη και οι άντρες και το υλικό ακόμα ταξιδεύουν με την ταχύτητα του φωτός. Θα συνεχίσουμε να στέλνουμε στην πατρίδα την ξυλεία, και να προσέχουμε τον εαυτό μας μόνοι μας. Οι γυναίκες δεν θα κινδυνεύουν”.

“Κύριε Λιούμποβ;” είπε η ευγενική φωνή.

“Είμαστε εδώ τέσσερα χρόνια. Δεν ξέρω αν ο ντόπιος ανθρωπίνος πολιτισμός θα επιζήσει άλλα τέσσερα χρόνια. Όσο για τη συνολική οικολογία του τόπου, νομίζω ότι ο Γκος θα με υποστηρίζει αν πω ότι έχουμε καταστρέψει ανεπανόρθωτα τα τοπικά οικοσυστήματα σ’ ένα μεγάλο νησί, έχουμε κάνει μεγάλη ζημιά σ’ αυτή την ήπειρο, τον Σορνόλ, και αν συνεχίσουμε να ξυλεύουμε μ’ αυτό το ρυθμό μπορεί να ερημώσουμε τις κυριότερες κατοικήσιμες εκτάσεις μέσα σε δέκα χρόνια. Γι’ αυτό δεν φταίει ούτε το Στρατηγείο ούτε το Γραφείο Δασοκομίας. Απλώς ακολουθούσαν ένα Σχέδιο Ανάπτυξης που καταρτίστηκε στη Γη, χωρίς επαρκή γνώση του πλανήτη που επρόκειτο να εκμεταλλευτούμε, των οικοσυστημάτων του και των ιθαγενών κατοίκων του”.

“Λοιπόν, Ραζ, νομίζω ότι το παρατραβάς λιγάκι. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το νησί Νταμπ που ξυλεύτηκε υπέρμετρα, κατά παράβαση των συστάσεών μου, είναι μια χαμένη υπόθεση. Αν κοπεί περισσότερο από ένα ποσοστό του δάσους σε μια συγκεκριμένη περιοχή, τότε δεν αναγεννάται, κύριοι, και το σύστημα των ριζών είναι που συγκρατεί τα εδάφη. Χωρίς αυτό, το έδαφος διαβρώνεται και παρασύρεται εύκολα από τον άνεμο και τις δυνατές βροχοπτώσεις. Αλλά δεν νομίζω ότι οι βασικές μας κατευθύνσεις είναι εσφαλμένες, αν τις ακολουθούμε σχολαστικά. Βασίστηκαν σε

εμπειριστατωμένη μελέτη του πλανήτη. Εδώ στη Σέντραλβιλ, πετύχαμε ό,τι πετύχαμε ακολουθώντας το Σχέδιο: η διάβρωση είναι ελάχιστη, και το έδαφος που καθαρίστηκε είναι απόλυτα καλλιεργήσιμο. Το να κόψεις ένα δάσος, στο κάτω-κάτω, δεν είναι συνώνυμο με το να δημιουργήσεις μια έρημο – παρά μόνο ίσως από την οπτική γωνία ενός σκίουρου. Δεν μπορούμε να προβλέψουμε με ακρίβεια πώς τα ντόπια δασικά οικοσυστήματα θα προσαρμοστούν στο νέο περιβάλλον δάσους-λιβαδιών-καλλιεργημένων εκτάσεων που προβλέπει το Σχέδιο Ανάπτυξης, αλλά ξέρουμε ότι υπάρχουν πολλές πιθανότητες για καλή προσαρμογή και επιβίωση”.

“Αυτά έλεγε το Γραφείο Διαχείρισης Γης για την Αλάσκα κατά τη διάρκεια του Πρώτου Λιμού”, είπε ο Λιούμποβ. Ο λαϊμός του ήταν τόσο σφιγμένος που η φωνή του έβγαине στριγγή και βραχνή. Είχε υπολογίσει την υποστήριξη του Γκος. “Πόσες ερυθρελάτες έχεις δει στη ζωή σου, Γκος; Ή κουκουβάγιες ταν χιονιού; Ή λύκους; Ή Εσκιμώους; Το ποσοστό επιβίωσης των ιθαγενών της Αλάσκας, ύστερα από 15 χρόνια εφαρμογής του Προγράμματος ανάπτυξης ήταν 0,3 τοις εκατό. Τώρα είναι μηδέν. Η οικολογία του δάσους είναι πολύ ευαίσθητη. Αν το δάσος πεθάνει, η πανίδα του πεθαίνει κι αυτή. Η λέξη των Αθσιανών για τον κόσμο είναι ίδια με τη λέξη για το δάσος. Υποστηρίζω, κυβερνήτη Γιουνγκ, ότι αν η αποικία δεν διατρέχει άμεσο κίνδυνο, ο πλανήτης αντίθετα διατρέχει—”

“Λοχαγέ Λιούμποβ”, είπε ο γερο-Συνταγματάρχης, “αυτές οι απόψεις δεν είναι σωστό να διατυπώνονται από ειδικευμένους αξιωματικούς σε αξιωματικούς άλλων κλάδων, αλλά πρέπει να υποβάλλονται στην κρίση των ανωτέρων αξιωματικών της Αποικίας, και δεν πρόκειται να ανεχτώ καμιά περαιτέρω απόπειρα αυτού του είδους, να δίνονται συμβουλές χωρίς προηγούμενη άδεια”.

Αιφνιδιασμένος από το ίδιο του το ξέσπασμα, ο Λιούμποβ ζήτησε συγγνώμη και προσπάθησε να διατηρήσει την ψυχραιμία του. Αν είχε μόνο καταφέρει να μην ξεσπάσει, αν η φωνή του δεν είχε γίνει αδύναμη και βραχνή, αν είχε συγκρατηθεί...

Ο Συνταγματάρχης συνέχισε: “Αντιλαμβανόμαστε όλοι ότι υπέπεσες σε σοβαρό σφάλμα σχετικά με τη μη επιθετικότητα των εδώ ιθαγενών, και επειδή στηριχτήκαμε σ’ αυτή την εξιδικευμένη

σου άποψη περί μη επιθετικότητας, αφινδιαστήκαμε μ' αυτή την τρομερή τραγωδία του Στρατοπέδου Σμιθ, Λοχαγέ Λιούμποβ. Συνεπώς, νομίζω ότι πρέπει να περιμένουμε να βρουν τον καιρό κάποιοι άλλοι, ειδικοί σ' αυτούς τους χιλφ, να τους μελετήσουν, γιατί είναι προφανές ότι οι θεωρίες σου είναι σε μεγάλο βαθμό εσφαλμένες”.

Ο Λιούμποβ κάθησε και το κατάπτε. Ας τον δουν οι άντρες από το πλοίο να πετάνε τις ευθύνες ο ένας στον άλλον σαν καντό τούβλο. Τόσο το καλύτερο. Όσο μεγαλύτερη διαφώνία εκδηλώνοταν, τόσο μεγαλύτερη πιθανότητα υπήρχε να ζητήσουν αυτοί οι Εκπρόσωποι να τους ελέγξουν και να τους παρακολουθούν. Και ήταν δικό του το φταίξιμο. Είχε κάνει λάθος. Στο διάλογο κι η αξιοπρέπειά μου, φτάνει να δοθεί κάποια ευκαιρία στους ανθρώπους του δάσους, σκέφτηκε ο Λιούμποβ, και τον πλημμύρισε μια τέτοια αίσθηση ταπείνωσης και θυσίας που του ήρθαν δάκρυα στα μάτια. Συνειδητοποίησε ότι ο Ντέιβιντσον τον παρακολουθούσε.

Ανακάθησε, αλύγιστος, με το αίμα να καίει το πρόσωπό του και τους κροτάφους του να χτυπάνε. Δεν ανεχόταν να τον κοροϊδεύει ο μπάσταρδος ο Ντέιβιντσον. Μα δεν έβλεπαν ο Ορ και ο Λέπεννον τι είδους άνθρωπος ήταν ο Ντέιβιντσον, και πόση εξουσία είχε εδώ πέρα, ενώ οι αρμοδιότητες του Λιούμποβ, που τις έλεγαν “συμβουλευτικές”, στην ουσία ήταν ανύπαρκτες; Αν άφηναν τους άποικους να συνεχίσουν χωρίς κανέναν έλεγχο εκτός από έναν σούπερ-ασύρματο, η σφαγή στο Στρατόπεδο Σμιθ θα γινόταν σχεδόν σίγουρα η αφορμή για συστηματική επιθετικότητα απέναντι στους ιθαγενείς. Βακτηριολογική εξόντωση, κατά πάσα πιθανότητα. Το *Σάκλτον* θα ξαναγύριζε σε τριάμισι-τέσσερα χρόνια στη Νέα Ταϊτή, και θα έβρισκαν μια ευημερούσα γήινη αποικία χωρίς κανένα πρόβλημα κρήτσι. Απολύτως κανένα. Τι κρίμα με την επιδημία, πήραμε όλες τις προφυλάξεις που απαιτεί ο Κώδικας, αλλά πρέπει να ήταν κάποια μετάλλαξη, δεν είχαν καμιά φυσική αντίσταση, αλλά καταφέραμε να σώσουμε μια ομάδα μεταφέροντάς τους στα Νησιά Νέα Φόκλαντ στο νότιο ημισφαίριο, και περνάνε καλά εκεί, και οι εξήντα δύο...

Η σύσκεψη δεν κράτησε πολύ περισσότερο. Όταν τελείωσε, ο

Λιούμποβ σηκώθηκε κι έσκυψε πάνω από το τραπέζι προς τον Λέπεννον. “Πρέπει να πείτε στην Ομοσπονδία να κάνει κάτι για να σώσει τα δάση και τους ανθρώπους του δάσους” είπε, σχεδόν χωρίς να ακουστεί, με σφιγμένο λαιμό. “Πρέπει, σας παρακαλώ, πρέπει”.

Ο Χαϊνίτης τον κοίταξε στα μάτια. Το βλέμμα του ήταν συγκρατημένο, ευγενικό και βαθύ σαν πηγάδι. Δεν είπε τίποτα.

4.

Ήταν απίστευτο. Είχαν όλοι τρελαθεί. Αυτός ο καταραμένος ξένος τόπος τους είχε πάρει τα λογικά, τους είχε στείλει στον κόσμο των ονείρων, μαζί με τα κρήτσι. Ακόμα δεν μπορούσε να πιστέψει αυτά που είχε δει στη "σύσκεψη" και την ενημέρωση που ακολούθησε, ακόμα κι αν τα ξανάβλεπε απ' την αρχή σε ταινία. Ένας κυβερνήτης σκάφους του Αστροστόλου να γλείφει δυο ανθρωποειδή. Μηχανικοί και τεχνικοί να σαλιαρίζουν για έναν φανταχτερό ασύρματο που τους παρουσίασε ένας τριχωτός Σετιανός με πολύ κομπασμό και ειρωνεία, λες και τα ICD δεν τα είχαν προβλέψει οι Γήινοι επιστήμονες χρόνια τώρα! Τα ανθρωποειδή είχαν κλέψει την ιδέα, την είχαν εφαρμόσει, και την αποκάλεσαν "άνσιμπλ" για να μην καταλάβει κανείς ότι επρόκειτο απλώς για ένα ICD. Αλλά το χειρότερο απ' όλα ήταν η σύσκεψη, μ' αυτόν τον ψυχοπαθή τον Λιούμποβ να κλαίει και να οδύρεται και τον Συνταγματάρχη Ντονγκ να τον αφήνει να το κάνει, να τον αφήνει να προσβάλλει τον Ντέιβιντσον και το προσωπικό του Στρατηγείου και όλη την Αποικία. Και όλη αυτή την ώρα, οι δυο εξωγήινοι κάθονταν χαμογελαστοί, ο κοντός γκριζός πίθηκος και το ψηλό άσπρο ξωτικό, και κορόιδευαν τους ανθρώπους.

Τα πράγματα ήταν πολύ άσχημα. Και δεν είχαν βελτιωθεί ούτε αφότου έφυγε το Σάκλτον. Δεν τον πείραξε που τον έστειλαν στο Στρατόπεδο της Νέας Ιάβας υπό τον ταγματάρχη Μουχάμεντ.

Ο Συνταγματάρχης όφειλε να τον επαναφέρει στην τάξη. Ο γερο-Ντινγκ-Ντονγκ μπορεί στην πραγματικότητα να ήταν πολύ ευχαριστημένος για τον εμπρησμό που έκανε σ' αντίποινα για το Νησί Σμιθ, αλλά ο Εμπρησμός αποτελούσε παράβαση της πειθαρχίας, και ήταν αναγκασμένος να τιμωρήσει τον Ντέιβιντσον. Σύμφωνοι, κανόνες του παιχνιδιού. Αλλά αυτό που δεν ήταν στους κανόνες, ήταν το υλικό που κατέφθανε από αυτή την υπερτροφική τηλεόραση που την έλεγαν άνσιμπλ - τον νέο μικρό τσίγκινο θεό τους στο Στρατηγείο. Διαταγές από το Γραφείο Αποικιακής Διοίκησης στο Καράτσι: *Περιορίστε τις επαφές Γήινων-Αθσιανών στις περιπτώσεις που προκαλούνται με πρωτοβουλία των Αθσιανών.* Με άλλα λόγια δεν μπορούσες να πας σε ένα χωριό κρήτσι και να

πάρεις εργάτες πια. *Η χρήση εθελοντικής εργασίας δεν συνιστάται. Η χρήση αναγκαστικής εργασίας απαγορεύεται.* Και άλλα παρόμοια. Πώς διάβολο θα τα έβγαζαν πέρα με τη δουλειά; Ήθελε η Γη την ξυλεία ή όχι; Ακόμα έστελναν τα αυτόματα εμπορικά πλοία στη Νέα Ταϊτή, έτσι δεν είναι, τέσσερα το χρόνο, και το καθένα έφερνε πίσω στη Γη ξυλεία πρώτης ποιότητας αξίας περίπου τριάντα εκατομμυρίων δολαρίων. Σίγουρα οι άνθρωποι της Ανάπτυξης τα ήθελαν αυτά τα εκατομμύρια. Ήταν επιχειρηματίες. Αυτά τα μηνύματα δεν τα έστελναν εκείνοι, και ένας ηλίθιος μπορούσε να το καταλάβει αυτό.

Το αποικιακό καθεστώς στον Κόσμο 41 -γιατί δεν την έλεγαν πια Νέα Ταϊτή;- είναι υπό αναθεώρηση. Μέχρι να ληφθεί κάποια απόφαση, οι άποικοι θα πρέπει να επιδεικνύουν εξαφρετική επιφυλακτικότητα σε όλες τις δοσοληψίες τους με τους ιθαγενείς κατοίκους... Η χρήση όπλων κάθε είδους εκτός από μικρά περιστροφια για αυτοάμυνα απαγορεύεται απολύτως - ακριβώς όπως και στη Γη, μόνο που εκεί κανείς δεν επιτρεπόταν να κουβαλά ούτε περιστροφια πια. Αλλά τι νόημα είχε να έρχεται κανείς 27 έτη φωτός μακριά από τη Γη, σ' ένα μεθοριακό κόσμο, και μετά να σου λένε, όχι όπλα, όχι εμπρηστικά, όχι βιολογικά όπλα, όχι, όχι, καθήστε σαν καλά μικρά αγοράκια και αφήστε τα κρήτσι να σας φτύνουν κατάμουτρα και να σας λένε τραγούδια και μετά να σας χάνουν ένα μαχαίρι στην κοιλιά και να σας καίνε τα στρατόπεδα, αλλά μην τολμήσετε να αγγίξετε τα χαριτωμένα πράσινα πλασματάκια, όχι κύριοι! Μια πολιτική αποφυγής συνιστάται θερμά. Μια πολιτική επιθετικότητας ή αντιποίνων απαγορεύεται αυστηρά.

Αυτό ήταν το ζουμί όλων των μηνυμάτων, και οποιοσδήποτε ηλίθιος μπορούσε να καταλάβει ότι αυτά δεν ήταν λόγια της Αποικιακής Διοίκησης. Δεν μπορεί να είχαν αλλάξει τόσο πολύ μέσα σε τριάντα χρόνια. Ήταν πρακτικοί, ρεαλιστές άντρες, που ήξεραν πώς είναι η ζωή στους μεθοριακούς πλανήτες. Ήταν φανερό, για οποιονδήποτε δεν είχε τρελαθεί από το σοκ, ότι τα μηνύματα από το "άνσιμπλ" ήταν ψεύτικα. Μπορεί να βρίσκονταν μαγνητοφωνημένα μέσα στο μηχάνημα, ένα σύνολο απαντήσεων σε όλες τις πιθανές ερωτήσεις, καταγραμμένες στον υπολογιστή. Οι μηχανικοί είπαν ότι θα μπορούσαν να το καταλάβουν αυτό. Μπορεί

να ήταν κι έτσι. Σ' αυτή την περίπτωση το μηχάνημα πραγματικά επικοινωνούσε αυτόματα μ' έναν άλλο κόσμο. Αλλά αυτός ο κόσμος δεν ήταν η Γη. Ούτε κατά διάνοια! Δεν ήταν γήινοι αυτοί που υπαγόρευαν τις απαντήσεις στην άλλη άκρη του κόλπου. Ήταν ξένοι, ανθρωποειδή. Μάλλον Σετιανοί, γιατί η μηχανή ήταν φτιαγμένη από Σετιανούς, και ήταν έξυπνοι διάολοι. Ήταν το είδος που είχε τις μεγαλύτερες πιθανότητες να κυριαρχήσει διαπλανητικά. Φυσικά, οι Χαϊνίτες μπορεί να ήταν μαζί τους στη συνωμοσία. Όλο αυτό το σπαραξικάρδιο ύφος των υποτιθέμενων οδηγίων έμοιαζε Χαϊνίτικο.

Τον μακροπρόθεσμο στόχο των εξωγήινων ήταν δύσκολο να τον μαντέψει κανείς από δω. Πιθανόν να είχε σχέση με την αποδυναμωση της Γήινης Κυβέρνησης, δεσμευοντάς την μ' αυτή την υπόθεση της "ομοσπονδίας των κόσμων", μέχρι οι εξωγήινοι να αποκτήσουν αρκετή δύναμη για ένοπλη επίθεση. Αλλά τα σχέδιά τους για τη Νέα Ταϊτή ήταν προφανή. Θ' άφηναν τα κρήτσι να εξοντώσουν τους Γήινους για λογαριασμό τους. Θα έδεναν τα χέρια των Γήινων με ένα σωρό ψεύτικες οδηγίες από το "άνσιμπλ" και θ' άφηναν τη σφαγή ν' αρχίσει. Τα ανθρωποειδή βοηθούν τα ανθρωποειδή: οι ποντικοί βοηθούν τους ποντικούς.

Και ο Συνταγματάρχης Ντονγκ το είχε καταπιεί. Σκόπευε να υπακούσει τις εντολές. Το είχε άλλωστε πει επί λέξει στον Ντέιβιντσον: "Προτίθεται να συμμορφωθεί στις εντολές μου από το Στρατηγείο της Γης και, μα το Θεό, Ντον, θα συμμορφωθεί στις εντολές μου κατά τον ίδιο τρόπο, και στη Νέα Ιάβα θα συμμορφώνεται στις εντολές του Ταγματάρχη Μουχάμεντ". Ήταν χαζός, ο γερο-Ντινγκ-Ντονγκ, αλλά συμπαθούσε τον Ντέιβιντσον και ο Ντέιβιντσον τον συμπαθούσε κι αυτός. Αν αυτό σήμαινε ότι θα έπρεπε να προδώσει την ανθρώπινη φυλή σε μια εξωγήινη συνωμοσία, τότε φυσικά δεν θα υπάκουε τις διαταγές του, αλλά παρά ταύτα τον λυπόταν το γερο στρατιωτικό. Ανόητος, αλλά γενναίος και ευπειθής. Όχι γεννημένος προδότης σαν εκείνον τον κλαυιάρη, τον φλύαρο ηθικολόγο τον Λιούμποβ. Αν υπήρχε ένας άνθρωπος που πολύ θα ήθελε να 'πεφτε στα χέρια των κρήτσι, αυτός ήταν ο χοντροπαλάς ο Ραϊζ Λιούμποβ, ο φίλος των εξωγήινων.

Μερικοί άντρες, ειδικά οι ασιατικοί και ινδικοί τύποι, είναι

γεννημένοι προδότες. Όχι όλοι, μερικοί. Κάποιοι άλλοι άντρες είναι γεννημένοι σωτήρες. Έτσι ήταν φτιαγμένοι, όπως το να είναι κανείς Ευρωπαϊκός, ή να έχει καλή κορμοστασιά. Δεν είναι κάτι για το οποίο περίμενε αναγνώριση. Αν μπορούσε να σώσει τους άντρες και τις γυναίκες της Νέας Ταϊτής, θα το έκανε. Αν δεν μπορούσε, τουλάχιστον θα είχε προσπαθήσει. Κι αυτό ήταν όλο.

Οι γυναίκες τώρα αυτό έτσουζε. Είχαν αποσύρει και τις δέκα που βρίσκονταν στη Νέα Ιάβα και δεν έστελναν καινούριες από τη Σέντραλβιλ. "Δεν είναι ακόμα ασφαλές", προφασίζονταν από το Στρατηγείο. Πολύ σκληρό για τα τρία ακραία στρατόπεδα. Τι περίμεναν να κάνουν οι ακρίτες όταν τους απαγόρευαν να αγγίζουν τα θηλυκά κρήτσι και όλες οι γυναίκες ήταν μόνο για τους τυχεράκηδες στα Κεντρικά; Θα προκαλούσε τρομερή δυσαρέσκεια. Αλλά δεν θα κρατούσε πολύ· η όλη κατάσταση ήταν αρκετά τρελή για να μείνει έτσι για πολύ. Αν δεν άρχιζαν να επανέρχονται στη φυσιολογική τους κατάσταση τώρα που έφυγε το Σάκλτον, τότε ο Λοχαγός Ντ. Ντέιβιντσον θα αναγκαζόταν να κάνει λίγη δουλειά παραπάνω για να βάλει τα πράγματα στη θέση τους.

Το πρωί της μέρας που άφησε τη Σέντραλ, είχαν αφήσει ελεύθερα όλα τα κρήτσι που είχαν σαν εργάτες. Έβγαλαν ένα μακροσκελή ευγενικό λόγο στη ντόπια διάλεκτο, άνοιξαν τη διπλή πόλη και άφησαν όλα τα ήμερα κρήτσι, βαστάζους, σκαφτιάδες, μαγειρούς, καθαριστές, υπηρέτριες, όλους. Ούτε ένα δεν έμεινε. Μερικά απ' αυτά ήταν με τους αφέντες τους από την ίδρυση της αποικίας, πριν από τέσσερα γήινα χρόνια. Ένας σκύλος ή ένας πίθηκος θα έμεινε. Αυτά τα πράγματα δεν ήταν ούτε μέχρις αυτό το σημείο εξελεγχόμενα, ήταν περίπου σαν φίδια ή ποντίκια, τόσο έξυπνα όσο να γυρίσουν να σε δαγκώσουν μόλις τα έβγαζες από το κλουβί τους. Ο Ντινγκ-Ντονγκ ήταν τρελός που άφηνε όλα αυτά τα κρήτσι ελεύθερα μέσα στα πόδια τους. Η καλύτερη λύση θα ήταν να τα άφηναν στο νησί Νταμπ να πεθάνουν της πείνας. Αλλά ο Ντονγκ ήταν ακόμα τρομοκρατημένος από εκείνα τα δυο ανθρωποειδή και το κουτί τους που μιλούσε. Οπότε, αν τα άγρια κρήτσι στη Σέντραλ σκόπευαν να μιμηθούν τις αγριότητες του Στρατοπέδου Σμιθ, είχαν τώρα πολλούς βολικούς νέους συμμάχους, που ήξεραν τη διάταξη της πόλης, τη θέση της αποθήκης με τα πυρομαχι-

κά, τις συνήθειες, τις θέσεις των φρουρών και τα ρέστα. Αν η Σέντραλ καιγόταν, μοναδικός υπεύθυνος θα ήταν το Στρατηγείο. Και θα τους άξιζε. Επειδή άφησαν τους προδότες να τους κοροϊδέψουν, επειδή άκουσαν τα ανθρωποειδή και αγνόησαν τις συμβουλές των ανθρώπων που ήξεραν πραγματικά τι ήταν τα κρήτσι. Κανείς απ' αυτούς τους τύπους στο Στρατηγείο δεν είχε γυρίσει στο στρατόπεδό του για να βρει στάχτες και συντρίμμια και καμένα πτώματα, όπως αυτός. Και το σώμα του Όκ, εκεί που είχαν σφάζει τους ξυλοκόπους, είχε ένα βέλος καρφωμένο σε κάθε μάτι, σαν κάποιο περιεργό έντομο με αντένες που προεξείχαν κι ερευνούσαν την ατμόσφαιρα, Χριστέ μου! το 'λεγε και το ξανάλεγε.

Ένα ήταν βέβαιο: Ό,τι και να 'λεγαν οι ψεύτικες "οδηγίες", τα παιδιά στη Σέντραλ δεν επρόκειτο να πειστούν να χρησιμοποιούν τα μικρά περίστροφα για την άμυνά τους. Είχαν φλογοβόλα και πολυβόλα. Τα 16 μικρά ελικόπτερα είχαν πολυβόλα και ήταν πολύ χρήσιμα για να ρίχνουν εμπρηστικές βόμβες. Τα πέντε μεγάλα ελικόπτερα είχαν πλήρη οπλισμό. Αλλά δεν ήταν απαραίτητος. Μπορούσες να πας ένα ελικόπτερο πάνω από μια αποψιλωμένη περιοχή και να πιάσεις μια ομάδα κρήτσι με τα καταραμένα τόξα και τα βέλη τους και να ρίξεις εμπρηστικές και να τα χαζεύεις να τρέχουν και να καίγονται. Αυτό έφτιανε. Έκανε την κοιλιά του να γουργουρίζει λιγάκι που το φανταζόταν, ακριβώς όπως όταν φανταζόταν ότι πηδάει μια γυναίκα ή όταν θυμόταν τότε που το κρήτσι ο Σαμ του είχε επιτεθεί κι εκείνος του είχε διαλύσει τη μούρη με τέσσερα απανωτά χτυπήματα. Ήταν η ειδητική μνήμη, μαζί με μια φαντασία πιο ζωντανή από των περισσότερων ανθρώπων. Δεν κόμπαζε, τύχαινε να είναι φτιαγμένος έτσι.

Είναι αλήθεια πως η μόνη στιγμή που ένας άντρας νιώθει αληθινά και ολοκληρωτικά άντρας είναι όταν μόλις έχει πηδήξει μια γυναίκα ή σκοτώσει έναν άλλον άντρα. Αυτό δεν ήταν πρωτότυπο, το είχε διαβάσει σε κάτι παλιά βιβλία. Αλλά ήταν αληθινό. Γι' αυτό του άρεσε να φαντάζεται τέτοιες σκηνές. Παρ' όλο που τα κρήτσι δεν ήταν αληθινοί άνθρωποι.

Η Νέα Ιάβα ήταν η πιο νότια από τις πέντε μεγάλες στεριές, μόλις πάνω από τον ισημερινό, γι' αυτό ήταν πιο ζεστή από τη Σέντραλ ή την Σμιθ που ήταν περίπου τέλειες από κλιματολογική

άποψη. Πιο ζεστή και πολύ πιο υγρή. Έβρεχε συνέχεια την περιοχή των βροχών στη Νέα Ταϊτή, αλλά στις βόρειες στεριές ήταν ένα είδος ήσυχης λεπτής βροχής που συνεχιζόταν χωρίς να σταματάει, και χωρίς να σε μουσκεύει ή να σε παγώνει. Εδώ όμως έπεφτε με το τουλούμι, και υπήρχε ένας τύπος καταγιόδας όπου δεν μπορούσες καν να περπατήσεις, πόσο μάλλον να δουλέψεις. Μόνο μια στέρεη στέγη σε προφύλασσε από τη βροχή, ή το δάσος. Το καταραμένο το δάσος ήταν τόσο πυκνό που δεν το άγγιζαν οι καταγιόδες. Βρεχόσουν, φυσικά, από τα φύλλα που έσταζαν, αλλά αν ήσουν μέσα στο δάσος στη διάρκεια ενός απ' αυτούς τους μουσώνες, ούτε που καταλάβαινες αν φυσούσε. Ύστερα έβγαίνες έξω και ωπ! Σε σάρωνε από το έδαφος ο αέρας και σε γέμιζε με εκείνη την κοκκινωπή υγρή λάσπη στην οποία μετέτρεπε η βροχή το αποψιλωμένο έδαφος, και δεν προλάβαινες να ξανακρυφτείς στο δάσος έγκαιρα. Και μέσα στο δάσος ήταν σκοτεινά και ζεστά και χανόσουν εύκολα.

Ύστερα ο Ταγματάρχης Μουχάμεντ ήταν δύστροπος διάβολος.

Τα πάντα στη Νέα Ιάβα γίνονταν με τους τύπους. Η ξύλευση σε λουρίδες πλάτους ενός χιλιομέτρου, στις λουρίδες φύτευαν τις ινώδεις αηδίες, οι άδειες για τη Σέντραλ με αυστηρή σειρά προτεραιότητας, τα παραισθησιογόνα μοιράζονταν με το δελτίο και η χρήση τους εν ώρα υπηρεσίας τιμωρείτο, και άλλα, και άλλα. Πάντως, ένα καλό που είχε ο Μουχάμεντ ήταν ότι δεν επικοινωνούσε συχνά μέσω ασυρμάτου με τα κεντρικά. Η Νέα Ιάβα ήταν το στρατόπεδό του, και το διηύθυνε με το δικό του τρόπο. Δεν του άρεσε να παίρνει διαταγές από το Στρατηγείο. Βέβαια, συμμορφωνόταν μ' αυτές, άφησε τα κρήτσι να φύγουν και κλειδώσε όλο τον οπλισμό εκτός από τα μικρά περίστροφα, μόλις του δόθηκε εντολή. Αλλά δεν πήγαινε γυρεύοντας για εντολές ή οδηγίες. Ούτε από τη Σέντραλ ούτε από κανέναν άλλον. Ήταν εγωιστής. Ήξερε ότι είχε δίκιο. Αυτό ήταν το μεγάλο του σφάλμα.

Όταν ανήκε στο προσωπικό του Ντονγκ στο Στρατηγείο, ο Ντέιβιντσον είχε μερικές φορές την ευκαιρία να κοιτάζει τους φακέλους των αξιωματικών. Η ασυνήθιστη μνήμη του συγκρατούσε αυτά τα πράγματα, και θυμόταν για παράδειγμα ότι ο δεικτής νοημοσύνης του Μουχάμεντ ήταν 107. Ενώ ο δικός του τύ-

χαινε να είναι 118. Υπήρχε διαφορά 11 πόντων. Φυσικά δεν θα το 'λεγε αυτό ποτέ στον γερο-Μου, και ο Μου δεν το ήξερε, οπότε δεν υπήρχε τρόπος να τον πείσει να κάτσει να τον ακούσει. Νόμιζε ότι ήξερε καλύτερα από τον Ντέιβιντσον, και αυτό ήταν οριστικό.

Στην αρχή ήταν όλοι λίγο δύστροποι. Κανείς απ' αυτούς τους άντρες στη Νέα Ιάβα δεν ήξερε τίποτε για τη θηριωδία του Στρατοπέδου Σμιθ, εκτός του ότι ο επικεφαλής του στρατοπέδου είχε φύγει για τη Σέντραλ μια ώρα πριν γίνει, και γι' αυτό ήταν ο μόνος που είχε διαφύγει. Αν το έλεγες έτσι, ακουγόταν κακό. Καταλάβαινες γιατί στην αρχή τον κοίταζαν με μισό μάτι, σαν να ήταν κάποιιο είδος Ιούδα. Αλλά όταν τον γνώριζαν καλύτερα θα καταλάβαιναν. Θα έβλεπαν πως δεν είχαν να κάνουν σε καμιά περίπτωση με κανέναν προδότη ή λιποτάκτη, και ότι αντίθετα ήταν αφοσιωμένος στο να αποτρέψει την προδοσία να χτυπήσει τη Νέα Ταϊτή. Και θα καταλάβαιναν ότι το να ξεφορτωθούν τα κρήτσι ήταν ο μόνος τρόπος να κάνουν αυτό τον κόσμο ασφαλή για το γήινο τρόπο ζωής.

Δεν ήταν πολύ δύσκολο να μεταφερθεί αυτό το μήνυμα στους ξυλοκόπους. Ποτέ δεν είχαν συμπαθήσει τους μικρούς πράσινους ποντικούς, και ήταν αναγκασμένοι να τους βάζουν να δουλεύουν όλη μέρα και να τους φυλάνε όλη νύχτα. Αλλά τώρα άρχιζαν να καταλαβαίνουν ότι τα κρήτσι δεν ήταν μόνο αποκρουστικά, αλλά κι επικίνδυνα. Όταν ο Ντέιβιντσον τους είπε τι είχε βρει στο Σμιθ. Όταν εξήγησε πως τα δυο ανθρωποειδή στο πλοίο του Στόλου είχαν κάνει πλύση εγκεφάλου στο Στρατηγείο. Όταν τους απέδειξε ότι ο αφανισμός των Γήινων στη Νέα Ταϊτή ήταν μόνο ένα μικρό μέρος της εξωγήινης συνωμοσίας εναντίον της Γης. Όταν τους θύμιζε τους ξερούς αριθμούς, διακόσιοι πενήντα Γήινοι για τρία εκατομμύρια κρήτσι - τότε άρχισαν πραγματικά να τον υποστηρίζουν.

Ακόμα και ο Αξιοματικός Οικολογικού Ελέγχου εδώ ήταν μαζί του. Όχι σαν τον φτωχό γερο-Κέες, που τρελαινόταν επειδή οι άνθρωποι πυροβολούσαν τα κόκκινα ελάφια, και μετά τα κρήτσι πυροβόλησαν τον ίδιο. Αυτός ο τύπος, ο Ατράντια, μισούσε τα κρήτσι. Στην πραγματικότητα του την είχε δοσμένη μαζί τους.

Φοβόταν τόσο πολύ ότι τα κρήτσι σκόπευαν να επιτεθούν στο στρατόπεδο, που φερόταν σαν καμιά γυναικούλα που φοβάται ότι θα τη βιάσουν. Αλλά ήταν χρήσιμο να έχει τον τοπικό ειδικό με το μέρος του.

Δεν ωφελούσε να συνταχθεί με το μέρος του επικεφαλής. Ο Ντέιβιντσον ήταν καλός κριτής των ανθρώπων, και το είχε καταλάβει σχεδόν αμέσως. Ο Μουχάμεντ ήταν πεισματάρης. Επίσης είχε μια προκατάληψη εναντίον του Ντέιβιντσον που δεν εννοούσε να αποβάλει. Είχε κάτι να κάνει με την υπόθεση του Στρατοπέδου Σμιθ. Είπε σχεδόν ανοιχτά στον Ντέιβιντσον ότι δεν τον θεωρούσε αξιόπιστο αξιωματικό.

Ήταν ένας εγωιστής μπάσταρδος, αλλά ο τρόπος που διοικούσε το στρατόπεδο της Νέας Ιάβας, με την τόση αυστηρότητα, ήταν πλεονέκτημα. Μια σφιχτή οργάνωση, συνηθισμένη να υπακούει σε διαταγές, ήταν πιο εύκολο να τη χειραγωγήσεις απ' ότι μια χαλαρότερη, γεμάτη από ανεξάρτητους χαρακτήρες, και ήταν πιο εύκολο να μείνει ενωμένη σαν μονάδα γι' αμυντικές κι επιθετικές στρατιωτικές δραστηριότητες, από τη στιγμή που θα βρισκόταν κάτω από τις διαταγές του. Ο Μου ήταν καλός για διοικητής στρατοπέδου ξυλοκόπων, αλλά δεν ήταν στρατιώτης.

Ο Ντέιβιντσον φρόντισε να κερδίσει μερικούς από τους καλύτερους ξυλοκόπους και από τους νέους αξιωματικούς. Δεν βιαζόταν. Όταν βρήκε αρκετούς που να μπορεί να εμπιστευτεί, με μια δεκαμελή ομάδα σήκωσε μερικά κομμάτια από το κλειδωμένο δωμάτιο του γερο-Μου στο υπόγειο του κτιρίου Αναψυχής που ήταν γεμάτο με πολεμικά παιχνιδάκια, και μετά πήγαν μια Κυριακή στο δάσος για να παίξουν.

Ο Ντέιβιντσον είχε εντοπίσει την πόλη των κρήτσι εδώ και μερικές βδομάδες, και είχε φυλάξει αυτή τη διασκέδαση για τους άντρες του. Θα μπορούσε να είχε κάνει τη δουλειά μόνος του, αλλά ήταν καλύτερα έτσι. Δημιουργούσε την αίσθηση της ομάδας, που ένωσε πραγματικά τους άντρες. Μπήκαν απλά μέρα μεσημέρι στην πόλη, και πασάλευσαν όλα τα κρήτσι που έπιαναν με εύφλεκτο υλικό και τα έκαιγαν, ύστερα περιέλουζαν με κηροζίνη τις στέγες από τις καλύβες και έψηναν τα υπόλοιπα ζωντανά. Αυτούς που έβγαιναν τους πασάλευσαν. Αυτό ήταν το καλλιτεχνικό

μέρος, να περιμένεις έξω από τις ποντικότρυπες για να βγουν τα ποντικάκια, νομίζοντας ότι τα κατάφεραν, και ύστερα να τα ψήνεις αρχίζοντας από τα πόδια για να γίνονται λαμπάδες. Αυτή η πράσινη γούνα τσιτσίριζε σαν τρελή.

Στην πραγματικότητα δεν ήταν πολύ πιο συγκλονιστικό από το κυνήγι των αληθινών ποντικιών, που ήταν περίπου τα μόνα άγρια ζώα που είχαν απομείνει στη Μητέρα Γη, αλλά είχε περισσότερη πλάκα. Τα κρήτσι ήταν πολύ μεγαλύτερα από τα ποντικάκια, και ήξερες ότι θα προσπαθούσαν να αντεπιτεθούν, αν και αυτή τη φορά δεν το έκαναν. Μάλιστα μερικά απ' αυτά ξάπλωναν κάτω αντί να το βάλουν στα πόδια, απλώς κάθονταν ανάσκελα με τα μάτια κλειστά. Ήταν αηδιαστικό. Και οι άλλοι σκέφτηκαν το ίδιο, κι ένας απ' αυτούς αηδίασε αληθινά κι έκανε εμετό μόλις έκαψε έναν από τους ξαπλωμένους.

Όσο κι αν ήταν σφιγμένοι, οι άντρες δεν άφησαν ούτε ένα από τα θηλυκά ζωντανό για να το βιάσουν. Είχαν όλοι συμφωνήσει με τον Ντέιβιντσον εκ των προτέρων ότι παραήταν κοντά στη διαστροφή. Η ομοφυλοφιλία αφορούσε άλλους ανθρώπους, ήταν φυσιολογική. Αυτά τα πράγματα μπορεί να ήταν φτιαγμένα σαν γυναίκες, αλλά δεν ήταν άνθρωποι, και ήταν καλύτερα να τη βρίσκεις σκοτώνοντάς τες, και μένοντας καθαρός. Αυτό είχε φανεί λογικό σε όλους και το είχαν εφαρμόσει.

Όλοι κράτησαν το στόμα τους κλειστό πίσω στο στρατόπεδο, δεν κόμπασαν ούτε στα φιλαράκια τους. Ήταν λογικοί άνθρωποι. Ούτε λέξη για την επιχείρηση δεν έφτασε στ' αυτιά του Μουχάμεντ. Απ' όσο ήξερε ο γερο-Μου, όλοι οι άντρες του ήταν καλά αγοράκια που πριόνιζαν κούτσουρα και απέφευγαν τα κρήτσι, μάλιστα κύριε. Και μπορεί να συνέχιζε να το πιστεύει μέχρι τη μέρα της Εξόντωσης. Γιατί τα κρήτσι σίγουρα σκόπευαν να επιτεθούν. Κάπου. Εδώ, ή σε ένα από τα στρατόπεδα στο νησί Κινγκ, ή στη Σέντραλ. Ο Ντέιβιντσον το ήξερε. Ήταν ο μοναδικός αξιωματικός σε ολόκληρη την αποικία που το ήξερε. Δεν περηφανευόταν, απλώς ήξερε ότι είχε δίκιο. Κανείς άλλος δεν τον πίστευε, εκτός από κείνους τους άντρες που είχε προλάβει να πείσει. Αλλά οι άλλοι θα μάθαιναν, αργά ή γρήγορα, ότι είχε δίκιο.

Και είχε δίκιο.

5.

Ήταν ένα σοκ γι' αυτόν, να δει τον Σέλβερ πρόσωπο με πρόσωπο. Καθώς πετούσε πίσω στη Σέντραλ από το χωριό στη ρίζα του λόφου, ο Λιούμποβ προσπάθησε να καταλάβει γιατί είχε νιώσει σοκ, να αναλύσει ποιο νεύρο είχε αντιδράσει. Γιατί στο κάτω-κάτω κανείς δεν νιώθει φρίκη από μια τυχαία συνάντηση μ' έναν καλό φίλο.

Δεν ήταν εύκολο να πείσει τη γυναίκα αρχηγό να τον προσκαλέσει. Η Τούνταρ ήταν η κύρια εστία των μελετών του όλο το καλοκαίρι. Είχε αρκετούς εξαιρετικούς πληροφοριοδότες εκεί και είχε καλές σχέσεις με το Στέκι και τη γυναίκα αρχηγό που τον είχε αφήσει να παρατηρεί και να συμμετέχει ελεύθερα στην κοινότητα. Η απόσπαση μιας πρόσκλησής της, μέσω κάποιου από τους παλιούς σκλάβους που ήταν ακόμη στην περιοχή, είχε πάρει καιρό, αλλά τελικά είχε υποχωρήσει και του είχε παραχωρήσει, σύμφωνα με τις νέες οδηγίες, μια γνήσια "ευκαιρία με την πρωτοβουλία των Αθσιανών". Η δική του συνείδηση μάλλον παρά του Συνταγματάρχη Ντογκ, είχε επιμείνει σ' αυτό. Ο Ντογκ ήθελε να πάει. Ανησυχούσε για την απειλή των κρήτσι. Είπε στον Λιούμποβ να τους μελετήσει, να "δει πώς αντιδρούν τώρα που τους αφήσαμε εντελώς ήσυχους". Ήλπιζε να πάρει καθησυχαστικές πληροφορίες. Ο Λιούμποβ δεν μπορούσε να αποφασίσει αν η αναφορά που θα έστελνε θα καθυσάχαζε τον Συνταγματάρχη Ντογκ ή όχι.

Για δέκα μίλια έξω από τη Σέντραλ, η πεδιάδα είχε ξυλευτεί και τα κούτσουρα είχαν όλα σαπίσει και λιώσει. Τώρα ήταν μια ανιαρή επίπεδη επιφάνεια με πόα, γκριζα και τριχωτά μέσα στη βροχή. Κάτω απ' αυτά τα τριχωτά φύλλα, οι μικροί θάμνοι γνώριζαν την πρώτη τους ανάπτυξη, τα σούμακ, λεύκες νάνοι, και οι σάλβιες, που όταν μεγάλωναν θα προστάτευαν με τη σειρά τους τα μικρά δεντράκια. Αν την άφηναν στην ησυχία της, μέσα σ' αυτό το ομοιόμορφο, βροχερό κλίμα, αυτή η περιοχή μπορεί να αναδασωνόταν μόνη της μέσα σε τριάντα χρόνια και να γινόταν πάλι κανονικό δάσος σε εκατό. Αν την άφηναν.

Ξαφνικά το δάσος άρχισε πάλι, στο χώρο, όχι στο χρόνο. Κάτω από το ελικόπτερο, η απέραντη ποικιλία του πράσινου των φύλλων σκέπαζε τα ανεβοκατεβάσματα των λόφων του βόρειου Σορνόλ.

Όπως και οι περισσότεροι γήινοι πάνω στη Γη, ο Λιούμποβ δεν είχε περπατήσει ποτέ ανάμεσα σε άγρια δέντρα, δεν είχε δει ποτέ δάσος μεγαλύτερο από ένα αστικό πάρκο. Στην αρχή στον Αθσή, ένιωθε καταπιεσμένος και αμήχανος μέσα στο δάσος, πνιγμένος από το ατελείωτο πλήθος και την ασυναρτησία των κορμών, των κλαδιών και των φύλλων στο μόνιμο πρασινωπό ή καφετί ημίφως. Η μάζα και το συνονθύλευμα από διάφορες ανταγωνιστικές μορφές ζωής, που όλες πίεζαν και αγωνίζονταν να ανεβούν και να βγουν στο φως, η ησυχία που αποτελείτο από μια σειρά από μικρούς θορύβους χωρίς νόημα, η απόλυτη φυσική αδιαφορία στην παρουσία του νου, όλα αυτά τον είχαν ενοχλήσει, και όπως όλοι, είχε περιοριστεί στα ξέφωτα και τις ακτές. Αλλά σιγά-σιγά είχε αρχίσει να του αρέσει. Ο Γκος τον πείραζε, και τον έλεγε κύριο Πίθηκο. Στην πραγματικότητα, ο Λιούμποβ μάλλον θύμιζε πίθηκο, μ' ένα στρογγυλό, σκούρο πρόσωπο, μακριά χέρια, και πρόωρα ασπρισμένα μαλλιά. Αλλά οι πίθηκοι είχαν εξαφανιστεί σαν είδος. Θεσ δεν θεσ, σαν ειδικός που ήταν για τους χιλφ, ήταν αναγκασμένος να πάει στο δάσος να τους βρει. Και τώρα, μετά από τέσσερα χρόνια δουλειάς, ένιωθε εντελώς άνετα κάτω από τα δέντρα, ίσως περισσότερο απ' οπουδήποτε αλλού.

Είχαν επίσης αρχίσει να του αρέσουν και τα τοπωνύμια των Αθσιανών. Δισύλλαβες λέξεις: Σορνόλ, Τουντάρ, Εσρέθ, Εσσέν - αυτή ήταν τώρα η Σέντραλβιλ-Ενττόρ, Εμπτάν, και κυρίως, Αθσή, που σήμαινε το Δάσος, και ο Κόσμος. Όπως η λέξη Γη σημαίνει και το έδαφος και τον πλανήτη, δυο νοήματα σε ένα. Αλλά για τους Αθσιανούς η γη, το έδαφος, το χώμα, δεν ήταν αυτό στο οποίο ξαναγυρίζουν οι νεκροί και από το οποίο ζουν οι ζωντανοί. Η πεμπτοουσία της ύπαρξής τους δεν ήταν η γη, αλλά το δάσος. Ο γήινος άνθρωπος ήταν πηλός, κόκκινη σκόνη. Ο Αθσιανός ήταν κλαδί και ρίζα. Δεν σκάλιζαν ομοιώματα σε πέτρα, μόνο σε ξύλο.

Κατέβασε το ελικόπτερο σ' ένα μικρό ξέφωτο βόρεια από την πόλη, και μπήκε μέσα περπατώντας. Προσπέρασε το Στέκι των

Γυναϊκών. Η μυρωδιά ενός οικισμού Αθσιανών πλανιόταν αφορητή στον αέρα, καπνός από ξύλο που καίγεται, ψόφιο ψάρι, αρωματικά βότανα, ξένος ιδρώτας. Η ατμόσφαιρα ενός υπόγειου σπιτιού, αν υποθεθεί ότι μπορούσε να την αντέξει ένας Γήινος, ήταν ένα σπάνιο μείγμα διοξειδίου του άνθρακα και βρώμας. Ο Λιούμποβ είχε περάσει πολλές ώρες πνευματικής ανάτασης λυγισμένος στα δύο και ασφυκτιώντας μέσα στη βρωμερή κατήφεια του Στεκιού των Αντρών στην Τουντάρ. Αλλά μάλλον δεν σκόπευαν να τον καλέσουν αυτή τη φορά.

Φυσικά, οι άνθρωποι στην πόλη ήξεραν για τη σφαγή στο Στρατόπεδο Σμιθ, έξι βδομάδες τώρα. Ήταν βέβαιο ότι θα το μάθαιναν γρήγορα, γιατί τα νέα κυκλοφορούσαν γρήγορα ανάμεσα στα νησιά, αν και όχι τόσο γρήγορα ώστε να πιστοποιούν την ύπαρξη μιας "μυστηριώδους τηλεπαθητικής δύναμης", όπως πίστευαν οι ξυλοκόποι. Οι άνθρωποι της πόλης ήξεραν επίσης ότι οι 1.200 σκλάβοι στη Σέντραλβιλ είχαν αφεθεί ελεύθεροι λίγο μετά τη σφαγή στον Στρατοπέδου Σμιθ, και ο Λιούμποβ συμφωνούσε με τον Συνταγματάρχη ότι οι ντόπιοι μπορεί να συμπέραιναν ότι το δεύτερο ήταν συνέπεια του πρώτου. Αυτό έδινε εκείνο που ο Συνταγματάρχη Ντονγκ αποκαλούσε "εσφαλμένη εντύπωση", αλλά μάλλον δεν είχε σημασία. Αυτό που είχε σημασία ήταν ότι οι σκλάβοι είχαν ελευθερωθεί. Τα λάθη που έχουν γίνει δεν μπορούν να διορθωθούν, αλλά τουλάχιστον δεν εξακολουθούσαν να γίνονται. Μπορούσαν να αρχίσουν από την αρχή: οι ντόπιοι χωρίς αυτή την οδυνηρή, αναπάντητη απορία γιατί οι "γιούμεν" μεταχειρίζονταν τους ανθρώπους σαν να ήταν ζώα. Κι αυτός χωρίς το βάρος της δικαιολογίας και χωρίς το σφίξιμο της ανεπανόρθωτης ενοχής.

Ξέροντας πόσο εκτιμούσαν την ειλικρίνεια και τις ίσιες κουβέντες σχετικά με θέματα τρομακτικά ή ενοχλητικά, περίμενε ότι ο κόσμος στην Τουντάρ θα μιλούσε μαζί του γι' αυτά τα θέματα, θριαμβευτικά ή απολογητικά, ή χαρούμενα, ή απορημένα. Κανείς δεν είπε τίποτε. Κανείς δεν του μίλησε καν.

Είχε φτάσει αργά το απόγευμα, που ήταν σαν να έφτανε σε μια γήινη πόλη μόλις μετά το ξημέρωμα. Οι Αθσιανοί στην πραγματικότητα κοιμούνται -η άποψη των αποίκων όπως συνέβαινε συχνά,

αγνοούσε πασιφανή γεγονότα— αλλά η φυσιολογική τους κατάσταση ήταν στο πιο χαμηλό σημείο συνήθως μεταξύ δύο και πέντε το απόγευμα. Και είχαν έναν κύκλο με δύο ανώτατα σημεία υψηλής θερμοκρασίας και υψηλής δραστηριότητας, που συνέπιπταν με τα δυο ξημερώματα, το πρωινό και το απογευματινό. Οι περισσότεροι ενήλικοι κοιμούνταν πέντε ή έξι ώρες στις είκοσι τέσσερις, σε πολλούς σύντομους ύπνους. Και οι εξασκημένοι άντρες κοιμούνταν μόνο δυο ώρες το εικοσιτετράωρο. Οπότε, αν θεωρούσε κανείς και τους σύντομους ύπνους τους και τις ονειρικές τους καταστάσεις σαν “τεμπελιά”, θα μπορούσε να πει ότι δεν κοιμούνται ποτέ. Ήταν πιο εύκολο να το πεις αυτό παρά να καταλάβεις τι έκαναν στην πραγματικότητα. Αυτή την ώρα, στην Τουντάρ, μόλις ξανάρχιζε η κίνηση μετά την απογευματινή κάμψη.

Ο Λιούμποβ παρατήρησε πολλούς ξένους. Τον κοίταζαν, αλλά κανείς δεν πλησίαζε. Ήταν απλές παρουσίες που περνούσαν από άλλα μονοπάτια στη σκιά των μεγάλων βελανιδιών. Τελικά κάποιος που ήξερε διασταυρώθηκε μαζί του στο μονοπάτι, η εξαδέλφη της γυναίκας αρχηγού, η Σεράρ, μια γριά γυναίκα μικρής σπουδαιότητας και χαμηλής νοημοσύνης. Τον χαιρέτησε τυπικά, αλλά δεν μπορούσε ή δεν ήθελε ν’ απαντήσει στις ερωτήσεις του για τη γυναίκα αρχηγό και τους δυο καλύτερους πληροφοριοδότες της, τον Έγκαθ με το λαχανόκηπο και τον Τουμπάμπ τον Ονειρευτή. Α, η γυναίκα αρχηγός ήταν πολύ απασχολημένη, και ποιος ήταν ο Έγκαθ, μήπως εννοούσε τον Γκέμπαν, και ο Τουμπάμπ μπορεί να ήταν εδώ, ίσως όμως να ήταν κι εκεί, ίσως και όχι. Έμεινε με τον Λιούμποβ και κανείς άλλος δεν του μιλούσε. Προχώρησε συνοδευόμενος από την κοντή πράσινη γριά που κούτσαινε και γκρίνιαζε, μέσα από τα άλση και τα ξέφωτα της Τουντάρ ως το Στέκι των Αντρών. “Είναι απασχολημένοι εδώ μέσα”, είπε η Σεράρ.

“Ονειρεύονται;”

“Πώς θες να ξέρω; Έλα μαζί μου, Λιούμποβ, έλα να δεις...”
 Ήξερε ότι πάντα τον άρεσε να βλέπει πράγματα, αλλά δεν μπορούσε να βρει κάτι να του δείξει για να τον απομακρύνει. “Έλα να δεις τα δίχτυα των ψαράδων”, είπε αδύναμα.

Ένα περαστικό κορίτσι, μια από τις Νεαρές Κυνηγούς, τον κοίταξε: μαύρο βλέμμα με τόση ζωντάνια όση δεν είχε ποτέ εισπράξει από κανέναν Αθσιανό, εκτός ίσως από ένα μικρό παιδί που το είχε τρομάξει το ύφος του και το άτριχο πρόσωπό του και είχε κατσουφιάσει. Αλλά αυτό το κορίτσι δεν ήταν φοβισμένο.

“Σύμφωνοι”, είπε στη Σεράρ, καταλαβαίνοντας πως γι’ αυτόν ο μόνος δρόμος ήταν η υπακοή. Αν οι Αθσιανοί είχαν διαμορφώσει—τελικά, και απότομα—την αίσθηση της ομαδικής εχθρότητας, τότε έπρεπε να το δεχτεί αυτό, και να προσπαθήσει απλά να τους δείξει ότι είχε παραμείνει ένας έμπιστος, καλός φίλος.

Αλλά πώς ήταν δυνατόν ο τρόπος που σκέφτονταν και ένιωθαν να είχε αλλάξει τόσο γρήγορα, μετά από τόσο καιρό; Και γιατί; Στο Στρατόπεδο Σμιθ, η πρόκληση ήταν άμεση και αφόρητη: Η σκληρότητα του Ντέιβιντσον μπορούσε να οδηγήσει ακόμα και τους Αθσιανούς στη βία. Αλλά αυτή η πόλη, η Τουντάρ, δεν είχε υποστεί καμιά επίθεση από τους Γήνιους, δεν είχαν χρησιμοποιήσει κατοίκους της σαν σκλάβους, δεν είχε δει το τοπικό δάσος να ξυλεύεται ή να καίγεται. Ο ίδιος ο Λιούμποβ είχε ξαναπάει εκεί—ο άνθρωπος δεν μπορεί ν’ αφήσει τη σκιά του έξω από την εικόνα που φιλοτεχνεί—εδώ και δυο μήνες. Είχαν μάθει τα νέα από το Σμιθ, και υπήρχαν ανάμεσά τους πρόσφυγες, πρώην σκλάβοι, που είχαν υποφέρει στα χέρια των Γήνιων και ήθελαν να μιλήσουν γι’ αυτό. Αλλά ήταν τα νέα και οι φήμες ικανά ν’ αλλάξουν τους ακροατές, να τους αλλάξουν τόσο ριζικά, όταν η έλλειψη επιθετικότητας τους ήταν τόσο βαθιά ριζωμένη μέσα τους, ξεκινώντας από την κουλτούρα και την κοινωνία τους, μέχρι βαθιά στο ασυνείδητό τους, στον “ονειροχρόνο” τους και ίσως στην ίδια τους τη φυσιολογία; Ήξερε ήδη ότι η τρομερή σκληρότητα θα μπορούσε να εξωθήσει έναν Αθσιανό να αποπειραθεί δολοφονία: το είχε δει να συμβαίνει—μια φορά. Όταν μια διαλυμένη κοινότητα μπορεί να ξεσηκώνεται μετά από αντίστοιχα αφόρητες προκλήσεις, το πίστευε αναγκαστικά: είχε συμβεί στο Στρατόπεδο Σμιθ. Αλλά ότι οι φήμες και οι κουβέντες, όσο τρομακτικές και εξοργιστικές κι αν ήταν, μπορούσαν να εξοργίσουν μια ήρεμη κοινότητα αυτών των ανθρώπων μέχρι του σημείου να δράσουν ενάντια στη λογική και τα έθιμά τους, να αλλάξουν εντελώς τον τρόπο ζωής τους,

αυτό δεν μπορούσε να το πιστέψει. Φυσιολογικά, ήταν απίθανο. Κάποιο στοιχείο έλειπε.

Ο γερο-Τουμπάμπ βγήκε από το Στέκι την ώρα ακριβώς που ο Λιούμποβ περνούσε από μπροστά. Πίσω από τον γέρο άντρα ερχόταν ο Σέλβερ.

Ο Σέλβερ βγήκε έρχοντας από την εισοδο-τούνελ, στάθηκε όρθιος και ανοιγόκλεισε τα μάτια, τυφλωμένος από τη λαμπρότητα που είχε το φως της ημέρας, παρ' ότι το γκριζάριζε η βροχή και τα φυλλάματα ελάττωναν την έντασή του. Τα σκούρα μάτια του συνάντησαν τα μάτια του Λιούμποβ καθώς κοιτάζε προς τα πάνω. Κανείς απ' τους δυο δεν μίλησε. Ο Λιούμποβ ήταν τρομοκρατημένος.

Επιστρέφοντας με το ελικόπτερο, αναλύοντας το νευρικό του κλονισμό, σκέφτηκε: Γιατί φοβάμαι; Γιατί φοβήθηκα τον Σέλβερ; Αναπόδευκτη διαίσθηση ή λανθασμένος παραλληλισμός; Παράλογο σε κάθε περίπτωση.

Τίποτε δεν είχε αλλάξει μεταξύ του Σέλβερ και του Λιούμποβ.

Αυτό που είχε κάνει ο Σέλβερ στο Στρατόπεδο Σμθ ήταν δικαιολογημένο. Ακόμη κι αν δεν ήταν, δεν είχε καμιά σημασία. Η φιλία ανάμεσά τους ήταν πολύ βαθιά για να την αγγίζουν ηθικές αμφιβολίες. Είχαν δουλέψει πολύ σκληρά μαζί. Είχαν διδάξει ο ένας στον άλλον, με περισσότερους τρόπους από τον κυριολεκτικό, τις γλώσσες τους. Είχαν μιλήσει χωρίς επιφυλάξεις. Και η αγάπη του Λιούμποβ για τον φίλο του είχε βαθύνει απ' αυτή την ευγνωμοσύνη που ο σωτήρας νιώθει απέναντι σ' αυτόν που του έτυχε το προνόμιο να του σώσει τη ζωή.

Στην πραγματικότητα, δεν είχε συνειδητοποιήσει μέχρι εκείνη τη στιγμή πόσο βαθιά ήταν η αγάπη και η αφοσίωσή του στον Σέλβερ. Μήπως ο φόβος του ήταν ότι ο Σέλβερ θα μπορούσε, έχοντας μάθει το φυλετικό μίσος, να τον απορρίψει, παρά την αφοσίωσή του, και να του φερθεί όχι σαν "εσύ" αλλά σαν "ένας απ' αυτούς";

Μετά απ' αυτή την πρώτη παρατεταμένη ματιά, ο Σέλβερ προχώρησε αργά προς τα μπρος και χαιρέτησε τον Λιούμποβ απλώνοντας τα χέρια του.

Η αφή ήταν ένα βασικό κανάλι επικοινωνίας μεταξύ των αν-

θρώπων του δάσους. Μεταξύ των Γήινων η αφή πάντα υπαινίσσεται απειλή, επιθετικότητα, οπότε γι' αυτούς συχνά δεν υπάρχει τίποτε μεταξύ της τυπικής χειραψίας και της σεξουαλικής θωπείας. Όλο αυτό το κενό οι Αθσιανοί το κάλυπταν με διάφορες συνήθειες αφής. Το χάδι σαν μήνυμα και επιβεβαίωση ήταν τόσο βασικό γι' αυτούς, όσο είναι για τη μητέρα και το παιδί ή για τους εραστές. Αλλά η σημασία του ήταν κοινωνική, όχι μόνο μητρική ή ερωτική. Ήταν μέρος της γλώσσας τους. Οπότε ήταν κωδικοποιημένο, τυποποιημένο, κι όμως είχε άπειρες παραλλαγές. "Διαρκώς ψαχουλεύονται", κορόιδευαν μερικοί από τους αποίκους, ανίκανοι να δουν σ' αυτή την ανταλλαγή επαφών οτιδήποτε πέρα από το δικό τους ερωτισμό που, αναγκασμένος να επικεντρώνεται αποκλειστικά στο σεξ και κατά τα άλλα να καταπιέζεται και να αναστέλλεται, εισβάλλει και δηλητηριάζει κάθε αισθησιακή απόλαυση, κάθε ανθρώπινη ανταπόκριση: ο θρίαμβος ενός τυφλού και φευγαλέου Ερωτιδέα πάνω στη μεγάλη μελαγχολική μητέρα όλων των άστρων και των θαλασσών, όλων των φύλλων των δέντρων, την Αφροδίτη τη Γεννήτορα.

Έτσι ο Σέλβερ προχώρησε με τα χέρια απλωμένα, έσφιξε το χέρι του Λιούμποβ κατά τη γήινη συνήθεια και μετά έπιασε και τα δυο του χέρια με μια χαϊδευτική κίνηση μόλις πάνω από τον αγκώνα. Του Λιούμποβ του ερχόταν περίπου στη μέση, οπότε όλες οι χειρονομίες ήταν δύσκολες και άχαρες και για τους δυο, αλλά δεν υπήρχε τίποτε το αβέβαιο ή παιδικό στο άγγιγμα αυτού του μικρού λεπτοκόκαλου τριχωτού πράσινου χεριού πάνω στα μπράτσα του Λιούμποβ. Ήταν καθησυχαστικό. Ο Λιούμποβ ένιωθε ευγνωμοσύνη.

"Σέλβερ, τι τύχη να σε συναντήσω εδώ. Θέλω πάρα πολύ να σου μιλήσω—"

"Δεν μπορώ τώρα, Λιούμποβ".

Μίλησε ευγενικά, αλλά στο άκουσμα της φωνής του η ελπίδα του Λιούμποβ για αδιατάρακτη φιλία εξανεμίστηκε. Ο Σέλβερ είχε αλλάξει. Είχε αλλάξει ριζικά: από τη ρίζα.

"Μπορώ να ξανάρθω", είπε ο Λιούμποβ βιαστικά, "μιαν άλλη μέρα για να μιλήσουμε, Σέλβερ; Είναι πολύ σημαντικό για μένα—"

"Σήμερα φεύγω από εδώ", είπε ο Σέλβερ ακόμα πιο ευγενικά,

αλλά αφήνοντας τα μπράτσα του Λιούμποβ και αποστρέφοντας το βλέμμα. Έτσι διέκοψε την επικοινωνία τους. Η ευγένεια απαιτούσε ο Λιούμποβ να κάνει το ίδιο και να αφήσει τη συνομιλία να τελειώσει. Ο γερο-Τουμπάμπ δεν τον είχε καν κοιτάξει. Όλη η πόλη τού είχε γυρίσει την πλάτη. Και αυτός ήταν ο Σέλβερ, που κάποτε ήταν φίλος του.

“Σέλβερ, αυτή η σφαγή στην Κέλμα Ντέβα, μπορεί να νομίζεις ότι στέκεται ανάμεσά μας. Κι όμως δεν είναι έτσι. Μπορεί να μας φέρει πιο κοντά. Και οι συμπατριώτες σου στις καλύβες των σκλάβων αφέθηκαν όλοι ελεύθεροι, οπότε το άδικο δεν μας χωρίζει πια. Ακόμα κι αν μας χωρίζει, πάντα μας χώριζε, κι όμως εγώ... εγώ είμαι ο ίδιος άνθρωπος, Σέλβερ”.

Στην αρχή ο Αθσιανός δεν απάντησε. Το παράξενο πρόσωπό του, τα μεγάλα βαθιά μάτια, τα δυνατά χαρακτηριστικά, παραμορφωμένα από τις ουλές και μπερδεμένα από την κοντή μεταξωτή γούνα που ακολουθούσε και όμως μπερδευε όλα τα περιγράμματα, αυτό το πρόσωπο γύρισε μακριά από τον Λιούμποβ, κλειστό, πεισματικό. Ύστερα ξαφνικά γύρισε, σαν το 'κανε παρά τη θέλησή του. “Λιούμποβ, δεν έπρεπε να έρθεις εδώ. Πρέπει να εγκαταλείψεις τη Σέντραλ σε δυο νύχτες από σήμερα. Δεν ξέρω τι είσαι. Θα 'ταν καλύτερα να μην σε είχα γνωρίσει ποτέ”.

Και μ' αυτά τα λόγια έφυγε, με ελαφρύ βάδισμα σαν γάτα με μακριά πόδια, μια πράσινη λάμψη ανάμεσα στις σκούρες βελανιδιές της Τουντάρ, χάθηκε. Ο Τουμπάμπ τον ακολούθησε πιο αργά, χωρίς να ρίξει ούτε ένα βλέμμα στον Λιούμποβ. Μια ψιλή βροχή έπεφτε αθόρυβα στα φύλλα των δέντρων και στα στενά μονοπάτια προς το Στέκι και το ποτάμι. Μόνο αν αφουγκραζόσουν προσεκτικά μπορούσες ν' ακούσεις τη βροχή, τόσο περίπλοκη μουσική που το μυαλό δεν μπορούσε να τη συλλάβει, μια ενιαία ατελείωτη συγχορδία που παιζόταν σ' ολόκληρο το δάσος.

“Ο Σέλβερ είναι θεός”, είπε η γριά Σεράρ. “Έλα να δεις τα δίχτυα τώρα”.

Ο Λιούμποβ αρνήθηκε. Θα ήταν αγενές κι αστόχαστο να μείνει. Και οπωσδήποτε δεν του πήγαινε η καρδιά. Προσπάθησε να πείσει τον εαυτό του ότι ο Σέλβερ δεν τον είχε απορρίψει, αυτόν, τον Λιούμποβ, αλλά αυτόν, σαν Γήινο. Δεν είχε καμιά διαφορά.

Ποτέ δεν έχει. Πάντα ένιωθε δυσάρεστη έκπληξη όταν ανακάλυπτε πόσο ευάλωτα ήταν τα συναισθήματά του, πόσο τον πλήγωνε να τον πληγώνουν. Αυτό το είδος εφηβικής ευαισθησίας ήταν εξοργιστικό· θα 'πρεπε να 'ταν πιο σκληρόπετσος πια.

Η κοντή γριά, με την πράσινη γούνα της κατασκοπισμένη και ασημί από τις σταγόνες της βροχής, αναστέναξε με ανακούφιση όταν την αποχαιρέτησε. Την ώρα που ξεκινούσε το ελικόπτερο χαμογέλασε άθελά του βλέποντάς την να χάνεται στα δέντρα, κουτσαίνοντας όσο πιο γρήγορα μπορούσε, σαν μικρό βατραχάκι που έτρεχε για να γλιτώσει από ένα φίδι.

Η ποιότητα είναι σημαντικό ζήτημα, το ίδιο όμως και η ποσότητα: σχετικά μεγέθη. Η φυσιολογική αντίδραση ενός ενήλικου απέναντι σ' ένα πολύ πιο μικρόσωμο άτομο μπορεί να είναι υπεροπτική, ή προστατευτική, ή συγκαταβατική, ή τρυφερή, ή απειλητική, αλλά ό,τι και να 'ναι, ταιριάζει μάλλον σε παιδί παρά σε ενήλικο. Επίσης, όταν το άτομο με το μέγεθος παιδιού ήταν τριχωτό, προκαλείτο άλλη μια αντίδραση, που ο Λιούμποβ την είχε ονομάσει Αντίδραση-Αρκουδάκι. Αφού οι Αθσιανοί χρησιμοποιούσαν τόσο πολύ τα χάρδια, η εκδήλωσή της δεν ήταν άτοπη, αλλά το κίνητρό της παρέμενε αμφισβητήσιμο. Και τελικά υπήρχε η αναπόφευκτη Αντίδραση-Τέρας, η αποστροφή γι' αυτό που είναι ανθρώπινο αλλά δεν του φαίνεται εντελώς.

Αλλά έξω απ' όλα αυτά, υπήρχε το γεγονός ότι οι Αθσιανοί, όπως και οι Γήινοι, μερικές φορές έδειχναν αστείοι. Μερικοί απ' αυτούς θύμιζαν πραγματικά μικρά βατραχάκια, κουκουβάγιες, κάμπιες. Η Σεράρ δεν ήταν η μόνη μικροσκοπική γριούλα που για τον Λιούμποβ έδειχνε αστεία από πίσω...

Κι αυτό είναι ένα από τα προβλήματα της αποικίας, σκέφτηκε καθώς απογείωνε το ελικόπτερο και η Τουντάρ εξαφανιζόταν μέσα στις βελανιδιές και τους λαχανόκηπους. Δεν έχουμε καθόλου γριές. Ούτε γέρους, άλλωστε, εκτός από τον Ντονγκ – και αυτός είναι μόνο γύρω στα εξήντα. Αλλά οι γριές είναι διαφορετικές από όλους τους άλλους, γιατί λένε πάντα αυτό που σκέφτονται. Τους Αθσιανούς τους κυβερνούν, από τότε που είχαν κυβέρνηση, οι γριές γυναίκες. Η διανοήση στους άντρες, η πολιτική στις γυναίκες, και η ηθική στην αρμοδιότητα και των δύο: αυτός είναι ο διακανονι-

σμός τους. Έχει γοητεία, και είναι αποτελεσματικός – γι' αυτούς. Μακάρι η Διοίκηση να είχε στείλει και κανα-δυο γιαγιάδες μαζί με όλες αυτές τις γόνιμες νέες γυναίκες με το στητό στήθος. Τώρα, εκείνο το κορίτσι που είχα τις προάλλες, είναι πραγματικά πολύ καλό, και καλή στο κρεβάτι, έχει ευγενική ψυχή, αλλά Θεέ μου, θα περάσουν σαράντα χρόνια πριν να πει στιδήποτε σ' έναν άντρα...

Αλλά όλη αυτή την ώρα, κάτω από τις σκέψεις του σχετικά με τις γριές και τις νέες γυναίκες, το σοκ παρέμενε, η αίσθηση της αναγνώρισης που δεν άφηγε ν' αναγνωριστεί.

Πρέπει να βγάλει κάποια άκρη απ' αυτά, πριν αναφερθεί στο Στρατηγείο.

Ο Σέλβερ: Τι γίνεται με τον Σέλβερ, λοιπόν;

Ο Σέλβερ ήταν σίγουρα φυσιογνωμία-κλειδί για τον Λιούμποβ. Γιατί; Επειδή τον ήξερε καλά, ή εξαιτίας μιας δύναμης στην προσωπικότητά του, που ο Λιούμποβ δεν είχε ποτέ συνειδητά εκτιμήσει;

Αλλά την είχε εκτιμήσει. Είχε επιλέξει πολύ γρήγορα τον Σέλβερ, επειδή ήταν ιδιαίτερο άτομο. "Σαμ", τον έλεγαν τότε, υπηρέτης τριών αξιωματικών που μοιράζονταν ένα προκατασκευασμένο σπίτι. Ο Λιούμποβ θυμήθηκε τον Μπένσον που καυχόταν τι καλό κρήτσι είχαν, πόσο καλά το είχαν εξημερώσει.

Πολλοί Αθσιανοί, ειδικά Ονειρευτές από τα Στέκια, δεν μπορούσαν να αλλάξουν το πολύπλοκο πλάνο του ύπνου τους για να προσαρμοστεί με το ανθρώπινο. Αν κάλυπταν τις ανάγκες τους σε ύπνο τη νύχτα, αυτό τους έκανε να χάνουν τον παράδοξο ύπνο ή ύπνο ΤΚΟ που ο κύκλος του των 120 λεπτών κυβερνούσε τη ζωή τους μέρα-νύχτα και δεν μπορούσε να προσαρμοστεί με τη γήινη εργάσιμη μέρα. Όταν έχεις μάθει να ονειρεύεσαι ζύπνιος, να ισορροπείς την ψυχική σου υγεία όχι στην κόψη του ξυραφιού της λογικής, αλλά στη διπλή υποστήριξη, τη λεπτή ισορροπία, λογικής και ονείρου, όταν το έχεις μάθει αυτό, δεν μπορείς να το ξεμάθεις, όπως δεν μπορείς να ξεμάθεις να σκέφτεσαι. Γι' αυτό, πολλοί από τους άντρες γίνονταν απαθείς, συγκεχυμένοι, απόμακροι, ακόμα και κατατονικοί. Οι γυναίκες, παραζαλισμένες και ταπεινωμένες, συμπεριφέρονταν με τη δύσθυμη αδιαφορία αυτών που έχουν πρόσφατα σκλαβωθεί. Οι απαιδευτοί αρσενικοί και

μερικοί από τους νεότερους Ονειρευτές τα κατάφερναν καλύτερα. Προσαρμόστηκαν, δουλεύοντας σκληρά στα στρατόπεδα σαν ξυλοκόποι κι έξυπνοι σαν υπηρέτες. Ο Σαμ ήταν ένας απ' αυτούς, αποτελεσματικός, ανέκφραστος υπηρέτης, μάγειρας, πλύνης, υποκόμος και αποδιοπομπαίος τράγος για τους τρεις κυρίους του. Είχε μάθει πώς να περνά απαρατήρητος. Ο Λιούμποβ τον δανείστηκε σαν εθνολογικό πληροφοριοδότη και, χάρη σε κάποια συγγένεια στη σκέψη και το χαρακτήρα τους, είχε κερδίσει αμέσως την εμπιστοσύνη του Σαμ. Βρήκε στο πρόσωπο του Σαμ τον ιδανικό πληροφοριοδότη, ενημερωμένο για τα έθιμα του λαού του, εξοικειωμένο με τις σημασίες τους, και ικανό να περιγράφει όλα αυτά και να τα κάνει κατανοητά στον Λιούμποβ, γεφυρώνοντας το χάσμα ανάμεσα στις δυο γλώσσες, τους δυο πολιτισμούς, τα δυο είδη του γένους Ανθρώπος.

Για δυο χρόνια ο Λιούμποβ ταξίδευε, μελετούσε, ρωτούσε, παρατηρούσε, και δεν είχε καταφέρει να βρει το κλειδί που θα του άνοιγε το μυαλό των Αθσιανών. Δεν ήξερε καν πού βρίσκεται η κλειδαριά. Είχε μελετήσει τις συνήθειες του ύπνου των Αθσιανών και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν είχαν συνήθειες στον ύπνο. Είχε στερεώσει ηλεκτρόδια σε αναρίθμητα πράσινα τριχωτά κεφάλια και δεν είχε καταφέρει να βγάλει άκρη από τα οικεία σχήματα, τις καμπύλες και τις προεξοχές, τα κύματα άλφα και τα δέλτα και τα θήτα που εμφανίζονταν στα γραφήματα. Ήταν ο Σέλβερ που του είχε δώσει να καταλάβει, τελικά, την αθσιανή σημασία της λέξης "όνειρο", που ήταν ίδια με τη λέξη για τη ρίζα, και έτσι του είχε δώσει το κλειδί για το βασίλειο των ανθρώπων του δάσους. Ήταν με τον Σέλβερ σαν πειραματόζωο που είχε πρωτοδεί με σημασία τα παράδοξα σχέδια ενός εγκεφάλου που εισέρχεται σε ονειρική κατάσταση χωρίς να κοιμάται ούτε να είναι ζύπνιος; μια κατάσταση που σχετιζόταν με τα όνειρα των Γήινων όσο και ο Παρθενώνας με μια καλύβα από λάσπη: το ίδιο πράγμα βασικά, αλλά με την προσθήκη της πολυπλοκότητας, της ποιότητας και του ελέγχου.

Τότε τι, τότε τι άλλο;

Ο Σέλβερ θα μπορούσε να είχε αποδράσει. Έμεινε πρώτα σαν υπηρέτης, ύστερα σαν Επιστημονικός Βοηθός (χάρη σε ένα από

τα λίγα χρήσιμα δικαιώματα του Λιούμποβ σαν ειδικού), πάντα κλειδωμένος τη νύχτα μαζί με όλα τα άλλα κρήτσι στην καλύβα (το Ενδιαίτημα του Προσωπικού Εθελοντικής Εργασίας Αυτοχθόνων). “Θα πετάξουμε μαζί μέχρι την Τουντάρ και θα δουλέψουμε εκεί μαζί”, είχε πει ο Λιούμποβ την τρίτη περίπου φορά που μιλούσε με τον Σέλβερ. “Για το Θεό, γιατί να μείνεις εδώ;” “Η γυναίκα μου η Θηλ είναι στην καλύβα”, είχε απαντήσει ο Σέλβερ. Ο Λιούμποβ είχε προσπαθήσει να την απελευθερώσει, αλλά δούλευε στην κουζίνα του Στρατηγείου, και οι λοχιές που διηθύναν το προσωπικό της κουζίνας απεχθάνονταν τις παρεμβάσεις από τους “γαλονάδες” και τους “ειδικούς”. Ο Λιούμποβ έπρεπε να είναι πολύ προσεκτικός, μήπως ξεσπούσαν την απέχθειά τους στη γυναίκα. Κι εκείνη κι ο Σέλβερ φαίνονταν πρόθυμοι να περιμένουν υπομονετικά μέχρι ν’ αποδράσουν μαζί ή να τους ελευθερώσουν. Τα αρσενικά και τα θηλυκά κρήτσι ζούσαν χωριστά στις καλύβες –γιατί, κανείς δεν ήξερε– και οι σύζυγοι σπάνια έβλεπαν ο ένας τον άλλον. Ο Λιούμποβ κατάφερνε να κανονίζει συναντήσεις γι’ αυτούς στο σπίτι του, όπου ζούσε μόνος στο βόρειο άκρο της πόλης. Ήταν μια μέρα που η Θηλ επέστρεφε από μια τέτοια συνάντηση στο Στρατηγείο, όταν ο Ντέιβιντσον την είδε και προφανώς εντυπωσιάστηκε από την εύθραυστη, φοβισμένη χάρη της. Διέταξε να τη φέρουν στο σπίτι του το ίδιο βράδυ, και τη βίασε. Μπορεί να τη σκότωσε στη διάρκεια της πράξης. Αυτό είχε ξανασυμβεί στο παρελθόν, σαν αποτέλεσμα της φυσικής δυσαναλογίας. Αλλιώς, είχε σταματήσει να ζει. Όπως μερικού Γήινοι, οι Αθσιανοί είχαν το χάρισμα του αυθεντικού θεληματικού θανάτου, και μπορούσαν να πάνουν να ζουν. Σε κάθε περίπτωση είχε πεθάνει από φταιξίμο του Ντέιβιντσον. Τέτοιες δολοφονίες είχαν ξανασυμβεί. Αυτό που δεν είχε προηγουμένο ήταν αυτό που έκανε ο Σέλβερ, τη δεύτερη μέρα μετά το θάνατό της.

Ο Λιούμποβ τους είχε προφτάσει την ώρα που τελείωναν. Θυμόταν τους ήχους. Αυτός να τρέχει στην Κεντρική Οδό μέσα στη ζεστή λιακάδα. Τη σκόνη, το πλήθος. Η όλη κατάσταση θα μπορούσε να διαρκέσει μόνο πέντε λεπτά, πολλή ώρα για δολοφονική συμπλοκή. Όταν έφτασε ο Λιούμποβ, ο Σέλβερ ήταν τυφλωμένος από το αίμα, κάτι σαν παιχνίδι για να παίζει ο Ντέιβι-

ντσον, κι όμως είχε ανασυγκροτηθεί και ξαναρχόταν, όχι με τρελή οργή αλλά με έξυπνη απελπισία. Ερχόταν και ξαναρχόταν. Τελικά ο Ντέιβιντσον είχε φοβηθεί και εξοργιστεί μ’ αυτή την τρομερή επιμονή. Έριξε κάτω τον Σέλβερ μ’ ένα πλάγιο χτύπημα και προχώρησε προς το μέρος του σηκώνοντας το πόδι του για να του τσακίσει το κρανίο. Την ώρα που κινείτο, ο Λιούμποβ είχε παρεμβληθεί. Σταμάτησε τον καβγά (γιατί όσο αιμοχαρείς κι αν ήταν οι δέκα-δώδεκα άντρες που παρακολουθούσαν, είχαν οπωσδήποτε ικανοποιηθεί, και υποστήριζαν τον Λιούμποβ όταν είτε στον Ντέιβιντσον να σταματήσει) και από τότε μισούσε τον Ντέιβιντσον που τον μισούσε κι αυτός ανάλογα, γιατί είχε μπει ανάμεσα στο φονιά και το θανάτο του.

Γιατί αν είμαστε όλοι εμείς οι υπόλοιποι που σκοτανόμαστε σε μια αυτοκτονία, ο δολοφόνος σκοτώνει τον εαυτό του. Μόνο που είναι αναγκασμένος να το κάνει ξανά και ξανά και ξανά.

Ο Λιούμποβ είχε σηκώσει τον Σέλβερ, ελαφρύ φορτίο στα χέρια του. Το ακρωτηριασμένο πρόσωπο πιάστηκε στο πουκάμισό του και το αίμα το μούσκεψε και άγγιξε και το δικό του δέρμα. Πήρε τον Σέλβερ στην καλύβα του, έδεσε το σπασμένο καρπό του, έκανε ό,τι μπορούσε με το πρόσωπό του, τον κράτησε στο κρεβάτι του και νύχτα με τη νύχτα προσπαθούσε να του μιλάει, να τον πλησιάζει στην απομόνωση του πόνου και της ντροπής του. Φυσικά, παρέβαινε τους κανονισμούς.

Κανείς δεν του ανέφερε τους κανονισμούς. Δεν ήταν απαραίτητο. Ήξερε ότι εξαντλούσε όλες τις χάρες που του χρωστούσαν οι αξιωματικοί της αποικίας.

Ήταν προσεκτικός να μην κοντράρεται με το Στρατηγείο, αντιδρώντας μόνο σε ακραίες περιπτώσεις βίας απέναντι στους ιθαγενείς, χρησιμοποιώντας πειθώ και όχι πρόκληση και φυλάγοντας επιμελώς ό,τι ψήγματα ισχύος και επιρροής διέθετε. Δεν μπορούσε να αποτρέψει την εκμετάλλευση των Αθσιανών. Ήταν πολύ χειρότερη απ’ ό,τι τον άφηνε να φανταστεί η παιδεία του, αλλά δεν μπορούσε να κάνει πολλά εδώ και τώρα. Οι αναφορές του στη Διοίκηση και την Επιτροπή Δικαιωμάτων μπορεί –ύστερα από το ταξίδι των 54 χρόνων– να είχαν κάποιο αποτέλεσμα: η Γη μπορεί ακόμα και να αποφάσιζε ότι η πολιτική Ανοιχτής Αποικίας ήταν

τραγικό λάθος για τον Αθσή. Καλύτερα μετά 54 χρόνια παρά ποτέ. Αν οι ανώτεροί του έπαιναν να τον ανέχονταν θα λογόκριναν ή θ' ανασκεύαζαν τις αναφορές του, και δεν θα υπήρχε πια καμιά ελπίδα.

Αλλά τώρα ήταν πολύ οργισμένος για να επιμείνει στη στρατηγική του. Στο διάβολο οι άλλοι, αν επέμεναν να αντιμετωπίζουν τη φροντίδα του για ένα φίλο σαν προσβολή στη Μητέρα Γη και προδοσία της αποικίας. Αν τον στιγματίζουν σαν φίλο των κρήτσι, η χρησιμότητά του για τους Αθσιανούς θα χανόταν. Αλλά δεν μπορούσε να προτάξει ένα πιθανό γενικό καλό έναντι της πιεστικής ανάγκης του Σέλβερ. Δεν μπορείς να σώσεις ένα λαό πουλώντας το φίλο σου. Ο Ντέιβιντσον, περιέργως εξαγριωμένος με τις γρατσουνιές που είχε καταφέρει να του κάνει ο Σέλβερ και με την ανάμιξη του Λιούμποβ, διέδιδε ότι σκόπευε να αποτελειώσει το κρήτσι που είχε επαναστατήσει. Και σίγουρα θα το έκανε αν του δινόταν η ευκαιρία. Ο Λιούμποβ έμεινε με τον Σέλβερ μέρα-νύχτα για δυο βδομάδες, ύστερα τον απομάκρυνε με το ελικόπτερο από τη Σέντραλ και τον άφησε σε μια πόλη της δυτικής ακτής, το Μπρότερ, όπου είχε συγγενείς.

Δεν προβλεπόταν καμιά τιμωρία για όποιον βοηθούσε ένα σκλάβο να δραλετεύσει, γιατί οι Αθσιανοί τυπικά δεν ήταν σκλάβοι, άσχετα αν στην πραγματικότητα ήταν και παραίταν. Ήταν Προσωπικό Εθελοντικής Εργασίας Ιθαγενών. Ο Λιούμποβ δεν υπέστη ούτε επίπληξη. Αλλά οι κανονικοί αξιωματικοί έπαιψαν πια εντελώς να τον εμπιστεύονται. Ακόμα και οι συνάδελφοί του στις Ειδικές Υπηρεσίες, ο εξωβιολόγος, οι συντονιστές καλλιέργειας και δασοκομίας, οι οικολόγοι, με διάφορους τρόπους τον άφηναν να εννοήσει ότι τον θεωρούσαν παράλογο, δονκιχωτικό ή ηλίθιο. "Μήπως νόμιζες ότι πηγαίνεις εκδρομή;" είχε ρωτήσει ο Γκος.

"Όχι, δεν νόμιζα ότι πήγαινα σε κάποια καταραμένη εκδρομή", απαντούσε ο Λιούμποβ, σκυθρωπός.

"Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί κάποιος χίλφερ εθελοντικά εγκαθίσταται σε μια Ανοιχτή Αποικία. Ξέρεις ότι οι άνθρωποι που μελετάς πρόκειται να υποφέρουν, ενδεχομένως και να εξοντωθούν τελείως. Έτσι είναι τα πράγματα. Είναι η ανθρώπινη φύση, και πρέπει να ξέρεις ότι αυτό δεν αλλάζει. Οπότε γιατί να 'ρθεις να

παρακολουθήσεις τη διαδικασία; Από μαζοχισμό;"

"Δεν ξέρω τι είναι η "ανθρώπινη φύση". Μπορεί να είναι μέρος της ανθρώπινης φύσης ν' αφήσουμε περιγραφές από αυτά που καταστρέφουμε. Αλήθεια, για έναν οικολόγο είναι ευχάριστο αυτό;"

Ο Γκος έκανε πως δεν καταλαβαίνει. "Εντάξει, λοιπόν, γράψε τις περιγραφές σου. Αλλά μείνε έξω από το μακελειό. Ένας βιολόγος που μελετά μια αποικία ποντικιών δεν επεμβαίνει για να σώσει τα αγαπημένα του ποντικάκια όταν κινδυνεύουν, ξέρεις".

Μ' αυτό, ο Λιούμποβ εξερράγη. Είχε ανεχτεί πάρα πολλά. "Όχι, φυσικά όχι", είπε. "Ένα ποντίκι μπορείς να το εξημερώσεις, αλλά δεν μπορεί να γίνει φίλος σου. Ο Σέλβερ είναι φίλος μου. Μάλιστα είναι ο μόνος άνθρωπος σ' αυτό τον κόσμο που θεωρώ φίλο μου". Αυτό πλήγωσε τον γερο-Γκος, που ήθελε να είναι πατρική φιγούρα για τον Λιούμποβ, και δεν είχε νόημα. Κι όμως ήταν αλήθεια. Και η αλήθεια απελευθερώνει... Αγαπώ τον Σέλβερ, τον σέβομαι. Τον έσωσα. Υπέφερα μαζί του. Τον φοβάμαι. Ο Σέλβερ είναι φίλος μου.

Ο Σέλβερ είναι θεός.

Έτσι είχε πει η πράσινη γριούλα, λες και ήταν κάτι που το ήξεραν όλοι, τόσο πεζά, σαν να έλεγε ότι ο Τάδε είναι κυνηγός. "Σέλβερ σά'αμπ". Τι σήμαινε σά'αμπ, όμως; Πολλές λέξεις της Γλώσσας των Γυναϊκών, της καθημερινής γλώσσας των Αθσιανών, προέρχονταν από τη γλώσσα των Αντρών που ήταν κοινή σε όλες τις κοινότητες και αυτές οι λέξεις συχνά δεν ήταν μόνο δι-σύλλαβες αλλά και δισυπόστατες. Ήταν νομίσματα με δυο πλευρές. Σά'αμπ σήμαινε θεός, η υπερφυσική οντότητα, η ισχυρή ύπαρξη. Σήμαινε όμως και κάτι εντελώς διαφορετικό, αλλά ο Λιούμποβ δεν θυμόταν τι. Σ' αυτό το στάδιο των σκέψεών του, βρέθηκε στην καλύβα του και το μόνο που είχε να κάνει ήταν να κοιτάξει το λεξικό που είχαν φτιάξει με τον Σέλβερ σε τέσσερις μήνες εξοντωτικής αλλά αρμονικής συνεργασίας. Φυσικά: σά'αμπ, μεταφραστής.

Ήταν σχεδόν υπερβολικά καιρικό, υπερβολικά ταφιαστό. Είχαν κάποια σχέση οι δυο έννοιες; Συχνά ναι, αν και όχι τόσο συχνά ώστε να συνιστούν κανόνα. Αν ο θεός ήταν μεταφραστής, τι μετέ-

φραζε; Ο Σέλβερ ήταν πραγματικά προικισμένος διερμηνέας, αλλά αυτό το ταλέντο είχε βρει έκφραση μόνο όταν μια πραγματικά ξένη γλώσσα είχε εισαχθεί στον κόσμο του. Μήπως σά'αμπ ήταν αυτός που μετέφραζε τη γλώσσα των ονείρων και της φιλοσοφίας, τη γλώσσα των αντρών στην καθημερινή διάλεκτο; Αλλά όλοι οι Ονειρευτές το έκαναν αυτό. Μήπως τότε ήταν κάποιος που μπορούσε να μεταφέρει στην καθημερινή ζωή την κεντρική εμπειρία της ενόρασης, κάποιος που λειτουργεί σαν σύνδεσμος ανάμεσα στις δυο πραγματικότητες, που τις θεωρούν οι Αθσιανοί ισότιμες, τον ονειρόχρονο και τον κοσμόχρονο, που οι διασυνδέσεις τους, αν και ζωτικής σημασίας, είναι σκοτεινές; ένας σύνδεσμος: κάποιος που μπορούσε να περιγράψει τις διεργασίες του ασυνειδήτου. Το να "μιλάς" αυτή τη γλώσσα σήμαινε να δρας. Να κάνεις κάτι καινούριο. Να αλλάξεις τους άλλους ή τον εαυτό σου, ριζικά, από τη ρίζα. Γιατί η ρίζα είναι το όνειρο.

Και ο μεταφραστής είναι ο θεός. Ο Σέλβερ είχε φέρει μια καινούρια λέξη στη γλώσσα του λαού του. Είχε κάνει ένα νέο κατόρθωμα. Η λέξη, το κατόρθωμα, ήταν ο φόνος. Μόνο ένας θεός θα μπορούσε να οδηγήσει έναν τόσο σπουδαίο νεοφερμένο όσο ο Θάνατος για να διασχίσει τη γέφυρα ανάμεσα στους δυο κόσμους.

Αραγε είχε μάθει να σκοτώνει τους συνανθρώπους του από τα δικά του όνειρα οργής και θλίψης, ή από τις αδιανόητες πράξεις των ξένων; Μιλούσε τη δική του γλώσσα, ή τη γλώσσα του Λοχαγού Ντέιβιντσον; Αυτό που έμοιαζε να αναβλύζει από τη ρίζα της δικής του δυστυχίας και να εκφράζει τη δική του αλλαγμένη ύπαρξη, μπορεί στην πραγματικότητα να ήταν μια μόλυνση, μια ξένη πανούκλα, που δεν θα μετέβαλε απλώς τη φυλή του, αλλά θα την κατέστρεφε.

Ο Ραζ Λιούμποβ δεν ήταν από τη φύση του συνηθισμένος να σκέφτεται: "Τι μπορώ να κάνω;" Ο χαρακτήρας και η παιδεία του τον ωθούσαν να μην αναμιγνύεται στις υποθέσεις των άλλων. Δουλειά του ήταν να μαθαίνει τι έκαναν, και πρόθεσή του ήταν να τους αφήσει να το κάνουν. Προτιμούσε να τον διαφωτίζουν, παρά να διαφωτίζει. Να ψάχνει γεγονότα και όχι την Αλήθεια. Αλλά ακόμα και η πιο αντι-ιεραποστολική ψυχή, εκτός και αν ισχυριζό-

ταν ότι δεν έχει συναισθήματα, μερικές φορές αντιμετωπίζει την επιλογή ανάμεσα στην αποστολή και την αναστολή. Το "τι κάνουν", ξαφνικά γίνεται "τι κάνουμε;" και ύστερα "τι πρέπει να κάνω;"

Ήξερε ότι τώρα είχε φτάσει σε ένα τέτοιο σημείο, κι όμως δεν ήξερε γιατί, ούτε τι εναλλακτικές επιλογές είχε.

Για την ώρα δεν μπορούσε να κάνει τίποτε για να βελτιώσει την πιθανότητα επιβίωσης των Αθσιανών. Ο Λέπεννον, ο Ορ και το άνσιμπλ είχαν κάνει περισσότερα απ' όσα περίμενε να δει να γίνονται στη διάρκεια της ζωής του. Η Διοίκηση της Γης ήταν σαφής σε κάθε επικοινωνία με το άνσιμπλ, και ο Συνταγματάρχης Ντονγκ, αν και υφίστατο πιέσεις από μέρος του προσωπικού του και από τους αρχιζυλοκόπους να αγνοήσει τις οδηγίες, υπάκουε στις διαταγές. Ήταν ευπειθής αξιωματικός. Άλλωστε, το Σάκλιτον θα ξαναγύριζε να δει και να αναφέρει αν εφαρμόζονταν οι εντολές. Οι αναφορές στην πατρίδα είχαν κάποια βαρύτητα, τώρα που το άνσιμπλ, αυτή η υπέρτατη μηχανή, με τη λειτουργία της απέτρεπε την τόσο βολική αποικιακή αυτονομία, και σ' έκανε υπόλογο για τις πράξεις σου στη διάρκεια της ζωής σου. Δεν υπήρχε πια περιθώριο λάθους 54 χρόνων. Η πολιτική δεν ήταν πια στατική. Μια απόφαση της Ομοσπονδίας των Κόσμων μπορούσε τώρα να προκαλέσει αυθημερόν τον περιορισμό της αποικίας σε μια Στεριά, ή ν' απαγορεύσει το κόψιμο των δέντρων, ή να ενθαρρύνει την εξόρυξη των ιθαγενών – δεν μπορούσες να ξέρεις. Δεν ήταν ακόμα δυνατόν να μαντέψει κανείς πώς δούλευε η Ομοσπονδία και τι είδους πολιτικές προωθούσε, από τις λακωνικές οδηγίες της Διοίκησης. Ο Ντονγκ ανησυχούσε μ' αυτή την ποικιλία πιθανών μελλοντικών εξελίξεων, αλλά τον Λιούμποβ τον ενθουσίαζαν. Στην εναλλαγή βρίσκεται η ζωή, και όπου υπάρχει ζωή υπάρχει ελπίδα, αυτή ήταν η περίληψη των απόψεών του, οπωσδήποτε αρκετά μετριοπαθώς.

Οι άποικοι άφηναν ήσυχους τους Αθσιανούς κι εκείνοι με τη σειρά τους άφηναν ήσυχους τους αποίκους. Υγιής κατάσταση, που δεν έπρεπε να διαταραχθεί χωρίς λόγο. Το μόνο πιθανόν να τη διαταράξει ήταν ο φόβος.

Αυτή τη στιγμή οι Αθσιανοί μπορεί να ήταν καχύποπτοι και

μνησικάκοι, αλλά όχι ιδιαίτερα φοβισμένοι. Όσο για τον πανικό που ένιωσαν στη Σέντραλβιλ όταν έμαθαν για τη σφαγή του Στρατοπέδου Σμιθ, τίποτε δεν είχε συμβεί που να τον αναζωπυρώσει. Κανείς Αθσιανός πουθενά δεν είχε εκδηλώσει βίαιες αντιδράσεις έκτοτε. Και αφού οι σκλάβοι είχαν φύγει, και τα κρήτσι είχαν όλα ξαναγυρίσει στα δάση τους, δεν υπήρχε πια η μόνιμη ενόχληση της ξενοφοβίας. Οι άποικοι είχαν επιτέλους αρχίσει να ησυχάζουν.

Αν ο Λιούμποβ ανέφερε ότι είχε δει τον Σέλβερ στην Τουντάρ, ο Ντονγκ και οι άλλοι θα πανικοβάλλονταν. Μπορεί να επέμεναν να προσπαθήσουν να συλλάβουν τον Σέλβερ και να τον περάσουν από δίκη. Ο Αποικιακός Κώδικας απαγόρευε τη δίωξη ενός μέλους μιας πλανητικής κοινωνίας βάσει της νομοθεσίας μιας άλλης, αλλά το Στρατοδικείο παρέβλεπε αυτές τις διακρίσεις. Θα δικάζαν, θα καταδίκάζαν και θα εκτελούσαν τον Σέλβερ. Καλώντας τον Ντέιβιντσον από τη Νέα Ιάβα για να καταθέσει. Α, όχι, σκέφτηκε ο Λιούμποβ χώνοντας το λεξικό σ' ένα φορτωμένο ράφι. Α, όχι, σκέφτηκε, και δεν ξανασκέφτηκε πια γι' αυτό το θέμα. Έτσι έκανε την επιλογή του χωρίς να ξέρει ότι είχε κάνει κάποια επιλογή.

Την άλλη μέρα παρέδωσε μια σύντομη αναφορά. Έλεγε ότι στην Τουντάρ όλα ήταν ομαλά, και ότι δεν τον είχαν διώξει ή απειλήσει. Ήταν μια καθησυχαστική αναφορά, και η πιο ανακριβής που είχε ποτέ γράψει ο Λιούμποβ. Παρέλειπε τα πιο σημαντικά: την απουσία της γυναίκας αρχηγού, την άρνηση του Τουμπάμπ να τον χαιρετήσει, τον μεγάλο αριθμό ξένων στην πόλη, την έκφραση της μικρής κυνηγού, την παρουσία του Σέλβερ... Φυσικά, η τελευταία ήταν συνειδητή παράλειψη, αλλά κατά τα άλλα η αναφορά ήταν αρκετά τεκμηριωμένη, σκέφτηκε. Απλώς είχε παραλείψει υποκειμενικές εντυπώσεις, όπως θα 'πρεπε να κάνει κάθε επιστήμονας. Είχε επίμονη ημικρανία των ώρα που έγραφε την αναφορά, που χειροτέρευε αφού την υπέβαλε.

Είδε πολλά όνειρα εκείνη τη νύχτα, αλλά δεν μπορούσε να τα θυμηθεί το πρωί. Αργά, τη δεύτερη νύχτα μετά την επίσκεψή του στην Τουντάρ, ξύπνησε, και ακούγοντας το υστερικό σφύριγμα της σειρήνας και τις βροντές από τις εκρήξεις, αντιμετώπισε, τε-

λικά, αυτό που είχε αρνηθεί. Ήταν ο μόνος άντρας στη Σέντραλβιλ που δεν πιάστηκε στον ύπνο. Εκείνη τη στιγμή κατάλαβε τι ήταν: προδότης.

Και να όμως, ακόμα και τώρα δεν ήταν ξεκάθαρο στο μυαλό του ότι επρόκειτο για επίθεση των Αθσιανών. Ήταν ο τρόμος μέσα στη νύχτα.

Τη δική του καλύβα την είχαν αγνοήσει, γιατί ήταν απομονωμένη μέσα στην αυλή της, μακριά από τα άλλα σπίτια. Μπορεί να την προστάτευαν τα δέντρα που υπήρχαν γύρω της, σκέφτηκε καθώς έβγαινε βιαστικά. Το κέντρο της πόλης ήταν όλο μέσα στις φλόγες. Ακόμα και ο πέτρινος κύβος του Στρατηγείου καιγόταν από μέσα σαν σπασμένος κλίβανος. Το άνσιμπλ ήταν εκεί μέσα: ο πολύτιμος σύνδεσμος. Υπήρχαν φωτιές και προς το μέρος του ελικοδρομίου και του Πεδίου. Πού είχαν βρει εκρηκτικά; Πώς είχαν ανάψει οι φωτιές όλες μαζί; Όλα τα κτίρια κατά μήκος και των δυο πλευρών του Κεντρικού Δρόμου, φτιαγμένα από ξύλο, καίγονταν. Ο ήχος τρομερός. Ο Λιούμποβ έτρεξε προς τις φωτιές. Νερό πλημυρίζε το δρόμο. Σκέφτηκε στην αρχή πως θα ήταν από τις πυροσβεστικές αντλίες, ύστερα συνειδητοποίησε ότι ο κεντρικός αγωγός από τον ποταμό Μενέντ χυνόταν άχρηστος στο έδαφος ενώ τα σπίτια καίγονταν μ' αυτό το φριχτό βρυχηθμό. Πώς το είχαν κάνει αυτό; Υπήρχαν φρουροί, υπήρχαν πάντα φρουροί σε τζιπ στο Πεδίο... Πυροβολισμοί: ομοβροντίες, το κροτάλισμα ενός οπλοπολυβόλου. Ολόγυρα στον Λιούμποβ έτρεχαν μικροσκοπικές φιγούρες, αλλά έτρεχε ανάμεσά τους χωρίς να τους δίνει μεγάλη σημασία. Ήταν μπροστά στον Ξεώνα τώρα, και είδε ένα κορίτσι να στέκεται στην πόρτα, με τη φωτιά να αστράφτει στην πλάτη της και μπροστά της ανοιχτό δρόμο διαφυγής. Δεν έκανε βήμα. Της φώναξε, ύστερα έτρεξε μέσα από την αυλή προς το μέρος της και απελευθέρωσε τα χέρια της από την κάσα της πόρτας όπου κρατιόταν πανικόβλητη και την τράβηξε δια της βίας, λέγοντας απαλά: "Έλα, κούκλα μου, έλα". Ηρθε, τότε, αλλά όχι εγκαίρως. Καθώς διέσχιζαν την αυλή, το μπροστινό μέρος του πάνω πατώματος, που καιγόταν από μέσα, έπεσε αργά προς τα εμπρός, σπρωγμένο από τα ξύλα της οροφής που υποχωρούσε. Σανίδια και δοκάρια προεξείχαν σαν κομμάτια από κάποιο όστρα-

κο. Η άκρη ενός φλεγόμενου δοκαριού χτύπησε τον Λιούμποβ και τον έριξε κάτω. Ήταν ξαπλωμένος μπρούμυτα μέσα στην αναμμένη λίμνη από λάσπες. Δεν είδε μια μικρή πρασινοτρίχα κυνηγό που πήδησε πάνω στο κορίτσι, το γονάτισε κάτω και του έκοψε το λαιμό. Δεν είδε τίποτε.

6.

Εκείνο το βράδυ δεν ειπώθηκε κανένα τραγούδι. Ακουστήκαν μόνο κραυγές και σιωπή. Όταν τα ιπτάμενα πλοία κήκαν αρκετά ώστε ο Σέλβερ να νιώσει ικανοποιημένος, του ῥθαν δάκρυα στα μάτια αλλά δεν είπε τίποτε. Απομακρύνθηκε σιωπηλός, με το φλογόβολο βαρύ στα χέρια του, για να οδηγήσει την ομάδα του ξανά μέσα στην πόλη.

Κάθε ομάδα αντρών από τη Δύση και το Βορρά την οδηγούσε ένας πρώην σκλάβος σαν τον εαυτό του, κάποιος που είχε δουλέψει για τους γιούμεν στη Σέντραλ και ήξερε τα κτίρια και τους δρόμους της πόλης.

Οι περισσότεροι που συμμετείχαν στην επίθεση εκείνη τη νύχτα δεν είχαν ξαναδεί την πόλη των γιούμεν. Πολλοί απ' αυτούς δεν είχαν ξαναδεί ούτε έναν γιούμεν. Είχαν έρθει επειδή ακολουθούσαν τον Σέλβερ, επειδή τους οδηγούσε το κακό όνειρο και μόνο ο Σέλβερ μπορούσε να τους μάθει πώς να το αντιμετωπίσουν. Ήταν πολλές εκατοντάδες, άντρες και γυναίκες. Περιμέναν σε πλήρη σιωπή μέσα στο βροχερό σκοτάδι γύρω από τα άκρα της πόλης, ενώ οι πρώην σκλάβοι, δυο-δυο ή τρεις-τρεις, έκαναν όσα έκριναν απαραίτητα να προηγηθούν, έσπασαν τις σωληνώσεις της ύδρευσης, έκοψαν τα καλώδια που έφερναν ρεύμα από το Κτίριο με τη γεννήτρια, διέρρηξαν και άδειασαν το Οπλοστάσιο. Οι πρώτοι θάνατοι, αυτοί των φρουρών, ήταν αθόρυβοι, έγιναν με κυνηγετικά όπλα, με θηλιές, μαχαίρια, βέλη, πολύ γρήγορα μέσα στο σκοτάδι. Ο δυναμίτης, κλεμμένος πιο νωρίς την ίδια νύχτα από το στρατόπεδο ξύλευσης δέκα μίλια νότια, ετοιμάστηκε στο Οπλοστάσιο, στο υπόγειο του Κτιρίου του Στρατηγείου, ενώ άναβαν φωτιές σε άλλα σημεία. Και μετά άρχισε ο συναγερμός και οι φωτιές φούντωσαν και διαλύθηκε και η νύχτα και η σιωπή. Οι περισσότεροι θόρυβοι και οι πυροβολισμοί προέρχονταν από τους γιούμεν που υπερασπιζονταν τον εαυτό τους, γιατί μόνο οι πρώην σκλάβοι είχαν πάρει όπλα από το Οπλοστάσιο και τα χρησιμοποιούσαν. Όλοι οι υπόλοιποι αρκέστηκαν στα δικά τους δόρατα, μαχαίρια και τόξα. Αλλά ήταν ο δυναμίτης, που τον τοποθέτησαν

και τον πυροδότησαν ο Ρεσβάν και οι άλλοι στο καλύβι των ξυλοκόπων, που έκανε το μεγαλύτερο θόρυβο και διέλυσε τους τοίχους του κτιρίου του Στρατηγείου και κατέστρεψε τα υπόστεγα και τα σκάφη.

Υπήρχαν γύρω στους χίλιους εκατόσιους γιούμεν στην πόλη εκείνο το βράδυ, περίπου πεντακόσιοι απ' αυτούς θηλυκοί. Όλα τα θηλυκά των γιούμεν υποτίθεται ότι ήταν εδώ τώρα, γι' αυτό ο Σέλβερ και οι άλλοι είχαν αποφασίσει να δράσουν, παρ' όλο που δεν είχαν μαζευτεί όλοι όσοι είχαν εκδηλώσει την επιθυμία να συμμετάσχουν. Γύρω στους τέσσερις με πέντε χιλιάδες άντρες και γυναίκες είχαν διασχίσει τα δάση για να 'ρθουν στη Συνάντησή στην Ενττόρ, και από εκεί σ' αυτό το μέρος, αυτή τη νύχτα.

Οι φωτιές είχαν γίνει πελώριες, και η μυρωδιά της φωτιάς και της σφαγής ήταν φριχτή.

Το στόμα του Σέλβερ ήταν στεγνό και πονούσε ο λαιμός του, γι' αυτό δεν μπορούσε να μιλήσει και ήθελε να πει νερό. Καθώς οδηγούσε την ομάδα του στο κεντρικό μονοπάτι της πόλης, ένας γιούμεν ήρθε τρέχοντας προς το μέρος του, τεράστιος μέσα στη μαυρίλα και τις αστραπές του γεμάτου καπνού αέρα. Ο Σέλβερ σήκωσε το φλογοβόλο και τράβηξε τη σκανδάλη την ώρα που ο γιούμεν γλίστρησε στη λάσπη και έπεσε στα γόνατα. Δεν βγήκε φλόγα από το μηχανήμα, είχε ξοδευτεί όλο στο κάψιμο των αερόπλοιων που δεν ήταν μέσα στα υπόστεγα. Ο Σέλβερ άφησε το βαρύ μηχανήμα να πέσει. Ο γιούμεν δεν ήταν οπλισμένος, και ήταν αρσενικός. Ο Σέλβερ προσπάθησε να πει: "Αφήστε τον να φύγει", αλλά η φωνή του ήταν αδύναμη, και δυο άντρες, κνηγιοί από το Ξέφωτο Άμπταμ, πήδησαν δίπλα του την ώρα που μιλούσε, κρατώντας τα μακριά μαχαίρια τους γυμνά. Τα μεγάλα γυμνά χέρια πάλεψαν λίγο στον αέρα και έπεσαν παράλυτα. Το μεγάλο σώμα σωριάστηκε σαν τσουβάλι στο μονοπάτι. Υπήρχαν πολλοί ακόμα που κείτονταν νεκροί εκεί που κάποτε ήταν το κέντρο της πόλης. Τώρα πια δεν ακουγόταν τίποτε άλλο εκτός από το θόρυβο της φωτιάς.

Ο Σέλβερ άνοιξε το στόμα του κι έβγαλε τη βραχνή κραυγή που σημαίνει το τέλος του κνηγιού. Αυτοί που ήταν μαζί του την επανέλαβαν πιο καθαρά και πιο δυνατά, με ένα οξύ φασέτο. Αλ-

λες φωνές απάντησαν, κοντά και μακριά, μέσα στην καταχνιά και την κάπνα και το πυρπολημένο σκοτάδι της νύχτας. Αντί να απομακρύνει αμέσως την ομάδα του από την πόλη, τους έκανε νόημα να συνεχίσουν και ο ίδιος βγήκε από το μονοπάτι στο λασπωμένο έδαφος μπροστά σ' ένα κτίριο που είχε καεί και καταρρεύσει. Προσπέρασε ένα νεκρό θηλυκό κι έσκυψε πάνω από ένα σώμα που κειτόταν καθηλωμένο κάτω από ένα μεγάλο καμένο ξύλινο δοκάρι. Δεν μπορούσε να δει τα χαρακτηριστικά του που τα 'κρυβε η λάσπη και η σκιά.

Δεν ήταν δίκαιο. Δεν ήταν απαραίτητο. Δεν υπήρχε λόγος να κοιτάξει αυτό ειδικά μέσα από όλα τα πτώματα. Θα μπορούσε κιόλας να μην τον γνωρίσει στο σκοτάδι. Ξεκίνησε να βρει την ομάδα του. Ύστερ γύρισε πίσω. Με κόπο απομάκρυνε το δοκάρι από την πλάτη του Λιούμποβ. Γονάτισε και γλίστρησε το χέρι του κάτω από το βαρύ κεφάλι, έτσι ώστε ο Λιούμποβ έδειχνε πιο αναπαυτικά, με το πρόσωπό του μακριά από το χώμα. Έτσι έμεινε εκεί, ακίνητος, γονατισμένος.

Είχε να κοιμηθεί τέσσερις μέρες και δεν είχε σταθεί για να ονειρευτεί ακόμα πιο πολύ – δεν ήξερε πόσο καιρό. Είχε δράσει, μιλήσει, ταξιδέψει, οργανώσει, νύχτα και μέρα, από τότε που έφυγε από τον Μπότερ με τους οπαδούς του από την Καντάστ. Είχε πάει από πόλη σε πόλη, μιλώντας στους ανθρώπους του δάσους, λέγοντάς τους για το καινούριο πράγμα, ξυπνώντας τους από το όνειρο στον κόσμο, κανονίζοντας αυτό που θα γινόταν ετούτη τη νύχτα, μιλώντας, συνεχώς μιλώντας και ακούγοντας άλλους να μιλούν, ποτέ σιωπηλός και ποτέ μόνος. Είχαν ακούσει, και τον είχαν ακολουθήσει, είχαν ακολουθήσει το καινούριο μονοπάτι. Είχαν πάρει τη φωτιά που φοβούνταν στα ίδια τους τα χέρια: είχαν νικήσει το κακό όνειρο: και είχαν εξαπολύσει το θάνατο που φοβούνταν εναντίον του εχθρού τους. Όλα είχαν γίνει όπως τους είχε πει. Όλα είχαν γίνει όπως έπρεπε να γίνουν. Τα περισσότερα από τα σπίτια των γιούμεν είχαν καεί, τα αερόπλοιά τους είχαν καεί ή καταστραφεί, τα όπλα τους είχαν κλαπεί ή διαλυθεί: και τα θηλυκά τους ήταν όλα νεκρά. Οι φωτιές έσβηναν, η νύχτα γινόταν πολύ σκοτεινή, και βρωμούσε καπνό. Ο Σέλβερ μόλις που έβλεπε. Κοίταξε ανατολικά, κι αναρωτήθηκε αν κόντευε να ξημερώσει. Γονατίζο-

ντας εκεί στη λάσπη ανάμεσα στους νεκρούς, σκέφτηκε. Αυτό είναι το όνειρο, το κακό όνειρο. Νόμιζα ότι το οδηγούσα, αλλά με οδηγεί αυτό.

Μέσα στο όνειρο, τα χείλη του Λιούμποβ κινήθηκαν λίγο μέσα στην παλάμη του χεριού του Σέλβερ. Κοίταξε κάτω και είδε τα μάτια του πεθαμένου ν' ανοίγουν. Η λάμψη από τις φωτιές που έσβηναν αντανακλάτο μέσα τους. Ύστερα από λίγο είπε το όνομα του Σέλβερ.

“Λιούμποβ, γιατί έμεινες εδώ; Σου είπα να μείνεις έξω από την πόλη αυτό το βράδυ”. Έτσι μίλησε ο Σέλβερ μέσα στο όνειρό του, απότομα, σαν να ήταν θυμωμένος με τον Λιούμποβ.

“Εσύ είσαι ο αιχμάλωτος”, είπε ο Λιούμποβ αδύναμα, χωρίς να σηκώσει το κεφάλι του, αλλά με τόσο συνηθισμένη φωνή που ο Σέλβερ πίστεψε για ένα λεπτό ότι αυτός δεν ήταν ονειρόχρονος αλλά κοσμοχρονος, η νύχτα στο δάσος. “Η μήπως είμαι εγώ;”

“Κανείς, κι οι δυο, πώς θες να ξέρω; Όλα τα μηχανήματα και οι συσκευές έχουν καεί. Όλες οι γυναίκες έχουν πεθάνει. Αφήσαμε τους άντρες να φύγουν αν ήθελαν. Τους είπα να μην κάψουν το σπίτι σου, τα βιβλία σου θα είναι άθικτα. Λιούμποβ, γιατί δεν είσαι σαν τους άλλους;”

“Είμαι σαν τους άλλους. Άνθρωπος. Σαν αυτούς. Σαν εσένα”.

“Όχι. Είσαι διαφορετικός-”

“Είμαι σαν αυτούς. Και σαν εσένα. Άκου Σέλβερ. Μην συνεχίζεις. Δεν πρέπει να συνεχίσεις να σκοτώνεις άλλους ανθρώπους. Πρέπει να ξαναγυρίσεις... στις... στις... ρίζες σου”.

“Όταν θα φύγουν οι δικοί σου, και θα σταματήσει το κακό όνειρο”.

“Τώρα”, είπε ο Λιούμποβ, προσπαθώντας να σηκώσει το κεφάλι του, αλλά η πλάτη του ήταν σπασμένη. Κοίταξε τον Σέλβερ κι άνοιξε το στόμα του να μιλήσει. Το βλέμμα του απομακρύνθηκε και κοίταξε στον άλλο χρόνο, και τα χείλη του έμειναν ανοιχτά, χωρίς να μιλάει. Η ανάσα του σφύριζε λίγο στο λαιμό του.

Φώναζαν το όνομα του Σέλβερ, πολλές φωνές μακριά, ξανά και ξανά. “Δεν μπορώ να μείνω μαζί σου, Λιούμποβ!” είπε ο Σέλβερ δακρυσμένος, και όταν δεν πήρε απάντηση σηκώθηκε όρθιος και προσπάθησε να φύγει. Αλλά στο σκοτάδι του ονείρου προχω-

ρούσε πολύ αργά, σαν κάποιος που πλέει σε βαθιά νερά. Το Πνεύμα της Φλαμουριάς προχωρούσε μπροστά του, πιο ψηλό από τον Λιούμποβ ή οποιονδήποτε γιούμεν, ψηλό σαν δέντρο, χωρίς να γυρίζει προς το μέρος του την άσπρη του μάσκα. Καθώς προχωρούσε ο Σέλβερ, μιλούσε στον Λιούμποβ: “Θα γυρίσουμε πίσω”, είπε. “Θα γυρίσω πίσω. Τώρα. Θα πάμε πίσω, τώρα, στο υπόσχομαι, Λιούμποβ”.

Αλλά ο φίλος του, ο ευγενικός, που είχε σώσει τη ζωή του και είχε προδώσει το όνειρό του, ο Λιούμποβ, δεν απάντησε. Περπατούσε κάπου μέσα στη νύχτα δίπλα στον Σέλβερ, αθέατος και σιωπηλός σαν το θάνατο.

Μια ομάδα από τους ανθρώπους της Τουντάρ συνάντησε τον Σέλβερ που περιπλανιόταν στο σκοτάδι, κλαίγοντας και παραμιλώντας, νικημένος από το όνειρο. Τον πήραν μαζί τους στη βιαστική τους επιστροφή στην Ενττόρ.

Στο αυτοσχέδιο Στέκι εκεί πέρα, ένα αντίσκηνο στην όχθη του ποταμού, έμεινε αβοήθητος και τρελός δυο μέρες και νύχτες, ενώ τον φρόντιζαν οι γέροι Άντρες. Όλο αυτό το διάστημα, πολλοί ερχόντουσαν στην Ενττόρ και ξανάφευγαν προς την περιοχή του Εσσέν που την έλεγαν Σέντραλ, για να θάψουν τους νεκρούς τους και τους ξένους νεκρούς εκεί: περισσότεροι από τριακόσιοι από τους δικούς τους, περισσότεροι από επτακόσιους από τους ξένους. Υπήρχαν γύρω στους πεντακόσιους γιούμεν κλειδωμένοι στο συγκρότημα των καλυβιών των σκλάβων, που, όντας χτισμένο απόμερα, δεν είχε καεί. Άλλοι τόσοι το είχαν σκάσει, και μερικοί είχαν καταφύγει στα στρατόπεδα των ξυλοκόπων προς το νότο, και δεν είχαν υποστεί επίθεση. Αυτούς που ακόμα κρύβονταν και περιπλανιούνταν στο δάσος ή στις Αποψιλωμένες Περιοχές, τους έπιασαν. Μερικούς τους σκότωσαν, γιατί πολλοί από τους πιο νέους κυνηγούς ακόμα άκουγαν μόνο τη φωνή του Σέλβερ που έλεγε *Σκοτώστε τους*. Άλλοι είχαν αφήσει τη νύχτα της σφαγής πίσω τους σαν να ήταν ένας επιάλληλος, το κακό όνειρο που πρέπει να γίνει κατανοητό για να μην επαναληφθεί. Και αυτοί, όταν συναντούσαν έναν διγασμένο, εξαντλημένο γιούμεν κρυμμένο σε κάποια συστάδα θάμνων, δεν μπορούσαν να τον σκοτώσουν. Οπότε

πολλές φορές τους σκότωνε αυτός. Υπήρχαν ομάδες από δέκα-είκοσι γιούμεν, οπλισμένοι με τσεκούρια ξυλοκόπων και περίστροφα, αν και πολύ λίγοι είχαν ακόμα πυρομαχικά. Αυτές τις ομάδες τις εντόπιζαν, και όταν είχαν κρυφτοί αρκετοί πολεμιστές στο δάσος γύρω τους, τις αιχμαλώτιζαν και τις οδηγούσαν πίσω στην Εσσέν. Τους έπιασαν όλους μέσα σε δυο-τρεις μέρες, γιατί όλο αυτό το κομμάτι του Σορνόλ ήταν γεμάτο από ανθρώπους του δάσους· ποτέ δεν είχε κανείς συναντήσει ούτε το ένα δέκατο αυτής της συγκέντρωσης ανθρώπων σ' ένα μέρος. Μερικοί έφταναν ακόμα από μακρινές πόλεις και άλλες Στεριές, ενώ άλλοι ήδη ξεκινούσαν το ταξίδι της επιστροφής. Οι αιχμαλωτισμένοι γιούμεν περιορίζονταν μαζί με τους υπόλοιπους στο συγκρότημα, αν και ήταν ήδη φίσκα και τα καλύβια ήταν πολύ μικρά για τους γιούμεν. Τους έδιναν φαί και νερό δυο φορές τη μέρα, και τους φύλαγαν καμιά διακοσαριά οπλισμένοι κυνηγοί όλο το εικοσιτετράωρο. Το απόγευμα μετά τη Νύχτα της Εσσέν, ένα αερόπλοιο ήρθε από την ανατολή και πέταξε χαμηλά σαν να σκόπευε να προσεδαφιστεί, ύστερα όμως ξανανέβηκε, σαν αρπακτικό πουλί που χάνει το στόχο του, κι έκανε κύκλους πάνω από το κατεστραμμένο ελικοδρόμιο, την καμένη πόλη και την Αποψλωμένη Στεριά. Ο Ρεσβάν είχε φροντίσει να καταστραφούν οι ασύρματοι, και μπορεί να ήταν η σιωπή των ασυρμάτων που είχε φέρει το αερόπλοιο από την Κουσίλ ή τη Ρίζγουελ, όπου υπήρχαν τρεις μικρές πόλεις των γιούμεν. Οι φυλακισμένοι στο συγκρότημα βγήκαν και κραύγαζαν προς το ελικόπτερο κάθε φορά που περνούσε πάνω από το κεφάλι τους, και μια φορά έριξε ένα αντικείμενο μ' ένα μικρό αλεξίπτωτο μέσα στο συγκρότημα. Τελικά απομακρύνθηκε.

Υπήρχαν τέσσερα τέτοια φτερωτά πλοία όλα κι όλα πάνω στον Αθσή τώρα πια, τρία στην Κουσίλ, και ένα στη Ρίζγουελ, όλα του μικρού τύπου που μετέφερε τέσσερις άντρες. Είχαν επίσης οπλοπολυβόλα και φλογοβόλα, και απασχολούσαν πολύ τον Ρεσβάν και τους άλλους, ενώ τον Σέλβερ τον άφηναν αδιάφορο, καθώς περπατούσε στους μυστικούς διαδρόμους του άλλου χρόνου.

Ξαναγύρισε στον κοσμόχρονο την τρίτη μέρα, αδύνατος, παραζαλισμένος, πεινασμένος, σιωπηλός. Αφού πλύθηκε στο ποτά-

μι κι έφαγε, κάθησε κι άκουσε τον Ρεσβάν και τη γυναίκα αρχηγό του Μπερ και τους άλλους που είχαν οριστεί αρχηγοί. Του είπαν πώς είχε εξελιχθεί ο κόσμος ενώ γύρω του και εκείνοι είδαν τον θεό μέσα του. Μέσα στην αρρώστια της αποστροφής και του φόβου που ακολούθησε τη Νύχτα της Εσσέν, μερικοί απ' αυτούς είχαν αρχίσει ν' αμφιβάλλουν. Τα όνειρά τους ήταν ταραγμένα και γεμάτα αίμα και φωτιά. Τους περιέβαλαν όλη μέρα οι ξένοι, που είχαν έρθει από όλα τα δάση, εκατοντάδες ξένοι, χιλιάδες, όλοι συγκεντρωμένοι εδώ σαν όρνια πάνω από ψοφίμια, χωρίς να ξέρουν ο ένας τον άλλον. Και τους φαινόταν σαν να είχε έρθει η συντέλεια του κόσμου, λες και τίποτα δεν θα ήταν ποτέ το ίδιο ξανά. Αλλά με την παρουσία του Σέλβερ θυμήθηκαν το σκοπό τους. Η δυστυχία τους απαλύνθηκε, και περίμεναν να μιλήσει.

“Οι σκοτωμοί τελείωσαν”, είπε αυτός. “Φροντίστε να το καταλάβουν όλοι αυτό”. Κοίταξε ολόγυρα. “Πρέπει να μιλήσω μ' αυτούς που βρίσκονται στο συγκρότημα. Ποιος είναι αρχηγός τους;”

“Ο Γαλοπούλας, ο Πλατυπόδης κι ο Κλαψιάρης”, είπε ο Ρεσβάν, ο πρώην σκλάβος.

“Ο Γαλοπούλας ζει, Ωραιά. Βοήθησέ με να σηκωθώ, Γκρέντα, έχω χέλια αντί για κόκαλα...”

Όταν στάθηκε για λίγο όρθιος αισθάνθηκε πιο δυνατός και μέσα σε μία ώρα ξεκίνησε για την Εσσέν, δυο ώρες δρόμο από την Ενττόρ.

Όταν έφτασαν, ο Ρεσβάν στήριξε μια σκάλα στη μάντρα του συγκροτήματος και φώναξε στα παρεφθαρμένα Αγγλικά που είχαν μάθει στους σκλάβους: “Ο Ντονγκ να 'ρθει στην πύλη, βιάσου, γρήγορα!”

Κάτω, στα σοκάκια ανάμεσα στα χαμηλά τσιμεντένια κτίρια, μερικοί από τους γιούμεν έβαλαν τις φωνές και του πέταξαν φούχτες χώμα. Καλύφθηκε και περίμενε.

Ο γερο-συνταγματάρχης δεν βγήκε έξω, αλλά ο Γκος, που τον έλεγαν Κλαψιάρη, βγήκε κουτσαίνοντας από μια καλύβα και φώναξε στον Ρεσβάν: “Ο Συνταγματάρχης Ντονγκ είναι άρρωστος, δεν μπορεί να έρθει”.

“Τι σόι άρρωστος;”

“Τα έντερά του, μόλυνση από το νερό. Τι θέλεις;”

“Να μιλήσω. Άρχοντα θεέ μου” είπε ο Ρεσβάν στη γλώσσα του, κοιτάζοντας τον Σέλβερ, “ο Γαλοπούλας κρύβεται, θέλεις να μιλήσεις με τον Κλασιάρη;”

“Εντάξει”.

“Παρακολουθείτε την πύλη, τοξότες. Στην πύλη, κύριε Γκος, βιάσου γρήγορα!”

Η πύλη άνοιξε ίσα-ίσα για να χωρέσει ο Γκος. Στάθηκε μπροστά στην πύλη μόνος, αντιμέτωπος με την ομάδα που είχε επικεφαλής τον Σέλβερ. Κούτσαينه απ’ το ένα πόδι που είχε πληγωθεί τη Νύχτα της Εσσέν. Φορούσε σκισμένες πιτζάμες, λεκιασμένες από λάσπη και μούσκεμα από τη βροχή. Τα γκρίζα του μαλλιά κρέμονταν σε μακριές τούφες γύρω απ’ τα αυτιά του και πάνω στο μέτωπό του. Δυο φορές πιο ψηλός από τους αντιπάλους του, στεκόταν αλύγιστος και τους κοίταζε με γενναία, οργισμένη δυστυχία. “Τι θέλετε;”

“Πρέπει να μιλήσουμε, κύριε Γκος”, είπε ο Σέλβερ, που είχε μάθει κανονικά Αγγλικά από τον Λιούμποβ. “Είμαι ο Σέλβερ της Φλαμουριάς από την Εσρέθ. Είμαι ο φίλος του Λιούμποβ”.

“Ναι, ξέρω. Τι έχεις να πεις;”

“Έχω να πω ότι οι σκοτωμοί τελείωσαν, αν αυτό γίνει μια υπόσχεση που θα την τηρήσουν και ο δικός σου και ο δικός μου λαός. Είσαστε όλοι ελεύθεροι, αν μαζέψετε όλους σας του ανθρώπους από τα στρατόπεδα των ξυλοκόπων στο Νότιο Σορνόλ, την Κουσίλ και τη Ρίζγουελ, και τους βάλετε όλους να μείνουν εδώ μαζί σας. Μπορείτε να ζήσετε εδώ που το δάσος έχει πεθάνει, και να φυτέψετε τους σπόρους σας. Δεν πρέπει να κοπούν άλλα δέντρα”.

Το πρόσωπο του Γκος ζώηρεψε: “Δεν επιτεθήκατε στα στρατόπεδα;”

“Όχι”.

Ο Γκος δεν είπε τίποτε.

Ο Σέλβερ κοίταζε το πρόσωπό του, και σε λίγο ξαναμίλησε:

“Έχουν μείνει λιγότεροι από δύο χιλιάδες από τους ανθρώπους σου ζωντανοί στον κόσμο, νομίζω. Οι γυναίκες έχουν πεθάνει όλες. Στα στρατόπεδα υπάρχουν ακόμα όπλα. Θα μπορούσατε

να σκοτώσετε πολλούς από μας. Αλλά έχουμε μερικά από τα όπλα σας. Και υπάρχουν πιο πολλοί από μας απ’ όσους μπορείτε να σκοτώσετε. Φαντάζομαι ότι το ξέρετε αυτό, και γι’ αυτό δεν προσαθήσατε να πείτε να σας φέρουν με τα ιπτάμενα πλοία φλογοβόλα για να σκοτώσετε τους φρουρούς και να δραπετεύσετε. Δεν θα είχε νόημα. Είμαστε πάρα πολλοί. Αν συμφωνήσετε μαζί μας θα είναι πολύ καλύτερα, θα μπορείτε να περιμένετε ανενόχλητοι μέχρι να έρθει κάποιος από τα Μεγάλα Πλοία σας και να φύγετε από εδώ. Αυτό θα γίνει σε τρία χρόνια, νομίζω”.

“Ναι, τρία τοπικά χρόνια. Πώς το ξέρεις αυτό;”

“Και οι σκλάβοι έχουν αυτιά, κύριε Γκος”.

Ο Γκος τον κοίταζε επιτέλους στα μάτια. Ξανακοίταζε μακριά, έκανε νευρικές κινήσεις, προσπάθησε να ανακουφίσει το πόδι του. Ξανακοίταζε τον Σέλβερ, και πάλι μακριά. “Είχαμε ήδη υποσχεθεί να μην πειράζουμε κανέναν από σας. Γι’ αυτό ελευθέρωσαμε τους εργάτες. Δεν ωφέλησε, δεν ακούσατε—”

“Δεν ήταν υπόσχεση που τη δώσατε σε μας”.

“Πώς μπορούμε να κάνουμε οποιαδήποτε συμφωνία ή συνθήκη μ’ ένα λαό που δεν έχει ούτε κυβέρνηση ούτε κανενός είδους κεντρική εξουσία;”

“Δεν ξέρω. Δεν είμαι σίγουρος αν ξέρετε τι είναι μια υπόσχεση. Αυτή έσπασε πολύ σύντομα”.

“Τι εννοείς; Από ποιον, πώς;”

“Στη Ρίζγουελ της Νέας Ιάβας. Πριν δεκατέσσερις μέρες. Μια πόλη κήκε κι οι άνθρωποι σκοτώθηκαν από τους γιούμεν του Στρατοπέδου της Ρίζγουελ”.

“Για τι πράγμα μιλάς;”

“Για την είδηση που μας έφεραν αγγελιοφόροι από την Ρίζγουελ”.

“Είναι ψέματα. Ήμασταν σε επαφή με τον ασύρματο με τη Νέα Ιάβα διαρκώς, μέχρι τη σφαγή. Κανείς δεν σκότωσε ιθαγενείς ούτε εκεί ούτε οπουδήποτε αλλού”.

“Λες την αλήθεια που ξέρεις”, είπε ο Σέλβερ. “Εγώ την αλήθεια που ξέρω. Δέχομαι ότι αγνοείς τη σφαγή στη Ρίζγουελ. Αλλά πρέπει να με πιστέψεις που σου λέω ότι έγινε. Ένα έχει σημασία: πρέπει να δώσουμε την υπόσχεση, και πρέπει να την κρατήσουμε.

Θα θέλεις να συζητήσεις γι' αυτά τα θέματα με τον Συνταγματάρχη Ντογκ και τους άλλους”.

Ο Γκος έκανε μια κίνηση σαν να ήθελε να μπει μέσα από την πόλη, ύστερα γύρισε και είπε με τη βαθιά, βραχνή φωνή του. “Ποιος είσαι, Σέλβερ; Εσύ είσαι που οργάνωσες την επίθεση; Εσύ τους οδήγησες;”

“Ναι, εγώ”.

“Τότε όλο αυτό το αίμα βαραινεί εσένα”, είπε ο Γκος και, αγριεύοντας ξαφνικά: “Και του Λιούμποβ, ξέρεις. Είναι νεκρός ο “φίλος σου” ο Λιούμποβ”.

Ο Σέλβερ δεν κατάλαβε τον ιδιωτισμό. Είχε μάθει το φόνο, αλλά για τις ενοχές δεν ήξερε παρά μόνο τη λέξη. Καθώς ο βλέμμα του συναντήθηκε με το χλωμό, γεμάτο μίσος βλέμμα του Γκος, φοβήθηκε. Ένωσε μια αναούλα, μια θανάσιμη ανατριχίλα. Προσπάθησε να την απομακρύνει, κλείνοντας τα μάτια του για ένα λεπτό. Τελικά, είπε: “Ο Λιούμποβ είναι φίλος μου, γι' αυτό δεν είναι νεκρός”.

“Είσαστε παιδιά”, είπε ο Γκος με μίσος. “Παιδιά, άγριοι. Δεν συνειδητοποιείτε την πραγματικότητα. Αυτό δεν είναι όνειρο. Είναι πραγματικότητα! Σκότωσες τον Λιούμποβ. Είναι νεκρός. Σκότωσες τις γυναίκες –τις γυναίκες– τις έκαψες ζωντανές, τις έφαξες σαν να 'ταν ζώα!”

“Μήπως, θα 'πρεπε να τις αφήσουμε να ζήσουν;” είπε ο Σέλβερ, το ίδιο βίαια με τον Γκος, αλλά απαλά, με λίγο τραγουδιστή φωνή. “Για να πολλαπλασιαστείτε σαν έντομα στο κουφάρι του Κόσμου; Για να γίνετε περισσότεροι από μας; Τις σκοτώσαμε για να σας στερώσουμε. Ξέρω τι θα πει ρεαλιστής, κύριε Γκος. Ο Λιούμποβ κι εγώ μιλούσαμε γι' αυτές τις λέξεις. Ρεαλιστής είναι ένας άνθρωπος που γνωρίζει και τον κόσμο και τα όνειρά του. Δεν είσαι πνευματικά υγιής: ούτε ένας στους χίλιους από σας δεν ξέρει πώς να ονειρεύεται. Ούτε καν ο Λιούμποβ, και ήταν ο καλύτερος ανάμεσά σας. Κοιμάστε, ξυπνάτε και ξεχνάτε τα όνειρά σας, ξανακοιμάστε και ξαναξυπνάτε, και έτσι περνάτε όλη σας τη ζωή, και νομίζετε ότι αυτό είναι ύπαρξη, ζωή, πραγματικότητα! Δεν είσαστε παιδιά, είσαστε μεγάλοι, αλλά τρελοί. Και γι' αυτό αναγκαστήκαμε να σας σκοτώσουμε, πριν τρελάνετε και μας. Τώρα

γύρνα πίσω και μίλα για την πραγματικότητα με τους άλλους τρελούς. Μίλα πολύ, και καλά!”

Οι φρουροί άνοιξαν την πόλη, απειλώντας τους συγκεντρωμένους γιούμεν με τα δόρατά τους. Ο Γκος ξαναμπήκε στο συγκρότημα και οι μεγάλοι ώμοι του ήταν σκυφτοί, σαν να 'θελε να προφυλαχτεί από τη βροχή.

Ο Σέλβερ ήταν πολύ κουρασμένος. Η γυναίκα αρχηγός της Μπερ και άλλη μια γυναίκα ήρθαν σ' αυτόν και περπάτησαν μαζί του, βάζοντας τα χέρια του πάνω στους ώμους τους για να μην πέσει αν παραπατούσε. Η μικρή κυνηγός, η Γκρέντα, ξαδέλφη από το Δέντρο του, αστειευόταν μαζί του, και ο Σέλβερ απαντούσε ανάλαφρα, γελώντας. Η πορεία της επιστροφής στην Ενττόρ έμοιαζε να διαρκεί μέρες.

Ήταν πολύ κουρασμένος για να φάει. Ήπιε λίγο καυτό ζωμό και ξάπλωσε δίπλα στη Φωτιά των Αντρών. Η Ενττόρ δεν ήταν κανονική πόλη, αλλά μια απλή κατασκήνωση δίπλα στο μεγάλο ποτάμι, αγαπημένο μέρος για ψάρεμα για όλες τις πόλεις που βρίσκονταν μέσα στο δάσος εκεί γύρω, πριν έρθουν οι γιούμεν. Δεν υπήρχε Στέκι. Δυο εστίες από μαύρη πέτρα και ένα μακρύ κομμάτι της όχθης σκεπασμένο με γρασίδι όπου είχαν στήσει σκηνές από τομάρι και πλεγμένα βούρλα, αυτή ήταν η Ενττόρ. Ο ποταμός Μενέντ, ο κύριος ποταμός του Σορνόλ, μιλούσε συνέχεια στον κόσμο και το όνειρο στην Ενττόρ.

Υπήρχαν πολλοί γέροι άντρες δίπλα στη φωτιά. Μερικούς απ' αυτούς τους ήξερε από τον Μπρότερ και την Τουντάρ και την κατεστραμμένη του πατρίδα την Εσρέθ, και μερικούς δεν τους ήξερε. Καταλάβαινε από τα μάτια και τις χειρονομίες τους και τη φωνή τους ότι ήταν Μεγάλοι Ονειρευτές. Περισσότεροι ονειρευτές απ' όσους είχαν ποτέ μαζευτεί σε ένα μέρος ίσως. Ξαπλωμένος ανάσκελα, με το κεφάλι στηριγμένο στο χέρι του, κοιτώντας η φωτιά, είπε: “Αποκάλεσα τους γιούμεν τρελούς. Μήπως είμαι τρελός κι εγώ ο ίδιος;”

“Δεν ξεχωρίζεις τον ένα χρόνο από τον άλλον”, είπε ο γερο-Τουμπάμπ, ρίχνοντας ένα κουκουναίρι στη φωτιά, “γιατί έχεις καιρό να ονειρευτείς, είτε κοιμισμένος είτε ξύπνιος. Θα το πληρώσεις ακριβά αυτό”.

“Τα δηλητήρια που παίρνουν οι γιούμεν κάνουν περίπου την ίδια δουλειά με την έλλειψη ύπνου και ονείρων”, είπε ο Χέμπεν, που ήταν παλιότερα σκλάβος και στη Σέντραλ και στο Στρατόπεδο Σμιθ. “Οι γιούμεν δηλητηριάζονται για να ονειρευτούν. Είχαν την όψη του ονειρευτή όταν έπαιρναν το δηλητήριο. Αλλά δεν μπορούσαν να καλέσουν τα όνειρα, ούτε να τα ελέγξουν, ούτε να τα υφαιίνουν, ούτε να τους δίνουν σχήμα, ούτε να σταματήσουν να ονειρεύονται. Ήταν αδύναμοι, παρασύρονταν. Δεν ήξεραν τι υπάρχει μέσα τους. Το ίδιο παθαίνει κάποιος που έχει πολλές μέρες να ονειρευτεί. Αν και μπορεί να είναι ο πιο σοφός από το Στέκι του, πάλι θα είναι σαν τρελός για πολύ καιρό. Θα παρασύρεται, θα υποδουλώνεται. Δεν θα καταλαβαίνει τον εαυτό του”.

Ένας πολύ γέρος άντρας με την προφορά του Νότιου Σορνόλ ακούμπησε το χέρι του στον ώμο του Σέλβερ, τον χάιδεψε, και είπε: “Αγαπημένε μου νεαρέ θεέ, πρέπει να τραγουδήσεις, θα σου κάνει καλό”.

“Δεν μπορώ. Τραγούδησε για μένα”.

Ο γέρος άντρας τραγούδησε. Άλλοι τραγούδησαν μαζί του, με ψιλές και σφυριχτές φωνές, σχεδόν άτονες, σαν τον άνεμο όταν φυσάει στα καλάμια της Ενττόρ. Τραγούδησαν ένα από τα τραγούδια της Φλαμουριάς, για τα λεπτά χωρισμένα φύλλα που κιντρινίζουν το φθινόπωρο όταν τα μούρα γίνονται κόκκινα, και μια νύχτα η παγωνιά τα κάνει ασημένια. Καθώς ο Σέλβερ άκουγε το τραγούδι της Φλαμουριάς, ο Λιούμποβ βρισκόταν ξαπλωμένος δίπλα του. Ξαπλωτός δεν έδειχνε τόσο τερατωδώς ψηλός και μακροπόδαρος. Δίπλα του ήταν το μισογκρεμισμένο, καμένο κτίριο, μαύρο στο φως των αστεριών. “Είμαι σαν εσένα”, είπε, χωρίς να κοιτάζει τον Σέλβερ, μ’ αυτή την ονειρική φωνή που προσπαθεί να αποκαλύψει την ίδια της την αναλήθεια. Η καρδιά του Σέλβερ ήταν βαριά από λύπη για το φίλο του. “Έχω πονοκέφαλο”, είπε ο Λιούμποβ με τη δική του φωνή, τρίβοντας τη βάση του λαιμού του όπως συνήθιζε, και ο Σέλβερ άπλωσε το χέρι του για να τον αγγίξει, να τον παρηγορήσει. Αλλά στον κοσμόχρονο ήταν ίσκιος και φως, και οι γέροι τραγουδούσαν το τραγούδι της Φλαμουριάς, για τα μικρά άσπρα λουλουδάκια στα μαύρα κλαδιά την άνοιξη, ανάμεσα στα χωρισμένα φύλλα.

Την άλλη μέρα οι γιούμεν που βρίσκονταν φυλακισμένοι στο συγκρότημα κάλεσαν τον Σέλβερ. Πήγε στην Εσσέν το απόγευμα, και τους συνάντησε έξω από το συγκρότημα, κάτω από τα κλαδιά μιας βελανιδιάς, γιατί όλοι οι άνθρωποι σαν τον Σέλβερ δεν ένιωθαν άνετα κάτω από το γυμνό ανοιχτό ουρανό. Η Εσσέν παλιά ήταν δάσος ολόκληρο από βελανιδιές. Αυτό το δέντρο ήταν το μεγαλύτερο από τα λιγοστά που δεν είχαν κόψει οι άποικοι. Βρισκόταν στη μεγάλη πλαγιά κοντά στην καλύβα του Λιούμποβ, ένα από τα έξι ή οκτώ σπίτια που είχαν μείνει όρθια μετά τη νύχτα της πυρκαγιάς. Μαζί με τον Σέλβερ κάτω από τη βελανιδιά ήταν ο Ρεσβάν, η γυναίκα αρχηγός της Μπερ, η Γκρέντα από την Καντάστ, και άλλοι που είχαν εκδηλώσει την επιθυμία να συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις, καμιά δωδεκαριά όλοι κι όλοι. Πολλοί τοξότες τους κάλυπταν, φοβούμενοι ότι οι γιούμεν μπορεί να είχαν κρυμμένα όπλα, αλλά κάθονταν δίπλα σε θάμνους ή σε αποκαϊδία της πυρκαγιάς, για να μην δεσπόζουν απειλητικά στη σκηνή. Μαζί με τον Γκος και τον Συνταγματάρχη Ντογκ ήταν τρεις από τους γιούμεν που τους έλεγαν αξιωματικούς και δύο από το στρατόπεδο των ξυλοκόπων, έναν από τους οποίους, τον Μπέντον, μόλις τον είδαν οι πρώην σκλάβοι, κράτησαν την αναπνοή τους. Ο Μπέντον συνήθιζε να τιμωρεί τα “τεμπέλικα κρήτσι” με δημόσιο ευνουχισμό.

Ο Συνταγματάρχης έμοιαζε αδυνατισμένος και το δέρμα του από καφεκίτρινο είχε γίνει το γκριζοπράσινο της λάσπης. Η αρρώστια του δεν ήταν πρόφαση. “Το πρώτο πράγμα που θέλω” είπε όταν είχαν όλοι βουλευτεί, οι γιούμεν όρθιοι, οι άνθρωποι του Σέλβερ καθιστοί ή μισοκαθισμένοι στο υγρό στρώμα από σάπια φύλλα βελανιδιάς, “το πρώτο πράγμα που θέλω είναι να διευκρινίσουμε τι σημαίνουν οι όροι που θέτετε και τι σημαίνουν από την άποψη της ασφάλειας του προσωπικού που έχω κάτω από τις διαταγές μου εδώ πέρα”.

Έγινε ησυχία.

“Καταλαβαίνετε Αγγλικά, μερικοί από σας, έτσι δεν είναι;”

“Ναι. Δεν καταλαβαίνω την ερώτησή σου, κύριε Ντογκ”.

“Συνταγματάρχη Ντογκ, παρακαλώ!”

“Τότε θα με λες Συνταγματάρχη Σέλβερ, παρακαλώ”. Η φωνή

του Σέλβερ έγινε τραγουδιστή. Στάθηκε όρθιος, έτοιμος για την αναμέτρηση, και οι μελωδίες κυλούσαν στο μυαλό του σαν ποτάμια.

Αλλά ο γερο-γιούμεν απλώς στεκόταν εκεί, πελώριος και βαρύς, θυμωμένος, αλλά χωρίς να απαντάει στην πρόκληση. “Δεν ήρθα εδώ για να κάτσω να με προσβάλλουν ανθρωποειδή σαν εσάς”, είπε. Αλλά τα χείλη του έτρεμαν την ώρα που το ‘λεγε. Ήταν γέρος, και παραζαλισμένος, και ταπεινώμένος. Όλη η προσμονή του θριάμβου έφυγε από τον Σέλβερ. Δεν υπήρχε πια θρίαμβος στον κόσμο, μόνο θάνατος. Ξανάκατσε κάτω. “Δεν σκόπευα να σε προσβάλω, Συνταγματάρχη Ντονγκ”, είπε υποχωρητικά. “Θα ‘θελες να επαναλάβεις την ερώτησή σου;”

“Θέλω ν’ ακούσω τους όρους σας, κι ύστερα θ’ ακούσετε τους δικούς μας, αυτό είναι όλο”.

Ο Σέλβερ επανέλαβε αυτά που είχε πει στον Γκος.

Ο Ντονγκ άκουγε με φανερή ανυπομονησία. “Εντάξει. Φαίνεται πως δεν ξέρετε ότι εδώ και τρεις μέρες έχουμε στο συγκρότημα έναν ασύρματο που λειτουργεί”. Ο Σέλβερ το ήξερε αυτό, γιατί ο Ρεσβάν είχε αμέσως ελέγξει το αντικείμενο που είχε ρίξει ένα ελικόπτερο, μήπως ήταν όπλα. Οι φρουροί ανέφεραν ότι ήταν ένας ασύρματος, και είχε αφήσει τους γιούμεν να τον κρατήσουν. Ο Σέλβερ κούνησε μόνο το κεφάλι του. “Όποτε είμαστε σε επαφή με τα άλλα τρία μεγαλύτερα στρατόπεδα, τα δυο στη Στεριά Κινγκ και το άλλο στη Νέα Ιάβα, συνεχώς, κατ’ αν είχαμε αποφασίσει να δραπετεύσουμε από αυτό το συγκρότημα, θα ήταν πολύ απλό για μας να το κάνουμε αν τα ελικόπτερα μας πέταγαν όπλα και κάλυπταν τις κινήσεις μας με τον οπλισμό τους. Ένα φλογοβόλο θα έφτανε μέχρι να βγούμε από το συγκρότημα και σε περίπτωση ανάγκης έχουν και τις βόμβες που θα μπορούσαν να τινάζουν στον αέρα ολόκληρη περιοχή. Φυσικά δεν τις έχετε δει αυτές εν δράσει”.

“Αν είχατε φύγει από το συγκρότημα, πού θα πηγαίνατε;”

“Το θέμα είναι, χωρίς να χρησιμοποιώ ψεύτικα στοιχεία παρά μόνο γεγονότα, ότι αυτή τη στιγμή οι δυνάμεις σας είναι μεγαλύτερες σε αριθμό από μας, αλλά έχουμε τα τέσσερα ελικόπτερα στα στρατόπεδα, που δεν μπορείτε να καταστρέψετε γιατί τα φυ-

λάνε ένοπλοι φρουροί σε εικοσιτετράωρες βάρδιες, και τα περισσότερα βαριά πυρομαχικά, οπότε η ψυχρή αλήθεια είναι ότι μπορούμε να μιλάμε για ισοδυναμία και να διαπραγματευόμαστε από θέσεις αντιστοιχίας ισχύος. Αυτή φυσικά είναι προσωρινή κατάσταση. Αν αναγκαστούμε, είμαστε σε θέση να τηρήσουμε αμυντική τακτική για να αποτρέψουμε γενικευμένο πόλεμο. Επιπλέον έχουμε πίσω μας όλη τη δύναμη κρούσης του Γήινου Διαπλανητικού Στόλου, που θα μπορούσε να εξαφανίσει όλο τον πλανήτη σας. Αλλά αυτό δεν μπορείτε να το καταλάβετε, γι’ αυτό θα πω όσο πιο απλά μπορώ, ότι είμαστε διατεθειμένοι να διαπραγματευτούμε μαζί σας, προς το παρόν, μέσα σε όρους ισότητας”.

Ο Σέλβερ έχανε την υπομονή του. Ήξερε ότι ο εκνευρισμός του ήταν σύμπτωμα της κακής διανοητικής του κατάστασης, αλλά δεν μπορούσε πια να τον ελέγξει. “Συνέχισε, λοιπόν!”

“Λοιπόν, κατ’ αρχάς θέλω να γίνει κατανοητό ότι μόλις λάβαμε τον ασύρματο είπαμε στους άντρες στα άλλα στρατόπεδα να μη μας φέρουν όπλα και να μην κάνουν καμιά προσπάθεια διάσωσης από αέρος, και απαγορεύσαμε αυστηρά τα αντίποινα—”

“Πολύ σοφό εκ μέρους σας. Και λοιπόν;”

Ο Συνταγματάρχης Ντονγκ άρχισε να λέει κάτι όλος θυμό, αλλά αμέσως σταμάτησε. Έγινε πολύ χλωμός. “Δεν υπάρχει κάτι για να καθήσω;” είπε.

Ο Σέλβερ προσπέρασε την ομάδα των γιούμεν, ανέβηκε την πλαγιά, μπήκε στην άδεια καλύβα με τα δυο δωμάτια και πήρε την πτυσσόμενη καρέκλα από το γραφείο. Πριν βγει από το ήσυχο δωμάτιο έσκυψε κάτω και ακούμπησε το μάγουλό του στο φαγωμένο, άγριο ξύλο του γραφείου, όπου καθόταν πάντα ο Λιούμποβ όταν δούλευε μαζί με τον Σέλβερ ή μόνος του. Μερικά από τα χαρτιά του ήταν ακόμα εκεί. Ο Σέλβερ τα άγγιξε απαλά. Κουβάλησε έξω την καρέκλα και τη στήριξε στη λάσπη για τον Ντονγκ. Ο γέρος άντρας κάθισε κάτω, δαγκώνοντας τα χείλη του, και τα αμυγδαλωτά του μάτια είχαν στενέψει από τον πόνο.

“Κύριε Γκος, μήπως θα ‘θελες να μιλήσεις εσύ αντί για τον Συνταγματάρχη;” είπε ο Σέλβερ. “Δεν είναι καλά”. “Θα μιλήσω εγώ” είπε ο Μπέντον, και προχώρησε μπροστά, αλλά ο Ντονγκ κούνησε το κεφάλι του και μουρμούρισε: “Γκος”.

Με τον Συνταγματάρχη ακροατή αντί για ομιλητή, ήταν πιο εύκολα. Οι γιούμεν δέχτηκαν τους όρους του Σέλβερ. Με μια αμοιβαία υπόσχεση ειρήνης, θα απέσυραν όλες τους τις δυνάμεις από τις υπόλοιπες περιοχές και θα ζούσαν σε μια περιοχή, το κομμάτι που είχαν αποψιλώσει στον Μέσο Σορνόλ: Περίπου 1.700 τετραγωνικά μίλια λοφώδους εδάφους, καλά αρδευόμενου. Υποσχέθηκαν να μην μπαίνουν στο δάσος. Οι άνθρωποι του δάσους υποσχέθηκαν να μην μπαίνουν στη Γυμνή Περιοχή.

Τα τέσσερα ελικόπτερα που απέμεναν έγιναν αντικείμενο κάποιας διαφωνίας. Οι γιούμεν επέμεναν ότι τα χρειαζόνταν για να μεταφέρουν τους ανθρώπους τους από τα άλλα νησιά στον Σορνόλ. Αφού τα ελικόπτερα έπαιρναν μόνο τέσσερις άντρες και θα χρειαζόνταν αρκετές ώρες για κάθε ταξίδι, ο Σέλβερ σκέφτηκε ότι οι γιούμεν θα μπορούσαν να φτάσουν στην Εσσέν πιο γρήγορα περπατώντας, και προσφέρθηκε να τους μεταφέρουν με βάρκες στον Πορθμό. Αλλά φαίνεται ότι οι γιούμεν δεν περπατούσαν πολύ. Εντάξει, μπορούσαν να κρατήσουν τα ελικόπτερα γι' αυτό που αποκαλούσαν "Επιχείρηση Αερομεταφοράς". Ύστερα απ' αυτό θα έπρεπε να τα καταστρέψουν. - Άρνηση. Θυμός. Προστάτευαν πιο πολύ τις μηχανές τους από τους εαυτούς τους του ίδιους. Ο Σέλβερ υποχώρησε, λέγοντας ότι μπορούσαν να κρατήσουν τα ελικόπτερά τους αν πέταγαν μόνο πάνω από τη Γυμνή Περιοχή και αν κατέστρεφαν τα όπλα που υπήρχαν πάνω τους. Σ' αυτό διαφώνησαν, αλλά μεταξύ τους, ενώ ο Σέλβερ περίμενε, επαναλαμβάνοντας κάθε τόσο τους όρους και τις απαιτήσεις του, γιατί σ' αυτό το σημείο ήταν ανένδοτος.

"Τι διαφορά έχει, Μπέντον", είπε τελικά ο γερο-συνταγματάρχη, τρέμοντας από οργή, "δεν καταλαβαίνεις ότι δεν μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα καταραμένα όπλα; Υπάρχουν τρία εκατομμύρια απ' αυτούς τους ξένους σκορπισμένοι σ' αυτό το καταραμένο νησί, που είναι γεμάτο δέντρα και βλάστηση, χωρίς πόλεις, χωρίς ζωτικά δίκτυα, χωρίς κεντρική διοίκηση. Δεν μπορείς να καταστρέψεις ένα σύστημα ανταρτών με βόμβες, έχει αποδειχτεί, μάλιστα στην πατρίδα μου το αποδείκνυαν επί τριάντα χρόνια αποκρούοντας τη μια υπερδύναμη μετά την άλλη τον εικοστό αιώνα. Και δεν είμαστε σε θέση να αποδείξουμε την ανωτερότητα

μας μέχρι να φτάσει κάποιο πλοίο. Ας καταστρέψουμε τα μεγάλα όπλα, αν μπορούμε να κρατήσουμε τα περίστροφα για το κυνήγι και για αυτοάμυνα!"

Ήταν ο Αρχηγός τους, και η γνώμη του τελικά υπερίσχυσε, όπως θα γινόταν και στο Στέκι των Αντρών. Ο Μπέντον κατsoύφιασε.

Ο Γκος άρχισε να μιλά για το τι θα γινόταν αν έσπαγε η ανακωχή, αλλά ο Σέλβερ τον σταμάτησε. "Αυτές είναι πιθανότητες, ακόμα δεν τελειώσαμε με τις βεβαιότητες. Το Μεγάλο Πλοίο σας θα επιστρέψει σε τρία χρόνια, δηλαδή τριάμισι χρόνια με το δικό σας μέτρημα. Μέχρι τότε είστε ελεύθεροι εδώ. Δεν θα είναι πολύ δύσκολα για σας. Τίποτα άλλο δεν θα αφαιρεθεί από τη Σέντραλ-βιλ, εκτός από ένα τμήμα της δουλειάς του Λιούμποβ που θέλω να κρατήσω. Ακόμα έχετε τα περισσότερα εργαλεία σας για το κόψιμο των δέντρων και την καλλιέργεια της γης. Αν χρειάζεστε περισσότερα εργαλεία, τα μεταλλεία σιδήρου του Πέλντελ βρίσκονται στην περιοχή σας. Νομίζω ότι όλα αυτά είναι σαφή. Αυτό που απομένει να μάθουμε είναι το εξής: Όταν έρθει αυτό το πλοίο, τι θα επιδιώξουν να κάνουν, με σας και με μας;"

"Δεν ξέρουμε", είπε ο Γκος. Ο Ντονγκ δυνάμωσε τη φωνή του. "Αν δεν είχατε καταστρέψει το άνσιμπλ αμέσως, μπορεί να λαβαίναμε πρόσφατες πληροφορίες γι' αυτά τα θέματα, και οι αναφορές μας φυσικά θα επηρέαζαν τις αποφάσεις που θα παρθούν σχετικά με μια οριστική απόφαση για το καθεστώς σ' αυτό τον πλανήτη, που μετά θα μπορούσαμε να εφαρμόσουμε πριν γυρίσει το σκάφος από τον Πρέστον. Αλλά λόγω της αδικαιολόγητης καταστροφής που οφείλεται στην άγνοια των ιδίων των συμφερόντων σας, δεν μας έχει μείνει ούτε ασύρματος που να μπορεί να εκπέμπει σε λίγες εκατοντάδες μίλια".

"Τι είναι το άνσιμπλ;" Η λέξη είχε ξανακουστεί στην κουβέντα νωρίτερα: ήταν καινούρια για τον Σέλβερ.

"Συσκευή αυτόματης επικοινωνίας", είπε ο Συνταγματάρχης σκυθρωπός.

"Ένα είδος ασυρμάτου", είπε ο Γκος, υπεροπτικός. "Μας εξασφάλισε αυτόματη επικοινωνία με την πατρίδα μας".

"Χωρίς να περιμένετε είκοσι επτά χρόνια;"

Ο Γκος κοίταζε κάτω τον Σέλβερ. “Σωστά. Πολύ σωστά. Έμαθες πολλά από τον Λιούμποβ, βλέπω”.

“Πραγματικά”, είπε ο Μπέντον. “Ήταν ο μικρός πράσινος φιλαράκος του Λιούμποβ. Αρπαζε όλα όσα άξιζε τον κόπο να μάθει και μερικά ακόμα. Όπως για παράδειγμα όλα τα ζωτικά σημεία για δολιοφθορά και τις θέσεις των φρουρών, και πώς να μπαίνει στο οπλοστάσιο. Πρέπει να είχαν συνεχή επαφή μέχρι τη στιγμή που άρχισε η σφαγή”.

Ο Γκος δεν ένωθε άνετα. “Ο Ραζ είναι νεκρός. Όλα αυτά δεν έχουν πια καμιά σημασία, Μπέντον. Πρέπει να επιβάλλουμε—”

“Μήπως υπαινίσσεσαι κατά κάποιο τρόπο ότι ο Λοχαγός Λιούμποβ ήταν αναμεμιγμένος σε δραστηριότητες που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν σαν προδοτικές προς την Αποικία, Μπέντον;” είπε ο Ντονγκ, κοιτώντας τον επίμονα ενώ πίεζε την κοιλιά του με τα χέρια του. “Δεν υπήρχαν κατάσκοποι ή προδότες στο προσωπικό μου, ήταν προσεκτικά επιλεγμένο πριν φύγουμε από τη Γη και ξέρω τους ανθρώπους με τους οποίους έχω να κάνω”.

“Δεν υπαινίσσομαι τίποτε, Συνταγματάρχα. Λέω ευθέως ότι ο Λιούμποβ ξεσήκωσε τα κρήτσι, και αν δεν είχαν αλλάξει οι διαταγές απ’ ότου ήρθε εκείνο το πλοίο, τίποτε δεν θα είχε συμβεί”.

Ο Γκος και ο Ντονγκ άρχισαν να μιλάνε ταυτόχρονα.

“Είσατε όλοι πολύ άρρωστοι”, παρατήρησε ο Σέλβερ, καθώς σηκώθηκε και ξεσκονιζόταν, γιατί τα υγρά καφετιά φύλλα της βελανιδιάς κολλούσαν στην κοντή του γούνα σαν σε μετάξι. “Λυπάμαι που αναγκαστήκαμε να σας βάλουμε στην καλύβα των κρήτσι, δεν κάνει καλό στο μυαλό. Παρακαλώ καλέστε τους άντρες σας από τα στρατόπεδα. Όταν θα έρθουν και θα καταστραφούν τα μεγάλα όπλα και θα δώσουμε την υπόσχεση όλοι μαζί, θα σας αφήσουμε ήσυχους. Οι πύλες του συγκροτήματος θ’ ανοίξουν όταν φύγω από δω σήμερα. Υπάρχει τίποτα άλλο που πρέπει να πούμε;”

Κανείς τους δεν είπε τίποτα. Απλώς τον κοίταξαν από ψηλά. Εφτά πελώριοι άντρες, με ηλιοκαμένο ή μαύρο άτριχο δέρμα, σκεπασμένοι με ύφασμα, με σκούρα μάτια και σκυθρωπά πρόσωπα. Δώδεκα μικρόσωμοι άντρες, πράσινοι ή καφεπράσινοι, σκεπασμένοι με γούνα, με τα μεγάλα μάτια των ημινυκτόβιων πλα-

σμάτων, με ονειροπόλα πρόσωπα. Ανάμεσα στις δυο ομάδες, ο Σέλβερ, ο διερμηνέας, εύθραυστος, παραμορφωμένος, κρατούσε το μέλλον τους στα χέρια του. Η βροχή έπεφτε απαλά στο σκούρο έδαφος δίπλα τους.

“Αντίο, τότε”, είπε ο Σέλβερ, και πήρε τους ανθρώπους του και έφυγε.

“Δεν είναι τόσο χαζοί”, είπε η γυναίκα αρχηγός της Μπερ, ενώ συνόδευε τον Σέλβερ πίσω στην Ενττόρ. “Νόμιζα ότι αυτοί οι γίγαντες ήταν χαζοί, αλλά κατάλαβαν ότι είσαι θεός, το είδα στο πρόσωπό τους στο τέλος της συζήτησης. Τι ωραία που μιλάς αυτή την αστεία γλώσσα. Τι άσχημοι που είναι, νομίζεις ότι τα παιδιά τους είναι άτριχα;”

“Ελπίζω να μην μάθουμε ποτέ”.

“Πω-πω, σκέψου να σε βυζαίνει ένα παιδί χωρίς γούνα. Θα ναι σαν να θηλάξεις ψάρι”.

“Είναι όλοι τρελοί”, είπε ο γερο-Τουμπάμπ, που έδειχνε εξαντλημένος. “Ο Λιούμποβ δεν ήταν έτσι, όταν ερχόταν στην Τουντάρ. Ήταν αμαθής, αλλά ευαίσθητος. Ενώ αυτοί εδώ, τσακόνονται και κοροϊδεύουν τον γέρο άντρα, και μισούν ο ένας τον άλλον, κάπως έτσι”, και παραμόρφωσε το πρόσωπό του με το γκρίζο τρίχωμα για να μιμηθεί τις εκφράσεις των γήινων, που τα λόγια τους φυσικά δεν είχε καταφέρει να καταλάβει. “Αυτό τους είπες, Σέλβερ, ότι είναι τρελοί;”

“Τους είπα ότι είναι άρρωστοι. Πάντως, έχουν ηττηθεί και πληγωθεί και περιοριστεί σ’ εκείνο το πέτρινο κλουβί. Ύστερα απ’ όλα αυτά, οποιοσδήποτε θ’ αρρώσταине και θα χρειαζόταν θεραπεία”.

“Δεν υπάρχει κανείς για να τους θεραπεύσει”, είπε η γυναίκα αρχηγός της Μπερ. “Οι γυναίκες τους είναι όλες νεκρές. Τόσο το χειρότερο γι’ αυτούς. Φτωχά, άσχημα πλάσματα – μεγάλες γυμνές αράχνες, να τι είναι!”

“Είναι άνθρωποι, άνθρωποι σαν εμάς, άνθρωποι”, είπε ο Σέλβερ, με οξεία φωνή, κοφτερή σαν μαχαίρι.

“Ω, αγαπημένε μου άρχοντα και θεέ, το ξέρω, μόνο που μοιάζουν με αράχνες”, είπε η γριά γυναίκα, χαϊδεύοντας το μάγουλό του. “Ακούστε, όλοι σας. Ο Σέλβερ έχει κουραστεί με τα πήγαι-

νε-έλα μεταξύ Ενττόρ και Εσσέν. Ας κάτσουμε να ξεκουραστούμε για λίγο”.

“Όχι εδώ”, είπε ο Σέλβερ. Βρίσκονταν ακόμα στη Γυμνή Περιοχή, ανάμεσα σε κούτσουρα και πλαγιές με γρασιδί, κάτω απ’ το γυμνό ουρανό. “Όταν φτάσουμε κάτω από τα δέντρα...”

Παραπάτησε, και αυτοί που δεν ήταν θεοί τον βοήθησαν να συνεχίσει το δρόμο του.

7.

Ο Ντέιβιντσον βρήκε μια καλή χρήση για το μαγνητόφωνο του Ταγματάρχη Μουχάμεντ. Κάποιος έπρεπε να καταγράψει τα γεγονότα στη Νέα Ταϊτή, την ιστορία της σταύρωσης της Γήινης Αποικίας. Έτσι ώστε όταν έρθουν τα πλοία από τη Μητέρα Γη, να μάθουν την αλήθεια. Έτσι ώστε οι επερχόμενες γενιές να μάθουν πόση προδοσία και δειλία και τρέλα έκρυβαν οι άνθρωποι μέσα τους, αλλά και πόσο κουράγιο, σε πείσμα των συνθηκών. Τις στιγμές που ήταν ελεύθερος –μόνο στιγμές από τότε που είχε αναλάβει τη διοίκηση– μαγνητοφώνησε όλη την ιστορία της σφαγής του Στρατοπέδου Σμιθ, και τη συμπλήρωσε με τις ιστορίες της Νέας Ιάβας, και του Κινγκ και της Σέντραλ, όσο καλύτερα μπορούσε με τις υστερικές ασυναρτησίες που ήταν τα μόνα νέα που μάθαινε από το Στρατηγείο της Σέντραλ.

Ακριβώς τι είχε συμβεί εκεί κανείς δεν θα μάθαινε ποτέ εκτός από τα κρήτσι, γιατί οι Γήινοι προσπαθούσαν να συγκαλύψουν τις προδοσίες και τα λάθη τους. Τα βασικά πάντως τα ήξερε. Μια οργανωμένη ομάδα από κρήτσι, με επικεφαλής τον Σέλβερ, είχε εισχωρήσει στο Οπλοστάσιο και στα Υπόστεγα, ξαμολήθηκε με δυναμίτη, χειροβομβίδες, όπλα και φλογοβόλα για να καταστρέψει ολοκληρωτικά την πόλη και να σφάξει τους Γήινους. Η δουλειά ήταν οργανωμένη από μέσα: το γεγονός ότι το Στρατηγείο ήταν το πρώτο κτίριο που είχε ανατιναχθεί το αποδείκνυε αυτό. Ο Λιούμποβ φυσικά είχε βάλει το χεράκι του, και οι μικροί πράσινοι φίλοι του είχαν αποδειχτεί όσο ευγνώμονες μπορεί να περιμένει κανείς, και είχαν κόψει το λαιμό του όπως όλων των άλλων. Τουλάχιστον, ο Γκος και ο Μπέντον ισχυριζονταν ότι είχαν δει το πτώμα του την επομένη της σφαγής. Αλλά μήπως μπορούσες να πιστέψεις οποιονδήποτε απ’ αυτούς; Μπορούσες να υποθέσεις με βεβαιότητα ότι οποιοςδήποτε είχε μείνει ζωντανός ύστερα από εκείνη τη νύχτα ήταν λίγο-πολύ προδότης. Προδότης της φυλής του.

Έλεγαν ότι οι γυναίκες ήταν όλες νεκρές. Αυτό ήταν πολύ κακό, αλλά το χειρότερο ήταν πως δεν υπήρχε λόγος να το πιστέψει.

Ήταν εύκολο για τα κρήτσι να πάρουν μαζί τους αιχμαλώτους στα δάση, και τίποτα δεν ήταν πιο εύκολο να πιάσεις από ένα τρομοκρατημένο κορίτσι που έφευγε τρέχοντας από μια πόλη που καίγεται. Και δεν θα 'θελαν οι μικροί πράσινοι διάβολοι να πέσει στα χέρια τους ένα γήινο κορίτσι και να πειραματιστούν επάνω του; Ένας Θεός ξέρει πόσες από τις γυναίκες ζούσαν ακόμα μέσα στις καλύβες των κρήτσι, δεμένες κάτω από το έδαφος σε μια από κείνες τις βρωμερές τρύπες για να τις αγγίζουν και να τις πασπατεύουν και να τις βεβηλώνουν οι βρωμεροί, τριχωτοί, μικροσκοπικοί πιθηκάνθρωποι. Ήταν αδιανόητο. Αλλά μα τον Θεό, μερικές φορές πρέπει να είσαι σε θέση να σκέφτεσαι τα αδιανόητα.

Ένα ελικόπτερο από το Κινγκ είχε ρίξει στους αιχμαλώτους στη Σέντραλ έναν ασύρματο την επομένη της σφαγής, και ο Μουχάμεντ είχε μαγνητοφωνήσει όλες τις στιχομυθίες του με τη Σέντραλ από την πρώτη κιόλας μέρα. Η πιο απίστευτη ήταν μια συνομιλία ανάμεσα σ' αυτόν και τον Συνταγματάρχη Ντονγκ. Την πρώτη φορά που την άκουσε, ο Ντέιβιντσον έσκισε την ταινία και την έκαψε. Τώρα θα 'θελε να την είχε κρατήσει, για το αρχείο, σαν τέλεια απόδειξη της πλήρους ανεπάρκειας της Διοίκησης τόσο στη Σέντραλ όσο και στη Νέα Ιάβα. Είχε ενδώσει στην παρορμητικότητα του και την είχε καταστρέψει. Αλλά πώς μπορούσε να κάθεται και ν' ακούει στο μαγνητόφωνο τον Συνταγματάρχη και τον Ταγματάρχη να διαπραγματεύονται παράδοση άνευ όρων στα κρήτσι, συμφωνώντας να μην επιχειρηθούν αντίποινα, να μην αμυνθούν, να παραδώσουν όλον τον βαρύ οπλισμό τους, να στριμωχτούν όλοι σ' ένα κομμάτι γης που διάλεξαν γι' αυτούς τα κρήτσι, μια παραχώρηση των γενναιόδωρων κατακτητών τους, των μικρών πράσινων τεράτων. Ήταν απίστευτο. Κυριολεκτικά απίστευτο.

Ίσως ο γερο-Ντινγκ-Ντονγκ και ο Μου να μην ήταν συνειδητά προδότες. Απλώς είχαν τρελαθεί, είχαν σπάσει τα νεύρα τους. Είναι αυτός ο καταραμένος πλανήτης που τους το έκανε αυτό. Έπρεπε να έχεις πολύ δυνατή προσωπικότητα για να το αντέξεις. Υπήρχε κάτι στην ατμόσφαιρα, ίσως η γύρη από όλα αυτά τα δέντρα, που λειτουργούσε πιθανώς σαν κάποιο είδος ναρκωτικού, που έκανε τους κανονικούς ανθρώπους τόσο ηλίθιους και εκτός

πραγματικότητας όσο και τα κρήτσι. Τότε, όντας τόσο λιγοςτοί, ήταν εύκολο για τα κρήτσι να τους εξοντώσουν.

Κρίμα που είχε αναγκαστεί να εξοντώσει τον Μουχάμεντ, αλλά δεν θα είχε ποτέ συμφωνήσει με τα σχέδια του Ντέιβιντσον, αυτό ήταν σαφές. Ήταν πολύ φευγάτος. Οποιοσδήποτε άκουγε εκείνη την απίστευτη ταινία θα συμφωνούσε. Οπότε ήταν καλύτερα που τον πυροβόλησε πριν καλά-καλά καταλάβει τι έτρεχε, και τώρα δεν θα ντροπιαζόταν το όνομά του όπως του Ντονγκ και όλων των άλλων αξιωματικών που είχαν μείνει ζωντανοί στη Σέντραλ.

Ο Ντονγκ δεν είχε εμφανιστεί στον ασύρματο τώρα τελευταία. Συνήθως ήταν ο Ζούζου Σερένγκ από τους Μηχανικούς. Ο Ντέιβιντσον έκανε πολύ παρέα με τον Ζούζου και νόμιζε ότι ήταν φίλος του, αλλά τώρα πια δεν μπορούσες να έχεις εμπιστοσύνη σε κανέναν. Και ο Ζούζου ήταν ασιατικής καταγωγής. Ήταν πραγματικά περίεργο πόσοι απ' αυτούς είχαν επιζήσει από τη σφαγή της Σέντραλβιλ. Απ' όσους είχε μιλήσει, ο μόνος μη Ασιάτης ήταν ο Γκος. Εδώ στην Ιάβα οι πενήντα πέντε έμπιστοι άντρες που είχαν απομείνει μετά την αναδιοργάνωση ήταν κυρίως Ευρωπαϊκοί σαν τον ίδιο, μερικοί Αφρικανοί και Αφροασιάτες, ούτε ένας γνήσιος Ασιάτης. Το αίμα μιλάει, τελικά. Δεν μπορούσες να είσαι γνήσιος άνθρωπος αν δεν είχες λίγο αίμα στις φλέβες σου από την Κοιτίδα του Πολιτισμού. Αλλά αυτό δεν τον εμπόδιζε να σώσει αυτούς τους φτωχούς κίτρινους μπάσταρδους στη Σέντραλ, εξηγούσε μόνο την ηθική τους κατάρρευση κάτω από πίεση.

“Δεν καταλαβαίνεις σε τι μελάδες μας βάζεις, Ντον;” είχε ρωτήσει ο Ζούζου Σερένγκ με την επίπεδη φωνή του. “Έχουμε κάνει επίσημη ανακαωχή με τα κρήτσι. Κι έχουμε αυστηρές διαταγές από τη Γη να μην ανακατευόμαστε με τους ντόπιους και να μην προχωρήσουμε σε αντίποινα. Και πώς στο διάβολο μπορούμε να προχωρήσουμε σε αντίποινα; Τώρα που όλοι οι άντρες και από τη Στεριά Κινγκ και από τη Νότια Σέντραλ είναι εδώ μαζί μας, πάλι δεν είμαστε ούτε δύο χιλιάδες, και πόσοι είσαστε στη Νέα Ιάβα, γύρω στους εξήντα πέντε άντρες, σωστά; Πραγματικά πιστεύεις ότι δυο χιλιάδες άντρες μπορούν να τα βάλουν με τρία εκατομμύρια έξυπνους εχθρούς, Ντον;”

“Ζούζου, πενήντα άντρες μπορούν να το κάνουν. Είναι θέμα θέλησης, ικανότητας και οπλισμού”.

“Σκατά! Αλλά το θέμα είναι, Ντον, ότι έχει γίνει ανακωχή. Κι αν σπάσει, την πατήσαμε. Αυτό είναι το μόνο που μας κρατά ζωντανούς τώρα. Ίσως όταν έρθει το πλοίο από τον Πρέστινο και δει τι συνέβη, ν’ αποφασίσουν να εξοντώσουν τα κρήτσι. Δεν ξέρω. Αλλά φαίνεται ότι τα κρήτσι σκοπεύουν να τηρήσουν την ανακωχή, στο κάτω-κάτω ήταν δική τους ιδέα, και εμείς είμαστε αναγκασμένοι να το κάνουμε. Μπορούν να μας διαλύσουν όποια ώρα θέλουν, όπως έκαναν στη Σέντραλβιλ. Ήταν χιλιάδες απ’ αυτούς. Δεν το καταλαβαίνεις αυτό, Ντον;”

“Άκου, Ζούζου, ασφαλώς καταλαβαίνω. Αν φοβάσαι να χρησιμοποιήσεις τα τρία ελικόπτερα που υπάρχουν ακόμα, θα μπορούσες να τα στείλεις εδώ, με μερικούς άντρες που βλέπουν τα πράγματα με τον ίδιο τρόπο με μας εδώ. Αν πρόκειται να ελευθερώσω όλους εσάς μόνος μου, θα μπορούσα να χρησιμοποιήσω μερικά ελικόπτερα παραπάνω για τη δουλειά”.

“Δεν θα μας ελευθερώσεις, θα μας κάψεις, αναθεματισμένα ηλίθιε. Στείλε το τελευταίο ελικόπτερο εδώ στη Σέντραλ αυτή τη στιγμή: αυτή είναι προσωπική εντολή του Συνταγματάρχη προς εσένα σαν Διοικητή εν ενεργεία. Χρησιμοποίησέ το για να φέρεις τους άντρες σου εδώ. Δώδεκα διαδρομές, δεν θα σας πάρει περισσότερο από τέσσερις τοπικές μέρες. Τώρα σε παρακαλώ να ενεργήσεις σύμφωνα με τις εντολές, και αμέσως”. Μπαμ, το ‘κλεισε’ φοβόταν να συζητήσει άλλο μαζί του.

Στην αρχή του πέρασε από το μυαλό ότι μπορεί να έστελναν τα τρία ελικόπτερα και να βομβαρδίσουν ή να χτυπήσουν με τα πολυβόλα γιατί, τυπικά, παρέβαινε εντολές, και ο γερο-Ντονγκ δεν ανεχόταν τα ανεξάρτητα στοιχεία. Απόδειξη ο τρόπος που είχε ήδη κοντραριστεί με τον Ντονγκ, γι’ αυτή την ασήμαντη επιχείρηση αντιποίνων στο Σμιθ. Η πρωτοβουλία τιμωρείτο. Αυτό που εκτιμούσε ο Ντινγκ-Ντονγκ ήταν η πειθαρχία, όπως οι περισσότεροι αξιωματικοί. Ο κίνδυνος μ’ αυτή είναι ότι μπορεί να κάνει τον ίδιο τον αξιωματικό πειθήνιο. Ο Ντέβιντσον τελικά ανακάλυψε, και συγκλονίστηκε με το γεγονός, ότι τα ελικόπτερα δεν ήταν απειλή γι’ αυτόν, γιατί ο Ντονγκ, ο Σερένγκ, ο Γκος, ακόμα

και ο Μπέντον, φοβούνταν να τα στείλουν. Τα κρήτσι τους είχαν διατάξει να κρατούν τα ελικόπτερα στα όρια της γήινης Περιοχής, και ακολουθούσαν τις διαταγές.

Χριστέ μου, αναγούλιαζε. Ήταν καιρός για δράση. Περιμέναν σχεδόν δυο βδομάδες τώρα. Το στρατόπεδό του ήταν καλά οχυρωμένο. Είχαν ενισχύσει το φράχτη με τους πασσάλους και τον είχαν ψηλώσει ώστε να μην μπορεί να περάσει από πάνω του κανείς μικρός πράσινος πιθηκάνθρωπος, κι εκείνο το έξυπνο παιδί ο Άαμπι είχε φτιάξει ένα σωρό νάρκες και τις είχε σκορπίσει γύρω από το φράχτη σε μια ζώνη εκατό μέτρων. Τώρα ήταν καιρός να δείξει στα κρήτσι ότι μπορεί να χειραγωγούσαν εκείνα τα πρόβατα στη Σέντραλ, αλλά στη Νέα Ιάβα είχαν να κάνουν με άντρες. Πήρε με το ελικόπτερο ένα απόσπασμα πεζικού από δεκαπέντε άντρες σ’ ένα χωριό των κρήτσι νότια του στρατοπέδου. Είχε μάθει πώς να εντοπίζει τις εγκαταστάσεις από αέρος. Το στοιχείο που τις πρόδιδε ήταν οι λαχανόκηποι, η συγκέντρωση μερικών ειδών δέντρων, που δεν ήταν βέβαια φυτεμένα σε σειρές όπως θα έκαναν οι άνθρωποι. Ήταν απίστευτο πόσα πολλά χωριά υπήρχαν, από τη στιγμή που μάθαινες να τα εντοπίζεις. Το δάσος ήταν φίσκα απ’ αυτά. Οι επιδρομείς έκαψαν εκείνο το χωριό και ύστερα, ξαναγυρνώντας με έναν-δυο από τους άντρες του εντόπισε ένα άλλο, λιγότερο από τέσσερα χιλιόμετρα από το στρατόπεδο. Σ’ αυτό, έτσι για να βάλει την υπογραφή του φαρδιά-πλατιά για να τη διαβάζουν όλοι, έριξε μια βόμβα. Μια απλή εμπρηστική βόμβα, όχι από τις μεγάλες, αλλά τους έκαψε την πράσινη γούνα μια χαρά. Αφησε μια μεγάλη τρύπα στο δάσος, και οι άκρες της τρύπας καίγονταν.

Φυσικά, αυτό ήταν το αληθινό του όπλο όταν ερχόταν η ώρα για μαζικά αντίποινα. Φωτιά στα δάση. Θα έβαζε φωτιά σε ένα από εκείνα τα νησιά, με βόμβες και εμπρηστικά που θα έρχινε από το ελικόπτερο. Έπρεπε όμως να περιμένεις ένα-δυο μήνες, ώσπου να περάσει η περίοδος των βροχών. Να έκαιγε το Κινγκ, το Σμιθ ή τη Σέντραλ; Το Κινγκ πρώτα, ίσως, σαν προειδοποίηση, αφού δεν υπήρχαν πια Γήινοι εκεί. Ύστερα τη Σέντραλ, αν δεν συμμορφώνονταν.

“Τι προσπαθείς να κάνεις;” είπε η φωνή στον ασύρματο, και

τον έκανε να χαμογελάσει: ήταν τόσο αγωνιώδης, σαν κάποια γριά που τη λήστευαν. “Ξέρεις τι κάνεις, Ντέιβιντσον;”

“Μα’στα”.

“Νομίζεις ότι πρόκειται να υποτάξεις τα κρήτσι;” Δεν ήταν ο Ζούζου αυτή τη φορά, μπορεί να ήταν ο χοντροπαλάς ο Γκος ή οποιοσδήποτε απ’ αυτούς. Δεν είχε καμιά σημασία. Όλοι βέλαζαν σαν αρνάκια.

“Σωστά το έθεσες”, είπε με ειρωνική μειλιχίότητα.

“Νομίζεις ότι αν συνεχίσεις να τους καις τα χωριά θα ’ρθουν σε σένα να παραδοθούν – και τα τρία εκατομμύρια από δαύτους. Σωστά;”

“Μπορεί”.

“Άκου, Ντέιβιντσον”, είπε ο ασύρματος, μετά από μερικά δευτερόλεπτα γεμάτα παράσιτα. Χρησιμοποιούσαν μια πρόχειρη συσκευή, έχοντας χάσει το μεγάλο αναμεταδότη, μαζί μ’ αυτό το γελοίο το άνσιμπλ που δεν τους κόστισε η απώλειά του. “Άκου, υπάρχει κανείς άλλος εκεί με τον οποίο θα μπορούσαμε να μιλήσουμε;”

“Όχι. Είναι όλοι πολύ απασχολημένοι. Ακούστε, τα πάμε μια χαρά εδώ πέρα, αλλά μας έχουν λείψει τα επιδόρπια, ξέρετε, φρουτοσαλάτες, ροδάκινα, τέτοια πράγματα. Σε μερικούς λείπουν πραγματικά. Και ήταν να παραλάβουμε μια παρτίδα μαριχουάνα όταν σας ανατίναξαν. Αν έστελνα το ελικόπτερο, θα μας δίνετε μερικά καφάσια με φρούτα και χόρτο;”

Παύση. “Εντάξει, στείλ’το”.

“Ωραία. Βάλτε τα πράγματα σ’ ένα δίχτυ, ώστε τα παιδιά να το σηκώσουν χωρίς να προσεδαφιστούν”. Χαμογέλασε.

Ακούστηκε φασαρία στην άλλη άκρη του σύρματος, και ξαφνικά ακούστηκε ο γερο-Ντονγκ. Ήταν η πρώτη φορά που μιλούσε στον Ντέιβιντσον. ακουγόταν αδύναμος και ξέπνοος στα βραχεία, μέσα σε παράσιτα. “Άκου, Λοχαγέ, θέλω να ξέρω αν συνειδητοποιείς πλήρως τι μέτρα θ’ αναγκαστώ να πάρω για να αντιμετωπίσω τις ενέργειές σου στη Νέα Ιάβα. Αν εξακολουθήσεις να παραβαίνεις τις εντολές που παίρνεις. Προσπαθώ να συνεννοηθώ μαζί σου όπως με λογικό και νομοταγή στρατιώτη. Για να εξασφαλίσω την τύχη του προσωπικού μου εδώ στη Σέντραλ, θ’ αναγκαστώ να

βρεθώ στη δυσάρεστη θέση να πω στους ιθαγενείς εδώ ότι δεν μπορώ να αναλάβω καμιά ευθύνη για τις πράξεις σου”.

“Σωστά, κύριε”.

“Αυτό που προσπαθώ να σου πω είναι ότι αυτό σημαίνει ότι θα βρεθούμε στη δυσάρεστη θέση να τους πούμε ότι δεν μπορούμε να σε εμποδίσουμε από το να παραβιάζεις την ανακωχή εκεί στην Ιάβα. Το προσωπικό σου εκεί είναι εξήντα έξι άντρες, σωστά, λοιπόν θέλω αυτούς τους άντρες σώους και ασφαλείς εδώ στη Σέντραλ μαζί μας να περιμένουμε το Σάκλτον κρατώντας την αποικία ενωμένη. Ακολουθείς πορεία αυτοκτονίας και είμαι υπεύθυνος για όλους εκείνους τους άντρες που έχεις μαζί σου”.

“Όχι, δεν είσαστε, κύριε, εγώ είμαι. Τώρα ηρεμήστε. Μόνο όταν θα δείτε τη ζούγκλα να καίγεται, σηκωθείτε και βγείτε στη μέση μιας Λουρίδας, γιατί δεν θέλουμε να σας ψήσουμε μαζί με τα κρήτσι”.

“Άκου, Ντέιβιντσον, σε διατάσσω να παραδώσεις τη διοίκηση στον υπολοχαγό Τέμπα αμέσως και να αναφερθείς σε μένα εδώ”, είπε η μακρινή κλαψιάρικη φωνή, και ο Ντέιβιντσον ξαφνικά έκλεισε τον ασύρματο, αηδιασμένος. Ήταν όλοι τρελοί, έπαιζαν ακόμα τους στρατιώτες, καμιά επαφή με την πραγματικότητα. Στ’ αλήθεια, υπάρχουν πολύ λίγοι άντρες που να μπορούν να αντικρίσουν την πραγματικότητα όταν σκουραίνουν τα πράγματα.

Όπως περίμενε, τα τοπικά κρήτσι δεν ήξεραν απολύτως τίποτα για τις επιδρομές του στα χωριά. Ο μόνος τρόπος να τα χειριστεί, όπως ήξερε από την αρχή, ήταν να τα τρομοκρατήσει και να μην τ’ αφήσει να πάρουν το πάνω χέρι. Αν το έκανε αυτό, ήξεραν ποιος είναι το αφεντικό και αποδέχονταν τη θέση τους.

Πολλά από τα χωριά σε ακτίνα τριάντα χιλιομέτρων έμοιαζαν εγκαταλελειμμένα τώρα πριν φτάσει εκεί, αλλά συνέχισε να στέλνει τους άντρες του να τα καίνε κάθε τόσο.

Οι τύποι είχαν αρχίσει να γίνονται μάλλον νευρικοί. Τους έστελνε ακόμα να κόβουν δέντρα, κι αυτό γιατί οι σαράντα οκτώ, από τους πενήντα πέντε έμπιστους που είχαν επιζήσει, ήταν ξυλοκόποι. Αλλά ήξεραν ότι τα φορτηγά από τη Γη δεν θα κατέβαιναν για να φορτώσουν την ξυλεία, αλλά θα έμεναν σε τροχιά περιμένοντας το σήμα που δεν θα έφτανε ποτέ. Δεν υπήρχε λόγος να κόβο-

νται δέντρα έτσι για πλάκα. Ήταν σκληρή δουλειά. Καλύτερα να τα καίγανε. Εκπαίδευε τους άντρες κατά ομάδες, αναπτύσσοντας τεχνικές εμπρησμού. Ακόμα ο καιρός ήταν πολύ βροχερός για να κάνουν πολλά πράγματα, αλλά περνούσαν τουλάχιστον την ώρα τους. Αν είχε και τα άλλα τρία ελικόπτερα, θα μπορούσε πραγματικά να κάνει αιφνιδιαστικές επιδρομές. Εξέτασε την περίπτωση μιας επιδρομής στη Σέντραλ για να ελευθερώσει τα ελικόπτερα, αλλά δεν ανέφερε αυτή την ιδέα ούτε στον Άαμπι και τον Τέμπα, τους καλύτερους άντρες του, ακόμα. Μερικά παιδιά θα ανατρίχιαζαν στην ιδέα μιας ένοπλης επιδρομής στο ίδιο τους το Στρατηγείο. Έλεγαν ακόμα, “πότε θα πάμε να βρούμε τους άλλους”. Δεν ήξεραν ότι εκείνοι οι άλλοι τους είχαν εγκαταλείψει, τους είχαν προδώσει, είχαν πουλήσει τα τοιμάρια τους στα κρήτσι. Δεν τους το είπε αυτό, γιατί δεν θα το άντεχαν.

Μια μέρα εκείνος, ο Άαμπι, ο Τέμπα κι άλλος ένας γερός άντρας θα έπαιρναν το ελικόπτερο, ύστερα οι τρεις τους θα έβγαιναν έξω με πολυβόλα, θα έπαιρναν από ένα ελικόπτερο ο καθένας και θα ξαναγύριζαν πίσω, έτσι απλά. Με τέσσερις ωραίους αβγοδάρτες για να φτιάχνουν ομελέτες. Δεν γίνεται ομελέτα χωρίς να χτυπήσεις αβγά. Ο Ντέιβιντσον γέλασε δυνατά, στο σκοτάδι της καλύβας του. Κρατούσε αυτό του το σχέδιο κρυφό λίγο ακόμα γιατί τον διασκεδάζε τρομερά η σκέψη του.

Ύστερα από άλλες δυο βδομάδες είχαν ρημάξει για τα καλά όσα χωριά των κρήτσι βρισκόνταν σε απόσταση βολής, και το δάσος είχε ξεκαθαρίσει. Χωρίς σκουλήκια. Χωρίς καπνό ανάμεσα στα δέντρα. Χωρίς διάφορους τύπους να πηδάνε από τους θάμνους και να ξαπλώνουν κάτω με τα μάτια κλειστά, περιμένοντας να τους πατήσεις. Χωρίς μικρά πράσινα ανθρωπάκια. Μόνο ένα συνονθύλευμα δέντρων και μερικά καμένα σπίτια. Τα παιδιά είχαν αρχίσει να γίνονται νευρικά και ευέξαπτα. Ήταν καιρός να πάνε για τα ελικόπτερα. Είπε το σχέδιό του μια νύχτα στον Άαμπι, τον Τέμπα και τον Ποστ. Κανείς τους δεν είπε τίποτα για ένα λεπτό, ύστερα ο Ποστ είπε: “Και τι θα γίνει με τα καύσιμα, Λοχαγέ;”

“Έχουμε αρκετά καύσιμα”.

“Όχι για τέσσερα ελικόπτερα. Δεν θα φτάσει ούτε για μια βδομάδα”.

“Έννοείς ότι έχουν μείνει καύσιμα μόνο για ένα μήνα γι’ αυτό εδώ;”

Ο Άαμπι συμφώνησε.

“Καλά λοιπόν, τότε θα πάρουμε και λίγα καύσιμα, απ’ ό,τι φαίνεται”.

“Πώς;”

“Βάλτε το μυαλό σας να δουλέψει”.

Όλοι κάθονταν αμίλητοι σαν γλίθιοι. Τον ενοχλούσε. Περίμεναν τα πάντα απ’ αυτόν. Ήταν γεννημένος αρχηγός, αλλά εκτιμούσε τους άντρες που μπορούσαν να σκέφτονται και λίγο μόνοι τους. “Σκέψου το, είναι στη δική σου αρμοδιότητα, Άαμπι”, είπε και βγήκε να κάνει ένα τσιγάρο, αηδιασμένος από τον τρόπο που αντιδρούσαν όλοι τους, σαν να είχαν χάσει το ηθικό τους. Δεν μπορούσαν να αντιμετωπίσουν τα ψυχρά γεγονότα. Είχαν έλλειψη από μαριχουάνα και είχε να καπνίσει κάνα δυο μέρες. Δεν βοηθούσε. Η νύχτα ήταν συννεφιασμένη και μαύρη, υγρή, ζεστή, και μύριζε άνοιξη. Ο Νγκενένε πέρασε δίπλα του περπατώντας σαν να έκανε πατινάξ, ή σαν ρομπότ που περπατούσε. Γύρισε αργά και κοίταξε τον Ντέιβιντσον που στεκόταν στο κεφαλόσκαλο της καλύβας, στο αχνό φως που ερχόταν από την πόρτα. Ήταν χειριστής ηλεκτρικού τρυπανιού, ένας πελώριος άντρας. “Η πηγή της ενέργειάς μου είναι συνδεδεμένη με τη Μεγάλη Γεννήτρια και δεν μπορώ αν την κλείσω”, είπε με άχρωμη φωνή, κοιτάζοντας πάντα τον Ντέιβιντσον.

“Πήγαινε στον κοιτώνα και κοιμήσου να σου περάσει”, είπε ο Ντέιβιντσον μ’ εκείνη τη φωνή που χτυπούσε σαν μαστίγιο και κανείς ποτέ δεν παράκουε, και ύστερα από ένα λεπτό ο Νγκενένε έφυγε πατινάροντας προσεκτικά, σκεπτικός και χαριτωμένος. Πολλοί από τους άντρες χρησιμοποιούσαν όλο και περισσότερα παραισθησιογόνα. Υπήρχε αφθονία, αλλά αυτή η ουσία ήταν για ξυλοκόπους που ξεκουράζονται την Κυριακή, όχι για στρατιώτες ενός μικροσκοπικού προμαχώνα μέσα σ’ ένα εχθρικό περιβάλλον. Δεν είχαν καιρό να φτιάχνονται, να ονειρεύονται. Θα αναγκαζόταν να κλειδώσει τα παραισθησιογόνα. Μερικά από τα παιδιά μπορεί να έσπαζαν. Λοιπόν, ας έσπαζαν. Δεν μπορείς να φτιάξεις ομελέτα χωρίς να σπάσεις αβγά. Μπορεί να τους έστελνε πίσω

στη Σέντραλ σε αντάλλαγμα για μερικά καύσιμα. Δώστε μου δυο, τρία βαρέλια πετρέλαιο και θα σας δώσω δυο-τρία ζεστά κορμιά, πιστούς στρατιώτες, καλούς ξυλοκόπους, ακριβώς ο τύπος σας, λίγο φευγάτοι στη χώρα των ονείρων...

Χαμογέλασε, και πήγε να μπει μέσα για να το προτείνει αυτό στον Τέμπα και τους άλλους, όταν ο φρουρός που ήταν τοποθετημένος στον καμένο σωρό από κορμούς, ούρλιαξε "Έρχονται", με στριγγή φωνή, σαν παιδί που παίζει Μαύροι και Ροδεσιανοί. Κάποιος άλλος στο δυτικό μέρος του φράχτη άρχισε κι αυτός να φωνάζει. Ακούστηκε ένας πυροβολισμός.

Και ήρθαν. Χριστέ μου, ήρθαν. Ήταν απίστευτο. Υπήρχαν χιλιάδες από δαύτους, χιλιάδες. Χωρίς θόρυβο, χωρίς καθόλου φασαρία, μέχρι εκείνη την κραυγή του φρουρού. Ύστερα ένας πυροβολισμός. Ύστερα μια έκρηξη —μια νάρκη είχε πυροδοτηθεί— κι άλλη μια, η μία μετά την άλλη, και εκατοντάδες πυρσοί άναβαν ο ένας από τον άλλον και εκσφενδονίζονταν σφυρίζοντας στο μαύρο υγρό αέρα σαν ρουκέτες, και οι τοίχοι της περιφραξης γέμισαν κρήτσι που ξεχύνονταν από παντού, σπρώχνοντας, συνωστισμός, χιλιάδες. Ήταν σαν μια στρατιά από ποντίκια που είχε δει κάποτε ο Ντέιβιντσον όταν ήταν παιδί, στον τελευταίο Λιμό, στους δρόμους του Κλήβελαντ, στο Οχάιο, εκεί που μεγάλωσε. Κάτι είχε βγάλει τους ποντικούς από τις τρύπες τους και είχαν βγει έξω μέρα μεσημέρι, είχαν σκαρφαλώσει τον τοίχο, μια παλλόμενη κουβέρτα από γούνα και μάτια και μικρά χεράκια και δοντάκια, και είχε φωνάξει τη μαμά του και το είχε βάλει στα πόδια σαν τρελός, ή μήπως ήταν μόνο κάποιο όνειρο που είχε δει όταν ήταν μικρός; Ήταν σημαντικό να διατηρήσει την ψυχραιμία του. Το ελικόπτερο βρισκόταν στο υπόστεγο των κρήτσι. Ήταν ακόμα σκοτάδι σ' εκείνη την πλευρά και πήγε αμέσως προς τα εκεί. Η πόρτα ήταν κλειδωμένη, την είχε πάντα κλειδωμένη σε περίπτωση που κάποια από τις αδύναμες αδελφές έβαζε στο νου της να πετάξει στον Πατερούλη Ντινγκ-Ντονγκ κάποια σκοτεινή νύχτα. Του φάνηκαν αιώνες μέχρι να βρει το κλειδί και να το βάλει στην κλειδαριά και να το γυρίσει, αλλά ήταν απλώς θέμα ψυχραιμίας, και ύστερα του πήρε πολλή ώρα να πηδήσει στο ελικόπτερο και να το ξεκλειδώσει. Ο Ποστ και ο Άαμπι ήταν τώρα μαζί του. Επι-

τέλους ακούστηκε το δυνατό βούισμα του κινητήρα, σαν να χτυπούσε αβγά, που σκέπασε όλους τους περιέργους θορύβους, τις ψιλές φωνές που ούρλιαζαν και τσίριζαν και τραγουδούσαν. Απογειώθηκαν, και άφησαν την κόλαση πίσω τους. Ένα στρατόπεδο γεμάτο ποντίκια, που καιγόταν.

"Χρειάζεται πολλή ψυχραιμία για να εκτιμήσεις αμέσως μια κατάσταση επείγουσας ανάγκης", είπε ο Ντέιβιντσον. "Εσείς οι δυο σκεφτήκατε γρήγορα και ενεργήσατε γρήγορα. Καλή δουλειά. Πού είναι ο Τέμπα;"

"Έχει ένα δόρυ στην κοιλιά", είπε ο Ποστ.

Ο Άαμπι, ο πιλότος, έδειχνε να θέλει να οδηγήσει το ελικόπτερο, οπότε ο Ντέιβιντσον τον άφησε. Μετακινήθηκε σε μια από τις πίσω θέσεις και ξάπλωσε πίσω, χαλαρώνοντας τους μυς του. Το δάσος κυλούσε από κάτω τους, μαύρο μέσα στη γενική μαυρίλα.

"Κατά πού πας, Άαμπι;"

"Στη Σέντραλ".

"Όχι. Δεν θέλουμε να πάμε στη Σέντραλ".

"Πού θέλουμε να πάμε;" είπε ο Άαμπι με ένα είδος γυναικείου γέλιου. "Στη Νέα Υόρκη; Στο Πεκίνο;"

"Κράτα το ψηλά, Άαμπι, και κάνε κύκλους πάνω από το στρατόπεδο. Μεγάλους κύκλους. Να μην ακουγόμαστε".

"Λοχαγέ, δεν υπάρχει πια Στρατόπεδο στη Νέα Ιάβα", είπε ο Ποστ, εργοδηγός στους ξυλοκόπους, ένας σωματώδης, βαρύς άντρας.

"Όταν τα κρήτσι ολοκληρώσουν το κάψιμο του στρατοπέδου, εμείς θα μπορούμε και θα κάψουμε τα κρήτσι. Πρέπει να είναι τουλάχιστον τέσσερις χιλιάδες μαζεμένα σε ένα μέρος. Υπάρχουν έξι φλογοβόλα στο πίσω μέρος αυτού του ελικoptέρου. Θα περιμένουμε γύρω στα είκοσι λεπτά. Μετά θα ξεκινήσουμε με τις εμπρηστικές βόμβες και θα χτυπάμε όσους πάνε να φύγουν με τα φλογοβόλα".

"Χριστέ μου", είπε ο Άαμπι βίαια, "μερικοί από τους δικούς μας μπορεί να είναι ακόμα εκεί, τα κρήτσι μπορεί να μαζεύουν αιχμαλώτους, δεν ξέρουμε. Δεν πρόκειται να ξαναγυρίσω εκεί πέρα και να διακινδυνέψω να κάψω ανθρώπους". Δεν είχε στρίψει το ελικόπτερο.

Ο Ντέιβιντσον έχασε την κάννη του περιστρόφου του στη βάση του κρανίου του Άαμπι και είπε: “Ναι, θα πάμε πίσω. Γι’ αυτό μαζέψου, μωρό μου, και μη με βάζεις σε μελάδες”.

“Υπάρχουν αρκετά καύσιμα για να φτάσουμε ως τη Σέντραλ, Λοχαγέ”, είπε ο πιλότος. Προσπαθούσε να αποφύγει με το κεφάλι του το άγγιγμα του όπλου, σαν να ήταν κάποια μύγα που τον ενοχλούσε. “Αλλά αυτό είν’ όλο. Τόσα μόνο έχουμε”.

“Τότε θα κάνουμε πολλά χιλιόμετρα μ’ αυτό. Γύρνα, Άαμπι”.

“Νομίζω ότι είναι καλύτερα να πάμε στη Σέντραλ, Λοχαγέ”, είπε ο Ποστ με την απασθη φωνή του, και αυτή η συνωμοσία εναντίον του εξόργισε τον Ντέιβιντσον τόσο πολύ που αναστρέφοντας το περίστροφο στο χέρι του χτύπησε γρήγορα σαν φίδι και τσάκισε το κεφάλι του Ποστ πάνω από τ’ αντί με τη λαβή. Ο ξυλοκόπος διπλώθηκε σαν χριστουγεννιάτικη κάρτα και έμεινε στο μπροστινό κάθισμα με το κεφάλι ανάμεσα στα γόνατα και τα χέρια να κρέμονται στο πάτωμα. “Γύρνα, Άαμπι”, είπε ο Ντέιβιντσον με το μαστίγιο στη φωνή. Το ελικόπτερο διέγραψε ένα μεγάλο τόξο. “Διάβολε, πού είναι αυτό το στρατόπεδο, ποτέ δεν έχω πετάξει νόχτα χωρίς ν’ ακολουθώ κάποιο σήμα”, είπε ο Άαμπι, πιχιά και βραχιασμένα σαν να ’ταν κρουολογημένος.

“Πήγαινε ανατολικά και ψάξε για τη φωτιά”, είπε ο Ντέιβιντσον, ψυχρός και ήρεμος. Κανείς τους δεν είχε κότσια, ούτε καν ο Τέμπα. Κανείς τους δεν είχε μείνει δίπλα του όταν τα πράγματα σκούρυναν αληθινά. Αργά ή γρήγορα όλοι στράφηκαν εναντίον του, γιατί δεν μπορούσαν να δουν τα πράγματα όπως τα έβλεπε αυτός. Οι αδύναμοι συνωμοτούν εναντίον των ισχυρών, ο ισχυρός άντρας πρέπει πάντα να υπερασπίζεται τον εαυτό του μόνος του. Έτσι ήταν τα πράγματα. Πού ήταν το στρατόπεδο;

Θα ’πρεπε να μπορούν να διακρίνουν τα κτίρια που καίγονταν από αρκετή απόσταση μέσα σ’ αυτή τη μαυρίλα, παρά τη βροχή. Τίποτε δεν φαινόταν. Γκριζόμαυρος ουρανός, μαύρο έδαφος. Έσβησε. Μήπως οι άντρες είχαν αποκρούσει τα κρήτσι; Αφού έφυγε; Η σκέψη πέρασε από το μυαλό του σαν ψυχρολουσία. Όχι, φυσικά όχι, όχι πενήντα εναντίον χιλιάδων. Αλλά, μα το Θεό, θα πρέπει να υπάρχουν πολλά κομμάτια από ανατιναγμένα κρήτσι στο ναρκοπέδιο, ούτως ή άλλως. Μόνο που είχαν έρθει πάρα πολ-

λά. Τίποτα δεν θα μπορούσε να τα σταματήσει. Δεν μπορούσε να είχε λάβει τα μέτρα του για κάτι τέτοιο. Από πού είχαν έρθει; Δεν υπήρχαν κρήτσι στο γύρω δάσος, εδώ και πολλές μέρες. Από κάπου πρέπει να ξεχύθηκαν, από όλες τις κατευθύνσεις, κρυφά μέσα στο δάσος, βγαίνοντας από τις τρύπες τους σαν τα ποντίκια. Δεν υπήρχε τρόπος να τα σταματήσεις, όπως έρχονταν κατά χιλιάδες. Πού διάβολο ήταν το στρατόπεδο; Ο Άαμπι τον κορόιδευε, είχε πάρει άλλη κατεύθυνση. “Βρες το στρατόπεδο, Άαμπι”, είπε απαλά.

“Για τ’ όνομα του Θεού, αυτό προσπαθώ να κάνω”, είπε το αγόρι.

Ο Ποστ δεν κουνιόταν, διπλωμένος δίπλα στον πιλότο.

“Δεν μπορεί να χάθηκε, έτσι δεν είναι, Άαμπι; Έχεις επτά λεπτά στη διάθεσή σου για να το βρεις”.

“Βρες το μόνος σου”, είπε ο Άαμπι, οξύς και σκυθρωπός.

“Όχι, μέχρι να πας να βρεις τον Ποστ, αγόρι μου. Κατέβα χαμηλότερα”.

Ύστερα από ένα λεπτό ο Άαμπι είπε: “Αυτό μοιάζει με το ποτάμι”.

Υπήρχε ένα ποτάμι, και ένα μεγάλο ξέφωτο. Αλλά πού ήταν το Στρατόπεδο της Νέας Ιάβας; Δεν φάνηκε καθώς πέταξαν βόρεια πάνω από το ξέφωτο. “Αυτό πρέπει να ’ναι, δεν υπάρχει άλλο μεγάλο ξέφωτο, έτσι δεν είναι;” είπε ο Άαμπι, ξαναγυρνώντας πάνω από τη γυμνή περιοχή. Τα φώτα προσγειώσεως του ελικοπτέρου φώτιζαν, αλλά δεν έβλεπε τίποτα έξω από την περιοχή που κάλυπταν. Θα ήταν καλύτερα να τα σβήσουν. Ο Ντέιβιντσον άπλωσε το χέρι του πάνω από τον ώμο του πιλότου κι έσβησε τα φώτα. Το μαύρο υγρό σκοτάδι ήταν σαν να τους σκέπασαν τα μάτια με μαύρες πετσέτες. “Για το Θεό!” ούρλιαξε ο Άαμπι, και ανάβοντας πάλι τα φώτα έστριψε το ελικόπτερο προς τα αριστερά κι επάνω, αλλά όχι εγκαίρως. Τα δέντρα απλώθηκαν πελώρια μέσα στη νύχτα και άρπαξαν το ελικόπτερο.

Οι έλικες τσίριζαν, παρασύροντας φύλλα και κλαδιά σ’ έναν κυκλώνα μέσα στη λαμπρή δέση των προβολέων, αλλά τα κλαδιά των δέντρων ήταν πολύ γέρικα και πολύ δυνατά. Η μικρή φτερωτή μηχανή βούτηξε, φάνηκε να προσπαθεί να ξεφύγει, και έπε-

σε με το πλευρό μέσα στα δέντρα. Τα φώτα έσβησαν. Ο θόρυβος σταμάτησε.

“Δεν νιώθω τόσο καλά”, είπε ο Ντέιβιντσον. Το ξανάπε. “Υστερα έπαψε να το λέει, γιατί δεν υπήρχε κανείς για να τον ακούσει. Υστερα συνειδητοποίησε ότι δεν το είχε πει καθόλου. Αισθάνοταν έτοιμος να καταρρεύσει. Πρέπει να είχε χτυπήσει στο κεφάλι. Ο Άαμπι δεν ήταν εκεί. Πού ήταν; Αυτό ήταν το ελικόπτερο. Ήταν αναποδογυρισμένο, αλλά εκείνος βρισκόταν ακόμα στο κάθισμά του. Ήταν τόσο σκοτάδι, που ένιωθε τυφλός. Ψαχούλεψε γύρω του και βρήκε τον Ποστ, ακίνητο, ακόμα διπλωμένο, στριμωγμένο ανάμεσα στην μπροστινή θέση και τον πίνακα ελέγχου. Το ελικόπτερο έτρεμε κάθε φορά που κουνιόταν ο Ντέιβιντσον, και κατάλαβε τελικά ότι δεν βρισκόταν στο έδαφος, αλλά σφηνωμένο ανάμεσα σε δέντρα, σαν χαρταετός. Το κεφάλι του δεν πονούσε τόσο πολύ πια, και ήθελε όλο και περισσότερο να βγει έξω από τη σκοτεινή, αναποδογυρισμένη καμπίνα. Σκαρφάλωσε στη θέση του πιλότου κι έβγαλε έξω τα πόδια του, κρεμάστηκε απ’ τα χέρια, αλλά δεν ένιωσε να πατάει κάτω, μόνο κλαδιά έξυναν τα κρεμασμένα πόδια του. Τελικά αφέθηκε να πέσει, χωρίς να ξέρει πόσο, αλλά έπρεπε να φύγει από εκείνη την καμπίνα. Ήταν μόνο ένα-δυο μέτρα. Ταρακουνήθηκε το κεφάλι του, αλλά αισθάνθηκε καλύτερα μόλις στάθηκε όρθιος. Αν δεν ήταν τόσο σκοτεινά, τόση μαυρίλα! Είχε ένα φακό στη ζώνη του, τον κουβαλούσε πάντα τη νύχτα στο στρατόπεδο. Αλλά δεν ήταν εκεί. Περίεργο. Θα πρέπει να είχε πέσει. Έπρεπε να ξανανέβει στο ελικόπτερο για να τον βρει. Μπορεί να τον είχε πάρει ο Άαμπι. Ο Άαμπι είχε ριζί επιτήδες το ελικόπτερο, είχε πάρει το φακό του Ντέιβιντσον και το είχε σκάσει. Τον άτιμο, ήταν σαν όλους τους άλλους.

Ο αέρας ήταν μαύρος και υγρός και δεν μπορούσες να δεις πού να πατήσεις το πόδι σου, ήταν όλο ρίζες και θάμνους και κλαδιά. Ακούγονταν θόρυβοι από παντού, νερό έσταζε, φύλλα θρόιζαν, μικροί θόρυβοι, μικρά πράγματα που παραμόνευαν ολόγυρα στο σκοτάδι. Καλύτερα να ξαναγυρίσει στο ελικόπτερο και να βρει το φακό του. Αλλά δεν μπορούσε να φανταστεί πώς θα ξανανέβαινε εκεί πάνω. Η κάτω άκρη της πόρτας ήταν λίγο ψηλότερα απ’ όσο έφτανε.

Διέκρινε ένα φως, μια αχνή λάμψη που άναψε και έσβησε μακριά μέσα στα δέντρα. Ο Άαμπι είχε πάρει το φακό και είχε πάει να κατοπτρεύσει, να προσανατολιστεί, έξυπνο παιδί. “Άαμπι!” φώναξε με ένα διαπεραστικό ψίθυρο. Πάτησε κάτι περίεργο την ώρα που προσπαθούσε να διακρίνει ξανά το φως ανάμεσα στα δέντρα. Το κλώτσησε με τις μπότες του, ύστερα έσκυψε και το έπιασε, προσεκτικά, γιατί δεν ήταν καλό να πιάνεις πράγματα που δεν τα διακρίνεις. Υγρό, γλιστερό, σαν ψόφιο ποντίκι. Μάζεψε γρήγορα το χέρι του. Υστερα από λίγο ακούμπησε λίγο πιο δίπλα. Ήταν μια μπότα κάτω από το χέρι του, ένιωθε το δέσιμο των κορδονιών. Πρέπει να ήταν ο Άαμπι ξαπλωμένος εκεί, κάτω από τα πόδια του. Έπεσε από το ελικόπτερο κατά την πρόσκρουση. Λοιπόν, καλά να πάθει, με τα προδοτικά του κόλλα, να προσπαθεί να το σκάσει για τη Σέντραλ. Ο Ντέιβιντσον ανατρίχιαζε στην υγρή αίσθηση των αθέατων ρούχων και των μαλλιών. Σηκώθηκε όρθιος. Να ’το πάλι το φως, να κρύβεται πίσω από κοντινά και μακρινά δέντρα, μια μακρινή μετακινούμενη λάμψη.

Ο Ντέιβιντσον έβαλε το χέρι του στη θήκη του όπλου του. Το περίστροφο δεν ήταν εκεί.

Το είχε στο χέρι του, σε περίπτωση που ο Ποστ ή ο Άαμπι αντιστέκονταν. Πρέπει να είναι πάνω στο ελικόπτερο μαζί με το φακό του. Έμεινε γονατιστός, ακίνητος. Υστερα, απότομα, άρχισε να τρέχει. Δεν μπορούσε να δει πού πήγαινε. Οι κορμοί των δέντρων τον πέταγαν δεξιά κι αριστερά καθώς σκόνταφτε πάνω τους, και τα πόδια του μερδεύτηκαν στις ρίζες. Έπεσε φαρδύς-πλατύς ανάμεσα στους θάμνους. Σηκώθηκε στα τέσσερα και προσπάθησε να κρυφτεί. Γυμνά, υγρά κλαδιά σέρνονταν κι έγδερναν το πρόσωπό του. Χώθηκε ακόμα πιο βαθιά στους θάμνους. Το μυαλό του ήταν εντελώς κυριευμένο από τις περίπλοκες μυρωδιές σαπίλας και ανάπτυξης, νεκρών φύλλων, αποσύνθεσης, νέων κλαδιών, φύλλων, λουλουδιών, μυρωδιές της νύχτας και της άνοιξης και της βροχής. Το φως έπεσε πάνω του. Είδε τα κρήτσι. Θυμήθηκε τι έκαναν όταν ήταν στριμωγμένα, και τι είχε πει ο Λιούμποβ γι’ αυτό. Γύρισε ανάσκελα και ξάπλωσε με το κεφάλι γερμένο πίσω και τα μάτια κλειστά. Η καρδιά του χτυπούσε σαν τρελή στο στήθος του.

Τίποτα δεν έγινε.

Ήταν δύσκολο ν' ανοίξει τα μάτια του, αλλά τελικά τα κατάφερε. Απλώς στέκονταν εκεί: Πολλοί, δέκα ή είκοσι. Κρατούσαν εκείνα τα κοντάρια που είχαν για το κυνήγι, μικρά σαν παιχνίδια, αλλά οι σιδερένιες μύτες τους ήταν κοφτερές, μπορούσαν να σου ξεσκίσουν τα σωθικά. Έκλεισε τα μάτια του και έμεινε ξαπλωμένος.

Και τίποτα δεν έγινε.

Η καρδιά του ηρέμησε, και ήταν σαν να μπορούσε να σκεφτεί πιο καλά. Κάτι κινήθηκε μέσα του, κάτι σχεδόν σαν γέλιο. Μα το Θεό, δεν μπορούσαν να τον νικήσουν! Αν οι άντρες του τον πρόδωσαν, και η ανθρώπινη εξυπνάδα του δεν μπορούσε πια να τον βοηθήσει, τότε χρησιμοποιούσε τα ίδια τους τα κόλπα – να κάνει τον ψόφιο για να ενεργοποιήσει την αυτόματη αντίδραση που τους απαγόρευε να σκοτώσουν όποιον έπαιρνε αυτή τη στάση. Απλώς στέκονταν γύρω του, μουρμουρίζοντας το ένα στο άλλο. Δεν μπορούσαν να τον βλάψουν. Σαν να ήταν θεός.

“Ντέιβιντσον”.

Αναγκάστηκε να ξανανοίξει τα μάτια του. Ο πυρός που κρατούσε ένα από τα κρήτσι έκαιγε ακόμα, αλλά κόντευε να σβήσει, και το δάσος τώρα ήταν γκριζωπό, όχι κατάμαυρο. Πώς είχε γίνει αυτό; Είχαν περάσει μόνο πέντε-δέκα λεπτά. Ήταν ακόμα δύσκολο να δεις, αλλά δεν ήταν πια νύχτα. Διέκρινε τα φύλλα και τα κλαδιά, το δάσος. Έβλεπε το πρόσωπο που τον κοιτούσε από ψηλά.

Ήταν άχρωμο μέσα στο άτονο φως της αυγής. Τα παραμορφωμένα χαρακτηριστικά έμοιαζαν ανθρώπινα. Τα μάτια ήταν σαν μαύρες τρύπες.

“Άσε με να σηκωθώ”, είπε ο Ντέιβιντσον ξαφνικά με δυνατή, βραχνή φωνή. Έτρεμε από το κρύο καθώς ήταν ξαπλωμένος στο υγρό χώμα. Δεν άντεχε να είναι ξαπλωμένος εκεί πέρα με τον Σέλβερ να τον κοιτάζει από ψηλά.

Ο Σέλβερ είχε άδεια χέρια, αλλά πολλοί από τους μικρούς διαβόλους γύρω του είχαν όχι μόνο δόρατα αλλά και περίστροφα. Κλεμμένα από την αποθήκη του στο στρατόπεδο. Πάλεψε να σηκωθεί. Τα ρούχα του κολλούσαν βρεγμένα στους ώμους του και

στο πίσω μέρος των ποδιών του, και δεν μπορούσε να σταματήσει να τρέμει.

“Τελείωνε”, είπε. “Βιάσου, γρήγορα!”

Ο Σέλβερ απλώς τον κοίταζε. Τουλάχιστον τώρα ήταν αναγκασμένος να κοιτάζει προς τα πάνω, πολύ πάνω, για να κοιτάζει τον Ντέιβιντσον στα μάτια.

“Θέλεις να σε σκοτώσω τώρα;” ρώτησε. Είχε μάθει να μιλά μ' αυτό τον τρόπο από τον Λιούμποβ, φυσικά. Ακόμα και η φωνή του, θα μπορούσε να ήταν ο Λιούμποβ που μιλούσε. Ήταν αλλόκοτο.

“Δική μου είναι η επιλογή, έτσι δεν είναι;”

“Αφού είχες ξαπλώσει όλη νύχτα με τον τρόπο που σημαίνει ότι επιθυμούσες να σ' αφήσουμε να ζήσεις. Τώρα θέλεις να πεθάνεις;”

Ο πόνος στο κεφάλι και το στομάχι του, και το μίσος του γι' αυτό το φρικτό μικρό τέρας που μιλούσε σαν τον Λιούμποβ και τον έχει στο έλεός του, ο πόνος και το μίσος του συνδυάστηκαν και του ανακάτεψαν τα σωθικά. Ρεύτηκε και παραλίγο να ξεράσει. Έτρεμε από το κρύο και τη ναυτία. Προσπάθησε να κάνει κουράγιο. Ξαφνικά προχώρησε ένα βήμα και έφτυσε τον Σέλβερ κατάμουτρα.

Έγινε μια μικρή παύση, ύστερα ο Σέλβερ, με ένα είδος χορευτικής κίνησης, του ανταπέδωσε το φτύσιμο. Και γέλασε. Και δεν έκανε καμιά κίνηση να σκοτώσει τον Ντέιβιντσον. Ο Ντέιβιντσον σκούπισε το κρύο σάλιο από τα χείλη του.

“Άκου, Λοχαγέ Ντέιβιντσον”, είπε το κρήτσι μ' αυτή την ήσυχη φωνούλα που ζάλιζε και ανακάτευε τον Ντέιβιντσον, “είμαστε και οι δύο θεοί, εσύ κι εγώ. Εσύ είσαι παράφρων, και εγώ δεν ξέρω αν είμαι στα καλά μου. Αλλά είμαστε θεοί. Δεν θα υπάρξει ποτέ άλλη συνάντηση στο δάσος σαν αυτή εδώ ανάμεσά μας. Φέρνουμε ο ένας στον άλλον δώρα που μόνον οι θεοί φέρνουν. Εσύ μου έφερες ένα δώρο, το να σκοτώνεις ομοίους σου, τη δολοφονία. Τώρα, όσο πιο καλά μπορώ, σου δίνω το δώρο του δικού μου λαού, που είναι το να μη σκοτώνεις. Νομίζω ότι και οι δυο μας βρίσκουμε ο ένας το δώρο του άλλου βαρύτερο φορτίο. Πάντως, πρέπει να το σηκώσεις μόνος σου. Οι φίλοι σου στην Εσ-

σέν μου είπαν ότι αν σε πάω εκεί, θ' αναγκαστούν να σε δικάσουν και να σε εκτελέσουν, γιατί έτσι είναι ο νόμος τους. Γι' αυτό, θέλοντας να σου χαρίσω τη ζωή, δεν μπορώ να σε πάρω μαζί με τους άλλους αιχμαλώτους πίσω στην Εσσέν, και δεν μπορώ να σε αφήσω να περιπλανιέσαι στο δάσος, γιατί κάνεις πολύ κακό. Γι' αυτό θα σου φερθούμε όπως στους δικούς μας όταν τρελαίνονται. Θα σε πάμε στο Ρέντλεπ, όπου δεν μένει πια κανείς, και θα σ' αφήσουμε εκεί".

Ο Ντέιβιντσον κοίταζε το κρήσι· δεν μπορούσε να τραβήξει το βλέμμα του από πάνω του. Έμοιαζε σαν να είχε κάποια υπνωτική δύναμη. Δεν μπορούσε να το αντέξει. Κανείς δεν είχε εξουσία πάνω του. Κανείς δεν μπορούσε να του κάνει κακό. "Έπρεπε να σου 'χα τσακίσει το λαιμό κατευθείαν, εκείνη τη μέρα που προσπάθησες να μου επιτεθείς", είπε, και η φωνή του ήταν ακόμα τραχιά και βραχνή.

"Μπορεί να ήταν καλύτερα", απάντησε ο Σέλβερ. "Αλλά ο Λιούμποβ σ' εμπόδισε. Όπως εμποδίζει και μένα τώρα να σε σκοτώσω. Οι σκοτωμοί τελείωσαν. Και το κόψιμο των δέντρων. Δεν υπάρχουν δέντρα στον Ρέντλεπ για να κόψεις. Οι άνθρωποι σου δεν άφησαν κανένα, οπότε δεν θα μπορέσεις να φτιάξεις μια βάρκα για να φύγεις από εκεί. Τίποτε δεν φυτρώνει πια εκεί, γι' αυτό θα είμαστε αναγκασμένοι να σου φέρνουμε τρόφιμα και ξύλα για να καίς. Δεν υπάρχει τίποτα για να σκοτώσεις στον Ρέντλεπ. Ούτε δέντρα, ούτε άνθρωποι. Υπήρχαν και δέντρα και άνθρωποι, αλλά τώρα υπάρχει μόνο η ανάμνησή τους. Μου φαίνεται κατάλληλο μέρος για να ζήσεις, αφού πρέπει να ζήσεις. Μπορεί να μάθεις πώς να ονειρεύεσαι εκεί πέρα, αλλά το πιθανότερο είναι ότι θ' ακολουθήσεις την πορεία της τρέλας σου ως το τέλος".

"Σκότωσέ με τώρα και πάψε να κομπάζεις".

"Να σε σκοτώσω;" είπε ο Σέλβερ και τα μάτια του, που κοίταζαν από κάτω τον Ντέιβιντσον, έμοιαζαν να λάμπουν πεντακάθαρα και τρομερά, στο λυκόφως του δάσους. "Δεν μπορώ να σε σκοτώσω, Ντέιβιντσον. Είσαι θεός. Πρέπει να το κάνεις μόνος σου".

Γύρισε την πλάτη και απομακρύνθηκε, ελαφρός και ταχύς. Μετά από λίγα βήματα εξαφανίστηκε ανάμεσα στα γκριζα δέντρα.

Μια θηλιά γλίστηρησε πάνω από το κεφάλι του Ντέιβιντσον και σφίχτηκε λιγάκι γύρω από το λαιμό του. Μικρά δόρατα πλησίασαν την πλάτη και τα πλευρά του. Δεν προσπάθησαν να τον πληγώσουν. Θα μπορούσε να το σκάσει, δεν θα τολμούσαν να τον σκοτώσουν. Οι αιχμές ήταν γυαλιστερές, κοφτερές σαν ξυράφια. Είχαν σχήμα φύλλου. Η θηλιά έσφιγγε απαλά το λαιμό του. Πήγε εκεί που τον οδηγούσαν.

8.

Ο Σέλβερ είχε πολύ καιρό να δει τον Λιούμποβ. Αυτό το όνειρό του τον είχε ακολουθήσει στη Ρίτζουελ. Ήταν μαζί του την τελευταία φορά που μίλησε με τον Ντέιβιντσον. Ύστερα είχε εξαφανιστεί, και μπορεί να κοιμόταν τώρα στον τάφο του Λιούμποβ στην Εσσέν, γιατί δεν ήρθε ποτέ στον Σέλβερ στην πόλη Μπρότερ όπου ζούσε τώρα. Αλλά όταν το μεγάλο πλοίο ξαναγύρισε, κι εκείνος πήγε στην Εσσέν, ο Λιούμποβ τον συνάντησε εκεί. Ήταν σιωπηλός και δυσδιάκριτος, πολύ λυπημένος, τόσο που η παλιά βασανιστική θλίψη ξύπνησε μέσα στον Σέλβερ.

Ο Λιούμποβ έμεινε μαζί του, μια σκιά στο μυαλό, ακόμα και όταν συναντήθηκε με τους γιούμεν από το πλοίο. Αυτοί ήταν ισχυροί άνθρωποι. Ήταν πολύ διαφορετικοί από όλους τους γιούμεν που είχε γνωρίσει, εκτός από τον φίλο του, αλλά ήταν πολύ πιο ισχυροί άντρες απ' ό,τι ήταν ο Λιούμποβ.

Είχε σχεδόν ξεχάσει να μιλά τη γλώσσα των γιούμεν, και στην αρχή τους άφησε να μιλήσουν αυτοί. Όταν σιγουρεύτηκε με τι ανθρώπους είχε να κάνει, έφερε το βαρύ κιβώτιο που είχε κουβαλήσει από την Μπρότερ. "Εδώ μέσα βρίσκεται η δουλειά του Λιούμποβ", είπε ψάχνοντας τις λέξεις μία-μία. "Ήξερε πολύ περισσότερα για μας από τους άλλους. Έμαθε τη γλώσσα μου και τη γλώσσα των Αντρών. Τα γράψαμε όλα αυτά μαζί. Κατάλαβε αρκετά για τον τρόπο που ζούμε και ονειρευόμαστε. Οι άλλοι δεν κατάλαβαν. Θα σας δώσω τη δουλειά, αν την πάτε στο μέρος που ήθελε".

Ο ψηλός με το λευκό δέρμα, ο Λέπεννον, έμοιαζε ευχαριστημένος, κι ευχαρίστησε τον Σέλβερ, λέγοντάς του ότι τα χαρτιά θα πήγαιναν πράγματι εκεί που ήθελε ο Λιούμποβ, και θα τα εκτιμούσαν πολύ. Αυτό ευχαρίστησε τον Σέλβερ. Αλλά υπέφερε που αναγκαζόταν ν' αναφέρει το όνομα του φίλου του, γιατί το πρόσωπο του Λιούμποβ ήταν ακόμα πολύ πικραμένο όταν το κοίταζε στο μυαλό του. Απομακρύνθηκε λίγο από τους γιούμεν, και τους παρατηρούσε. Ο Ντογκ και ο Γκος και οι υπόλοιποι από την Εσσέν ήταν όλοι εκεί, μαζί με τους πέντε από το πλοίο. Οι και-

νούριοι έμοιαζαν καθαροί σαν γυαλισμένο σίδηρο. Οι παλιοί είχαν αφήσει τρίχωμα να μεγαλώσει στο πρόσωπό τους, και έτσι έμοιαζαν λίγο σαν πελώριοι, μαυροτρίχηδες Αθσιανοί. Ακόμα φορούσαν ρούχα, αλλά τα ρούχα ήταν παλιά και ακάθαρτα. Δεν ήταν αδύνατοι, εκτός από τον Γέρο άντρα, που ήταν ακόμα άρρωστος, από τη νόχτα της Εσσέν. Αλλά όλοι έμοιαζαν λιγάκι σαν χαμένοι ή τρελοί.

Αυτή η συνάντηση έγινε στην άκρη του δάσους, σ' αυτή τη ζώνη όπου κατόπιν σιωπηρής συμφωνίας ούτε οι άνθρωποι του δάσους ούτε οι γιούμεν είχαν χτίσει κατοικίες, ούτε είχαν στήσει σκηνές τα τελευταία χρόνια. Ο Σέλβερ και οι σύντροφοί του βολεύτηκαν στη σκιά μιας μεγάλης φλαμουριάς που ήταν λίγο παράμερα από την άκρη του δάσους. Τα μούρα της ήταν ακόμα μικροί πράσινοι κόμποι πάνω στα κλαδιά, τα φύλλα της ήταν μακριά και απαλά, σαρκώδη, πράσινα του καλοκαιριού. Το φως κάτω από το μεγάλο δέντρο ήταν απαλό, στολισμένο με σκιές.

Οι γιούμεν συζητούσαν και πηγαινοέρχονταν. Τελικά ένας ήρθε στη φλαμουριά. Ήταν ο σκληρός του πλοίου, ο Κυβερνήτης. Κάθισε πάνω στις φτέρνες του κοντά στον Σέλβερ, χωρίς να του ζητήσει την άδεια, αλλά χωρίς προφανή προσβλητική διάθεση. Είπε: "Μπορούμε να μιλήσουμε λίγο;"

"Φυσικά".

"Ξέρετε ότι θα πάρουμε μαζί μας όλους τους γήινους. Φέραμε ένα δεύτερο σκάφος για να χαρέσουν όλοι. Ο κόσμος σας δεν θα χρησιμοποιηθεί πια σαν αποικία".

"Αυτό είναι το μήνυμα που πήρα στην Μπρότερ, όταν ήρθατε, τρεις μέρες πριν".

"Ήθελα να βεβαιωθώ ότι αντιλαμβάνεσαι ότι πρόκειται για μόνιμο διακανονισμό. Δεν θα ξαναγυρίσουμε. Ο κόσμος σου βρίσκεται κάτω από την προστασία της Σημαίας της Ομοσπονδίας. Για να καταλάβεις καλύτερα, αυτό σημαίνει το εξής: Μπορώ να σου υποσχεθώ ότι κανείς δεν θα έρθει εδώ για να κόψει δέντρα ή να πάρει τη γη σας, όσο διαρκεί η Ομοσπονδία".

"Κανείς σας δεν θα ξαναγυρίσει", είπε ο Σέλβερ, δήλωση ή ερώτηση.

"Όχι για πέντε γενιές. Κανείς. Ύστερα, ίσως λίγοι άντρες, δέκα

ή είκοσι, όχι περισσότεροι από είκοσι, μπορεί να έρθουν για να μιλήσουν με το λαό σου, και να μελετήσουν τον κόσμο σας, όπως έκαναν μερικοί απ' αυτούς τους άντρες”.

“Οι επιστήμονες, οι Ειδικοί”, είπε ο Σέλβερ. Σκέφτηκε, “Ο λαός σου αποφασίζουν όλοι μαζί”, είπε, πάλι κάτι μεταξύ δήλωσης και ερώτησης.

“Τι εννοείς;” είπε ο Κυβερνήτης και έμοιαζε κουρασμένος.

“Να, λέτε ότι κανείς σας δεν θα κόψει δέντρα στον Αθσή; και σταματάτε όλοι μαζί. Κι όμως ζείτε σε διαφορετικά μέρη. Ενώ αν μια γυναίκα αρχηγός στην Καράς έδινε μια διαταγή, δεν θα την υπάκουαν οι κάτοικοι του διπλανού χωριού, και ασφαλώς όχι όλοι μαζί οι κάτοικοι του κόσμου μας...”

“Όχι, γιατί δεν έχετε μια κεντρική κυβέρνηση. Αλλά εμείς έχουμε -τώρα- και σε διαβεβαιώνω ότι οι διαταγές της γίνονται σεβαστές. Από όλους μας ταυτόχρονα. Όμως έχω την εντύπωση, από την ιστορία που μας είπαν οι άποικοι εδώ, ότι όταν εσύ έδωσες μια διαταγή, Σέλβερ, την υπάκουσαν όλοι σε κάθε νησί ταυτόχρονα. Πώς το κατάφερες αυτό;”

“Εκείνη την εποχή ήμουν θεός”, είπε ο Σέλβερ ανέκφραστα.

Αφού έφυγε ο Κυβερνήτης, ο ψηλός λευκός ήρθε και ρώτησε αν θα μπορούσε να καθήσει στη σκιά του δέντρου. Ήταν ευγενικός αυτός εδώ, κι εξαιρετικά έξυπνος. Ο Σέλβερ δεν ένιωθε άνετα μαζί του. Όπως ο Λιούμποβ, αυτός μπορούσε να είναι ευγενικός. Μπορούσε να καταλάβει, κι όμως ο ίδιος ήταν εντελώς ακατανόητος. Γιατί ο πιο ευγενικός ανάμεσά τους ήταν το ίδιο απλησίαστος με τον πιο σκληρό. Να γιατί η παρουσία του Λιούμποβ στο μυαλό του εξακολουθούσε να του είναι οδυνηρή, ενώ τα όνειρα στα οποία συναντούσε τη νεκρή γυναίκα του, τη Θηλ, του ήταν πολύτιμα και γεμάτα γαλήνη.

“Όταν ξανάρθα εδώ”, είπε ο Λέπεννον, “συνάντησα αυτόν τον άντρα, τον Ραζ Λιούμποβ. Μίλησα πολύ λίγο μαζί του, αλλά θυμάμαι τι είπε. Και είχα την ευκαιρία να διαβάσω μερικές από τις μελέτες του για το λαό σας αργότερα. Από τη δουλειά του, όπως λες. Σ’ αυτή τη δουλειά οφείλεται κυρίως ότι ο Αθσή ελευθερώθηκε από τη γήινη Αποικία. Αυτή η ελευθερία ήταν σκοπός ζωής για τον Λιούμποβ, νομίζω. Εσύ, όντας φίλος του, θα φροντίσεις ο

θανάτός του να μην τον εμποδίσει να πετύχει το στόχο του, να τελειώσει το ταξίδι του”.

Ο Σέλβερ καθόταν σιωπηλός. Η Ανασφάλεια έγινε φόβος στο μυαλό του. Αυτός μιλούσε σαν Μεγάλος Ονειρευτής.

Δεν απάντησε καθόλου.

“Πες μου κάτι, Σέλβερ. Αν η ερώτηση δεν σε προσβάλλει. Δεν θα υπάρξει άλλη ερώτηση μετά από αυτήν. Έγιναν οι σφαγές στο Στρατόπεδο Σμιθ, ύστερα εδώ πέρα, στην Εσσέν, και τελικά στο Στρατόπεδο της Νέα Ιάβας, όπου ο Ντέιβιντσον ηγείτο της ομάδας των επαναστατών. Αυτό ήταν όλο. Τίποτε άλλο από τότε... είναι αλήθεια; Δεν έγιναν άλλοι σκοτωμοί;”

“Δεν σκότωσα τον Ντέιβιντσον”.

“Αυτό δεν έχει σημασία”, είπε ο Λέπεννον παρανοώντας. Ο Σέλβερ εννοούσε ότι ο Ντέιβιντσον δεν ήτα νεκρός, αλλά ο Λέπεννον νόμιζε πως εννοούσε ότι κάποιος άλλος τον είχε σκοτώσει. Ανακουφισμένος που είδε ότι και οι γιούμεν έκαναν λάθη, ο Σέλβερ δεν τον διόρθωσε.

“Δεν έγιναν άλλοι σκοτωμοί, λουπόν;”

“Όχι. Αυτοί θα σου πουν”, είπε ο Σέλβερ, δείχνοντας τον Συναγματάρχη και τον Γκος.

“Ανάμεσα στο λαό σου, εννοώ. Αθσιανοί να σκοτώσουν Αθσιανούς”.

Ο Σέλβερ δεν απάντησε.

Ύψωσε το βλέμμα προς τον Λέπεννον, το περίεργο πρόσωπο, λευκό σαν τη μάσκα του Πνεύματος της Φλαμουριάς, που άλλαξε καθώς συνάντησε το βλέμμα του.

“Μερικές φορές έρχεται ένας θεός”, είπε ο Σέλβερ. “Φέρνει έναν καινούριο τρόπο να κάνεις κάτι, ή ένα καινούριο πράγμα που πρέπει να γίνει. Ένα νέο είδος τραγουδιού, ή ένα νέο είδος θανάτου. Το οδηγεί πάνω από τη γέφυρα ανάμεσα στον ονειρόχρονο και τον κοσμόχρονο. Όταν το κάνει αυτό, έχει πια γίνει. Δεν μπορείς να πάρεις πράγματα που υπάρχουν στον κόσμο και να τα οδηγήσεις πίσω στο όνειρο, να τα κρατήσεις μέσα στο όνειρο με φραγμούς και προφάσεις. Αυτό είναι τρέλα. Αυτό που είναι, είναι. Δεν υπάρχει λόγος να υποκρινόμαστε τώρα, ότι δεν ξέρουμε πώς να σκοτώνουμε ο ένας τον άλλον”.

Ο Λέπεννον ακούμπησε το μακρύ του χέρι στο χέρι του Σέλβερ, τόσο γρήγορα και απαλά που ο Σέλβερ δέχτηκε το άγγιγμα σαν το χέρι να μην ανήκε σε ένα ξένο. Οι πρασινόχρυσες σκιές της φλαμουριάς λαμπύριζαν από πάνω τους.

“Αλλά δεν πρέπει να προφασίζεστε κάποια αιτία για να σκοτώνετε ο ένας τον άλλον. Ο φόνος δεν έχει νόημα”, είπε ο Λέπεννον, και το πρόσωπό του ήταν το ίδιο ανήσυχο και λυπημένο όσο και του Λιούμποβ. “Θα φύγουμε. Μέσα σε δυο μέρες θα έχουμε φύγει. Όλοι μας. Για πάντα. Τότε τα δάση του Αθσή θα είναι όπως πρώτα”.

Ο Λιούμποβ βγήκε από τις σκιές του μυαλού του Σέλβερ και είπε: “Εγώ θα είμαι εδώ”.

“Ο Λιούμποβ θα είναι εδώ”, είπε ο Σέλβερ. “Και ο Ντέιβιντσον θα είναι εδώ. Και οι δυο τους. Ίσως μετά το θάνατό μου, ο κόσμος να ξαναγίνει όπως ήταν πριν γεννηθώ, και πριν έρθετε. Αλλά δεν το πιστεύω”.□

*Πιο πλατιά
από αυτοκρατορίες
και πιο αργά*

ΉΤΑΝ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ δεκαετίες της Ένωσης που η Γη έστελνε σκάφη σε εξαιρετικά μακρινά ταξίδια στο διάστημα, μακριά από τα αστέρια και ακόμα παραπέρα. Ήγαχναν για κόσμους που να μην έχουν ανακαλυφθεί και αποικηθεί από τους ιδρυτές του Χάιν, αληθινά ξένους κόσμους. Όλοι οι Γνωστοί Κόσμοι είχαν Χαϊνική καταγωγή, και οι Γήινοι, που όχι μόνο είχαν ανακαλύψει αλλά και τους είχαν διασώσει οι Χαϊνίτες, αυτό δεν το έβλεπαν με καλό μάτι. Ήθελαν να ξεφύγουν από την Οικογένεια. Ήθελαν να βρουν κάτι καινούργιο. Οι Χαϊνίτες, σαν γονείς με κουραστική κατανόηση, υποστήριζαν τις εξερευνήσεις τους και τους έδιναν σκάφη και εθελοντές, όπως έκαναν και αρκετοί άλλοι κόσμοι της Ένωσης.

Όλοι αυτοί οι εθελοντές για τα πληρώματα της Υστατης Εξερεύνησης είχαν μια κοινή ιδιομορφία: Δεν έστεκαν καλά στο μυαλό. Ποιος άνθρωπος με σώας τα φρένας, άλλωστε, θα ξεκινούσε για να μαζέψει πληροφορίες που δεν θα γύριζαν πίσω παρά μόνον ύστερα από πέντε-δέκα αιώνες; Τα παράσιτα που δεν θα γύριζαν πίσω παρά μόνον ύστερα από πέντε-δέκα αιώνες; Τα παράσιτα που προκαλούσαν οι μεγάλες μάζες στο άνοιγμα δεν είχαν ακόμα εξουδετερωθεί, έτσι η άμεση επικοινωνία ήταν εφικτή μόνο μέχρι αποστάσεις της τάξεως των 120 ετών φωτός. Οι εξερευνητές θα ήταν εντελώς αποκομμένοι.

Και φυσικά δεν είχαν την παραμικρή ιδέα πώς θα ήταν ο κόσμος όταν θα γύριζαν, αν γύριζαν. Κανένα φυσιολογικό ανθρώπινο πλάσμα, που είχε εμπειρία από χρονικές διαφορές ακόμα και μερικών δεκαετιών, με τα ταξίδια ανάμεσα σε κόσμους της Ένωσης, δεν θα προσφερόταν σαν εθελοντής για ένα ταξίδι αιώνων. Οι Εξερευνητές ήταν φυγάδες, απροσάρμοστοι. Ήταν θεότρελοι.

Δέκα από αυτούς ανέβηκαν στο πορθμείο στο Σμέμιν Πορτ και έκαναν μάλλον ανόητες προσπάθειες να γνωριστούν μεταξύ τους στη διάρκεια των τριών ημερών που θα έκανε το πλοίο μέχρι να τους πάει στο σκάφος τους, το *Γκαμ*.

Ο τίτλος του διηγήματος είναι στίχος του ποιήματος *To His Coy Mistress* του Αντριου Μάρβεϊ:

*Η φυτική αγάπη μας θα μεγαλώσει
πιο πηλατιά από αυτοκρατορίες, και πιο αργά...*

Γκαμ είναι ένα Σετιανό παρατσούκλι, κάτι σαν Μωρό ή Ζωάκι. Υπήρχαν δύο Σετιανοί στην ομάδα, δύο Χαϊνίτες, ένας Βελδινός και πέντε Γήνιοι. Το σκάφος είχε ναυπηγηθεί από Σετιανούς, αλλά την αποστολή την είχε οργανώσει η Γήινη Κυβέρνηση. Τα μέλη του παρδαλού αυτού πληρώματος ανέβηκαν ένας-ένας τη στριφογυριστή σκάλα, σαν φοβισμένα σπερματοζωάρια που ξεκινάνε για να γονιμοποιήσουν το Σύμπαν. Το πορθμείο έφυγε, και το Γκαμ ετοιμάστηκε για απογείωση. Φτερούγισε λίγη ώρα στην κόψη του διαστήματος, μερικές εκατοντάδες εκατομμύρια μίλια από το Σμέριν Πορτ, κι ύστερα εξαφανίστηκε.

Όταν μετά από 10 ώρες και 29 λεπτά, ή 256 χρόνια, το Γκαμ εμφανίστηκε πάλι στο χώρο, υποτίθεται πως έπρεπε να βρίσκεται κοντά στο αστέρι KG-E-96651. Σωστά, αφού φαινόταν κιόλας η χρυσή κεφαλή του αστεριού. Κάπου εκεί γύρω, σε μιαν ακτίνα τετρακοσίων εκατομμυρίων χιλιομέτρων υπήρχε επίσης ένας πρασινωπός πλανήτης, ο Κόσμος 4470, όπως αναφερόταν σ' ένα Σετιανό χάρτη. Το σκάφος έπρεπε τώρα να βρει τον πλανήτη. Αυτό δεν ήταν και τόσο εύκολο όσο μπορεί να ακούγεται, γιατί μιλάμε για ψύλλους σε άχυρα ακτίνας τετρακοσίων εκατομμυρίων χιλιομέτρων. Και το Γκαμ δεν μπορούσε να πετάει στον διαπλανητικό χώρο με ταχύτητα κοντά σ' αυτή του φωτός. Αλλιώς το σκάφος, το Αστέρι KG-E-96651 και ο Κόσμος 4470 μπορεί να κατέληγαν να συγκρουστούν. Έπρεπε να προχωράει αργά, με προωθητικούς πυραύλους, με λίγες εκατοντάδες χιλιάδες μίλια την ώρα. Ο Μαθηματικός Πλοηγός, ο Ασνάνιφόντ, ήξερε πολύ καλά πού υποτίθεται πως είναι ο πλανήτης, και πίστευε ότι θα τον έφταναν σε δέκα γήινες μέρες. Στο μεταξύ τα μέλη του πληρώματος Εξερεύνησης γνωρίζονταν μεταξύ τους ακόμα καλύτερα.

“Δεν το αντέχω” είπε ο Πόρλοκ, ο Θετικός Επιστήμονας (Χημεία - Φυσική - Αστρονομία - Γεωλογία κλπ.) και μικρές φουσκάλες από σάλιο εμφανίστηκαν πάνω στο μουστάκι του. “Ο άνθρωπος είναι τρελός. Δεν μπορώ να φανταστώ πώς τον έβγαλαν κανό να συμμετέχει σε Ομάδα Εξερεύνησης, εκτός και αν πρόκειται για συνειδητό πρόγραμμα ανικάνων, σχεδιασμένο από τις Αρχές, με εμάς στο ρόλο των πειραματόζωων”.

“Συνήθως χρησιμοποιούμε χάμστερ και χαϊνικά γκχολ”, είπε ο

Μάννον, ο Θεωρητικός Επιστήμονας (Ψυχολογία - Ψυχιατρική, Ανθρωπολογία, Οικολογία κλπ.) ευγενικά. Ήταν ένας από τους Χαϊνίτες. “Για πειραματόζωα. Ξέρετε, πάντως, ο κύριος Όσντεν είναι πραγματικά μια πολύ σπάνια περίπτωση. Για την ακρίβεια, είναι η πρώτη θεραπευμένη περίπτωση Συνδρόμου Ρέντερ – πρόκειται για μια παραλλαγή του παιδικού αυτισμού που τη θεωρούσαν αθεράπευτη. Ο μεγάλος γήινος ψυχοθεραπευτής Χάμμεργκελντ υπέθεσε ότι το αίτιο του αυτιστικού αυτού σύνδρομου είναι μια ανώτερη του φυσιολογικού ικανότητας εμπάθεια, και εφάρμοσε μια κατάλληλη θεραπεία. Ο κύριος Όσντεν είναι ο πρώτος ασθενής που υπεβλήθη σ' αυτή τη θεραπεία, για την ακρίβεια ζούσε με τον Δρα Χάμμεργκελντ μέχρι τα δεκαοχτώ του. Η θεραπεία υπήρξε απολύτως επιτυχής”.

“Επιτυχής;”

“Μα φυσικά. Ασφαλώς δεν είναι αυτιστικός”.

“Όχι, είναι ανυπόφορος!”

“Ξέρετε”, είπε ο Μάννον, κοιτάζοντας αφηρημένα τα σάλια πάνω στο μουστάκι του Πόρλοκ, “η φυσιολογική αμυντική - επιθετική αντίδραση ανάμεσα σε δύο αγνώστους που συναντιούνται –ας πούμε για παράδειγμα εσάς και τον κύριο Όσντεν– είναι κάτι που σπάνια συνειδητοποιείται. Η συνήθεια, οι καλοί τρόποι, η έλλειψη προσοχής, την αμβλύνουν. Έχετε μάθει να την αγνοείτε μέχρι του σημείου να αμφιβάλλετε για την ίδια της την ύπαρξη. Πάντως ο κύριος Όσντεν, όντας εμπαιθητικός, την αισθάνεται. Αισθάνεται τα αισθήματά του και τα δικά σας, και είναι δύσκολο να διαχωρίσει ποια είναι ποια. Ας πούμε ότι υπάρχει ένα φυσιολογικό στοιχείο εχθρότητας προς οποιοδήποτε ξένο στη συναισθηματική σας αντίδραση όταν τον συναντάτε, συν μια αυτόματη αντιπάθεια που σας προκαλούν η φυσιογνωμία του ή τα ρούχα του, ή η χειραψία του – δεν παίζει ρόλο τι. Αισθάνεται αυτή την αντιπάθεια. Καθώς έχει αποβάλει την αυτιστική του άμυνα, καταφεύγει σε ένα μηχανισμό επιθετικής άμυνας, σαν αντίδραση προς την επιθετικότητα που εσείς ασυνείδητα προβάλατε επάνω του”. Ο Μάννον συνέχισε για αρκετή ώρα.

“Τίποτε δεν δίνει το δικαίωμα σε κάποιον να είναι τέτοιος μπάσταρδος”, είπε ο Πόρλοκ.

“Δεν μπορεί να αποκλείσει τα όσο εκπέμπουμε;” ρώτησε ο Χάρφεξ, ο Βιολόγος, άλλος ένας Χαϊνίτης.

“Είναι σαν την ακοή” είπε η Ολλερού, Βοηθός Θετικών Επιστημών, σκύβοντας για να βάψει τα νύχια των ποδιών της με φωσφοριζέ βερνίκι. “Δεν έχουν βλέφαρα τα αυτιά. Δεν μπορείς να σταματήσεις την εμπάθεια. Ακούει τα αισθήματά σας είτε το θέλει είτε όχι”.

“Άραγε ξέρει τι σκεφτόμαστε;” ρώτησε ο Εσκβάρνα, ο Μηχανικός, κοιτάζοντας τους άλλους με αληθινό τρόμο.

“Όχι”, πέταξε ο Πόρλοκ. “Η εμπάθεια δεν είναι τηλεπάθεια! Κανείς δεν έχει τηλεπάθεια”.

“Κι όμως”, είπε ο Μάννον μ’ ένα μικρό χαμόγελο, “Άιγο πριν φύγω από το Χάιν, είχε φτάσει μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα αναφορά από έναν από τους κόσμους που ξανακαλύφθηκαν πρόσφατα, γραμμένη από έναν Χιλφερριανό ονόματι Ρόκανον, που ανέφερε ότι σε μια μεταλλαγμένη ανθρωποειδή φυλή υπάρχει και διδάσκεται κάτι σαν τηλεπαθητική τεχνική. Προσωπικά είδα μόνο μια περίληψη στο δελτίο ΧΙΛΦ αλλά—” Συνέχισε. Οι άλλοι είχαν μάθει ότι μπορούσαν να μιλάνε και ενώ ο Μάννον συνέχιζε να μιλά. Δεν έδειχνε να τον πειράζει, ούτε και έχανε άλλωστε πολλά από όσα λέγονταν.

“Τότε γιατί μας μισεί;” είπε ο Εσκβάνα.

“Κανείς δεν σε μισεί, Άντερ, χουσέ μου” είπε η Ολλερού, λεκιάζοντας το νύχι του αριστερού του αντίχειρα με φωσφοριζέ βερνίκι. Ο Μηχανικός κοκκίνισε και χαμογέλασε αόριστα.

“Φέρεται σαν να μας μισεί”, είπε η Χάιτο, η Συντονίστρια. Ήταν μια φαινομενικά εύθραυστη γυναίκα, καθαρά Ασιατικής καταγωγής, με μια ακαθόριστη φωνή, βραχνή και απαλή σαν νεαρού βατράχου. “Μα, αν υποφέρει από την αντιπάθειά μας, δεν την αυξάνει κιόλας με τις συνεχείς επιθέσεις και τις προσβολές; Δεν μπορώ να πω ότι εκτιμώ ιδιαίτερα τη θεραπεία του Δρα Χάμμεργκελντ, αλήθεια, Μάννον. Ο αυτισμός ίσως είναι προτιμότερος...”

Σταμάτησε. Ο Όσντεν είχε μπει στον κυρίως θάλαμο.

Έμοιαζε σαν γδαρμένος. Το δέρμα του ήταν αφύσικα άσπρο και λεπτό, έτσι ώστε οι φλέβες του και οι αρτηρίες του έμοιαζαν σαν ξεθωριασμένος μπλε-κόκκινος οδικός χάρτης. Το καρύδι του

λαιμού του, οι μυς γύρω από το στόμα του. Τα κόκαλα και οι σύνδεσμοι στους καρπούς και τις παλάμες που ξεχώριζαν σαφώς σαν να είχαν στηθεί επίτηδες για μάθημα ανατομίας. Τα μαλλιά του είχαν το χρώμα της ανοιχτής σκουριάς, σαν αίμα που έχει ξεραθεί εδώ και πολλή ώρα. Είχε φρύδια και τσίνορα, αλλά φαίνονταν μόνο όταν το φως έπεφτε επάνω τους με ορισμένη γωνία. Αυτό που έβλεπε κανείς ήταν τα κόκαλα στις κόγχες των ματιών του, τις φλεβίτσες των βλεφάρων και τα άχρωμα μάτια. Δεν ήταν κόκκινα μάτια, γιατί δεν ήταν αλμπίνος, αλλά δεν ήταν ούτε γαλανά ούτε γκριζα. Τα χρώματα είχαν ξεθωριάσει στα μάτια του Όσντεν, αφήνοντας μια κρύα καθαρότητα εντελώς διαφανή, σαν του νερού. Ποτέ δεν σε κοίταζε ίσια στα μάτια. Το πρόσωπό του ήταν ανέκφραστο, σαν σκίτσο ανατομίας, ή σαν να ήταν γδαρμένο.

“Συμφωνώ”, είπε με ψιλή, ενοχλητική φωνή τενόρου, “ότι ακόμα και η αυτιστική απόσυρση μπορεί να είναι προτιμότερη απ’ την ομίχλη των φτηνών, δεύτερων συναισθημάτων με τα οποία όλοι σας με περιβάλλετε. Γιατί ξερνάς μίσος, τώρα, Πόρλοκ; Δεν μπορείς να ανεχτείς τη φάτσα μου; Άντε τράβα καμιά μαλακία όπως έκανες χθες βράδυ, βελτιώνει τη φόρμα σου. Ποιος διάολος μετακίνησε τις κασέτες μου από εδώ πέρα; Μην αγγίζετε τα πράγματά μου, κανένας από εσάς. Δεν θα το ανεχτώ”.

“Όσντεν”, είπε ο Ασνάφιουλ με την πλατιά, αργή φωνή του, “γιατί είσαι τέτοιος μπάσταρδος;”

Ο Άντερ Εσκβάνα φοβήθηκε και σκέπασε το πρόσωπό του με τα χέρια του. Οι κανγάδες τον τρόμαζαν.

Η Ολλερού κοίταξε με την κενή αλλά πρόθυμη έκφραση του αιώνιου θεατή.

“Γιατί να μην είμαι;” είπε ο Όσντεν. Δεν κοίταζε τον Ασνάφιουλ και κρατιόταν στη μεγαλύτερη δυνατή απόσταση από όλους τους υπόλοιπους μέσα στο συνωστισμό του θαλάμου. “Κανένας από εσάς, από τη μεριά του, δεν αποτελεί ιδιαίτερο λόγο για να αλλάξω τη συμπεριφορά μου”.

Ο Χάρφεξ, συγκρατημένος και υπομονετικός άνθρωπος, είπε, “ο λόγος είναι ότι θα περάσουμε αρκετά χρόνια μαζί. Η ζωή θα είναι καλύτερη για όλους μας αν—”

“Δεν το καταλαβαίνετε πως δεν δίνω δεκάρα τσακιστή για όλους σας;” είπε ο Όσντεν, πήρε τις μικροκασέτες του και έφυγε.

Ο Εσκβάνα το 'χε ρίξει ξαφνικά στον ύπνο. Ο Ασνάνιφούιλ σχεδίαζε στον αέρα σχήματα με τα δάχτυλά του και μουρμούριζε το Αρχέτυπο Τελετουργικό.

“Δεν μπορεί να εξηγηθεί η παρουσία του στην Ομάδα παρά μόνο σαν συνωμοσία από τη μεριά των Γήινων Αρχών. Αυτό το κατάλαβα σχεδόν αμέσως. Αυτή η αποστολή είναι σχεδιασμένη για να αποτύχει”, ψιθύρισε ο Χάρφεξ στη Συντονίστρια, κοιτώντας πάνω από τον ώμο του.

Ο Πόρλοκ παιδεύε το κούμπωμα του παντελονιού του. Στα μάτια του γυάλιζαν δάκρυα. “Σου το 'πα ότι είναι όλοι τρελοί, αλλά νόμιζες ότι υπερβάλλω”.

Στην πραγματικότητα, δεν είχαν και άδικο. Οι Ύστατοι Εξερευνητές περίμεναν από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας τους να είναι έξυπνα, καλά εκπαιδευμένα, διανοητικά ασταθή και συμπαθή σαν άτομα. Ήταν υποχρεωμένοι να εργάζονται όλοι μαζί σε αντίξοες συνθήκες και ήταν προετοιμασμένοι να δεχτούν ο ένας του άλλου τις παράνοιες, τις καταθλίψεις, τις μανίες, τις φοβίες και τους ψυχαναγκασμούς, αρκεί να ήταν σε αρκετά ήπια μορφή ώστε να επιτρέπουν καλές διαπροσωπικές σχέσεις, τουλάχιστον τον περισσότερο καιρό. Ο Όσντεν μπορεί να ήταν έξυπνος, αλλά η εκπαίδευσή του ήταν στοιχειώδης και η προσωπικότητά του καταστροφική. Τον είχαν στείλει μόνο και μόνο για το ιδιαίτερό του χάρισμα, τη δύναμη της εμπάθειας. Και, για την ακρίβεια, της βιο-εμπαθητικής δεκτικότητας μεγάλου εύρους. Το ταλέντο του δεν διαχώριζε είδη: Μπορούσε να εντοπίσει συναίσθημα ή αισθαντικότητα από οτιδήποτε αισθάνεται. Μπορούσε να νιώσει τη λαιμαργία ενός άσπρου ποντικού, τον πόνο μιας πατημένης κατασαρίδας, το φωτοτροπισμό ενός σκάρου. Σ' έναν ξένο κόσμο, είχαν αποφασίσει οι Αρχές, θα ήταν χρήσιμο να ξέρει κανείς αν κάτι εκεί κοντά έχει αισθητικότητα, και σ' αυτή την περίπτωση, τι ακριβώς αισθάνεται για σένα. Ο τίτλος του Όσντεν ήταν καινούργιος: Ήταν ο Αισθητής της ομάδας.

“Τι είναι το συναίσθημα, Όσντεν;” τον ρώτησε η Χάιτο Τομίκο μια μέρα στον κυρίως θάλαμο, προσπαθώντας να αποκαταστή-

σει κάποια επαφή μαζί του. “Τι ακριβώς συλλαμβάνεις με την εμπαθητική σου ευαισθησία;”

“Σκατά”, απάντησε ο άντρας με την ψιλή, ερεθιστική του φωνή. “Τα ψυχικά απόβλητα του βασιλείου των ζώων. Πλέω μέσα στα σκατά σας”.

“Εγώ απλώς προσπάθησα”, είπε εκείνη, “να μάθω μερικά γεγονότα”. Πίστευε ότι ο τόνος της φωνής της ήταν αξιοθαύμαστα ήπιος.

“Δεν κυνηγούσες γεγονότα. Εμένα προσπαθούσες να πλησιάσεις. Με λίγο φόβο, λίγη περιέργεια και μπόλικη σιχαμάρα. Με τον τρόπο που τσιγγιλάς ένα ψόφιο σκυλί για να δεις τα σκουλήκια να έρπουν. Θα καταλάβεις μια για πάντα ότι δεν θέλω να με πλησιάσουν, θέλω να με αφήσουν στην ησυχία μου;” Το δέρμα του είχε κόκκινες και μωβ κηλίδες, η φωνή είχε υψωθεί. “Αντε κυλήσου στα δικά σου σκατά, κίτρινη σκύλα” ούρλιαξε απέναντι στη σιωπή της.

“Ηρέμησε”, είπε εκείνη, ακόμα ήρεμη, αλλά τον άφησε και πήγε στην καμπίνα της. Φυσικά ο Όσντεν είχε δίκιο για τα κινήτρά της. Η ερώτησή της ήταν μια πρόφαση, μια απλή προσπάθεια να κινηθεί το ενδιαφέρον του. Αλλά τι κακό είχε αυτό; Αυτή η προσπάθεια δεν περιείχε σεβασμό για τον άλλον; Την ώρα που του έκανε την ερώτηση το πολύ-πολύ να αισθανόταν κάποια μικρή δυσπιστία γι' αυτόν. Κυρίως τον λυπόταν, το φτωχό υπερφίαλο, δηλητηριώδη μπάσταρδο, τον κύριο Γδαρμένο, όπως τον έλεγε η Ολλερού. Μα τι περίμενε, έτσι όπως φερόταν; Αγάπη;

“Νομίζω ότι δεν ανέχεται να τον λυπάται κανείς”, είπε η Ολλερού που ήταν ξαπλωμένη στην κάτω κουκέτα και έβαφε χρυσές τις θηλές της.

“Τότε δεν μπορεί να κάνει κανενός είδους ανθρώπινη σχέση. Το μόνο που έκανε ο Δρ. Χάμμεργκελντ ήταν να γυρίσει τον αυτισμό του τα μέσα έξω...”

“Τον φτωχοδιάβολο” είπε η Ολλερού. “Τομικό, δεν σε πειράζει να 'ρθει ο Χάρφεξ για λίγο απόψε, ε;”

“Δεν μπορείς να πας εσύ στην καμπίνα του; Σιχαίνομαι να κάθονται αναγκαστικά στον κυρίως θάλαμο μ' εκείνο το καταραμένο το ξεφλουδισμένο γογγύλι”.

“Τον μισείς, δεν είν’ έτσι; Φαντάζομαι πως το νιώθει αυτό. Αλλά κοιμήθηκα με τον Χάρφεξ και χθες το βράδυ, και ο Ασνάνιφοϊλ μπορεί να ζηλέψει, γιατί μένουν στην ίδια καμπίνα. Θα ’ταν καλύτερα εδώ”.

“Βόλεψε τους και τους δύο”, είπε η Τομίκο με την αγένεια της πληγωμένης αξιοπρέπειας. Η Γήινη κουλτούρα της, της Ανατολικής Ασίας, ήταν πουριτανική. Είχε ανατραφεί σαν παρθένα.

“Θέλω μόνον έναν κάθε βράδυ” απάντησε η Ολλερού με ατάραχη αθωότητα. “Στον Βελδήν, τον Πλανήτη - Κήπο, δεν είχαν ποτέ ανακαλύψει την παρθενία, ούτε και τον τροχό”.

“Δοκίμασε στον Όσντεν, τότε”, είπε η Τομίκο. Η προσωπική της αστάθεια σπάνια ήταν τόσο εμφανής όσο τώρα: Μια βαθιά αυτο-απόρριψη που εκδηλωνόταν με καταστροφικές τάσεις. Είχε δηλώσει εθελοντής γι’ αυτή τη δουλειά γιατί, κατά πάσα πιθανότητα, δεν είχε απολύτως καμία χρησιμότητα.

Η μικρή Βελδίνα την κοίταξε με διάπλατα ανοιχτά μάτια και το πινελάκι στο χέρι. “Τομίκο, αυτό δεν έπρεπε να το πεις”.

“Γιατί;”

“Θα ’ταν πρόστυχο! Δεν μ’ αρέσει ο Όσντεν!”

“Δεν το ’ξερα ότι έχει σημασία για σένα”, είπε η Τομίκο αδιάφορα, αν και το ’ξερε. Πήρε μερικά χαρτιά μαζί της και βγήκε από την καμπίνα, παρατηρώντας: “Ελπίζω εσύ και ο Χάρφεξ ή όποιος είναι, να τελειώσετε με το τελευταίο καμπανάκι. Είμαι κουρασμένη”.

Η Ολλερού έκλαιγε, και τα δάκρυα έσταζαν στις μικρές επιχρυσωμένες θηλές της. Έκλαιγε εύκολα. Η Τομίκο είχε να κλάψει από τότε που ήταν δέκα χρονών.

Δεν ήταν ένα ευτυχημένο σκάφος. Αλλά καλύτερεψε κάπως όταν ο Ασνάνιφοϊλ με τους υπολογιστές του ψάρεψε τον Κόσμο 4470. Ήταν εκεί, ένα σκουροπράσινο κόσμημα, σαν την αλήθεια στο βάθος ενός πεδίου βαρύτητας. Καθώς έβλεπαν το σμαραγδένιο δίσκο να μεγαλώνει, μια αίσθηση συντροφικότητας αναπτύχθηκε μεταξύ τους. Ο εγωισμός του Όσντεν, η ακριβολόγα σκληρότητά του, χρησίμεψαν τώρα στο να συσπειρωθούν οι υπόλοιποι.

“Ίσως”, είπε ο Μάννον, “να τον έστειλαν σαν “αποδιοπομπαίο τράγο”, όπως λένε στη Γη. Αλλά η επιρροή του μπορεί να είναι τελικά θετική”.

Και κανείς δεν διαφώνησε, τόσο πρόσεχαν όλοι να είναι ευγενικοί μεταξύ τους.

Μπήκαν σε τροχιά. Δεν υπήρχε φως στη σκοτεινή πλευρά του πλανήτη, και στις ηπείρους δεν υπήρχε καμιά από τις γραμμές ή τα ίχνη που αφήνουν τα ζώα όταν κατασκευάζουν. “Δεν υπάρχουν άνθρωποι”, μουρμούρισε ο Χάρφεξ.

“Φυσικά όχι”, πέταξε ο Όσντεν που είχε δική του οθόνη και το κεφάλι σκεπασμένο με μια νάλιον σακούλα. Ισχυριζόταν πως το πλαστικό μείωνε τον εμπαθητικό θόρυβο που εισέπραττε από τους άλλους. “Είμαστε δύο αιώνες φωτός μακριά από τη Χαϊνική Αποικία και πέρα από αυτήν δεν υπάρχουν άνθρωποι. Πουθενά. Νομίζεις ότι η Πλάση θα ’κανε το ίδιο φριχτό σφάλμα δύο φορές;” Κανείς δεν του ’δινε πολλή σημασία. Κοίταζαν με τρυφερότητα τη σμαραγδένια απεραντοσύνη εκεί κάτω, όπου υπήρχε ζωή, αλλά όχι ανθρώπινη ζωή. Ήταν απροσάρμοστοι ανάμεσα στους ανθρώπους κι αυτό που έβλεπαν ήταν ειρήνη, όχι απομόνωση. Ακόμα και ο Όσντεν δεν έδειχνε τόσο ανέκφραστος, όσο συνήθως. Ήταν συνοφρωμένος.

Κατέβηκαν φλεγόμενοι στη θάλασσα. Αναγνώριση ατμόσφαιρας. Προσεδάφιση. Μια πεδιάδα σκεπασμένη από κάτι σαν γρασίδι, παχιά πράσινα λυγερά κλαδιά έξωσαν το σκάφος και τρίφτηκαν πάνω στις κάμερες που προεξείχαν, λερώνοντας τους φακούς με μια λεπτή γύρη.

“Δείχνει σαν αγνή φυτόσφαιρα”, είπε ο Χάρφεξ. “Όσντεν, λαμβάνεις κανένα αισθητικό μήνυμα;”

Όλοι γύρισαν στον Αισθητή. Είχε αφήσει την οθόνη και σερβιριζόταν ένα φλιτζάνι τσάι. Δεν απάντησε. Σπάνια απαντούσε σε άμεσες ερωτήσεις.

Η σκληρή ακαμψία της στρατιωτικής πειθαρχίας ήταν αδύνατον να τηρηθεί σ’ αυτές τις ομάδες τρελών επιστημόνων. Η ιεραρχία τους κυμαινόταν ανάμεσα στην κοινοβουλευτική πρακτική και στο δίκαιο του ισχυρότερου και θα μπορούσε να τρελάνει έναν αξιωματικό καριέρας. Με αδιαμφισβήτητη απόφαση της Διοί-

κτησης, πάντως, η Δρ Χάιτο Τομικό είχε χρισθεί Συντονίστρια και τώρα εξάσκησε το προνόμιο αυτό για πρώτη φορά.

“Κύριε Αισθητή Όσντεν”, είπε, “παρακαλώ απαντήστε στον κύριο Χάρφεξ”.

“Πώς θα μπορούσα να λάβω οτιδήποτε απ’ έξω”, είπε ο Όσντεν χωρίς να γυρίσει, “με τα αισθήματα εννέα νευρωτικών ανθρωποειδών που στριφογυρνάνε γύρω μου σαν σκουλήκια σε κονσέρβα; Όταν θα ’χω κάτι να σας πω, θα σας το πω. Έχω γνώση της ευθύνης μου σαν Αισθητής. Αν αποφασίσετε να με ξαναδιατάξετε, Συντονίστρια Χάιτο, θα θεωρήσω ότι η ευθύνη μου αυτή παύει να ισχύει”.

“Πολύ καλά, κύριε Αισθητή. Ελπίζω στο εξής να μη χρειαστούν διαταγές”. Η βραχνή φωνή της Τομικό ήταν ήρεμη, αλλά ο Όσντεν φάνηκε να υποχωρεί κάπως ενώ στεκόταν με την πλάτη γυρισμένη προς αυτή, λες και το φούντωμα της ανέκφραστης οργής της τον είχε χτυπήσει με φυσική δύναμη.

Η υποψία του Βιολόγου αποδείχτηκε σωστή. Όταν άρχισαν επιτόπου αναλύσεις, δεν βρήκαν καμιά ζωική μορφή, ούτε καν μικρόβια. Τίποτε εδώ δεν ζούσε τρώγοντας κάτι άλλο. Όλες οι ζωικές μορφές είτε χρησιμοποιούσαν τη φωτοσύνθεση είτε ήταν σαπροφάγες, ζούσαν απ’ το φως ή απ’ το θάνατο, όχι σε βάρος της ζωής. Φυτά, ατελείωτα φυτά, ούτε ένα όμως από τα είδη δεν ήταν γνωστό στους επισκέπτες από τον Οίκο του Ανθρώπου. Άπειρες αποχρώσεις και εντάσεις του πράσινου, του βιολέ, του μωβ, του καφέ, του κόκκινου. Άπειρες σιωπές. Μόνο ο άνεμος φυσούσε, λικνίζοντας φύλλα και φυλλωσιές, ένας χλιαρός ψιθυριστός άνεμος φορτωμένος με σπόρους και γύρη που σκόρπιζε τη γλυκιά ανοιχτοπράσινη σκόνη της πάνω από λιβάδια με ψηλό γρασίδι, θάμνους χωρίς άνθη, δάση που δεν είχε πατήσει ποτέ πόδι και δεν είχε δει ποτέ μάτι. Ένας χλιαρός, λυπημένος κόσμος, λυπημένος και ήρεμος.

Οι εξερευνητές, περπατώντας σαν παραθεριστές πάνω σε ηλιόλουστες πεδιάδες με περιδόμορφα φυτά, μιλούσαν σιγά ο ένας στον άλλον. Ήξεραν ότι οι φωνές τους διέκοπταν μια σιωπή χιλίων εκατομμυρίων χρόνων, τη σιωπή του ανέμου και των φύλλων, των φύλλων και του ανέμου που φυσούσε και σταμάταγε και

σταμάταγε και φυσούσε πάλι. Μιλούσαν απαλά. Αλλά όντας άνθρωποι, μιλούσαν.

“Τον καημένο τον Όσντεν”, είπε η Τζένι Τσονγκ, Βιοτεχνολόγος, ενώ πιλοτάριζε ένα ελικωθούμενο πάνω από τον Βόρειο Πόλο. “Να ’χει όλον αυτόν τον εξοπλισμό υψηλής πιστότητας στον εγκέφαλο και να μην λαμβάνει τίποτε. Τι δράμα”.

“Μου είπε ότι μισεί τα φυτά”, είπε η Ολλερού με ένα γελάκι. “Θα ’λεγε κανείς ότι του αρέσουν, μιας και δεν τον ενοχλούν όπως εμείς”.

“Δεν μπορώ να πω ότι μου πολυαρέσουν και μένα αυτά τα φυτά”, είπε ο Πόρλοκ, κοιτάζοντας κάτω τους μενεξεδέστιους κυματισμούς του Βόρειου Πολικού Δάσους. “Είναι όλα ίδια. Χωρίς μυαλό. Χωρίς αλλαγή. Ένας άνθρωπος μόνος του μέσα τους θα ’χανε τα μυαλά του”.

“Αλλά είναι ολοζώντανα”, είπε η Τζένι Τσονγκ. “Και εφόσον ζουν, ο Όσντεν τα μισεί”.

“Δεν είναι τόσο κακός, τελικά”, είπε η Ολλερού μεγαλόψυχα.

Ο Πόρλοκ την κοίταζε λοξά και ρώτησε: “Κοιμήθηκες ποτέ μαζί του, Ολλερού;”

Η Ολλερού έβαλε τα κλάματα και φώναξε: “Εσείς οι Γήινοι είσαστε διεστραμμένοι!”

“Όχι, δεν κοιμήθηκε”, είπε η Τζένι Τσονγκ έτοιμη για υπεράσπιση. “Μήπως κοιμήθηκες εσύ, Πόρλοκ;”

Ο Χημικός γέλασε αμήχανα: χα-χα-χα. Στάλες σάλιου έκαναν την εμφάνισή τους στο μουστάκι του. “Ο Όσντεν δεν ανέχεται ούτε να τον αγγίξουν”, είπε η Ολλερού τρεμουλιαστά. “Μια φορά μόλις που τον ακούμπησα τυχαία και μ’ απώθησε σαν νά ’μουν κάποιο βρώμικο ...πράγμα. Είμαστε όλοι αντικείμενα γι αυτόν”.

“Είναι κακός”, είπε ο Πόρλοκ με στυφή φωνή που ξένισε τις δύο γυναίκες. “Στο τέλος θα διαλύσει αυτή την ομάδα, θα την σαμποτάρει με τον έναν ή τον άλλον τρόπο. Σημειώστε τα λόγια μου. Δεν είναι κατάλληλος για να ζει με άλλους ανθρώπους!”

Προσεδαφίστηκαν στον Βόρειο Πόλο. Ο ήλιος του μεσονυκτίου έκαιγε πάνω από χαμηλούς λόφους. Κοντά, ξερά, ροζ-πράσινα γρασίδια σαν βρύα απλώνονταν σε κάθε κατεύθυνση, δηλαδή σε μία και μόνη, νότια. Καταβεβλημένοι από την απίστευτη

σιωπή οι τρεις Ερευνητές έστησαν τα εργαλεία τους και στρώθηκαν στη δουλειά, τρία μικρόβια που έκαναν απειροελάχιστες κινήσεις στην πλάτη ενός ακίνητου γίγαντα.

Κανείς δεν είπε στον Όσντεν να 'ρθει μαζί στις εξορμήσεις σαν πιλότος ή φωτογράφος ή ηχολήπτης και ποτέ δεν προσφέρθηκε από μόνος του, οπότε σπάνια έφευγε από την κυρίως κατασκήνωση. Περνούσε τα βοτανολογικά ταξινομημένα στοιχεία του Χάρφεξ στους υπολογιστές του σκάφους και βοηθούσε τον Εσκβάνα, που η δουλειά του εδώ ήταν κυρίως οι επισκευές και η συντήρηση. Ο Εσκβάνα είχε αρχίσει να κοιμάται υπερβολικά, είκοσι πέντε ώρες και περισσότερο την ημέρα των τριάντα δύο ωρών και τον έπαιρνε ο ύπνος στη μέση της επισκευής ενός δέκτη ή ενώ έλεγγε τα κυκλώματα διεύθυνσης ενός ελικωθούμενου. Η Συντονίστρια έμεινε μια μέρα στη βάση για παρατηρήσεις. Κανείς άλλος δεν ήταν εκεί εκτός από την Πόσγουετ Του, που υπέφερε από κρίσεις επιληψίας. Ο Μάννον την είχε συνδέσει μ' ένα θεραπευτικό κύκλωμα, αυτή τη φορά σε κατάσταση προληπτικής κατατονίας. Η Τομικό έγραφε αναφορές στα κασετόφωνα και πρόσεχε τον Όσντεν και τον Εσκβάνα. Πέρασαν δύο ώρες.

"Ίσως θα 'θελες να χρησιμοποιήσεις τα 860 μικροβάλντο στην συγκόλληση αυτής της επαφής", είπε ο Εσκβάνα με τη μαλακή, διστακτική φωνή του.

"Προφανώς!"

"Με συγχωρείς. Σε είδα που κράταγες τα 840άρια..."

"Και θα τα αλλάξω μόλις βγάλω τα 860άρια. Όταν δεν ξέρω πώς να δουλέψω, Μηχανικό, θα ζητήσω τη συμβουλή σου". Υστερα από ένα λεπτό η Τομικό κοίταξε γύρω της. Φυσικά είδε τον Εσκβάνα σε βαθύ ύπνο, με το κεφάλι στο τραπέζι και τον αντίχειρα στο στόμα.

"Όσντεν". Το άσπρο πρόσωπο δεν γύρισε, ο Όσντεν δεν μίλησε, αλλά έδειξε με ένα ανυπόμονο νόημα ότι ακούει. "Δεν μπορεί να μην έχεις αντιληφθεί πόσο ευάλωτος είναι ο Εσκβάνα".

"Δεν είμαι υπεύθυνος για τις ψυχοπαθητικές του αντιδράσεις". "Αλλά είσαι υπεύθυνος για τις δικές σου. Ο Εσκβάνα είναι απαραίτητος εδώ, ενώ εσύ δεν είσαι. Αν δεν μπορείς να ελέγξεις την εχθρότητά σου, προσπάθησε να τον αποφεύγεις εντελώς".

Ο Όσντεν ακούμπησε κάτω τα εργαλεία του και σηκώθηκε. "Με ευχαρίστηση", είπε με τη θρασεία, γραντζουνιστή φωνή του. "Είναι αδύνατον να φανταστείς πώς είναι να ζεις τους παράλογους φόβους του Εσκβάνα. Να πρέπει να μοιράζεσαι τη φριχτή του δειλία, να πρέπει να υποχωρείς μαζί του μπροστά σε οτιδήποτε!"

"Μήπως προσπαθείς να δικαιολογήσεις τη σκληρή σου συμπεριφορά απέναντί του; Νόμιζα ότι έχεις μεγαλύτερη αξιοπρέπεια". Η Τομικό αισθάνθηκε να τρέμει από λύσσα. "Αν η εμπαιχτική σου δύναμη αληθινά σε κάνει να μοιράζεσαι τη δυστυχία του Άντερ, γιατί δεν γεννά μέσα σου την παραμικρή συμπάθεια;"

"Συμπάθεια", είπε ο Όσντεν. "Συμπάθεια. Τι ξέρεις εσύ από συμπάθεια;" Τον κοίταξε, αλλά αυτός δεν εννοούσε να την κοιτάξει.

"Μήπως θα 'θελες να βάλω σε λόγια την παρούσα συναισθηματική σου κατάσταση απέναντί μου;" είπε ο Όσντεν. "Μπορώ να το κάνω καλύτερα από σένα. Είμαι εκπαιδευμένος να αναλύω τις αντιδράσεις όπως τις δέχομαι. Και σίγουρα τις δέχομαι".

"Μα πώς μπορείς να περιμένεις να αισθάνομαι ευγενικά απέναντί σου, όταν συμπεριφέρεσαι μ' αυτό τον τρόπο;"

"Τι σημασία έχει πώς συμπεριφέρομαι, ηλίθια γουρούνα, νομίζεις ότι παίζει ρόλο; Νομίζεις ότι ο μέσος άνθρωπος είναι μια πηγή αγάπης και καλοσύνης; Η εκλογή μου είναι να με μισούν ή να με σιχαίνονται. Αφού δεν είμαι ούτε γυναίκα ούτε δειλός, προτιμώ να με μισούν".

"Αυτά είναι τριχες. Αυτολύπηση. Κάθε άνθρωπος έχει..."

"Αλλά εγώ δεν είμαι ένας άνθρωπος. Εσείς όλοι είσαστε. Εγώ είμαι άλλο πράγμα. Είμαι ένας".

Τρομοκρατημένη από αυτή την αναλαμπή του αβυσσαλέου εγωισμού, έμεινε σιωπηλή για λίγο. Τελικά είπε χωρίς μίσος, ούτε οίκτο, ψυχρά, σαν κλινική διαπίστωση. "Θα σκοτωθείς, Όσντεν".

"Αυτή θα ήταν η δική σου αντίδραση, Χάιτο", κορόιδεψε. "Εγώ δεν είμαι καταθλιπτικός και το σεπούκου δεν μου πάει. Τι θέλεις να κάνω εδώ πέρα;"

"Να φύγεις. Να γλιτώσεις και τον εαυτό σου και εμάς. Πάρε ένα αεροκίνητο και έναν καταγραφέα δεδομένων και πήγαινε να μετράς είδη ζωής. Στο δάσος. Ο Χάρφεξ δεν έχει αρχίσει ακόμα

τα δάση. Πάρε μια δασωμένη περιοχή εκατό τετραγωνικών μέτρων, οπουδήποτε μέσα στην εμβέλεια του ασυρμάτου. Αλλά έξω από την εμβέλεια της εμπάθειας. Δίνε αναφορά στις 8 και στις 24 η ώρα καθημερινά”.

Ο Όσντεν πήγε, και δεν άκουσαν τίποτα απ’ αυτόν επί πέντε μέρες, εκτός από λακωνικά σήματα “όλα πάνε καλά” δύο φορές τη μέρα. Η διάθεση στην κυρίως κατασκήνωση άλλαξε σαν σκηνικό. Ο Εσκβάνα έμενε ξύπνιος μέχρι και δεκαοκτώ ώρες την ημέρα. Η Πόσγουετ Του έβγαλε το αστρικό λαούτο της και τραγουδούσε ουράνιες αρμονίες (Η μουσική έκανε τον Όσντεν έξαλλο). Ο Μάννον, ο Χάρφεξ, η Τζένι Τσονγκ και η Τομικό σταμάτησαν όλοι τα ηρεμιστικά. Ο Πόρλοκ απέσταξε κάτι στο εργαστήριό του και το ήπιο όλο μόνος του. Μέθυσε άσχημα. Ο Ασνάφιουλ και η Πόσγουετ Του έκαναν Ολονύχτια Αριθμητικά Επιφάνεια, αυτό το μυστικιστικό όργιο των ανωτέρων Μαθηματικών που είναι η κύρια ευχαρίστηση της θρησκευόμενης Σετιανής ψυχής. Η Ολλερού κοιμήθηκε με όλους. Η δουλειά προχώραγε καλά.

Ο Θετικός Επιστήμονας γύρισε στη βάση του τρέχοντας, πασχίζοντας να παραμερίσει τους ψηλούς σαρκώδεις μίσχους των περιδόφυτων. “Κάτι... στο δάσος...” Τα μάτια του ήταν γουρλωμένα, λαχάνιαζε, το μουστάκι και τα δάχτυλα του έτρεμαν. “Κάτι μεγάλο. Κουνιόταν, από πίσω μου. Τοποθετούσα ένα ορόσημο, σκυφτός. Ήρθε προς το μέρος μου. Σαν να ταλαντευόταν πάνω στα δέντρα. Πίσω μου”. Κοίταζε τους άλλους, με τα θολά μάτια της φρίκης ή της εξάντλησης.

“Κάτσε κάτω, Πόρλοκ. Ηρέμησε. Ξαναπέστα από την αρχή σιγά - σιγά. Είδες κάτι...”

“Όχι καθαρά. Μόνο την κίνηση. Σκόπιμη. Ένα... μία... δεν ξέρω γω πως το λέτε. Στην αρχή του δάσους”.

Ο Χάρφεξ έδειχνε βλοσυρός. “Δεν υπάρχει τίποτε εδώ που θα μπορούσε να σου επιτεθεί, Πόρλοκ. Δεν υπάρχουν ούτε μικρόζωα. Είναι αδύνατον να υπάρχει μεγάλο ζώο”.

“Μήπως είδες ένα επίφυτο να πέφτει απότομα, μια κληματσίδα να κόβεται κοντά σου;”

“Όχι”, είπε ο Πόρλοκ. “Ερχόταν κατά πάνω μου, μέσα από τα κλαδιά, γρήγορα. Όταν γύρισα, ξανάφυγε προς τα πίσω και πάνω.

Έκανε ένα θόρυβο, κάτι σαν να σπάνε κλαδιά. Αν δεν ήταν ζώο, μόνον ο Θεός ξέρει τι ήταν! Ήταν μεγάλο. Τουλάχιστον στο μέγεθος ενός ανθρώπου. Ίσως κοκκινωπό στο χρώμα. Δεν μπορούσα να διακρίνω, δεν είμαι σίγουρος”.

“Ήταν ο Όσντεν”, είπε η Τζένι Τσονγκ, “που έπαιξε τον Ταρζάν”. Γέλασε νευρικά, και η Τομικό έπνιξε ένα τρελό, ασθενικό γελάκι. Αλλά ο Χάρφεξ δεν χαμογελούσε.

“Όλοι αισθανόμαστε περίεργα κάτω από τα δενδρόμορφα”, είπε με την ευγενική συμφιλωτική φωνή του. “Το ‘χω παρατηρήσει αυτό. Ίσως τελικά να ‘ναι αυτός ο λόγος που έπαψα να δουλεύω μέσα στα δάση. Υπάρχει μια υπνωτική ιδιότητα στα χρώματα και την τοποθέτηση των μικρών κλαδιών και των κορμών, ειδικά των ελικόμορφων. Και οι μίσχοι με τη γύρη φυτρώνουν σε τόσο κανονικές αποστάσεις που δείχνει αφύσικο. Το βρίσκω δυσάρεστο, μιλώντας υποκειμενικά. Αναρωτιέμαι μήπως ένα έντονο αίσθημα αυτού του τύπου θα μπορούσε να προκαλέσει παραισθήσεις...”

Ο Πόρλοκ κούνησε το κεφάλι του αρνητικά. Έγλειψε τα χείλη του. “Ήταν εκεί”, είπε. “Κάτι κουνιόταν με πρόθεση. Προσπάθησε να μου επιτεθεί από πίσω”.

Όταν ο Όσντεν έδωσε την αναφορά του, ακριβής όπως πάντα, στις 24 η ώρα εκείνο το βράδυ, ο Χάρφεξ του μίλησε για την αναφορά του Πόρλοκ. “Έχεις συναντήσει οτιδήποτε, κύριε Όσντεν, που θα μπορούσε να ανταποκρίνεται στην εντύπωση του κυρίου Πόρλοκ για μια κινούμενη, αισθανόμενη μορφή ζωής μέσα στο δάσος;”

Σσσ έκανε ο ασύρματος κοροϊδευτικά. “Όχι. Σαχλαμάρες”, έκανε η δυσάρεστη φωνή του Όσντεν.

“Εσύ έχεις μείνει μέσα στο δάσος περισσότερο από εμάς τους υπόλοιπους”, είπε ο Χάρφεξ με απτόητη ευγένεια. “Συμφωνείς με την εντύπωσή μου ότι το δασικό περιβάλλον έχει ένα μάλλον ενοχλητικό, ίσως δε και παραισθησιογόνο, αποτέλεσμα στις αισθήσεις;”

Σσσ “Θα συμφωνήσω ότι οι αισθήσεις του Πόρλοκ ενοχλούνται εύκολα. Κρατήστε τον στο εργαστήριό του, εκεί θα είναι λιγότερο επιβλαβής. Τίποτε άλλο;”

“Προς το παρόν όχι”, είπε ο Χάρφεξ και ο Όσντεν έκλεισε.

Κανείς δεν πολυπίστευε την ιστορία του Πόρλοκ και κανείς δεν μπορούσε να την αμφισβητήσει. Ήταν θετικός πως κάτι, κάτι μεγάλο, είχε προσπαθήσει να του επιτεθεί αφηνιδιαστικά. Ήταν δύσκολο να το αρνηθούν αυτό, γιατί βρίσκονταν σ' ένα ξένο κόσμο, και όποιος είχε μπει στο δάσος είχε αισθανθεί κάποιο ρίγος, σαν προμήνυμα, κάτω από τα "δέντρα". ("Μπορούμε να τα λέμε δέντρα, σίγουρα", είχε πει ο Χάρφεξ. "Στην πραγματικότητα είναι το ίδιο πράγμα, μόνο που, φυσικά, είναι εντελώς διαφορετικά".) Συμφώνησαν ότι είχαν αισθανθεί άσχημα, ή ότι είχαν την αίσθηση πως κάτι τους κοιτάζει πίσω από την πλάτη τους.

"Πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε αυτό", είπε ο Πόρλοκ και ζήτησε να τον στείλουν σαν προσωρινό Βοηθό Βιολόγο, σαν τον Όσντεν, στο δάσος για να εξερευνήσει και να παρατηρήσει. Η Ολλερού και η Τζένι Τσονγκ προσφέρθηκαν επίσης, αρκεί να πήγαιναν μαζί οι δυο τους.

Ο Χάρφεξ τους έστειλε όλους στο δάσος κοντά στην κατασκήνωση, μια μεγάλη έκταση που κάλυπτε τα τέσσερα πέμπτα της Ηπειρού Δ. Απαγόρευσε τη χρήση όπλων. Δεν θα 'πρεπε να βγουν έξω από ένα ημικύκλιο πενήντα μιλίων, που περιλάμβανε και την τωρινή θέση του Όσντεν. Όλοι έδιναν αναφορά δύο φορές την ημέρα, για τρεις μέρες. Ο Πόρλοκ ανέφερε κάτι σαν μισοσηκωμένη φιγούρα να κινείται ανάμεσα στα δέντρα προς το ποτάμι. Η Ολλερού ήταν σίγουρη ότι είχε ακούσει κάτι να κινείται κοντά στη σκηνή τους, τη δεύτερη νύχτα.

"Δεν υπάρχουν ζώα σ' αυτό το πλανήτη", είπε ο Χάρφεξ πειστωμένα.

Μετά ο Όσντεν παράλειψε να δώσει την πρωινή του αναφορά.

Η Τομικό περίμενε λιγότερο από μια ώρα, ύστερα πέταξε με τον Χάρφεξ στην περιοχή απ' όπου είχε στείλει ο Όσντεν την αναφορά του την προηγούμενη νύχτα. Αλλά καθώς το ελικωθόμενο πέταγε πάνω από τη θάλασσα με τα μαβιά φύλλα, την απέραντη και αδιαπέραστη, αισθάνθηκε πανικό και απελπισία.

"Πώς μπορεί να τον βρούμε εδώ μέσα;"

"Ανέφερες ότι προσεδαφίστηκε στην όχθη του ποταμού. Βρες το αεροκίνητο. Θα 'χει κατασκηνώσει κάπου κοντά του και δεν μπορεί να απομακρυνθεί πολύ από την κατασκήνωση. Η καταμέ-

τρηση των ειδών είναι αργή δουλειά. Να το ποτάμι".

"Να και το αεροκίνητο", είπε η Τομικό, παρατηρώντας την ξένη, μεταλλική αναλαμπή ανάμεσα στα φυτικά χρώματα και τις σκιές. "Εδώ είμαστε, λοιπόν".

Σταμάτησε το σκάφος στον αέρα και κρέμασε τη σκάλα. Κατέβηκαν με τον Χάρφεξ. Η θάλασσα της ζωής έκλεισε πάνω από τα κεφάλια τους.

Καθώς τα πόδια της ακουμπούσαν κάτω στο δάσος, ξεκούμπωσε τη θήκη του όπλου της. Μετά, κοιτάζοντας τον Χάρφεξ που ήταν άοπλος, άφησε ανέγγιχτο το όπλο. Αλλά το χέρι της πλησίαζε ασυναίσθητα προς το μέρος του. Δεν υπήρχε απολύτως κανένας ήχος μόλις απομακρύνθηκαν μερικά μέτρα από το αργό, καφετί ποτάμι, και το φως ήταν λιγοστό. Μεγάλοι κορμοί ορθώνονταν σε αραιές αποστάσεις, σχεδόν κανονικές, σχεδόν ίδιοι. Είχαν μαλακή επιφάνεια, μερικοί έδειχναν λείοι και άλλοι πορώδεις, γκριζοί ή καφεπράσινοι ή καφετί, τους τριγύριζαν φυτά-παράσιτα σαν σωλήνες και τους στόλιζαν επίφυτα, ενώ άπλωναν άκαμπτους μπερδεμένους σωρούς από φύλλα μεγάλα σαν πιάτα, σκούρα φύλλα που σχημάτιζαν ένα στρώμα σαν οροφή 20-30 μέτρα παχύ. Το χώμα κάτω από τα πόδια τους ήταν ελαστικό σαν στρώμα και κάθε του εκατοστό ήταν γεμάτο ρίζες και σκεπαζόταν με μικρά παχύφυτα.

"Να η σκηνή του", είπε η Τομικό, τρομάζοντας από τον ήχο της φωνής της, σ' αυτή την κολοσσιαία άφωνη κοινότητα.

Στη σκηνή ήταν ο υπνόσακος του Όσντεν, μερικά βιβλία, ένα κουτί με τρόφιμα. Θα 'πρεπε να τον φωνάζουμε, να ουρλιάζουμε γι αυτόν, σκέφτηκε, αλλά δεν το πρότεινε. Ούτε ο Χάρφεξ. Έκानαν το γύρο της σκηνής, προσεκτικοί να βλέπουν ο ένας τον άλλο μέσα στις άυλες παρουσίες και την πυκνή καταχνιά. Εκείνη σκόνη πάνω στο σώμα του Όσντεν, ούτε τριάντα μέτρα από τη σκηνή, οδηγημένη προς τα εκεί από την ασπριδερή γυαλάδα ενός σημειωματάριου. Κειτόταν μπρούμυτα ανάμεσα σε δύο δέντρα με τεράστιες ρίζες. Το κεφάλι και τα χέρια του ήταν σκεπασμένα με αίμα, μισό ξεραμένο, ενώ λίγο έσταζε ακόμα, κατακόκκινο.

Ο Χάρφεξ έφτασε πλάι της και το χλωμό Χαϊνικό δέρμα του φάνταζε πράσινο στο μισοσκόταδο. "Νεκρός;"

“Όχι. Χτυπήθηκε. Τον χτύπησαν. Από πίσω”. Τα δάχτυλα της Τομικό έψαξαν το ματωμένο κρανίο, τους κροτάφους και τον αυχένα. “Όπλο ή εργαλείο... Δεν βρίσκω σπάσιμο”.

Καθώς γύρισε το σώμα του Όσντεν ανάσκελα για τον σηκώσουν, τα μάτια του άνοιξαν. Εκείνη τον κρατούσε, σκυμμένη κοντά στο πρόσωπό του. Τα γλωμά του χείλη συσπάστηκαν. Ένας θανάσιμος φόβος φώλιασε μέσα της. Ούρλιαξε δυνατά δύο ή τρεις φορές και προσπάθησε να φύγει τρέχοντας, παραπατώντας και πέφτοντας μέσα στο φρικτό μισοσκόταδο. Ο Χάρφεξ την άρπαξε, και στο πιάσιμό του και στον ήχο της φωνής του, ο πανικός ελαττώθηκε.

“Τι είναι; Τι είναι;” έλεγε.

“Δεν ξέρω”, κλαψούρισε αυτή. Ο χτύπος της καρδιάς της την αναστάτωνε ακόμα και δεν μπορούσε να δει καθαρά. “Ο φόβος... το... πανικοβλήθηκα. Όταν είδα τα μάτια του...”

“Είμαστε και οι δύο νευρικοί. Δεν μπορώ να το καταλάβω αυτό”.

“Είμαι καλά τώρα, εμπρός, πρέπει να τον φροντίσουμε”.

Δουλεύοντας και οι δύο με άσκοπη βιασύνη, έσυραν τον Όσντεν στην όχθη του ποταμού και πέρασαν ένα σκοινί κάτω από τις μασχάλες του. Κρεμόταν σαν σακί, κάπως στριμμένος, πάνω από την κολλώδη, σκούρα θάλασσα από φύλλα. Τον τράβηξαν μέσα στο ελικωθούμενο και ξεκίνησαν. Μέσα σ’ ένα λεπτό πέταγαν πάνω από ανοιχτά λιβάδια. Η Τομικό εντόπισε την περιοχή προσεδάφισης. Πήρε μια βαθιά ανάσα και κοίταζε στα μάτια τον Χάρφεξ. “Τρόμαξα τόσο πολύ που παραλίγο να λιποθυμούσα. Ποτέ δεν μου ‘χει ξανασυμβεί αυτό”.

“Και εγώ ήμουν... τρομοκρατημένος αδικαιολόγητα”, είπε ο Χαϊνίτης και πραγματικά έδειχνε γερασμένος και καταβεβλημένος. Όχι τόσο άσχημα όσο εσύ. Αλλά εξίσου αδικαιολόγητα”.

“Ήταν όταν ήμουν σε επαφή μαζί του, όταν τον κρατούσα. Προς στιγμήν έδειχνε σαν να ‘χει τις αισθήσεις του”.

“Εμπάθεια;... Ελπίζω να μπορέσει να μας πει τι του επιτέθηκε”.

Ο Όσντεν, σαν σπασμένη κούκλα σκεπασμένη με λάσπη και αίμα, ήταν μισοξαπλωμένος όπως τον είχαν τσουβαλιάσει στις

πίσω θέσεις μεσ’ στην παλαβή βιασύνη τους να βγουν από το δάσος.

Ακόμα μεγαλύτερος πανικός συνόδευσε την άφιξή τους στη βάση. Η αναποτελεσματική βιαιότητα της επίθεσης ήταν μακάβρια και ακατανόητη. Αφού ο Χάρφεξ πεισματικά αρνιόταν οποιαδήποτε πιθανότητα ύπαρξης ζωικού βασιλείου, άρχισαν να κάνουν υποθέσεις για ευαίσθητα φυτά, φυτικά τέρατα, ψυχικές προβολές. Η υποβόσκουσα φοβία της Τζένι Τσονγκ εκδηλώθηκε και δεν μιλούσε πια για τίποτε άλλο εκτός από Σκοτεινά Εγώ που ακολουθούσαν τους ανθρώπους πίσω από την πλάτη τους. Αυτή και η Ολλερού και ο Πόρλοκ είχαν γυρίσει πίσω στη βάση. Και κανείς δεν είχε πια διάθεση να βγει έξω.

Ο Όσντεν είχε χάσει πολύ αίμα μέσα στις τρεις ή τέσσερις ώρες που κειτόταν μόνος του, και η διάσειση και οι σοβαροί μώλωπες του είχαν προκαλέσει σοκ και κάτι σαν κόμα. Όσο συνεργόταν και άρχισε να εμφανίζει πυρετό, ζήτησε αρκετές φορές τον “Δόκτορα”, με παραπονιάρικη φωνή. “Δόκτωρ Χάμμεργκελντ...” Όταν ανάκτησε εντελώς τις αισθήσεις του, μετά από δύο από εκείνες τις μεγάλες ημέρες, η Τομικό φώναζε τον Χάρφεξ στην καμπίνα του.

“Όσντεν, μπορείς να μας πεις τι σου επιτέθηκε;”

Τα ανοιχτόχρωμα μάτια απέφυγαν το πρόσωπο του Χάρφεξ. “Σου επιτέθηκαν”, είπε η Τομικό απλά. Το φευγαλέο βλέμμα της ήταν φρικτά οικείο, αλλά ήταν γιατρός και άντεχε το πλήγμα. “Μπορεί να μην το θυμάσαι ακόμα. Κάτι σου επιτέθηκε. Ήσουν στο δάσος...”

“Α!” κραύγασε και τα μάτια του έλαμψαν και τα χαρακτηριστικά του αλλοιώθηκαν. “Το δάσος... στο δάσος...”

“Τι υπάρχει στο δάσος;”

Πήρε μια βαθιά αναπνοή, ασθμαίνοντας. Το πρόσωπό του πήρε ένα ύφος πιο καθαρής κατανόησης. Μετά από λίγο είπε, “Δεν ξέρω”.

“Μήπως είδες τι σου επιτέθηκε;” είπε ο Χάρφεξ.

“Δεν ξέρω”.

“Μπορεί οι ζωές όλων μας να εξαρτώνται από αυτό. Πρέπει να μας εξηγήσεις τι είδες!”

“Δεν ξέρω” είπε ο Όσντεν σιγοκλαιώντας εξασθενημένος.

Ήταν πολύ άσχημα για να κρύψει το γεγονός ότι έκρυβε την απάντηση, κι όμως δεν την έλεγε. Ο Πόρλοκ, εκεί δίπλα, μασούσε το μουστάκι του που είχε το χρώμα του πιπεριού, καθώς προσπαθούσε να ακούσει τι λεγόταν στην καμπίνα.

Ο Χάρφεξ έσκυψε πάνω από τον Όσντεν και είπε “Θα μας πεις θες δε θες...”

Η Τομικό αναγκάστηκε να επέμβει. Ο Χάρφεξ συγκρατήθηκε με μια προσπάθεια που ήταν επώδυνο να την παρατηρείς.

Έφυγε αμίλητος για την καμπίνα του, όπου χωρίς αμφιβολία, πήρε διπλή ή τριπλή δόση ηρεμιστικών. Οι άλλοι άντρες και γυναίκες σκορπισμένοι στο μεγάλο εύθραυστο κατασκευάσμα που περιλάμβανε ένα μακρόστενο, κύριο δωμάτιο και δέκα καμπίνες ύπνου, δεν είπαν τίποτε, αλλά έδειχναν θλιμμένοι και ευέξαπτοι.

Ο Όσντεν, όπως πάντα, έτσι και τώρα, τους είχε στο χέρι. Η Τομικό τον κοίταξε με ένα κύμα μίσους να καίει στο λαιμό της σαν χολή. Αυτός ο τεράστιος εγωισμός που τρεφόταν με τα αισθήματα των άλλων, αυτή η απόλυτη εγωκεντρικότητα, ήταν χειρότερη από οποιαδήποτε δυσμορφία της σάρκας. Σαν τέρας εκ γενετής, δεν θα 'πρεπε να έχει ζήσει. Δεν θα 'πρεπε να είναι ζωντανός. Έπρεπε να έχει πεθάνει. Γιατί δεν του 'χαν ανοίξει το κεφάλι στα δύο;

Καθώς κειτόταν ανάσκελα με τα χέρια αβοήθητα στα πλευρά του, τα άχρωμα μάτια του ήταν ορθάνοιχτα, και δάκρυα κυλούσαν από τις γωνίες. Προσπάθησε να οπισθοχωρήσει. “Μη”, είπε με αδύναμη, τραχιά φωνή και προσπάθησε να σηκώσει τα χέρια του για να προστατέψει το κεφάλι του. “Μη!” Εκείνη κάθησε κάτω στο σκαμνί πλάι στη κουκέτα κι ύστερα από λίγο ακούμπησε το χέρι της στο δικό του. Αυτός προσπάθησε να τραβηχτεί, αλλά δεν είχε τη δύναμη. Μια μακριά σιωπή έπεσε ανάμεσά τους.

“Όσντεν”, μουρμούρισε, “Λυπάμαι. Λυπάμαι πολύ. Θέλω το καλό σου. Άσε με να θέλω το καλό σου, Όσντεν. Δεν θέλω να σε βλάψω. Άκου, τώρα καταλαβαίνω. Ήταν ένας από μας. Έχω δίκιο, δεν είν' έτσι; Όχι, μην απαντάς, μόνο πες μου αν έχω άδικο. Αλλά δεν έχω... Φυσικά και υπάρχουν ζώα σ' αυτόν τον πλανήτη. Δέκα για την ακρίβεια. Δεν με νοιάζει ποιος ήταν. Δεν έχει σημασία,

έτσι δεν είναι; Θα μπορούσα να είμαι εγώ, πριν από λίγο. Το καταλαβαίνω αυτό. Δεν καταλαβαίνω πώς είναι, Όσντεν. Δεν μπορείς να φανταστείς πόσο δύσκολο είναι για μας να καταλάβουμε... Αλλά άκου. Αν ήταν αγάπη, αντί για μίσος και φόβο... Δεν είναι ποτέ αγάπη;”

“Όχι”.

“Γιατί όχι; Γιατί δεν θα 'πρεπε να είναι ποτέ; Είναι όλα τα ανθρώπινα πλάσματα τόσο αδύναμα; Αυτό είναι τρομερό. Δεν πειράζει, δεν πειράζει, μην ανησυχείς. Κάτσε ήσυχος. Τουλάχιστον τώρα δεν είναι μίσος, έτσι δεν είναι; Είναι συμπάθεια, ανησυχία, καλή πρόθεση. Το νιώθεις αυτό, Όσντεν; Το νιώθεις αυτό;”

“Ανάμεσα... σε άλλα πράγματα”, είπε αυτός, σχεδόν χωρίς να ακούγεται. “Θόρυβοι από το ασυνείδητό μου, υποθέτω. Κι όλοι οι άλλοι στο δωμάτιο...”

“Άκου, όταν σε βρήκαμε εκεί στο δάσος, όταν προσπάθησα να σε γυρίσω ανάσκελα, ξύπνησες για λίγο και αισθάνθηκα φρίκη για σένα. Για μια στιγμή τρελάθηκα από το φόβο μου. Ήταν άραγε ο δικός σου φόβος για μένα που αισθάνθηκα;”

“Όχι”.

Το χέρι της ήταν ακόμα πάνω στο δικό του κι αυτός ήταν αρκετά ήρεμος, κόντευε να τον πάρει ο ύπνος, σαν ένας άνθρωπος που πονάει και του ανακούφισαν τον πόνο.

“Το δάσος”, μουρμούρισε. Μόλις που τον καταλάβαινε. “Φοβάται”. Δεν τον πίεσε άλλο, αλλά κράτησε το χέρι της πάνω στο δικό του και τον παρακολούθησε ν' αποκοιμιέται. Ήξερε τι αισθανόταν και συνεπώς τι θα 'πρεπε να αισθάνεται και εκείνος. Ήταν σίγουρος γι' αυτό. Υπάρχει μόνο ένα συναίσθημα, ή κατάσταση ύπαρξης, που μπορεί τόσο ολοκληρωτικά να αντιστραφεί, να πολωθεί μέσα σε ένα λεπτό. Στα Μεγάλα Χαϊνικά υπάρχει μόνο μια λέξη, *οντά*, για την αγάπη και το μίσος. Δεν ήταν ερωτευμένη με τον Όσντεν φυσικά, αλλά ήταν άλλη υπόθεση. Αυτό που ένιωθε για κείνον ήταν *οντά*, πολωμένο μίσος. Κρατούσε το χέρι του και ένα ηλεκτρικό ρεύμα κυκλοφορούσε ανάμεσά τους, ο τρομερός ηλεκτρισμός της αφής, που εκείνος πάντα φοβόταν. Καθώς κοιμόταν, ο κύκλος των μυώνων που διαγραφόταν καθαρά γύρω από το στόμα του χαλάρωσε, και η Τομικό είδε πάνω στο πρόσω-

πό του κάτι που κανείς τους δεν είχε δει ποτέ, πολύ αγνό ένα χαμόγελο. Έσβησε. Κοιμόταν.

Ήταν ανθεκτικός. Την άλλη μέρα ήταν καθιστός και πεινασμένος. Ο Χάρφεξ ήθελε να τον ανακρίνει, αλλά η Τομίκο τον απέτρεψε. Κρέμασε ένα νάιλον φύλλο πάνω από την πόρτα της καμπίνας, όπως συχνά έκανε ο ίδιος ο Όσντεν.

“Πραγματικά μειώνει την εμπλαθητική σου δεκτικότητα;” ρώτησε, και εκείνος απάντησε με το στεγνό, προσεκτικό ύφος που χρησιμοποιούσαν τώρα μεταξύ τους: “Όχι”.

“Μόνο προειδοποιεί, τότε”.

“Εν μέρει. Πιο πολύ αυθυποβολή. Ο Δρ. Χάμμεργκελντ πιστεύει ότι δουλεύει... Μπορεί να κάνει κάτι, λίγο όμως”.

Μια φορά είχε υπάρξει αγάπη. Ένα τρομοκρατημένο παιδί, που ασφυκτιούσε μέσα στην παλίρροια των τεραστίων αισθημάτων των ενηλίκων, ένα παιδί που πνιγόταν, σώθηκε από έναν άντρα. Έμαθε ν' αναπνέει, να ζει, από έναν άντρα. Πήρε τα πάντα, όλη την αγάπη και την προστασία, από έναν άντρα. Πατέρας / Μητέρα / Θεός: Κανείς άλλος.

“Ζει ακόμα;” ρώτησε η Τομίκο, γιατί σκέφτηκε την απίστευτη μοναξιά τον Όσντεν με την περιεργή σκληρότητα των μεγάλων γιατρών. Σοκαρίστηκε όταν άκουσε το βεβιασμένο, μεταλλικό γέλιο του.

“Πέθανε εδώ και δυόμισι αιώνες τουλάχιστον” είπε ο Όσντεν. “Ξεχνάς πού βρισκόμαστε, Συντονίστρια; Έχουμε όλοι αφήσει πίσω τις μικρές μας οικογένειες...”

Έξω από την πλαστική κουρτίνα, τα οκτώ υπόλοιπα ανθρώπινα όντα στον Κόσμο 4470 κινούνταν αόριστα. Οι φωνές τους ήταν χαμηλές και βεβιασμένες. Ο Εσκβάνα κοιμόταν. Η Πόσγουιτ Του ήταν σε θεραπεία. Η Τζένι Τσονγκ προσπαθούσε να στρίψει τα φώτα στην καμπίνα της έτσι ώστε να μην ρίχνουν σκιά.

“Είναι όλοι φοβισμένοι”, είπε η Τομίκο φοβισμένη. “Έχουν όλοι τη δική τους άποψη γι' αυτό που σου επιτέθηκε. Κάτι σαν πατατοπίθηκος, γιγάντιο σπανάκι που δαγκώνει, δεν ξέρω... Ακόμα και ο Χάρφεξ. Μπορεί να 'χεις δίκιο που δεν τους εξαναγκάζεις να δουν. Αυτό θα ήταν χειρότερο, να χάσουν την εμπιστοσύνη τους ο ένας στον άλλον. Αλλά γιατί τρέμουμε τόσο πολύ, ανί-

κανοι να αντιμετωπίσουμε το γεγονός, γιατί καταρρέουμε τόσο εύκολα; Είμαστε στ' αλήθεια όλοι μας τρελοί;”

“Σύντομα θα αποτρελαθούμε”.

“Γιατί;”

“Υπάρχει κάτι”. Έκλεισε το στόμα και οι μυς των χειλιών του προεξείχαν άκαμπτοι. “Κάτι που αισθάνεται; Μια αισθητικότητα”.

“Στο δάσος;”

Ένευσε καταφατικά.

“Τι είναι λοιπόν...;”

“Ο φόβος”. Αρχισε να δείχνει πάλι ανήσυχος και κινείτο συνεχώς. “Όταν έπεσα εκεί, ξέρεις, δεν έχασα τις αισθήσεις μου αμέσως. Ή συνεχώς τις επανακτούσα για λίγο. Δεν ξέρω. Ήταν πιο πολύ σαν να 'μουνα παράλυτος”.

“Ήσουν”

“Ήμουνα στο έδαφος. Δεν μπορούσα να σηκωθώ. Το πρόσωπό μου ήταν μέσα στη λάσπη, σ' αυτό το μαλακό συνονθύλευμα από φύλλα. Έμπαινε στα ρουθούνια και στα μάτια μου. Δεν μπορούσα να κινηθώ. Δεν μπορούσα να δω. Σαν να ήμουνα μέσα στο έδαφος. Βυθισμένος μέσα σ' αυτό, σε ένα τμήμα του. Ήξερα ότι βρίσκομαι ανάμεσα σε δύο δέντρα, παρ' όλο που δεν τα είδα ποτέ. Φαντάζομαι ότι μπορεί να αισθανόμουν τις ρίζες. Από κάτω μου, το έδαφος, πολύ χαμηλά μέσα στο έδαφος. Τα χέρια μου ήταν ματωμένα, το ένιωθα αυτό, και το αίμα έκανε τη λάσπη να κολλάει στο πρόσωπό μου. Αισθάνθηκα το φόβο. Μεγάλωνε συνέχεια. Σαν να ήξεραν τελικά ότι είμαι εκεί, ότι ήμουνα ξαπλωμένος πάνω τους, από κάτω τους, ανάμεσά τους, το πράγμα που φοβούνταν, μέρος του ίδιου τους του φόβου. Ήταν αδύνατο να συγκρατήσω το φόβο που γύριζε πίσω σ' αυτά και μεγάλωνε διαρκώς, και δεν μπορούσα να απομακρυνθώ. Τότε νομίζω ότι λιποθυμούσα, αλλά ο φόβος με συνέφερε ξανά, όμως ακόμα δεν μπορούσα να κουνηθώ. Όπως και αυτά δεν μπορούν”.

Η Τομίκο ένωσε τις τρίχες της να ορθώνονται, τα συμπτώματά του τρόμου να εμφανίζονται. “Αυτά; Ποια είναι αυτά, Όσντεν;”

“Αυτά, αυτό, δεν ξέρω. Ο φόβος”.

“Μα τι λέει;” ρώτησε ο Χάρφεξ όταν η Τομίκο του ανέφερε

αυτήν τη συνομιλία. Δεν άφησε τον Χάρφεξ να τον ανακρίνει ακόμα απ' ευθείας, νιώθοντας ότι θα 'πρεπε να προστατεύσει τον Όσντεν από την επίθεση των δυνατών, καταπιεσμένων συναισθημάτων του Χαϊνίτη. Δυστυχώς αυτό αναζωπύρωσε τη σιγανή φωτιά παρανοϊκής ανησυχίας που έκαιγε τον φτωχό Χάρφεξ, που υπέθεσε ότι η Τομικό και ο Όσντεν είχαν κάνει ένα είδος συνωμοσίας για να κρύψουν κάποιο γεγονός μεγάλης σημασίας ή κάποιον κίνδυνο από την υπόλοιπη ομάδα.

"Είναι σαν τον τυφλό που προσπαθεί να περιγράψει έναν ελέφαντα. Ο Όσντεν δεν είχε ούτε άκουσε την... αισθητικότητα περισσότερο από μας".

"Αλλά την αισθάνθηκε, αγαπητή μου Χάιτο", είπε ο Χάρφεξ με οργή που μόλις κρυβόταν. "Όχι εμπαιθητικά. Πάνω στο κρανίο του. Ήρθε και τον χτύπησε με ένα αμβλύ αντικείμενο και τον έριξε κάτω. Δεν πρόλαβε να ρίξει ούτε μια ματιά;"

"Τι θα μπορούσε να δει, Χάρφεξ;" ρώτησε η Τομικό, αλλά εκείνος δεν κατάλαβε το υπονοούμενο που έκρυβαν τα λόγια της. Ακόμα και εκείνος είχε αποκλείσει αυτή τη πιθανότητα. Αυτό που φοβόταν κανείς του είναι ξένο. Ο δολοφόνος έρχεται απ' έξω, είναι κάποιος άλλος, δεν είναι ένας από μας. Το κακό δεν είναι μέσα μου!"

"Το πρώτο χτύπημα τον έβγαλε εντελώς νοκ-άουτ", είπε η Τομικό λίγο κουρασμένα, "δεν είδε τίποτε. Αλλά όταν συνήλθε πάλι, μόνος στο δάσος, ένωσε έναν μεγάλο φόβο. Όχι το δικό του φόβο, ένα αποτέλεσμα εμπάθειας. Είναι σίγουρος γι' αυτό. Και είναι σίγουρος πως δεν είναι κάτι που εξέπεμπε κάποιος από μας. Οπότε προφανώς οι μορφές ζωής στον πλανήτη δεν είναι εντελώς ανίκανες να αισθανθούν".

Ο Χάρφεξ την κοίταξε για λίγο, συνοφρωμένος. "Προσπαθείς να με φοβίσεις, Χάιτο. Δεν μπορώ να καταλάβω τις προθέσεις σου". Σηκώθηκε και πήγε στο τραπέζι του εργαστηρίου του, περπατώντας αργά, άκαμπτος σαν να 'ταν ογδόντα χρονών και όχι σαράντα.

Κοίταξε γύρω, τους άλλους. Ένωσε κάτι σαν αελλισία. Η καινούργια, εύθραυστη και βαθιά αλληλεξάρτησή της με τον Όσντεν της έδινε πρόσθετη δύναμη, αυτό το ήξερε καλά. Αλλά αν ο

Χάρφεξ δεν μπορούσε να κρατήσει την ψυχραιμία του, ποιος από τους άλλους θα μπορούσε; Ο Πόρλοκ και ο Εκσβάνα είχαν κλειστεί στις καμπίνες τους, οι άλλοι όλοι δούλευαν ή ήταν απασχολημένοι με κάτι. Υπήρχε κάτι περίεργο στη στάση τους. Για λίγο η Συντονίστρια δεν μπορούσε να καταλάβει τι ήταν, μετά είδε ότι κανένας δεν καθόταν με την πλάτη γυρισμένη στο γειτονικό δάσος. Αν και έπαιζε σκάκι με τον Ασνάνιφόιλ, η Ολλερού είχε μετακινήσει την καρέκλα της σε σημείο που ήταν σχεδόν πλάι με τη δική του. Πήγε στον Μάννον, που διαμέλιζε κάτι μπερδεμένες αραχνοειδείς καφέ ρίζες και τον ρώτησε αν ξέρει τι γίνεται γύρω του. Το κατάλαβε αμέσως, και είπε με ασυνήθιστη λακωνικότητα: "Περιμένουν τον εχθρό".

"Ποιον εχθρό; Τι αισθάνεσαι εσύ, Μάννον;" Μια ελπίδα γεννήθηκε μέσα της ότι σαν ψυχολόγος θα πλησίαζε καλύτερα αυτόν το σκοτεινό κόσμο των υπονοουμένων και της εμπάθειας όπου αποτυχαίνουν οι βιολόγοι.

"Αισθάνομαι μια ζωνρή ανησυχία με συγκεκριμένο προσανατολισμό στο χώρο. Αλλά δεν είμαι εμπαιθητικός. Συνεπώς η ανησυχία μπορεί να ερμηνευτεί λόγω της ιδιαίτερης κατάστασης στρες, δηλαδή της επίθεσης που δέχτηκε ένα μέλος της ομάδας στο δάσος, όπως και λόγω της συνολικής κατάστασης στρες, δηλαδή της παρουσίας μου σε ένα εντελώς ξένο περιβάλλον, για το οποίο οι αρχετυπικές σημασίες της λέξης "δάσος" αποτελούν ένα αναπόφευκτο συμβολισμό".

Όρες αργότερα, η Τομικό ξύπνησε ακούγοντας τον Όσντεν να ουρλιάζει σ' ένα επιάλλη. Ο Μάννον προσπαθούσε να τον ηρεμήσει, κι αυτή βυθίστηκε ξανά στα δικά της σκοτεινά και αδιέξοδα όνειρα. Το πρωί ο Εκσβάνα δεν ξύπνησε. Δεν τον ξυπνούσαν ούτε διεγερτικά φάρμακα. Επέμενε στον ύπνο του, ενώ συνεχώς βυθιζόταν όλο και περισσότερο, μέχρι που εντελώς παραιτημένος, κειτόταν κουλουριασμένος στο πλάι, με τον αντίχειρα στο στόμα, φευγάτος.

"Δύο μέρες. Δύο θύματα. Δέκα μικροί νέγροι, εννιά μικροί νέγροι..." Αυτός ήταν ο Πόρλοκ.

"Και εσύ είσαι ο επόμενος μικρός νέγρος", του πέταξε η Τζένι Τσονγκ. "Άντε κάνε μια ανάλυση ούρων, Πόρλοκ!"

“Θα μας τρελάνει όλους”, είπε ο Πόρλοκ, όρθιος, κουνώντας το αριστερό του χέρι. “Δεν το αισθάνεστε; Για το Θεό, είσαστε όλοι κουφοί και τυφλοί; Δεν καταλαβαίνετε τι κάνει, τι φταίει για όλα; Όλα ξεκινούν από αυτόν – από το δωμάτιό του εκεί πέρα – από το μυαλό του. Θα μας τρελάνει όλους από το φόβο!”

“Ποιος θα το κάνει αυτό;” είπε ο Ασνάνιφούλ, τεράστιος, τριχωτός και ορμητικός πάνω από τον κοντό Γήινο.

“Πρέπει να πω το όνομά του; Ο Όσντεν, λοιπόν. Ο Όσντεν! Ο Όσντεν! Γιατί φαντάζεσαι ότι προσπάθησα να τον σκοτώσω; Σε αυτοάμυνα! Για να γλιτώσω όλους εμάς! Γιατί δεν καταλαβαίνετε τι μας κάνει. Σαμποτάρισε την αποστολή με το να μας βάζει να τσακωνόμαστε, και τώρα θα μας τρελάνει όλους προβάλλοντας φόβο στο μυαλό μας, τόσο που δεν μπορούμε να κοιμηθούμε ούτε να σκεφτούμε, σαν ένας τεράστιος ασύρματος, που δεν βγάζει κανέναν ήχο, αλλά εκπέμπει συνεχώς, και δεν μπορείς να κοιμηθείς, ούτε να σκεφτείς. Η Χάιτο και ο Χάρφεξ είναι κιόλας κάτω από τον έλεγχό του, αλλά οι υπόλοιποι από εσάς μπορείτε να σωθείτε. Έπρεπε να το κάνω!”

“Δεν το έκανες πολύ καλά”, είπε ο Όσντεν, όρθιος στην πόρτα της σκηνής του, μισόγυμνος. Όλο επιδέσμους. Εγώ ο ίδιος θα μπορούσα να χτυπήσω τον εαυτό μου πιο δυνατά. Διάβολε, δεν είμαι εγώ που σε τυφλώνω από τον τρόμο, Πόρλοκ, είναι κάτι εκεί πέρα, πέρα στο δάσος!”

Ο Πόρλοκ έκανε μια αποτυχημένη προσπάθεια να επιτεθεί στον Όσντεν. Ο Ασνάνιφούλ τον συγκράτησε και συνέχισε να τον κρατάει χωρίς προσπάθεια ενώ ο Μάννον του έκανε μια ηρεμιστική ένεση. Τον απομάκρυναν ενώ φώναζε για γιγάντιους ασύρματος. Σε ένα λεπτό έδρασε το ηρεμιστικό και ακολούθησε τον Εσκβάνα στην ήρεμη σιωπή του.

“Εντάξει”, είπε ο Χάρφεξ. “Τώρα, Όσντεν, θα μας πεις τι ξέρεις, όλα όσα ξέρεις”.

Ο Όσντεν είπε, “Δεν ξέρω τίποτα”.

Έδειχνε καταβεβλημένος και αδύναμος. Η Τομίκο τον έβαλε να καθήσει πριν μιλήσει.

“Μετά τρεις μέρες που ήμουν στο δάσος, νόμισα ότι λάμβανω περιστασιακά ένα είδος σήματος”.

“Γιατί δεν το ανέφερες;”

“Νόμιζα ότι τρελαινομαι, σαν τους υπόλοιπους εσάς”.

“Κι αυτό θα έπρεπε εξίσου να αναφερθεί”.

“Θα με καλούσατε πίσω στη βάση. Δεν το άντεχα. Καταλαβαίνετε ότι ήταν λάθος που με συμπεριέλαβαν στην αποστολή. Δεν είμαι ικανός να συνυπάρχω με άλλες εννέα νευρωτικές προσωπικότητες, τόσο κοντά. Ήταν λάθος μου που δήλωσα εθελοντής για την Ύστατη Εξερεύνηση, και ήταν λάθος των αρχών που με δέχτηκαν”.

Κανείς δεν μιλούσε. Αλλά η Τομίκο είδε, αυτή τη φορά με βεβαιότητα, την κίνηση των ώμων του Όσντεν και το σφίξιμο στους μύς του προσώπου του την ώρα που κατέγραφε την πικρή τους συναίνεση.

“Όπως και να 'χει, δεν ήθελα να έρθω πίσω στη βάση γιατί ήμουνα περίεργος. Ακόμα κι αν κόντευα να τρελαθώ, πώς μπορούσα να λαμβάνω εμπνηθικά σήματα αφού δεν υπήρχε κανένα πλάσμα που να τα εκπέμπει; Δεν ήταν πολύ άσχημα τότε. Πολύ αόριστα. Περίεργα. Σαν ένα ρεύμα σε κλειστό δωμάτιο, σαν ένα τρεμόπαιγμα στην άκρη του βλεφάρου σου. Τίποτε σημαντικό”.

Για ένα λεπτό παρασύρθηκε από αυτούς που τον άκουγαν. Τον άκουγαν, όποτε μιλούσε. Ήταν στο απόλυτο έλεός τους. Αν τον αντιπαθούσαν, γινόταν ο μισητός. Αν τον κορόιδευαν γινόταν γελοίος. Αν τον άκουγαν γινόταν ο αφηγητής. Ήταν αναπόδραστα υπάκουος στις επιταγές των αισθημάτων τους, των αντιδράσεών τους, των διαθέσεών τους. Και ήταν επτά, πάρα πολλοί για να τα βγάλει πέρα, κι έτσι ήταν αναγκασμένος να υποκύπτει στου ενός ή στου άλλου τα βίτσια. Ακόμα και την ώρα που μιλούσε και τον πρόσεχαν, κάποιος μπορούσε να αφαιρεθεί: Η Ολλερού για παράδειγμα αισθανόταν ότι δεν είναι αποκρουστικός, ο Χάρφεξ έψαχνε τη βαθύτερη αιτία στα λόγια του, το μυαλό του Ασνάνιφούλ, που δεν μπορούσε να το συγκρατήσει για κολλή ώρα, το συγκεκριμένο, περιπλανιόταν προς την αιώνια ειρήνη των αριθμών, και η Τομίκο αφαιρείτο από οίκτο, από φόβο.

Η φωνή του Όσντεν έτρεμε. Έχασε τον ειρμό. “Ννν... νόμιζα ότι τα δέντρα”, είπε και σταμάτησε.

“Δεν είναι τα δέντρα”, είπε ο Χάρφεξ. “Δεν έχουν νευρικό

σύστημα, όχι περισσότερο από ό,τι έχουν τα φυτά Χαϊνικής καταγωγής στη Γη. Κανένα". "Βλέποντας τα δέντρα, χάνεις το δάσος, όπως λένε στη Γη", είπε ο Μάννον, χαμογελώντας σατανικά.

Ο Χάρφεξ τον κοίταξε. "Τι έχεις να πεις γι' αυτούς τους κόμπους από ρίζες που μας απασχολούν εδώ και είκοσι μέρες, ε;"

"Τι θες να πεις γι' αυτά;"

"Είναι, χωρίς αμφιβολία, σύνδεσμοι. Σύνδεσμοι ανάμεσα στα δέντρα. Τώρα, ας υποθέσουμε ότι δεν ήξερες τίποτε για τη λειτουργία του εγκεφάλου των ζώων. Και σου δίνανε ένα νευρίτη, ή ένα αποκομμένο εγκεφαλικό κύτταρο για εξέταση. Θα 'σουν σε θέση να ανακαλύψεις περί τίνος πρόκειται ακριβώς; Θα μπορούσες να δεις ότι το κύτταρο έχει αισθητικότητα;"

"Όχι. Γιατί δεν έχει. Ένα κύτταρο μόνο του είναι ικανό να ανταποκριθεί σε ένα μηχανικό ερέθισμα. Τίποτε περισσότερο. Υποθέτεις ότι τα ανεξάρτητα δενδρόμορφα είναι "κύτταρα" σε ένα είδος εγκεφάλου, Μάννον;"

"Όχι ακριβώς. Απλώς σου υπενθυμίζω ότι είναι όλα αλληλοσυνδεδεμένα, και με τους δεσμούς των ριζών και με τα πράσινα επιφύτα στα κλαδιά. Ένας δεσμός εξαιρετικής πολυπλοκότητας και φυσικής έκτασης. Μα ακόμα και τα γρασίδια στα λιβάδια έχουν αυτές τις ρίζες-συνδέσμους, έτσι δεν είναι; Ξέρω ότι η αισθητικότητα ή η νοημοσύνη δεν είναι ένα αντικείμενο, δεν μπορείς να τη βρεις, ή να την αναλύσεις, μέσα σε ένα εγκεφαλικό κύτταρο. Είναι η λειτουργία των διασυνδεδεμένων κυττάρων. Είναι, κατά κάποιο τρόπο, η ίδια η διασύνδεση. Η συνεκτικότητα. Δεν υπάρχει. Δεν προσπαθώ να πω ότι υπάρχει. Απλώς μαντεύω ότι ο Όσντεν θα μπορούσε να το περιγράψει".

Και ο Όσντεν συνέχισε, σαν υπνωτισμένος. "Αισθητικότητα χωρίς αισθήσεις. Τυφλά, κουφά, άνευρα, ακίνητα. Κάποια ερεθιστικότητα, ανταπόκριση στην αφή. Ανταπόκριση στον ήλιο, στο φως, στο νερό, στα χημικά στοιχεία του εδάφους που περιβάλλει τις ρίζες. Τίποτε που να μπορεί να κατανοήσει ένα ζωικό μυαλό. Παρουσία χωρίς μυαλό. Συνείδηση της ύπαρξης, χωρίς αντικείμενο ή υποκείμενο. Νιρβάνα".

"Τότε γιατί αισθάνεσαι φόβο;" ρώτησε η Τομικό με χαμηλή φωνή.

"Δεν ξέρω. Δεν μπορώ να καταλάβω πώς δημιουργείται η συνείδηση των αντικειμένων, των άλλων: μια ανεπαίσθητη αντίδραση... Αλλά υπήρχε ένα μούδιασμα, για μέρες. Κι ύστερα ήμουν αξαπλωμένος ανάμεσα σε δύο δέντρα και το αίμα μου έτρεχε στις ρίζες τους..." το πρόσωπο του Όσντεν γυάλιζε από τον ιδρώτα. "Έγινε τρόμος", είπε τρεμουλιαστά. "Μόνο τρόμος".

"Αν υπάρχει κάποια τέτοια λειτουργία", είπε ο Χάρφεξ, "δεν θα 'πρεπε να μπορεί να συλλάβει μια κινούμενη υλική οντότητα, ούτε να αντιδρά στην παρουσία της. Δεν θα μπορούσε να αντιληφθεί εμάς, όπως εμείς δεν μπορούμε να συλλάβουμε την αιωνιότητα".

"Η ησυχία αυτών των απέραντων εκτάσεων με τρομοκρατεί", μουρμούρισε η Τομικό.

"Ο Πασκάλ είχε συνείδηση της απεραντοσύνης. Μέσω του φόβου".

"Για ένα δάσος", είπε ο Μάννον, "θα 'πρεπε να φαινόμαστε σαν πυρκαγιές. Τυφώνες. Κίνδυνοι. Ό,τι κινείται γρήγορα είναι επικίνδυνο για ένα φυτό. Κάτι που δεν έχει ρίζα είναι ξένο, τρομακτικό. Και αν έχει συνείδηση, μοιάζει πολύ πιθανό να αντιλήφθηκε τον Όσντεν, που το μυαλό του είναι ανοιχτό στην επικοινωνία με όλα τα είδη όσο έχει τις αισθήσεις του, να κείτεται πονεμένος και φοβισμένος μέσα του, εντελώς μέσα σ' αυτό. Διόλου περιεργό που φοβήθηκε..."

"Όχι αυτό", είπε ο Χάρφεξ. "Δεν υπάρχει ύπαρξη, τεράστιο πλάσμα, άτομο! Το πολύ πολύ να υπάρχει μια λειτουργία..."

"Υπάρχει μόνο ο φόβος", είπε ο Όσντεν. "Έμειναν όλοι σιωπηλοί για λίγο και αφουγκράζονταν την απέραντη σιωπή.

"Αυτό είναι που νιώθω συνέχεια πίσω μου," ρώτησε η Τζένι Τσονγκ, υποταγμένη.

Ο Όσντεν ένευσε καταφατικά. "Το αισθάνεστε όλοι, όσο κουφοί και αν είσατε. Ο Εσκβάνα χειρότερα από όλους, γιατί πραγματικά έχει κάποια εμπνητική ικανότητα. Θα μπορούσε να εκπέμπει αν μάθαινε πώς, αλλά είναι πολύ αδύναμος, ποτέ δεν θα είναι τίποτε περισσότερο από ένα διάμεσο".

"Άκουσε Όσντεν", είπε η Τομικό, "εσύ μπορείς να στείλεις. Τότε στείλε σ' αυτό - στο φόβο, στο δάσος εκεί πέρα - πές του

ότι δεν θα το πειράξουμε. Αφού έχει, ή είναι, ένα είδος δέκτη που μεταφράζει τις συγκινήσεις που νιώθουμε δεν μπορείς να του μεταφράσεις και συ; Στείλε ένα μήνυμα, Είμαστε Ακίνδυνοι, Είμαστε Φίλοι”.

“Πρέπει να ξέρεις ότι κανείς δεν μπορεί να εκπέμψει ένα ψευτικό εμπνητικό μήνυμα, Χάιτο. Δεν μπορώ να στείλω κάτι που δεν υπάρχει”.

“Αλλά δεν έχουμε κακό σκοπό, είμαστε φίλοι”.

“Μα είμαστε; Στο δάσος, όταν με μαζέψατε αισθανόσασταν φίλοι;”

“Όχι. Ήμασταν τρομοκρατημένοι. Αλλά αυτό ήταν το ίδιο το δάσος, τα φυτά, όχι ο δικός μου φόβος, έτσι δεν είναι;”

“Και ποια είναι η διαφορά; Αυτό αισθανόσουνα. Δεν το βλέπεις”, και η φωνή του Όσντεν υψώθηκε από την απελπισία, “γιατί σας αντιπαθώ και εσείς με αντιπαθείτε, όλοι σας; Δεν το καταλαβαίνετε ότι εκπέμπω όλα τα αρνητικά και επιθετικά αισθήματα που αισθανθήκατε για μένα από τότε που πρωτοσυναντηθήκαμε; Σας επιστρέφω την επιθετικότητά σας, με πολλές ευχαριστίες. Το κάνω σαν αυτοάμυνα. Σαν τον Πόρλοκ. Κι όμως είναι αυτοάμυνα. Είναι η μόνη τεχνική που έχω μάθει για να αντικαθιστώ την αρχική μου άμυνα της απόλυτης απόσυρσης από τους άλλους. Δυστυχώς λειτουργεί ένα κλειστό κύκλωμα που συντηρεί και δυναμώνει το αίσθημα. Η αρχική σας αντίδραση απέναντί μου ήταν η ενστικτώδης αντιπάθεια για τον σακάτη. Τώρα φυσικά έχει γίνει μίσος. Πώς γίνεται να μην καταλαβαίνετε τι θέλω να πω; Το δάσος-μυαλό εκεί πέρα εκπέμπει μόνο φόβο, τώρα, και το μόνο μήνυμα που μπορώ να του στείλω είναι φόβος, γιατί όταν το πλησιάζω, το μόνο που μπορώ να αισθανθώ είναι φόβος!”

“Τι μπορούμε να κάνουμε, τότε;” είπε η Τομικό, και ο Μάννον απάντησε αμέσως: “Να αλλάξουμε κατασκήνωση. Σε άλλη ήπειρο. Αν υπάρχουν φυτικά μυαλά εκεί πέρα, θα αργήσουν να μας αντιληφθούν, όσο άργησε και αυτό. Μπορεί να μην μας προσέξουν καθόλου”.

“Θα ήταν σημαντική ανακούφιση”, παρατήρησε ο Όσντεν ξερά.

Οι άλλοι τον κοίταζαν με μια καινούρια περιέργεια. Είχε αποκαλύψει τον εαυτό του, τον είχαν δει όπως είναι, έναν αβοήθητο

άνθρωπο μέσα σε παγίδα. Ίσως, σαν την Τομικό, να είχαν δει ότι η ίδια η παγίδα, ο χονδροειδής και σκληρός εγκλωβισμός του, ήταν δικό τους κατασκεύασμα, όχι δικό του. Είχαν κατασκευάσει το κλουβί και τον είχαν κλείσει μέσα και σαν φυλακισμένος πύθηκος τους πετούσε βρωμιές μέσα από τα κάγκελά του. Αν, όταν τον συνάντησαν, του είχαν προσφέρει εμπιστοσύνη, αν είχαν φανεί αρκετά δυνατοί ώστε να του προσφέρουν αγάπη, πώς θα τους είχε παρουσιαστεί αυτός; Κανείς από αυτούς δεν μπόρεσε να το κάνει και τώρα ήταν πολύ αργά. Μετά από πολύ καιρό και πολλή μοναξιά, η Τομικό θα μπορούσε να χτίσει μαζί του μια ανταπόκριση συναισθημάτων, μια σχέση εμπιστοσύνης, μια αρμονία. Αλλά δεν υπήρχε χρόνος και η δουλειά τους έπρεπε να γίνει. Δεν υπήρχε χώρος για να καλλιεργηθεί κάτι τόσο μεγάλο, και θα 'πρεπε να βολεντούν με συμπάθεια, με οίκτο, τους φτωχοσυγγενείς της αγάπης. Ακόμα κι αυτά της είχαν δώσει δύναμη, αλλά δεν ήταν καθόλου αρκετά για κείνον. Έβλεπε καθαρά στο βασανισμένο του πρόσωπο πόσο απεχθανόταν την περιέργειά τους, ακόμα και τον οίκτο της.

“Πήγαινε να ξαπλώσεις, η πληγή άνοιξε πάλι”, είπε και αυτός συμμορφώθηκε.

Το άλλο πρωί μάζεψαν τα πράγματά τους, έλιωσαν το καταφύγιό τους και το μέρος που κοιμόνταν, που τα κατασκεύαζαν με σπρέι, σήκωσαν το *Γκαμ* με μηχανικό χειρισμό και το πήγαν μισό γύρο γύρω από τον Κόσμο 4470, πάνω από τα κόκκινα και τα πράσινα εδάφη, τις πολλές χλιαρές πράσινες θάλασσες. Είχαν επιλέξει ένα πιθανό σημείο πάνω στην Ήπειρο Ζ: ένα λιβάδι, είκοσι χιλιάδες τετραγωνικά χιλιόμετρα από ανεμοδαρμένα περιδόφυτα. Δεν υπήρχε δάσος σε ακτίνα εκατό χιλιομέτρων από το σημείο αυτό, και δεν υπήρχαν μοναχικά δέντρα ή συστάδες δέντρων στην πεδιάδα. Οι μορφές των φυτών εμφανίζονταν σε μεγάλες αποικίες από το κάθε είδος, ποτέ ανακατεμένα, εκτός από μερικά μικροσκοπικά σαπρόφυτα και κάτι φυτά όλο σπόρους που φύτρωναν παντού. Η ομάδα ψέκασε με πλαστικό το σκελετό της κατασκευής και κατά το απόγευμα της μέρας των τριάντα δύο ωρών είχαν εγκατασταθεί στην καινούρια κατασκήνωση. Ο Εσκβάνα κοιμόταν ακόμα και ο Πόρλοκ ήταν ακόμα ναρκωμένος, αλλά όλοι

οι υπόλοιποι ήταν χαρούμενοι. “Εδώ μπορούμε να ανασάνουμε!” έλεγαν και ξανάλεγαν.

Ο Όσντεν σηκώθηκε όρθιος και πήγε με δυσκολία μέχρι την πόρτα. Ακούμπησε εκεί και κοίταζε μέσα από το λυκόφως την απεραντοσύνη του κυματιστού γρασιδιού που δεν ήταν γρασιδί. Υπήρχε μια ελαφριά, γλυκιά μυρωδιά από γύρη στον αέρα. Τίποτε δεν ακουγόταν εκτός από το ελαφρό σφύριγμα του ανέμου. Με το κεφάλι του τυλιγμένο στους επιδέσμους, ανασηκωμένο λιγάκι, ο εμπρηστικός στεκόταν ακίνητος πολλή ώρα. Σκοτεινίασε, και τα αστέρια έλαμπαν, φάτα στα παράθυρα του μακρινού Οίκου του Ανθρώπου. Ο αέρας είχε πέσει, επικρατούσε απόλυτη ησυχία. Εκείνος αφουγκραζόταν.

Στη διάρκεια της μακριάς νύχτας η Χάιτο Τόμικο άκουγε. Ήταν ξαπλωμένη αμίλητη και άκουγε το αίμα στις αρτηρίες της, τις ανάσες των κοιμισμένων, το φύσημα του ανέμου, τις σκοτεινές φλέβες που κυλούσαν, τα όνειρα που ξετυλίγονται, τη στατικότητα των άστρον να μεγαλώνει καθώς το σύμπαν αργαπέθαινε, τον ήχο του θανάτου να πλησιάζει.

Βγήκε με κόπο από το κρεβάτι της, εγκατάλειψε τη μικροσκοπική μοναξιά της καμπίνας της. Μόνο ο Εσκβάνα κοιμόταν. Ο Πόρλοκ ήταν ξαπλωμένος με τα ρούχα και ψιθύριζε κάτι ακατανόητο στην άγνωστη μητρική του γλώσσα. Η Ολλερού και η Τζένι Τσονγκ έπαιζαν χαρτιά σκυθρωπές. Η Πόσγουετ Του ήταν συνδεδεμένη με τα θεραπευτικά κυκλώματα. Ο Ασνάνιφόντ σχεδίαζε μία μαντάλα, το Τρίτο Σχέδιο των Πρώτων Αριθμών. Ο Μάννον και ο Χάρφεξ στεκόταν μαζί με τον Όσντεν.

Άλλαξε τους επιδέσμους στο κεφάλι του Όσντεν. Τα λεπτά, κοκκινωπά μαλλιά του, όπου δεν είχε αναγκαστεί να του τα ξυρίσει, έδειχναν περίεργα. Τώρα είχε άσπρες τρίχες. Τα χέρια της έτρεμαν όσο δούλευε. Κανείς δεν είχε πει ακόμα κουβέντα.

“Πώς μπορεί ο φόβος να υπάρχει ακόμα κι εδώ;” είπε και η φωνή της ακούστηκε επίπεδη και φάλτσα μέσα στην τρομακτική σιωπή.

“Δεν είναι μόνο τα δέντρα. Και τα γρασιδία...”

“Αλλά είμαστε δώδεκα χιλιάδες χιλιόμετρα από το μέρος που ήμασταν σήμερα το πρωί, στην άλλη πλευρά του πλανήτη!”

“Είναι όλο ένα”, είπε ο Όσντεν. “Μια μεγάλη πράσινη σκέψη. Πόση ώρα κάνει μια σκέψη να ταξιδέψει από την μια πλευρά του μυαλού σου στην άλλη;”

“Δεν σκέπτεται. Δεν μπορεί να σκεφτεί”, είπε ο Χάρφεξ, άψυχα. “Είναι απλώς ένα δίκτυο διαδικασιών. Τα κλαδιά, τα επίφυτα, οι ρίζες με αυτούς τους κόμπους που συνδέουν τα φυτά μεταξύ τους: Πρέπει να είναι όλα ικανά να μεταδίδουν ηλεκτροχημικές ωθήσεις. Δεν υπάρχουν ανεξάρτητα φυτά, λοιπόν, αν θέλουμε να ακριβολογούμε. Ακόμα και η γύρη είναι μέρος του συνόλου, χωρίς αμφιβολία, ένα είδος αισθητικότητας που μεταφέρεται με τον άνεμο και δημιουργεί σύνδεση πάνω από τις θάλασσες. Αλλά είναι ασύλληπτο. Ότι όλη η βίωση ενός πλανήτη μπορεί να είναι ένα δίκτυο επικοινωνιών, ευαίσθητο, άλογο, αθάνατο, απομονωμένο...”

“Απομονωμένο”, είπε ο Όσντεν.

“Αυτό είναι! Αυτός είναι ο φόβος. Δεν φταίει το ότι κινούμαστε, ή ότι καταστρέφουμε. Φταίει το ότι υπάρχουμε. Είμαστε άλλοι. Δεν έχει ποτέ υπάρξει τίποτε άλλο.”

“Έχεις δίκιο”, είπε ο Μάννον, σχεδόν ψιθυριστά. “Δεν υπάρχουν όμοιοί του. Ούτε εχθροί του. Καμία σχέση με οτιδήποτε παρά μόνον με τον εαυτό του. Ένα μόνο για πάντα”.

“Τότε τι ρόλο παίζει η νοημοσύνη για την επιβίωσή του;”

“Ίσως κανένα”, είπε ο Όσντεν.

“Γιατί γίνεσαι τελεολογικός, Χάρφεξ; Δεν είσαι Χαϊνίτης; Δεν είναι το μέτρο της πολυπλοκότητας και μέτρο της αιώνιας απόλαυσης;”

Ο Χάρφεξ δεν τσίμπησε το δόλωμα. Έμοιαζε άρρωστος. “Πρέπει να φύγουμε απ’ αυτόν τον κόσμο”, είπε.

“Τώρα ξέρεις γιατί πάντα ήθελα να φύγω, μακριά από σας”, είπε ο Όσντεν με κάτι σαν νοσηρή εγκαρδιότητα. “Δεν είναι ευχάριστο, έτσι δεν είναι... ο φόβος του άλλου; Ας ήταν τουλάχιστον μια ζωική νοημοσύνη. Μπορώ να επικοινωνήσω με τα ζώα. Τα καταφέρνω με τις κόμπρες και τις τίγρεις. Η ανώτερη νοημοσύνη αποτελεί πλεονέκτημα. Θα ‘πρεπε να με χρησιμοποιήσουν σε ζωολογικό κήπο, όχι σε ανθρώπινη ομάδα... Ας μπορούσα να επικοινωνήσω με την καταραμένη, την ηλίθια πατάτα! Ας μην ήταν τόσο

απόρητη... Πάλι λαμβάνω κάτι πέρα από το φόβο, ξέρετε. Και πριν πανικοβληθεί είχε μια... υπήρχε μια νηφαλιότητα. Δεν μπορούσα να τη συλλάβω τότε, δεν συνειδητοποιούσα πόσο μεγάλη ήταν. Να ζεις ταυτόχρονα όλη τη μέρα και όλη τη νύχτα. Όλους τους ανέμους και τις απανεμιές μαζί. Τα χειμωνιάτικα αστέρια ταυτόχρονα με τα καλοκαιρινά. Να 'χεις ρίζες και να μην έχεις εχθρούς. Να είσαι ακέραιος. Το καταλαβαίνετε; Καμία εισβολή. Κανείς άλλος. Ολοκλήρωση..."

Δεν είχε ξαναμιλήσει ποτέ, σκέφτηκε η Τομικό.

"Είσαι τρωτός απέναντί του, Όσντεν", είπε. "Η προσωπικότητά σου έχει ήδη αλλάξει. Είσαι ευάλωτος. Μπορεί να μην τρελαθούμε όλοι, αλλά εσύ θα τρελαθείς σίγουρα αν δεν φύγουμε".

Δίστασε, μετά σήκωσε το βλέμμα του και κοίταξε την Τομικό, για πρώτη φορά στα μάτια. Ένα παρατεταμένο, γαλήνιο βλέμμα, καθαρό σαν νερό. "Και τι μου έχει προσφέρει η ψυχική υγεία;" είπε, κοροϊδευτικά. "Αλλά έχεις δίκιο, Χάιτο. Αυτό που είπες είναι σωστό".

"Πρέπει να φύγουμε", μουρμούρισε ο Χάρφεξ.

"Αν ενέδιδα σ' αυτό", αναρωτήθηκε ο Όσντεν, "θα μπορούσα άραγε να επικοινωνήσω;"

"Με τη λέξη "ενδίδω"", είπε ο Μάννον, με βιαστική, νευρική φωνή, "υποθέτω πως εννοείς να πάψεις να στέλνεις πίσω τις εμπαιθητικές πληροφορίες που λαμβάνεις από τη φυτική οντότητα: Να πάψεις να απορρίπτεις το φόβο και να τον απορροφήσεις. Αυτό είτε θα σε σκοτώσει αμέσως, είτε θα σε ξαναγυρίσει στην πλήρη ψυχολογική απόσυρση, τον αυτισμό".

"Γιατί;" είπε ο Όσντεν. "Το μήνυμά του είναι απόρριψη. Αλλά η σωτηρία μου είναι η απόρριψη. Αυτό δεν είναι νοήμον. Αλλά εγώ είμαι".

"Η κλίμακα είναι λάθος. Τι μπορεί να πετύχει ένα μόνο ανθρώπινο μυαλό μπροστά σε κάτι τόσο πλατύ;"

"Ένα ανθρώπινο μυαλό μόνο του μπορεί να συλλάβει τη λογική που υπάρχει σε κλίμακα άστρων και γαλαξιών", είπε η Τομικό, "και να το ερμηνεύσει σαν Αγάπη".

Ο Μάννον κοίταξε απ' τον έναν στον άλλον. Ο Χάρφεξ ήταν σιωπηλός.

"Θα ήταν πιο εύκολα μέσα στο δάσος", είπε ο Όσντεν. "Ποιος από σας θα με πετάξει μέχρι εκεί;"

"Πότε;"

"Τώρα. Πριν καταρρεύσετε όλοι σας ή γίνετε βίαιοι".

"Εγώ θα σε πάω", είπε η Τομικό.

"Κανείς μας δεν θα σε πάει", είπε ο Χάρφεξ.

"Εγώ δεν μπορώ", είπε ο Μάννον. "Είμαι... είμαι πολύ φοβισμένος. Θα έριχνα το σκάφος".

"Φέρε μαζί και τον Εσκβάνα. Αν τα καταφέρω, μπορεί να χρησιμεύει σαν διάμεσο".

"Δέχεσαι τα σχέδια του Αισθητή, Συντονίστρια;" ρώτησε ο Χάρφεξ επίσημα.

"Ναι"

"Αποδοκιμάζω. Θα έρθω μαζί σας, πάντως".

"Νομίζω ότι είμαστε αναγκασμένοι, Χάρφεξ", είπε η Τομικό κοιτάζοντας το πρόσωπο του Όσντεν, την άσχημη άσπρη μάσκα που είχε μεταμορφωθεί από την προσμονή σε πρόσωπο εραστή.

Η Ολλερού και η Τζένι Τσονγκ, παίζοντας χαρτιά για να κρατήσουν τις σκέψεις τους μακριά από τα στοιχειωμένα κρεβάτια τους, από τη φρίκη τους που μεγάλωνε, συζητούσαν σαν τρομαγμένα παιδιά. "Αυτό το πράγμα, είναι στο δάσος, θα σας πιάσει..."

"Φοβάστε το σκοτάδι;" κοροϊδευσε ο Όσντεν.

"Μα κοίτα τον Εσκβάνα και τον Πόρλοκ, ακόμα και τον Ασνά-νιφίλ..."

"Δεν μπορεί να σας κάνει κακό. Είναι μια αίσθηση που διοχετεύεται στα νευρικά κύτταρα, ένας άνεμος που περνάει μέσα από τα κλαδιά. Είναι μόνο ένας επιάλλητος".

Εξέκριναν με ένα ελικοθούμενο, με τον Εσκβάνα ακόμα κουλουριασμένο σε ύπνο βαθύ στο πίσω μέρος, την Τομικό στη διακυβέρνηση, τον Χάρφεξ και τον Όσντεν σιωπηλούς να ψάχνουν μπροστά για τη σκοτεινή γραμμή του δάσους μέσα σε ατελείωτα γκριζα μίλια από αστροφώτιστη πεδιάδα.

Πλησίασαν τη μαύρη γραμμή, την πέρασαν. Τώρα από κάτω τους όλα ήταν σκοτεινά. Εκείνη έφαξε για κάποιο μέρος για προσεδάφιση, πετώντας χαμηλά, αν και ήταν αναγκασμένη να πολεμήσει την τρελή της επιθυμία να πετάξει ψηλά, να βγει, να φύγει

μακριά. Η τεράστια ζωτικότητα του φυτόκοσμου ήταν πολύ ισχυρότερη εδώ στο δάσος, και ο πανικός του τους χτύπησε σε τεράστια σκοτεινά κύματα. Υπήρχε ένα χλωμό ξέφωτο λίγο πιο πέρα, ένα γυμνό λοφάκι λίγο ψηλότερα από τα πιο ψηλά σκούρα σχήματα γύρω του. Τα μη-δέντρα. Τα ριζωμένα. Τα Μέρη του Συνόλου. Κατέβασε το ελικόπτερο στο ξέφωτο, άσχημη προσεδάφιση. Τα χέρια της γλιστρούσαν πάνω στο μοχλό, σαν να τα είχε αλείψει με κρύο σαπούνι. Γύρω τους τώρα ορθωνόταν το δάσος, μαύρο μέσα στο σκοτάδι.

Η Τομικό φοβήθηκε και έκλεισε τα μάτια. Ο Εσκβάνα αναστέναζε στον ύπνο του. Η ανάσα του Χάρφεξ έβγαίνει σύντομη και δυνατή και καθόταν σφιγμένος, ακόμα και όταν ο Όσντεν τον προσέπερασε και άνοιξε την πόρτα. Ο Όσντεν στάθηκε. Η πλάτη του και το μπανταρισμένο κεφάλι του μόλις που διακρίνονταν στην αμυδρή λάμψη του ταμπλώ με τα όργανα καθώς κοντοστάθηκε στο άνοιγμα της πόρτας.

Η Τομικό έτρεμε. Δεν μπορούσε να σηκώσει το κεφάλι της. "Όχι, όχι, όχι, όχι, όχι, όχι", είπε ψιθυριστά. "Όχι. Όχι. Όχι". Ο Όσντεν προχώρησε απότομα και αθόρυβα, πήδηξε από την πόρτα κάτω στο σκοτάδι. Έφυγε.

Έρχομαι!, είπε μια μεγάλη φωνή που δεν έκανε κανένα ήχο.

Η Τομικό σύρλιαξε. Ο Χάρφεξ έβηξε· έμοιαζε να προσπαθεί να σηκωθεί, αλλά δεν σηκώθηκε.

Η Τομικό αυτοσυγκεντρώθηκε κοιτώντας το κέντρο της κοιλιάς της, το κέντρο της ύπαρξής της. Έξω από αυτό δεν υπήρχε τίποτε άλλο εκτός από φόβο.

Σταμάτησε.

Σήκωσε το κεφάλι της. Αργά ξέσφιξε τα χέρια της. Ανασηκώθηκε. Η νύχτα ήταν σκοτεινή, και τα αστέρια έλαμπαν πάνω από το δάσος. Δεν υπήρχε τίποτε άλλο. "Όσντεν", είπε, αλλά η φωνή της δεν μπορούσε να βγει.

Μίλησε ξανά, δυνατότερα, ένα μοναχικό κόσασμα βατράχου. Δεν ήρθε απάντηση.

Άρχισε να συνειδητοποιεί ότι κάτι δεν πήγαινε καλά με τον Χάρφεξ. Προσπάθησε να διακρίνει το κεφάλι του μέσα στο σκοτάδι, γιατί είχε γλιστρήσει κάτω από το κάθισμά του, όταν ξαφνι-

κά, μέσα στη νεκρική ησυχία, στο σκοτεινό πίσω μέρος του σκάφους, μια φωνή ακούστηκε. "Ωραία", είπε.

Ήταν η φωνή του Εσκβάνα. Άναψε το εσωτερικό φως και είδε τον μηχανικό να κείτεται κουρνιασμένος μέσα στον ύπνο του, με το χέρι του να μισοσκεπάζει το στόμα του. Το στόμα άνοιξε και μίλησε. "Όλα καλά", είπε.

"Όσντεν..."

"Όλα καλά", είπε η απαλή φωνή από το στόμα του Εσκβάνα.

"Πού είσαι;"

Σιωπή.

"Γύρνα πίσω". Σηκωνόταν αέρας.

"Θα μείνω εδώ", είπε η απαλή φωνή.

"Δεν μπορείς να μείνεις..." Σιωπή. "Θα είσαι μόνος σου, Όσντεν!"

"Άκου". Η φωνή ήταν πιο αγνή, πιγμένη, σαν να είχε χαθεί μέσα στη βοή του ανέμου. "Άκου. Θέλω το καλό σου". Φώναξε το όνομά του ύστερα από αυτό, αλλά δεν πήρε απάντηση. Ο Εσκβάνα ήταν ακίνητος. Ο Χάρφεξ ακόμα πιο ακίνητος.

"Όσντεν!", φώναξε, σκύβοντας έξω από την πόρτα μέσα στη σκοτεινή σιωπή της ύπαρξης του δάσους. "Θα ξανάρθω. Πρέπει να πάω τον Χάρφεξ στην κατασκήνωση. Θα ξανάρθω, Όσντεν!" Σιωπή και άνεμος στα φύλλα.

Τελείωσαν την προσχεδιασμένη εξερεύνηση του Κόσμου 4470 οι οκτώ από αυτούς. Τους πήρε άλλες σαράντα μία μέρες. Ο Ασνάνιφόν και μία από τις γυναίκες πήγαιναν στο δάσος καθημερινά στην αρχή, ψάχνοντας για τον Όσντεν στην περιοχή γύρω από το ύψωμα με το ξέφωτο, αν και η Τομικό δεν ήταν εντελώς βέβαιη σε πιο ακριβώς ξέφωτο είχαν προσγειωθεί εκείνη τη νύχτα, στην καρδιά και τη δίνη του φόβου. Άφησαν σωρούς με προμήθειες για τον Όσντεν, αρκετή τροφή για πενήντα χρόνια, ρούχα, σκηνές, εργαλεία. Δεν συνέχισαν το ψάξιμο. Δεν υπήρχε τρόπος να βρεθεί ένας άντρας μόνος του που κρύβεται, αν ήθελε να κρυφτεί, μέσα σ' αυτούς τους απέραντους λαβύρινθους και τους σκοτεινούς διαδρόμους που τους σκέπαζαν οι κληματοσίδες κι είχαν σκεπασμένο το χόμα τους με ρίζες. Μπορεί να περνούσαν δίπλα του σε από-

σταση αναπνοής και να μην τον έβλεπαν. Αλλά ήταν εκεί. Γιατί δεν υπήρχε πια φόβος.

Λογική, και εκτιμώντας τη λογική ακόμα περισσότερο μετά από μια αφόρητη εμπειρία του αθάνατου παραλόγου, η Τομικό προσπάθησε να καταλάβει λογικά αυτό που είχε κάνει ο Όσντεν. Αλλά οι λέξεις ξέφευγαν από τον έλεγχό της. Είχε πάρει το φόβο όλο επάνω του και υποτασσόμενος, τον ξεπέρασε. Είχε παραδώσει τον εαυτό του στο άγνωστο, μια παράδοση άνευ όρων, που δεν άφηνε χώρο για το κακό. Είχε μάθει την αγάπη του Άλλου, και γι' αυτήν είχε δώσει όλο του τον εαυτό. Αλλά αυτά δεν μπορούν να εξηγηθούν με τη λογική.

Οι άνθρωποι της Ομάδας Εξερεύνησης περπάτησαν κάτω από τα δέντρα, μέσα από τις πλατιές αποικίες της ζωής, περιστοιχιζόμενοι από μια ονειρική σιωπή, μια σκεπτόμενη γαλήνη που κατά το ήμισυ είχε συναίσθηση της ύπαρξής τους και κατά τα άλλα αδιαφορούσε εντελώς γι' αυτούς. Δεν υπήρχαν ώρες. Η απόσταση δεν ήταν τίποτα. Ας είχαμε αρκετό χώρο και χρόνο... Ο πλανήτης γύριζε ανάμεσα στη λιακάδα και το μεγάλο σκοτάδι. Οι χειμωνιάτικοι και οι καλοκαιρινοί άνεμοι μετέφεραν τη λεπτή, χλωμή γύρη πάνω από τις ήσυχες θάλασσες.

Το Γκαμ γύρισε πίσω, μετά από πολλές εξερευνήσεις, χρόνια και έτη φωτός, πίσω εκεί που πριν πολλά χρόνια είχε υπάρξει το Σμέμιν Πορτ. Υπήρχαν ακόμα άνθρωποι εκεί για να υποδεχτούν (με δυσπιστία) τις αναφορές της Ομάδας και να καταγράψουν τις απώλειες:

“Βιολόγος Χάρφεξ, νεκρός από φόβο και Αισθητής Όσντεν, έμεινε εκεί σαν άποικος”. □

Η ΛΕΞΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΑΡΚΑΤ ΕΠΕ, ΤΗΛ. 2102466550, ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗΚΕ
ΣΤΙΣ ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΕΣ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΤΗΛ. 2102587280 ΓΙΑ ΤΙΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΙΑΡΑ ΓΕΝΤΕ ΑΠΡΙΛΙΟ ΤΟΥ 2004. ΤΗΝ ΓΕΝΙΚΗ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΕΙΧΕ Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΕΥΠΥΡΙΔΗΣ.